Đorđija Radonjić

ORIĐINALI

ĐORĐIJA RADONJIĆ

ORIĐINALI

CRNOGORSKI NARODNI HUMOR U ANEGDOTAMA

Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske
Skaner studio d.o.o.

Zagreb, 2010.

Ovu su knjigu davno počeli, dugo je pisali i opet je ne završili mnogi imeni i bezimeni. Njene listove kao da su puštali na vjetru, pa sam ih nalazio i kupio svuda...
Upravo je tako stajalo na samom početku moje prethodne knjige crnogorskog narodnog humora, „Bez uzla na jezik“, pa kasnije i na početku dva njena dopunjena izdanja. Gotovo da se ništa pametnije ne bi moglo reći ni na početku ove knjige. Ona je samo nastavak one prve i njenih kasnijih dopuna. Čak će i ova knjiga, iako potpuno nova, ostati nezavršena i vjerovatno će čekati neke nove dopune, ili možda i novu knjigu. A što se tiče onih njenih listova koje sam nalazio i kupio najčešće u kafanama, na ulici i đe sve još ne, i na njima sam kao i u prvoj knjizi, dopisao samo ono što je bilo izbrisano, ili nečitko, pa su i u ovoj knjizi neka imena izmišljena, te je svaka sličnost sa stvarnim ljudima, mjestima i događajima namjerno slučajna...

Autor

UMJESTO UVODA
ILI
ORIĐINALI SA SLIKARSKOGA PLATNA

Jedno ulje na platnu kojega sam prvi put vidio u postavci Umjetničkog muzeja Crne Gore na Cetinju, neđe početkom osamdesetih godina prošloga vijeka, nenadno i prijatno vratilo mi je sjećanje mnogo godina unazad - na đetinjstvo na selu i jednoga oriđinala i njegovu ženu koje sam već gotovo bio i zaboravio. Kako je muzejska postavka koju godinu kasnije promijenjena slika je dugo bila neđe u muzejskim depoima. Nažalost, u međuvremenu sam i jedinu reprodukciju te slike koju sam imao zagubio, a nešto kasnije i autor slike - i moj prijatelj, je umro. I tako, ostala mi je samo lijepa uspomena na Miška i njegovo ulje na platnu i, naravno, na oriđinale sa njega. Pripremajući ovu knjigu, ponovo sam, u cetinjskom Umjetničkom muzeju došao do slike, odnosno do njene reprodukcije, koja se nalazi na koricama. Zato knjiga i počinje pričom o oriđinalima sa slikarskoga platna. Uostalom, ovo je knjiga priča o oriđinalima i oriđinalima koji pričaju.

Pa neka ide priča...

ŠAĆIR I BOSANKA

Biti Ciganin a ne biti čergaš, ograničiti u sebi i u onima oko sebe onaj kolektivni skitski nagon, nikako se to ne uklapa u sliku o njima, kakvu sam ponio iz đetinjstva. Ona uboga ciganska naselja i udžerice kakvih danas ima na periferiji svih naših gradova i đe su se tobože skrasili, možda i njima, a i nama, liče na nekakav red, ili pokušaj dovođenja u red. Ali to je tek nered. Red je ciganski bio nešto drugo - da s jeseni, s prvim kišama, u onim brojnim karavanima, zastajkujući od sela do sela, spuštaju se prema moru, u toplije krajeve. S proljeća – Jovo, nanovo – samo u obrnutom smjeru, izdizali bi prema gore, bježeći od nadolazećih ljetnjih žaropeka. Ne znam je li pametno, ili ne, tek neđe u prvom razredu, kad nam je učitelj pričao o pticama stanaricama i pticama selicama, sjećam se kao da je danas bilo, pitao ga je neko od nas đaka jesu li i Cigani ptice selice. Slatko smo se svi tome smijali, a oni su godinama dolazili i odlazili sa lastama. Tako su živjeli. Što bi narod rekao: Đe omrkni - tu osvani.

A omrcali su i osvitali često na jednoj livadi koju smo i zvali Ciganska rudina. Razapeli bi čerge, a onda se razmiljeli po selu - đeca bosonoga i gologuza kao kad su od majke otpali, žene sa šarenim torbama i kartama za gatanje, a neke, uz to, sa makanjčadima u onim povezima na grudima. Muškarci sa obaveznim rekvizitima - torbom sa čekićem, malim nakovanjem i kalajem o jednom i pinjatama, sačevima i bruštulinima o drugom ramenu. Onda bi se od ždraka do mraka, po selu i sa svih strana, čulo ono sitno i zvučno kuckanje po kome si znao, čak i ako ih nijesi vidio, da su došli. Krpili su kazane i lonce, pravili bruštuline, tvorila za sir, sačeve i ćoravice, kalajisali i trampili se sa seljacima za sir, mlijeko, krtolu... U školi nam je tih godina učitelj govorio da selo zavisi od

grada, a grad od sela, ali nam nikada nije rekao da su selu, barem onima našima iz tih godina, potrebni bili Cigani. Bez njih se nije moglo. A ni oni bez sela.

I tako su se smjenjivali danima - jedni bi odlazili, a drugi dolazili. I tek pošto bi sve povorke prošle, dolazili bi Šaćir i Bosanka. Tako je to bilo godinama. Nikad nijesu išli sa plemenom. Znao si da će oni doći posljednji. Počinuli bi i oni na Ciganskoj rudini, razapeli ono parče čerge, pošto cijele i dobre nijesu, čini mi se, nikada ni imali. Bili su, po prilici, i jedno i drugo bliže osamdesetoj, nego sedamdesetoj. Bosanka je bila slijepa. Pričalo se da joj je Šaćir iskopao oči. Ako onda i jesam, danas u to nikako ne vjerujem. Možda je to samo bila priča priče radi, ili su to, možda, izmislile naše majke koje su nas često plašile sa Šaćirom: "Evo, ide Šaćir!"; "Ukrašće te Šaćir!" – pa smo ga se bojali više nego ikoga na ovome svijetu. A on je bio jedan dobrodušni šeret koji je više od ičega na ovome svijetu volio rakiju i pjesmu. Pravi bekrija koji bi često zapjevao:

"Oj da mi je i da mogu,
da Bosanki slomim nogu.
Oj da mi je i da smijem,
da joj slomim obadvije..."

A Bosanka je na nogama bila kao đevojka. Išla bi, cikzora, po selu, od kuće do kuće, prosila i gatala. Prosto ti je i sada nevjerovatno sa kakviom se tačnošću provlačila onim mnogobrojnim uskim i krivudavim seoskim uličicama, puteljcima i postopicama. Do svačijega praga je nepogrješivo vodio sljepački štap kojim je ispred sebe jedva čujno kuckala. Kao da je sve te njene sljepačke staze i bogaze znala napamet.

I Šaćir je rano odlazio u selo. Kovao je i kalajisao, po prilici samo onoliko koliko mu je bilo potrebno da zaradi za neku rakiju. A onda bi odmah išao u „otelj", kako smo

zvali seosku kafanu koja je ponajmanje ličila hotelu. Kad bi se napio, ili ostao bez para, vraćao bi se čergi i Bosanki. A mi đeca smo se krili u kućama dok ne prođe, pomijerali sa prozora jedva primijetno konrtine, ili na prozorskom oknu, ako je orosilo, pravili kažiprstom kružiće, tek onoliko koliko nam je bilo dovoljno da načkiljimo na jedno oko i gledamo ga, onako krivonogoga, kako tetura džadom. Bradat, podbuo i crn kao uglijeb, pjevušio bi, ili mumlao nešto sebi u bradu. Kovrdžava i podvrnuta kosa, masna i nadimljena, prosto kao da je bila urasla u crni šešir. Nikada ga nije skidao, pa ti se činilo da je sa šeširom, bio i rođen. I tek kad bi prošao, mi bi se izvlačili iz kuća i Cigansku rudinu zaskakali izdaleka, peli se na Skorojevu glavicu iznad nje i krišom, iza nekoga kamena, ili smreke, gledali kako se dolje, pod čergom koja se dimi, ili ispred nje, svađa sa Bosankom, strza joj krpu sa glave i rasplijeće, tražeći joj u kosi pare, đe ih je, obično, i krila. Ona bi ostajala kukajući, a on se vraćao kafani, rakiji i pjesmi. I sve tako - iz dana u dan, iz godine u godinu.

A onda, jednoga proljeće – kao i obično, došle su i laste, prošli su i ciganski karavani, ali Šaćira i Bosanke nije bilo. Ni naredne jeseni, ni proljeća, ni godinama. Nekoliko godina docnije čuo sam da je ona umrla, a on ostao pod točkovima nekoga kamiona, neđe kod Tivta. Ne znam ni danas koliko je to tačno, ali znam da sam ih i tada, a i godinama kasnije povremeno tražio, ili slučajno nalazio u literaturi i filmovima, jasnije, ili slabije. Kod Ajmatova, možda i Lorke, vidio sam ih kao kroz maglu, u „Skupljačima perja“ naslućivao, a čitajući pripovijetke Gorkoga, ponekad bi mi se učinilo da je Šaćira i sam pisac znao. A onda sam ih iznenada srio u jednoj galeriji.

Neđe početkom osamdesetih godina prošloga vijeka, slikar Miodrag - Miško Kusovac i ja pošli smo da vidimo novu postavku Umjetničkog muzeja u obnovljenom

Vladinom domu na Cetinju. I onda slučajnost - zastao sam pred jednim povećim uljem na platnu i Ciganima na njemu. To šeretsko lice sam toliko puta vidio i tako dobro znao. A sad, tu ispred mene, sjedi starac na dolini sa prekrštenim nogama, a nad njim žena izronila iz kamena. Iako se više naslućivala, i nju sam poznavao. A neđe daleko iza njih jezero.

“Šaćir i Bosanka!?”

„Jeste!“- reče mi Miško. „To je moja slika. Dobro sam Šaćira zapamtio. Bio je dobrodušan i širok. Uvijek su on i Bosanka počijevali i čergu razapinjali tamo đe su svitanja najljepša. Uostalom kao i svi Cigani. Kao ovo ovđe nad Skadarskim jezerom, nadomak mojega sela, pa onda na Tocilu iznad Cetinja, na Brajićima iznad Budve, na Trojici iznad Kotora...“

Tek tada se sjetih:

“Na Trojici šest prozora,

Čeka Šaćo kad će zora....”

Ovu sam pjesmu bio skoro zaboravio, a toliko puta sam slušao Šaćira kako je pjeva. Bosanka zoru svoje najduže noći nije ni čekala, ni dočekala. Ona je uvijek i samo čekala Šaćira.

STARI ORIĐINALI I NOVE PRIČE

U prethodnoj knjizi crnogorskog narodnog humora "Bez uzla na jezik" neki su likovi posebno bili obrađeni. Kako priču, kad krene, niko više ne može stići, mnoge od priča o tim oriđinalima, ili njihovih priča, u međuvremenu pohvatanih, posložene su u ovoj knjizi...

Dakle, ovo su nove priče starih oriđinala: boema Petrića, dva Sima - Cuce i cetinjskog zubara Vrbice, Njeguša Krsta Ilijina, jednoga staroga cetinjskog učitelja Jovana, još starijega krčmara sa Bukovice Pera Krstova, jednoga od dvojice njeguških Šutana, cetinjskog sudije Moša i jednoga Zeka, zvanog Đeko, ili iz milošte Đekica...

BOLJE NO TEBE OBRAZ

Čini se da nije bilo ni jednog cetinjskog đeteta, a kamoli starijega čeljadeta, koje nije znalo Cetinjanina Sima Cucu. A on, onako žvert i proćik, sa svijema je zbijao šale i zanovetao.

Iako već prisukao i stotu, ako ne svaki dan, a ono obavezno pazarnijem danima, Simo se lijepoođene i iz Bogdanovog kraja, đe je živio, uz pomoć štapa - bolj, bolj, bolj...pravo u cetinjsku pjacu, a onda i u kafanu na rakijicu i kavu.

Srijeću ga jednom prilikom dva-tri fastakuna kojima bi Simo, ako ne prađed, a ono barem đede mogao biti, pa se pođede i priča. A onda će odjednom jedan od njih:

- Striko Simo, tako ti boga, oli mi nešto pošteno reći?
- Oću, đetiću, najpoštenije što uzmognem! - veli Simo.
- Kako te, života ti, služi kurac?

A Simo će, kao iz topa:

- Bolje, no tebe obraz!

NIJESI NI TI BOLJI

Lijep dan, pa krenuo starac Simo Cuca da malo obiđe cetinjsku pjacu. Neđe u vrh Njegoševe ulice srete tri-četiri, za njega mlađa poznanika, a već podobro momke.

Naslonio se Simo na štap i, po običaju, zanoveta nešto sa njima. Uto naiđe i njihov zajednički poznanik Lazar Milošev. Kako nije, dati, imao vremena, Lazar će onako u prolazu, žurnim korakom i ne zaustavljajući se:

- Striko Simo, čuvaj se od tijeh fukara!

A onda će Simo kao iz puške:

- Nijesi ni ti, to đaolje, bolji od njih!

KAD KOKOŠKA PROPOJE

Počela poratna industrijalizacija, pa onda i masovna proleterizacija, pa sa sela vlast u gradove seli, i kome se seli, i kome se ne seli, i muško, i žensko jednako.

Doša Simo Cuca na Njeguše i šedi u starom „otelju“ sa poznanicima. S priče na priču, dođe se i do priče o ženama, onijema prvijema, pa o ovijema današnjijema. Veli neko kako bogami ove današnje, onijema od prije nijesu ni po čemu primaći, a onda će Pero Markov:

- Dobro je dok s mirom šede, pa neka ne rabotaju ništa!

- E, ma neće one tako, no, evo i sam vidiš da su počele da idu i u državnu službu, pa u fabrike i đao se s njima ženio, ko zna što ćemo još od njih dočekati! – veli Niko Perov.

- Znaš li što ćemo dočekati kad se ufate dva dinara, da im , ka do sad, ne smijemo pristupiti kad mi oćemo i kad nam na um padne “ona rabota”, no ćemo ih morati malo poizdalje pitati: „Trebam li ti što?“ - veli Krsto Ilijin

- Nije to ništa, još i gore ćemo dočekati, a ja mnim da je to grđe već dati i počelo – da i one primaju penziju! – veli starac Ničola.

A na to se Simo samo nadoveza:

- Dobro veliš, bogami, ma dabogda i to dočekali! A mi prije šćasmo, čim kokoška propoje, odmah je prikolji!

TEŠKI KRŠ

Iako neveliko bratstvo, Matani su bili poznati u cijelom plemenu, pa i nahiji, kao uketni ljudi i po tome što su se vazda s njima i među njima đavoli ženili. Vavijek – zadovijek su se pregonili i obijali pragove sudova, a sve iz zađevica i dešpekta zbog nekakvih međa, postopica i margina. Nije bilo mirnoga margina među njima – danas ga neko rgne pedalj u baštinu jednoga, a ovaj šutradan stopu u ledinu drugoga, pa ondan, ili ćaondan, krok u uvratak trećega.

Plemenik i drgoseljanin Matana Petar Kovačević, pošao na jednu mobu. Sve na golu rtenicu nose se iz kamenoloma krši za novu kuću Petrovog prijatelja, a njega dopalo da kelja jednu poveliku зipu, đe bi bilo posla i za dvojicu. Ali Petar ne zucnu ništa, no se pokri ušima i pušti da mu je dignu na rame. Petar se dobro odrije i jedva i sa pō duha dođe do majstora, tako da mu se činilo da ga ko ufati za nos, bi pukao. A onda bači pred majstorima kamenčinu, poduhvati vazduha, pa će žalostivo ga gledajući:

- Eee, kakav bi ovaj bio za margin među Matanima!

DVA ŠIPKA

Razbolio se teško Njeguš Petar Kovačević kojega su svi znali kao - Petrića. Sredina je zime, a on već dugo leži u kotorskoj bolnici.

Došli neki prijatelji da ga pośete, pa po njima stara Petrićeva poznanica baba Anđe poslala boniku dvije narandže. Primi Petar poklone, ispriča se, pa će kad ovi krenuše: - Pozdravite mi babu Anđu, pa pošto izgleda da ja odavde neću izlaziti prije nego rode šipci, recite joj da ću joj, kad se vrnem, donijeti dva!

PREKO PROZORA

U starom njeguškom „otelju“ zamjerio se nešto gadno boem i rakijaš Petić konobaru Blažu Đurovome. A onda će ovaj:

- Viđi ovako, Petrić, zdravo ti bio, a da te moje oči nikad više ne vide preko praga ove kafane!

Pođe Petrić, živ i zdrav i na noge brz, ali što naučio, ne zaboravio, pa šutradan - đe će, nego pravo u kafanu. Kroz otvoreni prozor vidi Blažo Petrića još dok je se ovaj peo uza stepenice na terasu, pa će odmah i glasno:

- Jesam li ti juče rekao da prag od ove kafane nikad više ne pređeš!

A Petrić će, ne časeći, sijedajući za prvi sto na terasi i odmah do prozora:

- Pa ja nijesam ni mislio prag ti prelaziti, i neću, no ti mene samo dodaj jednu rakijicu preko prozora!

NI ON TEBE

Šedi starac Pero Krstov uz staru furunu u svojoj kafani na Bukovici. Dolazi Perov mlađi sin Đuro i on prvi pođede starca:

- Tata, ču li ti da je umro Šako Stevanov?

- Ja ne, do sad od tebe, laka mu zemlja!

- E jes, bogami, danas mu je sahrana i za pare mi je žao što neću moći poći!

- A što, čoče, nećeš moći?

- Preśeklo me i ne mogu nikuđ ni stope, pa kad bih sad znao da ću Šaka na noge dići!

- Ajde, moj Đuro, ne śekiraj se mnogo, sigur budi da ni on tebe neće moći na sahranu doći!

ĐECU BIJU DA IJU

Često je išao starac i Njeguš Krsto Ilijin Radonjić u komšiluk, na śednik, pa bi se isto tako često i potrefilo da jedna mlađa nevjesta i snaha njegovoga komšije prije spavanja hrani đecu. Kako ni svi prsti na ruci nijesu isti, tako i đeca - jedno zlopitno, a drugo slatkorano.

Starac Krsto i nekako razumije nevjestu što ovo prvo dijete nagoni da ije, a đekad ga i šupne, ali nikako ne može da se alaverti što i u ono drugo - debeljuškasto, tiska više, nego ono može i oće. Te jednom ga prevari: “Zini, ponijeće te Ciganka!”, te drugi put: “Zini, ponijeće te Baro!”. A kad ne pomaže ni jedno ni drugo, nevjesta đetetu da dobro iza uši i crno dijete što će - nego plakati i još mora i jesti. Gleda to Krsto, pa će onako više za sebe:

- Evo ljudi, čuda! Nas su kao đecu, bili kad smo tražili da ijemo, a sad đecu biju da iju!

UTIČNICA

Starom cetinjskom zubaru Simu Vrbici oslabilo srce i otud – odovud, završi na jednoj beogradskoj klinici. Doktori vele da ako misli da još čepa po zemlji, moraće mu ugraditi pejsmejker. Nema druge - što se mora, nije teško, pa Simo pristade, a pred samu operaciju doktor ga pita:

- Stari, jeste li se možda malo prepali? Simo prebači na šalu:

- Ne, sinko, da đaolju žicu, no bih te zamolio samo jednu stvar da mi učiniš, ako oćeš!

- Sve što možemo, uradićemo! - veli doktor.

- Možeš, možeš! - veli Simo. Kad mi tu aparaturu budeš ugrađivao, ostavi mi jednu utičnicu da mogu priključiti barem aparat za brijanje

SKLANJAJ SE, BURŽOAZIJO

Završio se onaj Drugi rat i došla, sa socijalističkom revolucijom, neka nova vremena. Na Cetinju je u to pero bilo samo nekoliko sreskih i državnih limuzina, uglavnom onih crnih, a privatnih - daće Bog.

Neki što su cijeloga života odili za magaradima i konjima, ili u najboljem slučaju, jahali ih, dočepali se položaja i službenih auta i šofera, pa se vozikaju i kad treba i kad ne treba.

Vidi sve to i stari cetinjski učitelj Jovan Iličković, pa mu jednom prilikom, sve to, ispade baš kao poručeno. Onom uskom uličicom što iz Bajove ulice vodi prema kapiji Bolnice "Danilo I", ćerao je jedan seljak krdo ovaca. Nekako baš u tom trenutku, od bolnice naiđe jedna od onijeh crnijeh limuzina, puna sreskih budžovana. Šofer usporio i svira li svira, ne bi li nekako raskrčio ulicu. Sve to sa trotoara posmatra učitelj Jovan, pa sa podignutim rukama prema krdu, glasno da ga svi dobro čuju, obraća se direktno ovcama:

- Sklanjaj se buržoazijo, pregazi vas proletarijat!

LIŠE NARODA

Uhvate lovočuvari Riječanina Šanja Mašanova u krivolovu, na Jezeru, a onda krivična prijava, pa suđenje u cetinjskom sudu, a sudija Mošo Martinović. Već bilo i nekoliko ročišta, a odbrana i da je bolja, teško da bi mogla braniti nešto što se ne može braniti.

Vidi Šanjo zlu i goru, a vide mu i rođaci, seljani, brastvanici i plemenici da ga ovoga puta ne mogu spasiti ni prtene gaće. Kako je Šanjo bio siromah čoek koji je od ukljeva i šarana izdržavao famelju, uz to i pošten, oni ti

ne budu lijeni, nego uzmu i presaviju jedan foj karte i što će – nego da napišu sudu peticiju da se Šanjo oslobodi. Tako i bude. Nakite oni priču o čojčnom siromahu Šanju, napišu kako Šanjo nije jedini koji krivolovi, ali da je imao zlu sudbinu da samo on bude uhvaćen, te da zato mole sud da Šanjo bez ikakve globe bude oslobođen. A onda se potpišu svi koliko ih je i po jednome od njih pošalju peticiju sudiji Mošu.

Dođe i dan suđenja i izricanja presude. Između ostaloga, i od prije poznatijeh i nedvosmisleno utvrđenijeh činjenica, sudija Mošo čita i peticiju Riječana, a onda nedugo zatim izriče i presudu:

„U ime naroda Federativne Naodne Republike Jugoslavije, liše naroda Riječke nahije, osuđuje se Šanjo...!"

ČITANJE I PREPRIČAVANJE

Žena cetinjskog sudije Moša Martinovića je bila profesorica književnosti. Osim toga savjesna i toliko posvećena školskim obavezama, pa onda još i kućnim pripremama za nastavu, ili ispravkama domaćih i školskih pismenih zadataka, te obaveznom praćenju i čitanju novih beletrističkih izdanja, da je često znala da se zanese i zaboravi na kuhinjske obaveze.

Jednom prilikom Mošo došao s posla i zateče ženu za kuhinjskim stolom kako se zadubila u neku knjigu, a dva sinčića, koji bjehu poodavno došli iz škole, igrala su se u dnevnom boravku. Raspremi se Mošo, pa, sijedajući u fotelju, i on uze da prelista dnevnu štampu. Podura to malo i niko se ništa ne podijeva, pogotovo ne o ručku, iako je već bilo kasno popodne, pa kuhinja i dnevni boravak Mošu počeli da liče, pomalo, na čitaonicu, a

pomalo na vrtić. A onda će, usred one porodične tišine jedan od sinova:

- Tata, tata, što je danas za ručak?

A Mošo samo spušti malo novine i preko naočara će:

- Sine, za ručak je čitanje, a za večeru će biti prepričavanje!

NjEGUŠKI RIBOLOV

Osim što je bio strastveni lovac, Simo Vrbica je bio jednako tako i ribolovac. I priča Simo u jednom društvu:

- Nekim se mojim prijateljima prijela riba, pa im ja velim: „Ajde, spremite se, idemo mi na Njeguše, ja ću ribati, a vaše je samo da ponesete prosulje, potpirite oganj i da pržite...!“

- Čekaj malo, Simo! – prkide ga neko u pola riječi. Dobro, razumijem da ribu možete pržiti na Njegušima, ali da možete tu i ribati, toga nije bilo otkad je prase rep iskrivilo!

Vidi Simo da je omanuo, ali odmah produžava:

- Evo da vidiš da može! Poslušaše oni mene i pođemo ti mi na Njeguše i od cijeloga pribora za ribanje, uzmemo ti mi samo prosulje - em što valjaju da prigaš ribu, vjerujte mi, valjaju i da ribaš. Pa kad smo došli na Krstac, velim ja da se spuštimo malo dolje, prema Kotoru. Kad smo došli na Praćišta, milina božja – mi ti tu posijedaj, a lijep dan i ispod nas dolje Kotor i mirno more. Ja onda velim da se potpiri oganj. Učinješe oni i to, ma se sve nešto pripogleduju i krste se, ali, znavao sam ja, Bog je veliki i ko će kao on. Ne stade mnogo, naoblači se i udari nekakva vjetrina, takvoga šiloka ne pamtim u moj vijek. Pa se onda smota i pomota malo između Vrmca i Pestingrada, pa zaigra more i zavrće jednu pijavicu, pa je smota i savi put Praćišta, te ti mi ne budi lijeni, no samo pruži prosulje i kupi ribu, a onda s njima na oganj... prigaj – jeđi, prigaj – jeđi... mjera – trbuh!

TRI POPOVA ZUBA

Zborilo se, a onda je ostalo i za priču: Ubilo te jada koliko i cetinjske ulice. Vavijek zadovijek, prekopavale su se kako je kome bilo potrebito i kako se kome ćefne. Ali ovoga puta obnavljala se kompletna gradska podzemna infrastruktura, pa Njegoševa ulica nije više ulica, nego sve kanal do kanala.

Šetaju baš Njegoševom ulicom, ali s bande, stari poznanici i prijatelji zubar Simo Vrbica i pop Đorđija Milić. Kako Simo kad priča grana rukama kao da kosi, odjednom Sima evo, a popa nema, nego se odaziva iz kanala. I biće možda da su se baš tada podsećali jednog njihovog zatvorskog drugovanja:

Bio je rat i 1942. godina. U talijanskom zatvotu u Bogdanovom Kraju našli se i zubar Simo, i pop Đorđija. Popa zabolio zub, pa sad kako i što, ali nađoše se i neke zubarske kliješti i ko drugi da vadi zub, nego Simo, jer zubara, ni među zatvorenicima, ni među Talijanima nije bilo liše njega.

A onda pop šede na jednu karijegu i reče zubaru koji ga zub boli, pa da toga i izvadi, ali kako su se popu ma skoro svi zubi kolećali i držali „kao babin zub“, Simo uze pa izvadi onaj jedan..., pa drugi..., pa treći... Simo bi, dati, i nastavio, ali pop skoči kao oparen, pa će:

- Simo, jesi li poludio, nijesam ti rekao da mi vadiš tri zuba, no jedan!

A Simo će odmah:

- Muči, pope, a oprosti, neka ovi Talijani vide kakvi smo junaci!

ŠPORET KOD DRVA

Neđe s jeseni počeli i prvi jači studovi, već kad drago i snijeg da promiče, a Simo Mitrov nema, ni u oboru, ni u kući dađaolje ni kukrice, a kamoli ljuske da tutakne u šporet, no se pomijeću kao kukavice, i on i famelja mu. Žali se Simo Zeku Petrovome kako je još u ljeto, u Lovćenu, ubrao i umetrio jedan polijepi drvljanik drva, ali da nema ko da mu ih kamionom preždene do kuće. A i da ima, veli Simo, skupo je, a njega da uzmeš za noge i obrneš naopačke, ne bi mu đaolji solad iz špagova istresao. Zeku već dosmrđelo Simovo kukumakanje, ali ovaj i dalje nastavi:

- I tako, moj dobri Zeko, kod drva – ja bez drva, ne pirim ti šporet i pomijećemo se. Pa da, barem za nevolju, imamo kakvo gnjilo magare, da đekad doždenem, po jedan tovarčić. No, ni to! Ta me jadi ne znali, ako znam šta ću?

- Lako ćeš, samo ako ćeš me poslušati!

- A danu mi reci, kako?

- Lijepo! – veli Zeko. Magare ti ne treba to đaolje, no pošto ima što od tebe, možeš i ti uprtiti šporet i iznijeti ga u planinu kod drva!

- Pa, što ću s njim? - iznenađeno će Simo.

- Tamo nalaži! - dodade Zeko

PREKJUČE DONIJELA

Odio je često Zeko Petrov pazarnijem danima u pjacu i skoro vazda svrtao na jutarnju kavu i rakijicu u cetinjsku kafanu „Tri krune“.

Jednoga jutra Zeko malo pridocnio, a već popio usput i kavu, pa čim šede poruči rakiju. Kako u kafani bješe

velika navalica, a konobarica Radmila sama, ona zaboravi na Zekovu rakiju, pa će tek poslije jedno pō ure:

- Zeko, donijeh li ja tebi rakiju?

- Ti donese, ma prekjuče! – odmah će Zeko.

RANO UMRLA

Kada je umrla, Anđe Petrova,majka Zeka Petrova Mirkovića, imala je neđe oko devedeset godina, ako ne i koju pride – možda ono, što bi rekao narod, što je bosa odila. A išla su nekada đeca „bosa“ i po godinu dvije, dok ne bi bila krštena i upisana u crkvene ćitape, ili libra.

Prošlo od tada nekoliko godina, babe Anđe se slabo više šetivaju i oni iz kuće, ali u jednom kafanskom razgovoru povede se priča o roditeljima. Sad neko veli da jeste uvijek teško kada se roditelj gubi, drugi kaže da jeste žao, ali manja je žalost kada se u zemlju po redu ide, treći dodaje da je i kao žaba u koru, roditelj je isto roditelj i ne može čovjeku biti svejedno... A onda se na priču nadoveza i Musa Nikov, pa će obrćući se prema Zeku:

- Zeko, tebe je mama rano umrla, je li tako?

A Zeko će ni pet ni šest:

- Jes’... jes’... neđe u sedam i petnaest ujutro!

KUMSTVO

Veli Zeku žena da treba da im se odvede krava. Zli i gori, uze on kravu za uzicu, pa put pod noge, džadom niz Njeguško polje, vodi je pod bikom u sušedno selo.

Neđe na pō puta, vidi on kako mu u susret dolazi neki auto, pa onda i usporava, a kad dođe naspram njega i zaustavi se. Spušta šofer staklo i tek tada Zeko prepoznade

kuma Mija Petrova, pa ugrabi prije njega, sve u jednom dahu:

- Nemoj me ništa pitati, vidiš dobro da sam krenuo sa ovom kravom kod đuvegije, no produži, e mi ne možeš ništa pomoći...!

Mijo, tek zaustio nešto da kaže, ali mu Zeko ni to ne dozvoli, nego samo nastavi:

- Kume, bog i sveti Jovan je među nama, mi smo kumovska kuća i nama se ne valja!

BEZ VUKA

Poslije više godina, pojavio se vuk u okolini Njeguša. Već pridavio jedniga lovačkoga i jednoga seoskoga kera, a po običaju među lovcima počele da kolaju priče, a lovačke priče, kao lovačke priče: E - viđen je ovamo, e - viđen je onamo, te: Čuo ga je ovaj sinoć kako zavija, a onaj jutros, ali niko ništa tačno ne zna... A onda počeli lovci pripreme da se ide u hajku na vuka.

Okupili se jedne večeri lovci u njeguškoj kafani na posljednji dogovor prije ranog jutarnjeg pokreta. Posebnu ozbiljnost svemu daje nejstariji lovac Boško Jovanov - pravi rasporede, razrađuje varijante...nema što, nego stvorena je slika pravoga fronta. Sluša sve to Zeko Petrov, pa kad su lovci sve dogovorili i krenuli da se razilaze, pita on Boška:

- Boško, jeste li sve utanačili? - Jesmo!- veli Boško.

A onda Zeko produži: - E, viđi ovako, nećemo za vama prosipati vodu, no kad ste se sve dobro dogovorili, nemojte se slučajno ovamo vrćati bez vuka!

- Bogami, mi ne možemo sigurno to garantovati!

- E, bogami, možete! Ako ništa drugo, vi stucite i donesite Vuka Ristova! - dodade mirno Zeko.

OBRAZ U LADOVINU

Kafana kao kafana, a kafanske priče kao kafanske priče. Još uz piće, pa sve brže i lakše pada i događa se.

U jednom se društvu našli Zeko Petrov i Niko Vladov. Sad, nije važna priča, nego to da neđe u pō nje, Zeko ostade sam protiv svih. On tvrdi jedno, a svi ostali drugo i nikako da ga ubijede. A onda, kao po dogovoru i gotovo uglas, svi počeše da se kao ispovijedaju i kunu da bi Zeka ubijedili:

- E, to ti je ovako, sigur budi, Zeko!

- Tako, nego kako! – dodaje drugi

- Tako i nikako drugo, obraza mi! – veli treći...

A onda će Niko, koji inače već godinama ima odnjegovanu i redovno štucanu bradu:

- Evo, i ja ti se obrazom kunem da je to ovako!

A onda će Zeko brzo:

- Eee, a tebe se lakše zakleti obrazom nego njima!

- A kako to?

- Lijepo! – nastavi odmah Zeko. Tebe je obraz vazda u ladovinu!

DA JA POVUČEM VODU

U njeguškom hotelu – odmaralištu penzionera, kao kućni majstor radio je Zeko Petrov. Svako malo, neka baba kojeviteza po hotelu i oko hotela, i zove Zeka da joj opravi vodokotlić. Zeko dođe, opravi ga, ali baba, a pođe da pušti vodu, opet ga pošteti. I opet Jovo-nanovo, Zeko opravlja vodokotlić. I tako nekoliko puta, pa Zeku i baba i vodokotlić presmrđeli.

Ali babi đao pomogao, pa ga još jednom traži. I, bogami, trefi na njega u hotelskoj kafani. Pije i priča Zeko

sa društvom, a baba će onako izubaha:

- Sinko, kameni si mi ti majstor, opet mi se oštetio vodokotlić... Što ću činjeti?

Kako se već bio dobro napučio zbog babe i vodokotlića, Zeko šeknu:

- Lako ti je znati, baba, što ćeš činjeti!

- A što sinko?

- Kad ti se pripiša, ili se posereš, odmah zovi mene da povučem vodu! - produži Zeko

CUK

Umro stari Filip Nikolin. Došli ljudi da prešede mrca, posijedali oko ognjišta i zanovetaju. Među prisutnijema su i Zeko Petrov i Lazar Spasojev koji su vazda zanovetali jedan s drugijem i gledali ko će prije kome doskočiti. Tu su i starci Krsto Ivov i Blažo Nikov, dobri majstori - jedan kamenorezac, a drugi samouki stolar i rezbar.

Pođela se priča kako Krsto i Blažo imaju zlatne ruke. Neko veli:

- Ma što jes, jes, ljudi moji, ovaj Krsto što mu oči vide – ruke mu isklešu u kamenu!

- Aaa, ko nije gledao što Blažo radi, veli drugi, taj ne zna što je majstorisanje. Može u drvetu izđeljati čoeka, da ti se čini - samo što ne progovori!

Tada će Zeko:

- Nije to ništa, što možemo ili ja, ili bilo koji od vas učinjeti!

- Ma ne beštijaj, molim te! Kako to? – dodaje neko.

- Lijepo! –nastavi Zeko.Uzmi samo šekiru i pođi u Ivanovu alugu, uberi jednu dugačku bukvu i samo je okrašti da ostane cuk – i eto ti Lazar Spasojev!

NIJE JEDINAC

Nabavio Katunjanin Risto Nikov jednoga ćurana i isti dan se fali prijatelju Zeku Petrovome kako ima takvoga ćurana da mu ravnoga nema ni usred ravne Vojvodine. Pođe Zeko isti dan da vidi ćurana, kad ono zbilja ćuran otutašan.

Šutradan u seoskoj kafani šedi Zeko sa nekim društvom, kad u jedno pero dolazi i Risto. Ma još ovaj nije bio ni sio, a Zeko će:

- Evo, ljudi, juče sam vidio i saznao što, ni u snu, nijesam mislio da ću viđeti i saznati!

- A što to, čoče? – skoro će svi uglas.

- Evo, ovako! - veli Zeko. Može li čoek do pedesete godine da bude jedinac, a od pedesete, u samo jedan dan, da ne bude?

A onda će opet svi uglas:

- Teško!... Toga nema niđe!... Takvoga nema pod kapom nebeskom!...

- E ima! – veli Zeko. Juče sam bio kod ovoga Rista, a evo ga i on ovđe da mi ne da lagati! On ti je juče kupio jednoga ćurana i pokazao mi ga je, eto mu ga u obor!

- Pa što to znači? - pita neko.

- Znači dosta! - veli Zeko. Od juče, Risto nije više jedinac!

VIŠE NO JEDAN PUT

Pođela se priča u jednom društvu o njeguškom krčmaru Niku Vladovome. Jedan veli kako je to radnik mimo radnika, drugi kako je to drug ljudi, treći dodaje kako je Niko domaćin mimo domaćina, a četvrti malo sumanjkava, pa veli kako jest dobar radnik, ali samo do podne.

- Kako to? - pripita neko.

- Eto tako! - veli ovaj. Ima užancu da popije, a onda čoek nije ni za rabotu, ni ni za što.

- Dobro dobro, dodaje neko, jest da mu kuća nije daleko od kafane, ali da je i dalje, umije on doma doći čim su mu Bjelici dali onakvu dobru i pametnu nevjestu!

A onda se Zeko Petrov samo nadoveza:

- Vala kuća mu je blizu kafani, da skoro nema kuđ bliže. Ali, što se pića i puta tiče, dobro je da nema mimo ovoga jednoga jedinoga puta!

- A zašto? Vazda je bolje kad ima više puteva! - dodaje neko.

- Eto zato! - nastavlja Zeko. Da ima samo još jedan, ne bi nikad doma dodio!

NIĐE NAM JE BLIŽE

Zima je. Na Lovćenu zapao velji snijeg i – ni ćuka, ni vuka. Jedino i zalijek, na Jezerskome vrhu dva čuvara Mauzoleja - Ilija Šutan i LJubo Šeki, ćukaju sami skoro neđelju dana. Već davno ispričali jedan drugome sve što imaju, pa ijetki da bi se đao od njih mogao otrovati. Još uz to nadrla se neka ševerina i ne smiješ ni nos iznijeti preko vrata jer kida i meso od kosti.

Ali, kako snijeg bješe smrznut, Šutan se zabundao, pa od srbiguza izađe da protegne noge. Ne stade dugo, pa i Šeki izađe na bajer i sad se i jedan i drugi, viju po onoj vršini. Kad se sretoše, prvi će Šeki:

- Šutane, đe si krenuo?

- Đaolu pod rep! Niđe!!! A ti, Ljubo?

- I ja niđe!

- Pa ajdemo ovuda, bliže nam je! – dodade mirno Šutan.

NUĐENI - ČAŠĆENI

Radio je Ilija Šutan kao stražar na Jezerskom vrhu. Rano jednoga jutra, ma još on i ne otvorio oči, a lupa neko na vratima one stražarske kućice ispod Mauzoleja. Otvori on, kad li ko njegov poznanik, Cetinjanin Gojko Radov, nešto ijedak da bi se i zmija od njega otrovala. Kako julsko sunce već bješe granulo, Gojko nervozno veli da neće unutra, nego šede ispred na jedan pidžuo da ispuši cigar, a Ilija osta unutra i na rešo stavi kogulicu da skuva kavu, pa će da Gojko može dobro čuti:

- Gojko, oli i ti kavu?

- Oću! - veli Gojko glasno.

A onda će Ilija, iako je dobro čuo:

- Ne, je li?

Ionako već napučen, Gojko osu:

- Oćuuu! Oćuuu!

- Može ti biti, bogami, kako god oćeš! Nuđeni - čašćeni! - mirno dodade Ilija.

DVA BANOVIĆA

Otac i sin – cetinjski brico Božo Banović i sin Mijo... U Božovu brijačku radnju Cetinjani su navraćali više zbog šednika i priče, nego zbog šišanja i brijanja. Tu je, još kao đetićak, i Mijo pekao zanat, ali ne brijački. Talentovano spadalo, kasnije boem i pustolov, nesumnjivo se, u tome, dodatno usavršavao u očevoj brijačnici. Prije svega uz oca Boža sa kojim je, još od malena, počeo njegovati tu vrstu odnosa. Biće baš onoga dana kada je ocu u onu ćasicu sa toplom vodom za kvašenje četaka kojima je Božo sapunao mušterije prije brijanja, usuo argo - supu. Đe će kruška, no pod krušku!

BARIN ZUB

Staricu Baru Jokovu zabolio zub, pa Bogu dušu-Bog je neće.

Jedan Barin komšija koji je često zanovetao sa bricom Božom Banovićem, ubijedi Baru da pođe kod brica Boža i da ako joj on ne može pomoći mađijama i bajanjem, da nije toga doktora majka rađala koji to može. Kako je starica Bare izgleda mogla nositi pamet bez po muke, ona zdući pravo u brijačnicu kod Boža, pa mu reče što je došla, a on se odmah šeti čije je to maslo.

Božo odmah prekide jedno brijanje, u pō rabote, i ozbiljno se posveti Barinome zubu: reče joj da onu krpu kojom je već bila podvezala lice stegne toliko jako da usta ne može otvarati, pa onda da kako zna i umije, tri puta jako i kroz stisnute zube ponovi: „Božo, Baru boli zub!“

Bare ne bi lijena, no učinje sve kako joj je rečeno.

„Božo, Baru boli zub“ !!!

„Božo, Baru boli zub“ !!!

“Božo, Baru boli zub” !!!

A Božo onda samo mirno nastavi:

- E, boli Boža kurac što Baru boli zub!

BRIJANJE

One male brijačke radnje, kakva je bila i radnja Boža Banovića na Balšića pazaru na Cetinju, znaju često biti glavna mjesta zbivanja u gradu. Tu često, a nekad i više, dolaze oni koji nemaju šta da oposle, nego oni koji imaju. Tu se kradu Bogu dani i zanoveta se, a onda i kontresaju glavne gradske novitade.

Po običaju, jednoga popodneva kod Brica Boža se okupilo veliko društvo. Samo što se šnuju po radnji i

smetaju. Božo ne zna kako da ih se litrosi, pa će odjednom najbližemu, Andriji Spasojevome:

- Ma što si se ti barem, Andrija, popodne dovukovao kad sam te jutros i ošišao i obrijao?

- E popodne sam došao da mi obriješ muda! – kao iz topa će Andrija.

A brico Božo će, ako ima kuđ, još brže:

- E, ma viđi ovako Andrija, evo dvadeset punanijeh godina kako ti brijem guzicu, pa vala mogu jednom i muda!

BEZ LEBA

Došao da se podšiša kod Brica Boža Banovića njegov stari mušterija Šuto Stevanov za kojega je svako u gradu, pa i Božo, znavao da je i prije rata, i u ratu, i po ratu svakoj vojsci i svakoj vlasti, kako je koja dolazila, bio doušnik.

Sio u stolicu Šuto i primirio se, a Božo radi svoj posao i ne veli ništa, ali i kad treba i kad ne treba, frca nožicama prvo oko jednoga Šutovoga uha, pa malo-malo, oko drugoga.

Podura to malo više, Šutu ne milo, svako malo streca, al nema kuđ, no mūči i konta u sebi: "Trpi dušo Boga radi!" U jedno zlo doba, kad više nije mogao od junačkoga straha izdržati, Šuto će bolećivo:

- A polako, Božo, jadan ne bio, nemoj me tijem nožicama dovatiti po ušima!

- Ne boj se, Šuto, ne! – odmah će Božo. Neću te ostaviti bez leba.

UFATITE ME...

Razbolio se Božo Banović i leži zamrtvo. Okupili se svi ukućani i bliža rodbina da čuvaju bonika. Kako gođ može da priča, Božo skupi skoposti, pa veli da ostanu uz njega samo sin mu Mijo i jedan od sinovaca, a da ostali izađu. Tako i bi.

Kad ostadoše njih dvojica sami sa bonikom, ovaj poče priču, teško i u male:

-Viđite ovako, đeco moja!- veli Božo. Ja znam da se kad-tad mora mrijeti i dobro je kad se u zemlju po redu ide. Samo vas molim da učinite sve kako valja i treba, to mi obećajte da ne idem sa kakvom ranom u zemlju...

A onda Božo zastade malo, pa nastavi:

- Samo mi, đeco moja, teško pada jedna stvar...!

- A koja, striko? - uskoči sinovac Božu u riječ.

- A koja...? Vazda sam se ježio od onijeh konopa, ili ne daj Bože lanaca, što se na njima mrtvački sanduk spušta u zemlju!- veli Božo. No vas molim i kumim Bogom, kad me budete sahranjivali, da to nekako drugačije izvedete?

A onda će obojica, skoro uglas:

-A kako ćemo ???

- Ufatite me za kurac! - dodade brzo Božo.

MAMAAA!!!

Udvarao se Mijo Banović, a onda i osvojio srce jedne primorke-đevojke i ispričao joj kako na Cetinju ima kuću, ali da to nije kuća - no dvorac. Pa onda da na periferiji grada ima ljetnikovac sa najljepšim džardinom na Cetinju. Ima, rekao joj je i jednu pušaricu, odakle su njegovi porijeklom, ali to je na selu i on ne denja da ide tamo... A onda se đevojka okopala oko Mija da je vodi na Cetinje,

nije nikada tamo bila, i da vidi njegovo bogatstvo.

S proljeća, jedne neđelje ujutro, poranio Mijo sa đevojkom i pravo na Cetinje. Ulice puste, još narod odmara, a on ti sa đevojkom pravo pred Dvor kralja Nikole u kojemu je smješten Državni muzej i koji još nije bio otvoren, pa se poizmakao, a stavio obje ruke na usta i iz svega će mozga:

- Mamaaa!!! Mamaaa!!! Mamaaa!!!

Od mame Žiće ni traga ni glasa, a onda će Mijo smireno:

- Nije izgleda mama doma, biće da je u ljetnikovac, no ajdemo tamo!

Povede Mijo đevojku u Donje polje ispred jedne lijepe kuće sa još ljepšim džardinom, pa će opet poizdalje:

- Mamaaa!!! Mamaaa!!! Mamaaa!!!

Ni ovđe mame ni čuti – ni viđeti, pa Mijo veli đevojci kako će biti da je ona na njihovu starevinu, odakle su njegovi porijeklom i povede je pravo – doma, u onu skromnu kuću, kod majke u Donji kraj, ispod Špadijerskoga vrha. Šede i pričaju, kad u jedno pero, đevojka će stidno i u male:

- Mijo, oćeš li mi pokazati đe vam je toalet, e bih da puštim vodu?

- Ajde tamo gore, uz tu glavicu, pa đe stigneš! – odmah će Mijo. A ne bi bilo loše i da uzmeš i jedan kišobran, e može dok se vrneš i vrijeme promijeniti!

MANJA GLAVICA

Cetinjani Mijo Banović i Branko Vidojev rješavali ukrštene riječi. Branko i čita i piše, a Mija pita samo ono što ne zna:

- Zeljasta biljka? - pita Branko.

- Kupus! - odvrati Mijo.

Branko poče da piše:

- K...U...P ... Ne može stati! Samo tri slova!?

- Uzmi manju glavicu! - dodade brzo Mijo.

PARE U BRAŠNO

Kad su mamine ili tatine pare bile u pitanju, Miju Banoviću, što bi se reklo, nije mogao uteći ni miš u među. Đe god mama Žiće sakrije pare, Mijo ih nađe.

I, bogami, kako se tada pekao hljeb doma, Žiće se jednoga dana dośetila, pa đe će sakriti zamotuljak s parama, no pravo i duboko u jednu vreću brašna. Nekoliko dana Žiće je bila mirna, a Mijo se uzvrtio. Neđe treći-četvrti dan, vraće se Žiće iz pjace i povede sa sinom uobičajenu priču:

- Mijo, sine, je li ko dolazio?

- Jes, mama, tetka Ljubica?

- A, što, sine?

- Da pozajmi jedan lonac brašna!

- Pa je li uzela, Mijo?

- Jes, mama!

- A kako je uzela?

- Ja sam joj dao, majko!

A onda će Žiće:

- Kuku mene kukavici, lako mi je za brašno, no nije za pare!

DANE, ĐUBRE JEDNO

Godinama je Mijo Banović, kad bi pošao za Podgoricu, svraćao u jednu starovarošku kafanu u kojoj je radila neka Danica koju su svi, pa tako i on, zvali Dane. Već Dane i Mijo dobri poznanici, pa skoro i prijatelji, a onda počele i šale. Ponekad je znala Dane da se naijedi na Mija, ali i da mu oprosti.

I tako jednoga jutra, dok je Dane iza šanka kuvala kavu jedinome gostu koji je već bio zauzeo mjesto uz furunu, banu Mijo na vrata. I baš u tom trenutku prišeti se one poznate pjesme Vita Nikolića:

„Dane, đubre jedno,
ne sviće se tako,
povrati se opet,
pa pristojno svani!“

Pjesnički nadahnut, Mijo stade na vrata, pa poče da recituje:

- „Dane,đubre jedno, ne sviće se tako...“

Ma ni treći stih nije uspio Mijo odrecitovati, a Dane već bješe zgrabila jednu botilju rakije iza šanka, pa za njim:

- A ko je đubre, fukaro jedna...!

DA MAMA ZAKASNI

Mijova majka Žiće je radila u cetinjskoj bolnici i bila je vrijedna i tačna žena. Ama baš nikad nije zakasnila na posao. Znala je ponekad, kad se naljuti na sina, i da mu prigovori kako je ona vazda tačna i da u svoj vijek nikad i niđe nije zakasnila, a njega - te čekaj danas sa ručkom, te šutradan čekaj sa večerom, te čekaj ga po nekoliko dana da se vrne doma, a da mu se ne zna đe je...

Kako se u onim starim cetinjskim kućama, bez hodnika, pa i u Mijovoj, ulazilo pravo iz kuhinje u prvu sobu, pa iz ove u drugu, pa ako ih je još bilo, iz ove u sljedeću, kada se oženio, Mija dopalo da mu bračna soba bude u sredini. Uz to dopao ga i bračni krevet, jedna od onih starih gvozdenih koćeta sa visokim uzglavljima i sa bedrnicama i šuštama koje, kad se rasklimataju, škripe da bi se mogao probuditi i komšiluk.

I tako, pošto je prva ustajala oko šest sati,da bi popila kavu i natenane se spremila i tačno u pet do sedam bila u bolnici, svako bi jutro majka Žiće morala da prođe kroz Mijovu sobu.

Neđe odmah, poslije druge, ili treće Mijove bračne noći, čuje on da je Žiće ustala i da se sprema, a onda, ne bi lijen, no uze sa obije ruke ono visoko gvozdeno uzglavlje svoje koćete i poče da je ljulja iz sve snage. I tako petnaest-dvadeset minuta, škripi i muzicira Mijova koćeta, a odlijeca cijela kuća. A Žiće kao miš u rupu, misli – ko zna u kakvu je rabotu, sa ženom Mijo uložio, pa se ne pojavljuje. Probudila se davno i Mijova žena, našla se onako sanjiva u čudu, a onda će u jedno pero:

- Mijo, jesi li ti poludio, što radiš ovo?

A onda će Mijo, mrtav-ladan:

- E, neka, vala, jednom u svoj život i moja mama neđe zakasni!

ČAŠA SE SMIJE

Došao Cetinjanin Mijo Banović sa društvom kući, pa uz piće, priču i karte, ostali do kasno u noć. Kako mu je od famelje kući bila samo majka, starica ih je neko vrijeme dvorila, ali pošto je već bilo dosta kasno, ona se pozdravi sa njima i pođe na počinak.

Kao i svaka žena od reda i čista, starica je imala posebnu čašu sa vodom u koju bi prije spavanja ostavljala zubnu protezu. Tako je bilo i te noći - i donja i gornja proteza bile su u čaši, a čaša na natkasni pored kreveta.

Poslije nekog vremena, Mijo pođe da uzme nešto iz staričine sobe. Starica je već čvrsto spavala, a Mijo pošto upali svijetlo, prvo što ugleda bila je čaša sa donjom i gornjom protezom. Ni časa ne časeći, on navrat - nanos, pozva društvo, a ovi, opet navrat - nanos, svi navališe na vrata od staričine sobe i gotovo da će u glas :

- Što je, je li što slabo?

- Ne, no da vidite kako se čaša smije! - odvrati brzo Mijo, pokazujući prema natkasni.

DUBOKI PJAT

Cetinjani Mijo Banović i Svetozar T. su vazda bili dobri prijatelji, ali su vavijek – zadovijek jedan s drugim zanovetali. Kako je Svetozar bio mali i nečemuran, često je Mijo na račun toga znao da ga piljne, ali se ovaj nikad nije ijedio. Pridao se Svetozaru sin. Čuo to odmah Mijo, pa šutradan, čim u pazar srete Svetozarevu majku, pođede priču, ali kao da ništa ne zna:

- Strina, ima li što novo na te vaše bande?

- Ima, zafali Bogu, moj Mijo, dobila sam unuka. Svetozaru se juče pridao sin!

- A, milo mi je, neka je živ i zdrav sto godina, da ga ni glava ne zaboli!

- Fala ti, moj sinko, i đe čuješ i đe ne čuješ!

- A đe si krenula strina?

- A oće se đetetu dosta. Idem da mu kupim jednu kopanju, ili banjicu za kupanje!

- Nemoj bačati pare, strina, no viđi dobro! – brzo će Mijo.

- A neću bačati pare, no moram to đetetu kupiti! - veli starica.

- A, možda, i ne moraš! - dodaje Mijo. Ako se bude uvrgao na oca, moći ćete ga kupati i u duboki pjat!

TRI PRŠUTA

Često je Cetinjanin Kunjo Releza, pogotovo na dužim putovanjima, uzimao Mija Banovića da ga vozi. Uz to, Mijo je kod tetka Kunja povremeno i radio.

Na jednom povratku iz Dubrovnika za Cetinje, Kunjo i Mijo svrnuše u Konavle da malo odmore i nešto stave na brke. Usput, Kunjo u jednoj kući kupi i četiri suha konavaoska pršuta. Slažući pršute u gepek, Mijo sve nešto misli – pršuti su dobri i dobro bi bilo da barem jedan zakuči, ali kako? Da ih je više – lako, a od samo četiri – tetak će lako viđeti da jednoga nema. Ali čim šedoše u auto i krenuše, Mijo poče priču kao da neće:

- Tetak, bogami si lijepa ova tri pršuta!

- Nijesu, Mijo, tri, no četiri! – odmah će Kunjo.

- E, e, e...četiri! – kao zbunjeno će Mijo.

Malo, malo, pa će opet Mijo:

- Tetak, pa i nijesi tako skupo platio ona tri pršuta!?

- Ma nije tri, no četiri, Mijo! – opet će tetak.

- Tačno, tačno, tačno – četiri! – značajno će Mijo.

I tako, cipan cijeli put, oko Kotorskoga zaliva, pa uz Lovćenske serpentine, i preko Njeguša i do Cetinja, svako malo Mijo će: „Tri pršuta!“, a tetak: „Nije, Mijo, tri, nego četiri!“...

Kad dođoše na Cetinje, ispred Kunjove kuće, Mijo ugrabi prvi da iskoči iz auta, otvori tetku vrata, a tetak će potpuno ozbiljno:

- Mijo, dodaj mi ona tri pršuta iz gepeka!

NA SAUČEŠĆE

Zabrdsko bratstvo Simani, bilo je neveliko, a sve dobri ljudi, od svakoga lijepoga reda i običaja. Ali, kao da je neko ukončavao, svi do jednoga, potrefili malesni. Ni od starijih plemenika niko nije moga da se prišeti đaoljega jatornijega Simana.

Umrla majka Miju Banoviću. Kako je i red, Mijo ne trmiže nikuđ ispred kućnih vrata, no prima saučešće, ali u jedno pero, zdrav – čitav, pogrbi se, ufati se sa obije ruke za krsti kao da ga je preśeklo i samo što ne sastavi bradu i koljena. Skočiše ljudi, pa će u glas:

- Što je!?
- Što ti bi!?
- Što ti je!?
- Koji ti je đao, Mijo!?
- A kako što! – odmah dodade Mijo. Dolazili su malo prije Simani, pa sam primao saučešće!

UKIDANJE OFSAJDA

Cetinjani i braća Mišo i Pušo Pajević, bili su veliki fudbaleri „Lovćena“ i beogradskog „Partizana“, uz to i reprezentativci. Pod stare dane, Mišo se vratio i živio na Cetinju i do posljednjeg dana ostao veliki zaljubljenik u fudbal, posebno u fudbalsku tehniku i virtuoznost, što je i sam kao igrač posjedovao, a kasnije njegovao kao trener. Nepopravljivi fudbalski romantičar, ponekad nije imao sluha za drugačiji pristup igri i moderne fudbalske šeme i strategije. Pogotovo ne za ono što je radio poznati trener Miljan Miljanić, tako da bi se u čestim „fudbalskim“ pričama i na sami pomen „M“ od Miljana, znao unervoziti i zakičeljati, da bi iz kože iskočio.

Šede u jednoj cetinjskoj birtiji Mišo i Mijo Banović, jedini gosti, a za šankom je Mileva Miljanić, ako i nije neka rodica, a ono je sigurno brastvenički vezana sa trenerom Miljanom. Ko o čemu - Mišo o fudbalu, a Mijo mu kontrira, više da bi ubio vrijeme, no što ga interesuje fudbal. I tako, riječ po riječ, onako već iznerviranome Mišu, Mijo će u male, da ne čuje Mileva:

- Ma, što mi ti, Mišo, pričaš da fudbal ima budućnosti! Znaš li da su se Miljanići - ova Mileva i Miljan dogovorili da ukinu ofsajd?

- Kooo!? Ko se dogovorio da ukine ofsajd!? - obrnu uho Mišo prema Miju.

- Čuješ li, ova Mileva iza šanka sa rođakom Miljanom!

A onda śeknu Mišo, lupajući šakom o sto:

- Ma, ko ima pravo da ukine tu najplemenitiju stvar u fudbalu!!!

PROBANJE ŠOLJE

Pošao Mijo Banović sa drugom Ratkom u Tuzi da u jednom salonu keramike kupe WC šolju.

Kad su odabrali šolju i sve utanačili oko cijene i plaćanja, vadi Ratko pare da i to završi, ali Mijo ga prekida, u pō rabote:

- Ratko, ne poteži brzo, no čekaj još malo!
- A što?- pita Ratko.
- Kako što, nećemo ništa kupovati na neviđeno!

Sad u veljemu čudu i Ratko i prodavac gledaju Mija kako stoji nad šoljoma, pa im se značajno obraća, raskopčavajući gaće:

- Moramo, bogami, mi ovo probati prije nego platimo!
- Koga probati? – veli izbezumljeno prodavac.

A Mijo će, sada već još ozbiljnije i sa gaćama do koljena, pa kao sijedajući na šolju:

- Kako koga? Šolju!!! Ne bi ni ti kupovao mačka u vreći!

DEFEKTI

Neđe krajem šezdesetih godina cetinjska pop–grupa „Fantasti“ ugovorila gostovanje na Rijeci Crnojevića. Tačno u podne. Problem je prevoz za ljude i instrumente, ali na nihovu sreću ubrzo su pronašli prijatelja Mija Banovića sa kombijem. Mijo neće ni da čuje za kiriju, jedino što traži jeste da za tu priliku bude voditelj na koncertu. I bi tako dogovoreno.

Grupa se okupljala kod Mijovog kombija. Prvo dolazi Venjo Marković koji se kad ide ispravi kao da se fotografiše za ličnu kartu. Malo kasnije stiže i Danko Gledić koji vazda drži upadljivo iskrivljenu glavu kao da trese vodu iz desnoga uha. Na kraju pojavljuje se i Zoran Tamindžić kojemu je jedna noga za šaku kraća od druge, pa đonda kao da igra „Lambadu“.

Na vrijeme su stigli u Rijeku. Seoska sala je već bila puna kao šipak i tačno u podne otvorila se zavjesa i na bini se prvi pojavio voditelj Mijo, a za njim Venjo, Danko i Zoran, svako sa svojim upadljivim fizičkim imidžom:

- Dragi Riječani, danas će vas zabavljati sjajna cetinjska grupa.....

Mijo se naglo zamislio jer je zaboravio, ili kao da je tobože zaboravio da je ime grupe „Fantasti“. Pa onda opet:

- Poštovani Riječani, imate veliku sreću što ćete danas upoznati poznatu cetinjsku grupu.....

Malo, malo, pa će na kraju i iz jednog daha:

- Dragi Riječani, Bog je veliki na vas pogledao, jer ćete danas uživati uz muziku poznate cetinjske grupe,… sjajne grupe,...nzaboravne grupe,...grupe,...“Defekti“!

PROMAJA

Na početku cetinjske “Ivanbegove ulice” je kafić “MD”, a na samom kraju, okrenuta pročeljem prema ulici, vatrogasna stanica.

Ljetnje je predvečerje. Na terasi kafića za dva-tri stola posijedali svakodnevni gosti, a među njima i Mijo Banović. A onda, sa ženom stranknjom, dolazi jedan Cetinjanin koji živi u inostranstvu. Zabačio, onako neobavezno jedan džemper preko lijevoga ramena, a neobično se poispravio, rekao bi čovjek da će da se lentrava za ličnu kartu, ili da mu je cijela “Ivanbegova ulica” od đeda ostala. Kako se skoro sa svima poznavao, tako se i pozdravi sa svima i predstavi ženu, ali nešto onako dosta zvanično i odurno, dok ženi, kako i priliči kavaljeru, dosta ljubazno namjesti stolicu i sačeka da šedne, pa tek onda i on šede.

Ne stade dugo, pa kako je pirkao neki povjetarac, stranski Cetinjanin ustade, skide onaj džemper sa ramena i bi još jednom galantan. Teatralno prigrćući ženi džemper, glasno prokomentarisa:

- Ovaj vjetar nije nimalo prijatan!

A Mijo Banović samo nastavi:

- A nije ovo vjetar, nego promaja, jer je neko otvorio vrata na vatrogasnicu!

JEBIGUZI

Kod Mijovoga tetka, inače privatnoga preduzimača, radili su Mijo i njegov dobri drug Slobo. Često bi se dešavalo da danima budu odvojeni od kuće, na terenu, po cijeloj Crnoj Gori. Kako je Mijo znao da njegov tetak, ne samo što mrzi, nego i ima patološki strah od pedera, ili -jebiguza i guzaranata - kako ih je tetak zvao, on predloži Slobu da njih dvojica ukončaju da ih tetak nađe u jednom krevetu. Rečeno - učinjeno!

Poslije jednoga ručka, radnici pođu na popodnevnu pauzu, a Mijo i Slobo pravo u spavaću sobu, skinu sve sa sebe, pa u jedan krevet, goli kao kad su od majke otpali, još i zagrljeni, pa kao zaspali.

Pošto im je malo strnulo ono što su iźeli, radnici se okupili na gradilištu, jedino nema Mija i Sloba. Tetak, zovi - ne zovi, traži - ne traži, nema – te nema. U jedno pero, tatak pravo u baraku, pa u njihovu spavaću sobu – kad li ima što viđeti. Čudo kakvoga još nije gledao – dva gola čojka u strastvenom zagrljaju!

Danima tetak ne zna što da čini ni od sebe, a ne još i od Mija i Sloba. Jedino što je mogao, odvojio ih da spavaju u posebnim sobama. Došla da se primi i prva sljedeća plata, a njih dvojica kao nezadovoljni, pa će Mijo, kao ljutito, tetku:

- Tetak, mene i Slobu je malo ovoliko plate!

- Nije malo!- veli tetak. Isto koliko i prošloga mjeseca!

A onda će obojica u glas:

- E...e...e..., a đe nam je dodatak za odvojeni život?

I tako, traje to i traje. Ali, kako je naročito na svim dužim putovanjima, Mijo najčešće vozio tetka, a ovaj opet imao najviše povjerenja u njega kao šofera, vraćaju se jednom prilikom iz Dubrovnika njih dvojica. Mijo vozi

kombi, a tetak, cijelijem putem, nervozno i stisnutom pesnicom kucka u onaj lim ispred suvozača i puhti kao crnokrug. A onda neđe na Debelom brijegu, odigrava se završni čin višemjesečne predstave. Tetak će iznebuha i ljutito:

- Mijo, stani ovđe, parkiraj se pored puta i izađi iz auta !!!

Uradi Mijo kako mu je rečeno, a onda i tetak izađe,vadi pištolj iza pasa i repetira ga prema Miju:

- Klekni !!! – oštro će tetak.

Vidi Mijo zlu i goru, klekne, a tetak će značajno, uperivši levor prema njemu:

- Je li mu ga mećeš, ili ti ga meće?

Mijo se brzo snađe:

- Mećem mu ga!

A onda će tetak sa olakšanjem i vrćući levor za pas:

- Uh!!! Dobro je!!!

PILI, PILI, PILI, PILI... !

Na jednom zimskom, cetinjskom popodnevnom šedniku okupilo se poveće muško društvo u stanu kod Mija Banovića. Sve Mijovi dobri prijatelji. A onda, priča se, zanoveta i kontresa o svemu i svačemu, pa skoro i ne primijetiše kako se brzo ufati mrak, pa onda i noć. Kako je tijeh dana bio sam u stanu, Miju nešto žao da se razmiču, pa predloži da ostanu kod njega na večeru.

- A što ima za večeru? - pita neko.

- To što je Bog i kuća dala! Ili što nam dā zamrzivač!

- naknadno će Mijo. Imam, recimo, nekoliko zamrznutih kokošaka!

Složiše se svi da ispeku dvije-tri kokoške i ostanu na

večeru, pa onda i podijeliše poslove. Kako ženskoga uha u stanu nije bilo, Mijo pali rernu od električnoga šporeta, traži mast i premeće se sa prosuljama, neko uzeo da guli krtolu, a Ratka Markovića - Čuku dopalo da odmrzne kokoške. Pođe Ratko u hodnik otvori horizontalni zamrzivač, nađe i kokoške na gomilu, ali oćeš - toliko i tako zamrznute da nije ni jednu jedinu, a kamoli dvije - tri mogao odčepiti. Onako snažan, seka se nekoliuko minuta sa smrzutim kokoškama bivši sjajni bek Rukometnog kluba "Lovćen" i, po riječima nekada najboljega rukometaša svijeta Veselina Vujovića - njegov idol.

Potraja sve to koji minut, a Mijo vidi da ni od Ratka, ni od kokošaka - ni jave, ni pojave, pa otvari vrata i nadzirnu se u hodnik. Kad skonta u kakve je sve probleme Ratko upao, pozva sve društvo da se okupe oko zamrzivača. A onda će:

- Ratko, kako si ti, bogami, krenuo, te kokoške neće prispjeti ni za onu večeru šutraveče!

- A što da činim, Mijo! - veli Ratko. Vidiš li da bi sa njih mogao top pucati i da ne mogu odčepiti dađavolju, a već neka - tri!

A onda će Mijo ubjedljivo:

- Eee, moj Ratko, ne radi se to tako, no moraš na lijepe s njima! Evo da vidiš kako to lako ide! - pa će, nakvečivši se nad zamrzivačem:

- Pili, pili, pili, pili...!

DVA SLIKARA I JEDAN PJESNIK

Slikari i pjesnici... Išlo je to uvijek nekako jedno uz drugo. Ili, možda baš to, među umjetnicima, ide najviše.

Đoko Žigalj, od Živkovića iz Pšeničnoga dola, kako on voli da se predstavlja i da dā do znanja kako je on rodom iz Ržanoga dola. Slikar, scenograf, kafanski čovjek, cetinjski boem. Nikada vam neće priznati da je popio više od dvije rakije i nekoliko trećih...

Anđelko Arnautović, hercegnovski Cetinjanin. Došao kao đetićak u Herceg Novi, završio umjetničku školu i ostao tu - na pjeni od mora...

Vitomir – Vito Nikolić, pjesnik, noćobdija, boem... Đe su ga god „vile nosile“, a nosile su ga često, uz novinarstvo, poeziju, a bogami, i piće - uvijek se vraćao rodnome Nikšiću...

ĐEDE KROZ CILJ

Stari Cetinjanin Radovan Jokov umro na Primorju, đe je i živio potonjih godina. Starac je bio ostavio sinovima u amanet da ga ukopaju na Cetinju.

Kao da je neko ukončavao, baš istoga dana kada je bila Radovanova sahrana, vožena je i posljednja etapa međunarodne biciklističke teke “Putevima kralja Nikole”. Na zdravlje i na dugi život biciklistima, i njima je cilj bio na Cetinju.

Neđe s podna, ožalošćena je porodica s mrcem pošla s Primorja na Cetinje. Sprovod je trebalo da prođe i dijelom glavne cetinjske ulice - “Njegoševe” pri kraju koje je vidno i na asfaltu velikim žutim slovima pisalo: “CILJ” - kroz koji su prema planu trke, neđe predveče, trebalo da prođu biciklisti. Samo što je i povorka sa mrcem tuda prošla, cetinjski slikar Đoko Žigalj priđe Radovanovom sinu Šaku, pa će sažaljivo:

- Tata ti je prvi prošao kroz cilj!

FUTROLA I KOLICA

Ide “Bajovom ulicom” zabundan i poguren cetinjski boem i slikar Đoko Žigalj i ispod pazuha nosi jednu dosta široku i podugačku kartonsku cijev – kao trumba od šporeta. Sustiže Žigalja autom njegov prijatelj doktor Vasilije koji je sa njim često znao zanovetati, pa će usporavajući, i kroz otvoreni prozor:

- Žigalj, je li ti to futrola za kurac?!

- Ne, ne boj se! – brzo će Žigalj. Pošto da jeste, morao bih muda, pred sobom, voziti u kolica!

RADNE NAVIKE

Godinama je cetinjski slikar Đoko Žigalj živio i radio u Njemačkoj. Koliko je tamo radio i zaradio, nije mu niko od prijatelja tačno znavao, ali da je ovamo bio vazda slatki radnik, neđe otprilike do podne – to je znao svako ko je u njega i malo dijela imao.

Kad se Žigalj vratio na Cetinje, srete se u želju sa prijateljem Nikom Ražnatovićem. Povede se razgovor:

- Đe ono ti bi, Žigalj, evo pet – šest godina?

- Ja ka pravi lebnik, na zaradu, u Njemačku!

- Pa jesi li što zaradio i donio otud?

- Jesam dosta - radne navike!

- E, bogami su te na granici, kad si se vraćao, izgleda dobro ocarinili! – dodade kratko Niko.

ŠTICA

Đuga Simov je bio jedan kurep, visok, a suhorep i tanak kao da ga je neko đeljao, pa ga je zato cijelo selo zvalo Đuga Štica.

Razbolio se i zanemogao Đuga, pa medicinska sestra iz seoske ambulante svaki dan ide kod njega doma da mu daje injekcije. Došao tih dana u selo i Đoko Žigalj, čuo da je Đuga bolestan i kakva mu je terapija pa će, ulazeći u seosku kafanu, uspaničeno i kao boleće:

- Ljudi, nije medicinska sestra danas mogla Đugi dati injekciju, no je slomila iglu!

- Kako!?... Kako!?... Kako!?... – začuđeno će svi prisutni.

A Đoko mirno nastavi:

- Potrefila je u čvor!

NI PRIDALO, NI ODUZELO

Šedi jedno kafansko društvo na Balšića pazaru. Dolazi i slikar Đoko Žigalj, a nedugo zatim dođe i konobarica i onda ono uobičajeno:

-Žigalj, izvolite!?

-Daj mene jednu rakiju i pitaj njih što će popiti!

Svi iz društva kažu da ne mogu ništa i zahvaljuju se, a Žigalj samo dodade:

-Ajde, isto popijte po jednu, nije mi se ništa pridalo, ali ni oduzelo!

NEKOLIKE TREĆE

Cetinjski slikar Đoko Žigalj dobar je scenograf, isto tako i tehnički urednik, ali dobro i pije. Teško da se možeš odlučiti u čemu je najbolji. Ustvari, kada je u piću najbolji u ostalome baš i nije tako, ali, što bi narod rekao, nije sam - ima braće! Znajući za to, jedan njegov prijatelj poranio iz Kotora na Cetinje, ne bi li ga našao trijeznoga, i još ne „natočenoga“, da tehnički urede jedan đečiji list koji je trebalo da se štampa u cetinjskom „Obodu“.

Kada je došao na Cetinje, pozva ovaj Žigalja telefonom na stan. Bijaše rano, ali njega ne bješe doma. Pretpostavljajući da je Žigalj već u kafani, ovaj opet telefonom, pozva jednu birtiju u kojoj on najčešće pije. I odmah ga dobi:

- Alo Žigalj!?

- Alo!

- Evo došao sam sad iz Kotora. Oćemo li što danas raditi? - Oćemo!

- A jesi li što pio?

- Jesam samo dvije i nekolike treće! - dodade brzo Žigalj.

DIREKTOR RAKIJE

Godinama i godinama je Đoko Žigalj pio uglavnom rakiju, a kažu: Ne zna rakija ko je kadija. Ali zato je Žigalj uvijek znao što je za njega rakija, ili on za nju.

Dolazi Đoko Žigalj u neko kafansko društvo u kojem je bio i direktor hidrocentrale "Piva". Žigalj se samo sa: "Pomaga Bog!" javlje onijema što ih zna, a rukuje se jedino sa nekim neznancem. A onda će ovaj prvi:

- Direktor „Pive"!

Žigalj se, i ne trepnuvši, predstavi: - Direktor rakije!

UTOPIO BI SE

U jednoj cetinjskoj kafani našli se na kafi, rano ujutro, pjesnik Vaso Stanišić i neki mu poznanici. Među njima je bio i Coko Marović. Vaso ima, iako već u godinama, svaku dlaku na glavi, još nosi i poduži perčin, a Coko rijetko koju, pa je uvijek ošišan „na nulu ".

U međuvremenu Coko i još neki pođoše, a Vaso, sa dvojicom-trojicom, ostade da pije do ručka. Toliko je bio popio da su ga mogli nositi „kao badnjak" . Kako je, uz to, bio već dobro i gladan, Vaso pređe za drugi sto i poruči jelo. Pošto konobar donese prvo supu, Vaso poče da srka: jednu kašiku, drugu, treću... ali sve sporije, dok mu kašika ne ispade iz ruke, a glavom klonu skoro u sami tanjir. Vide to ovi što su šeđeli s njim ranije, puštiše ga malo da odspava, ali pošto mu već i nos dotače supu, ustade neko iz društva, ufati ga za perčin, pa mu podiže glavu. A Đoko Žigalj samo dodade:

- Ne daj, Bože, da je umjesto njega Coko!

- A zašto? - pita neko.

- Utopio bi se! - produži Žigalj.

PEGAZ

Pjesnik Vaso Stanišić na svoj je način bio čudna pojava. Uostalom, kao i većina pjesnika.

Još kao mladić, robijao je na Golom otoku, a vjerovatno da ga je do Otoka vodio put još od onoga dana kada je kao četrnaestogodišnjak pošao da čuva koze i nije ih vratio uveče kući, nego pobjegao u partizane. Sa robije je, poslije sedam godina izašao kao soboslikar, ali krečenje, kaže, nije volio, pa ga je zamijenio samoobrazovanjem.

Umeđuvreme je penzionisan prijevremeno pošto su doktori prihvatili njegovo obješnjenje da mu je nebo nisko, pa ne može nikako da se uspravi, a da mu je krok toliko dugačak, da mu se vrlo često događa da mu je jedna noga neđe uz Moraču, a druga na Durmitoru...

Jednoga jutra Vaso Stanišić šišao u cetinjsku pijacu. Prvoga koga srete bio je prijatelj mu i slikar Đoko Žigalj. Prvi će Žigalj:

- Znavao sam da ću te sresti! Sanjao sam te noćas!

- A kojim dobrom? - priupita Vaso.

Žigalj je već mao spremnu priču:

- Ti, Vaso, jašeš na Pegazu naopako, držiš ga za rep i veliš: „A, kako je ovome konju vrat tanak?"

ŠTO ĆEŠ NA START

Brdske autotrke „Cetinje – Ivanova Korita" već davno su postale poznate i atraktivne. Inače, start trke je, neđe pri kraju "Lovćenske ulice", od gradske kapelice i groblja, nekih dvjeste metara naprijed.

Bilo je julsko prijepodne i sve je bilo spremno za start jedne od trka. Na ulici, neđe pored samog groblja, susrijeće Žigalj jednoga postarijega Cetinjanina i dobroga

poznanika. Kako god može, pogrbljeni starac, s rukama zabačenim i prekrštenim na leđina grabi uz ulicu. A onda se Žigalj prvi javlja:

- Pomaga Bog, Nikola!

- Dobra ti sreća! - zadihano će starac.

-A đe si, sa srećom, krenuo? - pita Žigalj

-Idem da gledam ove trkače! - veli starac.

-Pa odakle ćeš ih gledati?

Duboko poduhvatajući vazduh, starac će:

- Idem na start!

A Žigalj će odmah, pokazujući rukom na groblje:

- Što ćeš na start, kad si evo već došao na cilj!

PROPALI DOGOVOR

Cetinjskim momčićima i dobrim drugovima Anđelku Arnautoviću i Savu Jovićeviću prifalile pare, te oni mislili, mislili... i bogami, smisliše i odmah se prifatiše posla. Stavio Savo Anđelku lisice na ruke i vodi ga prema zatvoru u Bogdanovom kraju, ali kao slučajno, prolaze pored Anđelkove kuće. Kad Anđelkova majka viđe sina sa lisicama na rukama, poče da kuka i pođede priču sa „drskim sprovodnikom“ Savom:

- Sinko, a što ste mi Anđelka uhapsili?

- Slomio je ono veliko staklo na izlogu od „Name“!

- Pa đe ćete s njim?

- U „Bogdanov kraj“, pošto pri sebe nema trista dinara da plati staklo, pa neka tamo gnjije sve dok ih ne nađe i plati!

- A, nemoj ga, moj sinko, tamo voditi, evo ja ću ti odmah dati pare! Starica brzo uđe u kuću i još brže izađe i dade Savu trista dinara. Savo mirno stavi pare u džep, pa i ne pogledavši u Anđelka, a kamoli da mu skine lisice,

vrže niz ulicu. A Anđelko će za njim:

- Čekaj me, fukaro jedna, nijesmo se tako dogovorili no smo ih zajedno krvavo zaradili!

TITOV UNUK

Dva novljanska šereta i dobri prijatelji – slikar Anđelko i ribar Bajdo plutaju u čamcu uz samu obalu u Igalu. Nekako baš tih dana u Titovu vilu u Igalu, došla na odmor neka njegova rodbina. Šjor Bajdo već upoznao neke od njih, a među njima i jednoga punačkoga momčića, Titovoga unuka, koji je, kao da je sve neko ukončavao, šedio na jednoj ponti baš kada su Anđelko i Bajdo tuda prolazili. Bajdo se javi momčetu, a onda će Anđelku:

- Ovo ti je Titov unuk! Oćeš li da te upoznam sa njim?

- Ne interesuje me ta lopta debela! – mrzovoljno će Anđelko.

Šjor Bajdo baš ovo dobro došlo, pa šutradan Titovome unuku kaza kako je onaj bradati slikar Anđelko za njega rekao da je debeo kao lopta. Prođoše još dan-dva, a tek onda Anđelko jednoga jutra naiđe pored one ponte. Zaustavi ga Titov unuk:

- Jeste li vi rekli da sam ja lopta debela?

- Jesam! – odmah će Anđelko.

- A znate li vi da sam ja Titov unuk?

- Titov...??? Stvarno...??? – tobož zabezeknuto će Anđelko.

- Jeste, Titov unuk!

- E, a koliko mi je sad lakše! – kao oduševljeno će Anđelko. A mene je onaj šašavi Bajdo rekao da si ti Rankovićev unuk!

PORTRET

Priča stari cetinjski poznanik slikaru Anđelku Arnautoviću kako je u mladosti drugovao sa slikarom Dadom Đurićem i kako ima jednu sliku koju mu je još tada Dado poklonio.

- I što ti misliš, Anđelko, koliko valja ta slika?

- A okle, ja jadan, znam koliko valja, kad je nijesam ni vidio!

- Dobro, nijesi je vidio, ali to je Dado slikao!

- A što je slikao?

- Ma nema veze što je slikao!

- Možda baš ima i to veze. Što je na slici?

- To je jedan portret?

- A čiji?

- Ma mnogo važno čiji je to portret, nego što ti misliš, koliko to valja?

- A je li, možda, to tvoj portret? – brzo će Anđelko.

- Jeste !!!

- E onda ne valja ništa! – mirno dodade Anđelko.

PLAĆANJE ĐETETOM

Krenuo hercegnovski slikar Anđelko svojim autom iz Novoga za Dubrovnik. Pored njega sjedi komšinica, u naručju sa šestomjesečnom bebom koju vode u dubrovačku bolnicu na neki pregled. Neđe kroz Konavle policija zaustavlja Anđelka zbog brze vožnje:

- Da Vam pišem prijavu, ili...?

- Ne, ne, ne, nemoj molim te! – u pō riječi prekida Anđelko policajca.

- Dobro! – odmah će policajac, pišući biljet. Evo Vam potvrda i platite odmah! Dvjesta i pedeset dinara, to Vam je najniža kazna!

Anđelko veli saputnici u male: „Daj mi to dijete!“ - pa pošto uze bebu, kroz otvorena vrata je tutnu u naručje iznenađenome policajcu:

- Pridrži ovo dijete!

Zbunjen, policajac prihvati bebu, a Anđelko će zatvarajući vrata, odmah paleći auto i brzo krećući:

- Ja ti nemam dinara, no eti ti ga, pa čini s tim đetetom što god oćeš!

- Stani, stani, stani!!! – čuo je iza sebe Anđelko viku policajca.

I malo podalje opet se zaustavio.

BEZ OPERACIJE

Došao na Cetinje glas Mišku Škuletiću da se pridao sin slikaru Anđelku Arnautoviću iz Herceg Novog, inače njegovom dobrom prijatelju iz zajedničkih, đečinjih i momačkih, cetinjskih dana.

Prijatelj je prijatelj, misli Miško, a i muške glave se ne pridaju svaki dan, te ti on, danas-šutra, danas-šutra, poslije jedno mjesec i pō, put pod noge - sa Cetinja za Herceg Novi.

Pošto se prijatelji, doma kod Anđelka, i sastaše, i pitaše se za zdravlje, i pošeđeše, i ispričaše, i nazdraviše za zdravlje i napredak đeteta, i popiše još po koju, veli Miško kako bi volio da vidi Anđelkovog nasljednika. Tako i bi.

Povede Anđelkova žena Miška u sobu, a on se nagnu nad krevetićem u kojemu se dijete praćakalo i granalo rukama, pa ne bi lijen, no ruku u džep i izvuče, da i ona dobro vidi, već pripremljenu i u to vrijeme najveću novčanicu od deset hiljada dinara, da dariva dijete. A

onda ono uobičajeno:

- A, nemoj, Miško, sramota je! - veli žena.

- Ne bilo više sramote, valja se!

- Pa mnogo je toliko, Miško!

- Nije mnogo, no, da se može, trebalo bi i više, kad se kod prijatelja đetići pridaju! No, nećemo ih njemu davati u ruke da ih ne destrega, e je žvert, izgleda, ka mu tata!

A onda Miško savi malo novčanicu i, onako, sa polustisnutom šakom zavuče je ispod jastučića đeteta, ali je ne ispušti, nego, da žena ne primijeti, isto je tako i izvuče i, malo kasnije, opet s njom u džep.

A onda, pošto žena kaza Anđelku, da ih je Miško tako i toliko zadužio, pa i zastidio, pozdraviše se, i Miško, opet put pod noge i za Cetinje. Tražili nešto kasnije i Anđelko, i žena mu, pare i ispod jastučića i oko jastučića i po krevetiću i ispod i oko krevetića, ali vide da od para nema ni jave,ni pojave.

Šutradan je poštar donio telegram poslat sa Cetinja i naslovljen na Anđelkovo ime i adresu:

"Nije potrebno operisati dijete, pare su kod mene! Miško."

SVAKO SVOJU ĐECU

Pridao se Anđelku Arnatoviću đetić, pa stari Pero, Anđelkov otac šetuje sina:

- E, moj sine, do sad si možda i mogao đavolu svirati, ali sad kad si sa srećom dobio dijete, viđećeš dobro što su đeca. Za đecu se moraš žrtvovati, podizati ih, vazda voditi računa o njima. Najlakše ti je sad dok je još makanja, jer mala đeca su mala briga, a velja đeca – velja briga! Anđelko pažljio sasluša oca, pa će mirno:

- Dobro, tata, da se sad odmah dogovorimo – neka i dalje svako svoju đecu podiže i hrani!

GATANJE

Majka Anđelka Arnautovića je, kažu, znala da gleda u šolju, pa žene kao žene, oće i vole da im neko čita sudbinu. Tako, kod Anđelkove majke nikad nije nedostajalo znatiželjnih maminih, cetinjskih komšinica i prijateljica. A onda se i on naslušao onoga: „Evo, imaš sigurno dobitak!", pa: „Imaćeš neki trošak!", pa: „Vidi ti se neki put!", pa, na kraju: „Zamisli želju i zavrti prstom!"...

A onda došlo vrijeme da se i Anđelko odvaja od porodice i Cetinja. Pošto je bio upisao srednju umjetničku školu u Herceg Novom, zapuca on, još kao đetićak, jedne jeseni na Primorje ravno i danima, a onda i neđeljama ne javlja se svojima. Kako je tada bilo malo telefona, nije se ni mogao brzo i lako javiti, a da piše pisma – mrzjelo ga je.

Tek jednoga dana, Anđelka je u učeničkom internatu čekalo pismo sa Cetinja, od majke. A u pismu prijekori, što se ne javi majci, da majka zna kako je, kakva je hrana, kako uči... A onda Anđelko pravo na poštu, pa adresira na majčino ime, ne pismo, nego samo dopisnu kartu sa kratkom porukom:

„Majko, ja sam i dalje u Herceg Novom. Sve ostalo ti znaš iz šolje! Sin Anđelko."

IZA I ISPRED PLUGA

Na jednoj književnoj večeri, bez voditelja, pisci su najavljivali jedan drugoga - prethodni narednoga. Bio je tu prisutan i nikšićki pjesnik Vito Nikolić, pa njegovog prijatelja Slobodana dopalo da baš Vita najavi i predstavi. I predstavio ga je najbolje što je umio, koristeći one poznate Jesenjinove stihove:

- Poštovani posjetioci, drago mi je što vam mogu predstaviti moga prijatelja Vita. To vam je onaj pjesnik kojemu je, čini mi se, majka pisala:

„Strašno mi je krivo što si pjesnik / što ti je glava kleta postala drugom / bolje bi bilo da si od malena / orući njivu išao za plugom...“

Izađe Vito za govornicu, odrecitova što je bio naumio, pa na kraju, iako je Slobodan već jednom govorio, najavi ga još jednom:

- Poštovani posjetioci, iako je već jednom govorio, nije zagorega da govori još jednom, pa zato i najavljujem ponovo mojega prijatelja Slobodana, a to vam je onaj pjesnik kojemu je, čini mi se, majka pisala:

„Strašno mi je krivo što si pjesnik / što ti je slava kleta postala drugom / bolje bi bilo da si od malena / orući njivu išao pred plugom!“.

“POBJEDA” BEZ “ BORBE”

Neđe krajem sedamdesetih godina titogradski list “Pobjeda” je, umjesto dva puta neđeljno, trebalo da pređe na svakodnevno izlaženje. Uostalom, sve republike ondašnje Jugoslavije, osim Crne Gore, već davno su imale, ako ne više, a ono barem po jednu dnevnu novinu: u Beogradu “Borba”, u Sarajevu “Oslobođenje”...

Sve je već bilo utanačeno i spremno za start, tada jedinoga crnogorskog štampanog dnevnika, ali u redakciji “Pobjede” nikako da smisle novi i efektni reklamni slogan. Već danima, barem po polovina novinara lomi prste, gricka nokte, obrće, prevrće, kombinuje – ali reklamnog slogana, nema - pa nema.

Na jednom redakcijskom kolegijumu, dan - dva pred izlaženje lista, opet ista priča. Kolegijumu je prisustvovao

i pjesnik Vito Nikolić, pa pošto tada prvi put ču za veliki problem, samo mirno uze parče papira i olovku, još mirnije zapisa i predade uredniku:

ŠTO ĆE VAM “BORBA”, ŠTO ĆE VAM “OSLOBOĐENJE” KAD VEĆ IMATE “POBJEDU”!

PIŠI, ŠEKO

Često je pjesnik Vito Nikolić navraćao u hotel „Crna Gora“ đe je i upoznao konobara Šeka sa kojim se već bio i sprijateljio. Vito đekad bez pare i dinara, a Šeko dobar čovjek koji razumije koliko pjesnici mogu zaraditi i kako se živi od pisanja, pa je Vito često imao običaj da, kada Šeko donese piće, kaže:

- Piši Šeko!

A onda bi Vito, poslije šale, platio, često još i Šeku piće, a ako kad ne bi imao novca, Šeko nikada nije pisao dug Vitov, koji nije nikada velik ni bio, no bi to Šeko, pamtio do sljedećeg susreta, ili nerijetko i sam častio.

Ali, dođe neđe u „Crnu Goru“ Vito sa velikijem društvom i poručiše da iju i piju – mjera trbuh. Šeko po običaju služi, pa kad su se dobro napolumentali, pozvaše konobara da donese račun. Malo kasnije prilazi Šeko, pa stavljajući račun na sto glasno izgovori cifru koja je bila pogolema. A onda, jedan se Vitov prijatelj ufati za takulin da plati Šeku sve što je iźedeno i popijeno. A onda Vito skoči kao oparen, pa reče da to ne može platiti niko pored njega živoga, do on. Tako i bi, pa kad se svi raziđoše i Vito osta sam za stolom, Šeko kontajući da je Vito nenadno došao do kakvijeh veljijeh para, dođe da naplati:

- Ja sam ti, Šeko, go kao miš! – iskreno će Vito. Da me sad obrneš naopačke ne bi iz mene ni kinte istresao... No, piši Šeko!

- Što da pišem, Vito, jesi li ti poludio?! – poče da se fata za glavu Šeko. Što ne pušte barem onoga čoeka da plati?

- Piši, Šeko, da i ti vidiš jednom kako se živi od pisanja! – brzo će Vito.

TAKNUTO - MAKNUTO

Pjesnik Vito Nikolić šedio je sa prijateljima u kafani hotela „Crna Gora“, cijelo jedno jutro. Pili su dosta i već bili pripiti, pa oko ručka svi se raziđu, ali Vito ne šće, nego ostade za stolom sam. Kako je baš to vrijeme kada su kafane nekako prazne, u ovoj đe je on bio, ne bijaše nikoga osim njega i dvojice, onako priprostih brkajlija, za jednim stolom. U neko doba, Vito poče da lomi čaše, a konobari odmah pozvaše policiju.

Kad policajci dođoše na vrata, pogledaše po kafani, pa, ne sumnjajući da lomi Vito, onako visok i gospodin, a uz to i sam za stolom, surgum na onu dvojicu - povadiiše pendreke i počeše ih tući. Viđe to jedan od konobara, pa im, pokazujući na Vita, reče:

- Ne njih! Nijesu oni lomili, nego onaj tamo!

- Taknuto-maknuto! - dodade brzo Vito.

PRVA IZDAJA

Vavijek – zadovijek dva Nikšićka boema i dobra prijatelja, pjesnik Vito Nikolić i profesor Slobo Ristov Bošković jedan s drugijem su zanovetali, pogonili se i šokali. Njihove su lijepe dogodovštine ostale u narodu za priču.

Izdao Vito prvu zbirku pjesama. U kafanu, u kojoj su se Vito i Slobo često kupili s društvom, dolazi Slobo i s vrata će:

- Ljudi, ču ste li da je Vito izdao knjigu?

- Čusmo! – skoro će svi uglas.

- E da znate, sad kad je već počeo sa izdajama, nastavi Slobo, izdaće od danas što god stigne i koga god stigne! I majku rođenu!

Nije bio tu Vito, ali kad nekoliko dana kasnije i on dođe, potrefilo se isto društvo u kafani, a među njima i Slobo. A onda neki od prisutnih počeše da pričaju Vitu kako je neko neđe rekao i da se po gradu već uveliko priča i prepričava, kako Vito ne izdaje samo knjige, nego i prijatelje i rodbinu... Slobo se ponevio kao da nije njegov posao, a Vito sve mirno sluša, sve dobro razumje, pa će glasno da ga svi dobro čuju:

- E, ko je to rekao da mu gonim oca Rista Boškovića!

KVIZ

Zapili se, pa se na kraju dobro i nakitili u nikšićkom „Onogoštu“ pjesnik Vito Nkolić i prijatelj mu Spasoje Novakov. Došlo vrijeme da se razmiču, ali kako Vito ne može ni preko slamke, a Spasoje ima auto, Vito ga priupita da ga prebači do kuće. Spasoje veli da oće, ali prvo da odigraju jedan mini-kviz, pa ako Vito iz deset puta pogodi zamišljenu stvar, ili osobu da će ga prebačiti, a ako ne-onda neće. Vito pristade i odmah poče sa pitanjima:

- Da li je to stvar?

- Ne!

- Da li je čeljade?

- Da!

- Je li muško?

- Da!

Vito ošeti kako je Spasoje samog sebe zamislio, pa mu je dalje išlo sve lako:

- Živi li u Kličevu?
- Da!
- Ima li sina i dvije šćeri?
- Da!
- Ima li ženu Mariju?
- Da!
- Ima li oca Novaka?
- Da!
- Je li najveća ništaroba koja po zemlji čepa?
- Neee! – brzo će Spasoje.
- E, izvini, ne znam!!! – još brže će Vito.

TAŠTA, DOĐEM TI DVJESTA

Namjerio pjesnik Vito Nikolić da se ženi, ali oće sve da uradi po redu i kako valja i trebuje. Predloži on prijateljima Božu Kovaču i Mrdi Boškoviću da idu u prosidbu. Rečeno- dogovoreno i još da bude učinjeno.

Krenu budući mladoženja i prosci na put, ali put podalek, a proscima se pripilo. Pogotovo Božu, pa on navalio na Vita kao smrt na babu da svrnu u neku krajputašku kafanu. Kako Vito nije imao nešto previše para za trošenje, preko onoga što je uzeo i namjeravao da, po običaju, časti buduću mladu i buduću taštu, a znajući da bi svi trojica i đaola popili, dugo se opirao, sve neđe do mosta na Đurđevića Tari, ali, zli i gori, tu pristade.

A onda kafana, pa po jednu, pa po drugu, pa treću... Pri kretanju dođe i krčmarica da naplati, reče i koliko, a onda Vito veli kako on nema da plati toliko para preko onoga što je ukrupno uzeo da dâ u dar budućoj ženi i tašti. A onda će Božo:

- Bogami, Vito, moraš sitniti barem taj taštin dar! Ne ženimo se mi, no ti!

- Znam, Božo, da ću ja da se ženim, nemoj me to učiti! - veli Vito. No me ti nauči što da tamo činim kad ovu hiljadarku usitnim?

- A i to ti je lako! - veli Božo mirno. Kad budeš tašti davao pare reci joj: "Tašta, evo ti ovih osamsto, a dođem ti dvjesta!"

DOBRODOŠAO, ZETE

Priča pjesnik Vito Nikolić:

"Kako sam već bio poodavno naišao na izabranicu svoga srca, riješio ja tvrdo da se ženim. Iako nijesam baš od nekih procedura, ovoga puta sam je morao ispoštovati - prvo prosidba i vjeridba, pa tek onda vjenčanje. Ali kako sam po prirodi pomalo nepovjerljiv, sve se nešto mislim:

'Dobro, đevojka jes pristala i dala mi riječ, ali što će reći njeni? Nije baš da sam neki ljepotan, ali nijesam ni ružan - srednja žalost. Ali nikad se ne zna...žene su žene. Što će, recimo, reći njena majka kad me vidi?'

I tako ja smislim i velim budućoj ženi da kaže majci kako sam ja krezub, klempav...grdan kao lopov. Veli ona da sam ja takav, da me ona ne bi ni uzela i da to nema smisla, ali poslije mojih silnih ubjeđivanja, posluša me i tako i uradi. A onda jednoga dana, ja mojoj izabranici kažem da ću uveče doći kod njenih da se, prije nego počnu procedure, mi, ipak, upoznamo. Mislim se nešto, nije mi baš do upoznavanja, ali bolje je i tako, nego da gatam što će biti na prosidbi. I tako, uzmem ja uveče mojega druga Boška M. i zapucam pravo u buduću tazbinu. Kad smo se pojavili na vratima, skoči na noge moja buduća tašta, objesi se Bošku oko vrata i ushićeno će: - Dobro mi došao, moj mili zete!"

DVA KATUNJANINA

Dva Katunjanina, Cuca Krsto Grujičin Zvicer i Dušan Lukin Vujić iz Dida - svaki na svoj način duhovit i zanimljiv...

Krsta su iz Cuca, trgovinom i drugijem poslovima, često „vile nosile“ i do Cetinja i do Boke i Kotora...

A Dušan je, za zaradom, došao na Cetinja, su ništa - bez ništa , što bi se reklo i tu se skućio. Jedino što je sa sobom ponio budući noćni čuvar cetinjske “Elektrodistibucije”, bilo je onaj zdravi seoski cinizam...

OSTAVI NAM DA LELEČEMO

Odmah neđe po ratu došao sa Cetinja u Cuce visoki funkcioner Sreskoga komiteta, okupio u mjesnom odboru i babu sa toljagom i drži konferenciju. Priča funkcioner seljacima kao je došlo sa revolucijom novo vrijeme, pa treba prihvatiti nove navike, običaje i novu modu, a litrositi se svega što je nazadno i patrijarhalno:

- Budite srećni što više nema da đaoljega kožega repa po Katunskoj nahiji, moći ćete već u guzicu zime da polomite i rala i trsite volove, a dobićete makinje za oranje; ne treba vam to đao ponio da više idete u crkvu, a ne bi ništa marilo i da grobove giliknemo izvan śena crkvenoga; kako gođ možete kupujte crevlje i veštite jer ih je ljepše viđeti na čeljadetu, no opanke i džamadan; i ove naše svatovske pjesme nijesu više za ovo socijalističko vrijeme, ima novijeh i ljepšijeh, revolucionarnijeh pjesama.... I da ne zaboravim zašto sam najviše i dodio: recite ženama, kad su i u velikoj žalosti da ne tuže i nariču mnogo, a već da vi ne pričam da bi lelekanje trebalo destregati pod hitno....

Svi seljaci ćute i pripogleduju se i niko ni iza zuba, jedino Krsto Grujičin Zvicer upade funkcioneru u riječ:

- A, tako to Boga, ako možeš, ukini nam sve to, ali isto - ostavi nam da barem lelečemo!!!

MLIJEKO I KAZAN

U Cucima, kod Krsta Grujičina Zvicera, na śednik su se često okupljali seoski učitelji. Neki od njih poče priču da doma ima kravu koja daje pedeset litara mlijeka. Neko od prisutnih priupita Krsta:

- Stričane, što misliš ti, laže li ovaj? Da nije ovo mnogo?

- A, nema čoek interesa da laže! - dodade Krsto.

Prođe od tada mjesec-dva, a opet učitelji šede kod Krsta. Pričaju ponešto, dok će ti Krsto odjednom:

- Kad sam bio u Ameriku, vidio sam nešto što do tada, a ni po tada, nijesam gledao svojim očima. Ušlo deset-petnaest ljudi u jedan kazan i svi ga kalajišu!

- Ma, što će im, zaboga, toliki kazan? - priupita učitelj što je pričao o kravama.

- Da kuvaju mlijeko od onijeh tvojijeh krava! - dodade Krsto, brk u brk.

MAJKA BOŽJA

Došli po ratu neki đeometri da po Cucima nešto mjere, razmjeravaju i snimju. Ali najviše su đavolu svirali. Upoznao se s njima starac Krsto Grujičin Zvicer, pa će jednome od njih:

- Đetiću, pošto vi nijeste došli, to đao ponio zbog drugoga, nego da vam guzica put vidi, bi li ti, kad već ne činiš ništa, došao doveče kod mene da mi slikaš majku, e bi joj uveličao sliku?

Kako su uglavili, tako i bi. Dolazi đeometar kod Krsta sa fotoaparatom i pita ga đe mu je majka:

- Ona, đetiću, pred crkvom evo punanijeh trideset godina! – spremno će Krsto.

- Pa kako ću je slikati? – začuđeno će đeometar.

- Lako! – odmah će Krsto. Kad već, evo dvije hiljade godina, slikavate Majku Božju ko prije stigne, a niko je nije vidio, možeš vala i ti moju majku, koja je juče umrla!

ŠAPURANJE

Često je Krsto Grujičin Zvicer sa jednim sinovcem – zgodnim momčetom odio da pazaruje u Kotor. Kad ne bi sve poradi čega su dodili opazarili na vrijeme, vazda bi na obnoć odili kod jedne dobrotske famelje koja je već imala poprhlu i zgodnu đevojku. Momak i đevojka se, dati, već počeli i gledati i Krsto viđe koja je ura – da su se đevojci zapalila donja sela, a da su i onom njegovom momčetu već bili poručili odozdo.

Jedne večeri kako umorni dođoše u Dobrotu i pozdraviše se sa domaćinima, odmah i polijegaše. Ali, kako su preboji između soba bili dosta tanki i držali se kao babin mozak, Krsto ču kako se u susjednoj sobi onaj dobrotski đevojak i njegov frkunić sekaju i rnjaju i sve nešto šapuraju. On, dati, traži „one rabote“, a ona kao potrefila sobrazna, i ne – pa ne, ne dā!! Potraja to komadić, Krstu Bog sklapa oči, ali od njihovoga šušuranja ne može da zaspi, pa će u jedan vakat:

- Ajde, đevojko, oganj noćas u “nju” zaždio, daj mu od toga đaola barem koliko mačak može šapom pritisnuti,... e kad neko šapura ja oči sklopiti ne mogu, no mi ih Bog ispizdri, a da topovi pucaju, ja spavam kao tenac!

MENI JE DOSTA DAVATI

Došli u Cuce neki opštinski i partijski rukovodioci - cijela tola. Jedni da vide ima li još đe koje kože uho po Cucima, drugi da obiđu školu, treći u Mjesni odbor..., pa utvrdili da kad oposle što su dodili, da se nađu kod Krsta Grujičina Zvicera. Skontali, dati, Krsto je proćik i došetljiv čoek, pa će malo zanovetati s njim, a uz to još i čazben, punoručan i imajlija, pa dako što stave na brke i

barem osole zube. Tako i bi.

Neđe kad je bila ura od ručka, napravi se kod Krsta cijela trlanta. Popiše gosti po rakiju – dvije, ali nikako se ne zadijevaju da opučaju okle su i došli. Vidi Krsto zlu i goru da su to nabiguzice i da će mu, ustavili ih na ručak, išćerati i kučku na šljeme, ali isto mu ne žao, pa reče ženi da na ognjište, u jedan veliki bronzin stavi dosta zimošećine i krtole u kile. Poslije uru – dvije posijedaše svi za punanom trpezom, ali se gosti sve kao nešto nećkaju. Zna Krsto da se oni samo malo varkaju guzicom i da je iźedovi neće danas prevariti, pa ništa ne veli, ali žena mu sobrazna i brzoreka, pa će:

- Krsto, reci tijem ljudima da nije to iznešeno na trpezu da se gleda, no da se ije. Naždeni ih da čupnu!

- Ako ću, ženo, manit ih nagonio! – odmah će Krsto. Meni je dosta davati, a ne još i nagoniti ih!

PRASICA PUŠI

Komšija Dušana Vujića iz Dida posadio cijelu jednu vrtačicu duvana, ali krije to kao zmija noge. Strah ga od vlasti, a i ko zna je li to, u potonje vrijeme i osim njega ikad iko činio u Katunskoj nahiji.

Duvan nikao, već i lista, a on svaki dan u vrtačicu, okopava i plijevi ga. Oftao to Dušan, pa će, prolazeći iznad vrtačice:

- Komšija, što to lijepo činiš?

- A evo pljevim ovo malo blitve! – mirno će ovaj.

A Dušan će još mirnije:

- E što će ona prasica zimus da puši dok joj ne pukne za uho!

NA GLAVU

Popeo se na kuću Dušan Lukin Vujić iz Dida, da slamom okrpi jedan somić, ali omače mu se noga i on pade, ugruva se dobro, a glava mu sva u čomigama. Čuli za to u Dušanovoj ujčevini, pa rođaci iz istijeh stopa dođoše da ga pośete. Jedan od njih će odmah s vrata:

- Bolje je, kad si tako macoglav, što si pao na glavu, no da si nedaj Bože, slomio kičmu!

A Dušan će dim u dim:

- Da sam se uvrgao na ujčevinu ne bih imao što ni slomiti!

NE SAVIJAJU TI GA DRUGI

Kod Bjelice Dušana Lukinoga Vujića svrnulo nekoliko rođaka, pa uz piće i priču oturačiše podosta. I onda kao za inat, potrefilo se da baš svi oni što bjehu pušači ostaše bez i jednoga jedinoga cigara. Pošto - za nevolju i babu vode kad nevjestu ne navode, tako i Dušanovi rođaci, zli i gori, motaju cigare od kotrobana iz Dušanove škatule.

Savija cigar i jedan od Dušanovih rođaka koji je nekada bio ugledni partijski funkcioner, a koji je u međuvremenu ostao i bez funkcija i bez partije. Ali sve mu to ide nekako pedavo, muči se i nikako da smota cigar kako Bog zapovijeda. Dušan ga sumava neko vrijeme, pa kao da neće:

- Rođače, vidi se da ti ga više ne savijaju drugi!

PAMET

Stražar cetinjske "Elektrodistribucije" Dušan Vujić bio je veliki pospavuško, pa su mu popodnevne smjene odgovarale, barem kako – tako, ali kad bi ga ufatila noćna, nije mogao da pomalo ne zakomrči, a bogami ponekad i skoro cijelu da prespava.

Jednom ga prlikom, neđe po ponoći, ufati direktor Pavle na spavanju i veli mu:

- Dušane, dosta sam te puta već opominjao, ali više neću. Ovoga puta ću ti odbiti od plate dvadeset posto da ti ućeram pamet u glavu!

A Dušan će, iako onako sanjiv, ni pet, ni šest:

- Bogami, direktore, ja bih pristao da mi odbiješ i cijelu platu, a da mi popraviš pamet, ma barem za ciglo deset posto, pa bih onda ja bio đe si ti, a ti ovđe đe sam ja!

DA SMO KRMAD

Cetinjani Dušan Lukin Vujić i Turo Mašanov su bili dobri prijatelji i vazda su se šegačili jedan s drugijem. Godinama i jedan i drugi su se bili dobro uobročili, pa udebljali se, opretilili i prosto ojezali, da su bili došli spučeni kao čabar.

Đe se god nađu Dušan i Turo su jedan drugome glodali uši i pogonili se ko je deblji i teži, iako se i ofrlje moglo viđeti da je Turo i dosta viši, a bogami, i komad teži od Dušana.

Srijeću se jednom prilikom njih dvojica u nekom društvu, pa će Turo prvi:

- Dušane, zanago, sam bolji o tebe!

A Dušan će dim u dim:

- Jesi, ma da smo krmad!

SIR U MIJEH

Petak je i neđe prijepodne. Dušan Vujić, žena mu Vidosava i cijela famelja u stotinu trka i velikom spremanju da svega ima dosta i da čega, ne daj bože, ne prifali, e je u neđelju svadba – udaje im se jedna od šćeri. Veli Vidosava kako još sir nijesu kupili, nego su ostavili da to učine baš petkom kad je u Cetinju glavni pazarni dan.

Kako i Dušan i Vidosava ne znaju više ni đe im je glava, dadoše oni pare sinu Zoranu i rekoše mu da pođe do pjace i to oposli, pa ga još i podučiše koliko da kupi i da izabere lijepi prosušeni sir. Rečeno – učinjeno, oprući Zoran u pazar.

Dođe i podne, pa onda i vrijeme ručka, a Zorana još nema, a onda, evo ga – nije ga, evo ga – nije ga... Zađe već i sunce, a ni sira, ni Zorana, ni od njega glasa. Pripogleduju i Dušan i Vidosava svako malo niz ulicu i tek neđe u sami mrak prva sina primijeti Vidosava, pa zove Dušana:

- Dušane, evo ga ide onaj naš prispjenak, no dođi da nešto vidiš!

Sad i jedno i drugo dobro vide kako je Zoranu uska i cijela ulica, pa pobodene glave i dobro nakresan, klapusa i ide u cik – cak.

- On je pijan, Dušane! – veli Vidosava.

- Viđu i ja, ne moraš mi zboriti! – veli Dušan.

- Lako je i to, Dušane, nego on ponese pare, a sir ne nosi! - iznenađeno će ona.

A onda će Dušan mirno:

- Nosi, Vidosava, nosi, no ga je stavio u mijeh!

DVA-TRI DARIĆA

Još jedna cetinjska porodična tradicija, u famelji Darića – sa oca Vasa na sina Sloba, a sa njega..., ko zna, možda bi moglo preći na koga. S tim što je Slobo, u zanovetanju, ubrzo prevazišao oca. Zato u ovom ciklusu i nema osim po jedna priča o đedu Vasu i unuku Maslačku, koje su, u stvari, samo ram za sliku o spadalu i oriđinalu Slobu.

A Slobo je cijeloga života zanovetao prvo o svojemu trošku, pa tek onda o tuđemu. Tako da, kada ga je strefio teški moždani udar i o dlaci ostao živ, pa mu jedna strana ostala oduzeta i iskrivio se i zašontavao u stranu dok ide, nogu mimo noge, što bi on rekao – kao robot, cetinjski se momci i njegovi prijatelji nijesu bojali da će se on uvrijediti kada su mu na ulaznim vratima ostavili poruku: „NE BRŽE OD ŽIVOTA!“

AKO PANEM

Stari Cetinjanin Vaso Darić bio je pravi kafanski čovjek. Volio je popiti, ali sve s redom i s anđelima.

Neđe ispred ručka, Vaso iz birtije krenuo kući, po običaju, već malo pripit. Nausput, uze i dvije gajbe jaja.

Bilo je neko oštro zimsko vrijeme, pa se trotoari i ulice slizale i led došao kao staklo, a Vaso pripit i star, a uz to još nosi i jaja. Grdno da grđe ne može biti, pa starac čepuka po ledu kao na iglama.Gleda ga neko dijete iz komšiluka, pa će :

- Čiko Vaso, što to nosiš?
- Ništa, ako panem! - odvrati brzo Vaso

GLEDAJ, A NE PAMTI

Dosta dugo se Slobo Darić sa nerazdvojnim drugarom Nebojšom Marcanom bavio nekakvom trgovinom, preprodajama i kompezacijama, onako privatno, da bi se preživjelo. Bile su to one godine sankcija, inflacije, nestašica i malo čega legalnoga. A onda ko koga ugrabi, jer kad se nešto naplaćuje šupljom ožicom, mrka je kapa.

Jednom prilikom, neposredno prije leta aviona za Beograd, Cetinjanin Banja Kaluđerović srete na podgoričkom aerodrodromu Sloba i Nebojšu. Pošto se pitaše za zdravlje, povede se priča:

- A đe ste to jutros zapucali vas dvojica? – pita Banja.
- Mi za Beograd!
- A kojim dobrom, da nije što, ne daj Bože, slabo?
- Ne, ne! – veli Slobo. Putujemo poslovno!
- A mogu li i ja sa vama? – nadoveza se brzo Banja.

A Slobo će još brže: - Možeš slobodno! Gledaj sve, slušaj sve, ali nemoj ništa pamtiti!

KROZ FOTOKOPIR

Dodijali Slobu Dariću brod i navigavanje, pa se vrnuo na Cetinje i zaposlio se kao portir u „Trgoprometu“. Jedan jedini fotokopir-aparat koji je „Trgopromet“ tada imao dopade portira Sloba. Kontali su, najnaručnije je da u portirnici stoji, a i neka portir barem nešto čini pošto se od druge rabote neće predrijeti. Kako je Slobovome direktoru Mišku dosta često trebalo da ponešto fotokopira, uvijek bi upozoravao Sloba: „Obavezno zadrži po jedan primjerak viška tu kod tebe, za svaki slučaj!

I tako iz dana u dan, to direktorovo: “ZADRŽI GA OBAVEZNO!”, Slobu dojadilo i iskočilo na vrh glave. A onda, jednoga dana, direktor će u prolazu i žurno Slobu:

- Viđi Slobo, ja idem do grada nešto da oposlim, vjerujem da ću se brzo vrnuti, pa ako u međuvremenu bude dodio ovđe Drago V. pošto mi je nešto dobro potrebit, ZADRŽI GA OBAVEZNO, brzo ću se vrnuti.

Slobo sve uredno primi k znanju, ali kad se direktor vrnu poslije uru – dvije, povedoše priču:

- Slobo, je li dodio Drago?

- Jes! – brzo će Slobo. Dodio je i vrnuo se!

- A jesam li ti rekao da ga ZADRŽIŠ OBAVEZNO!? – ljutito će direktor.

- Nijesam ga mogao provući kroz fotokopir! – snađe se brzo Slobo.

KAMENOLOM U BUBREGE

Izašao Slobo Darić u cetinjski pazar, pa pošto srete starinu Maksima Radojeva, pođede priču:

- Koliko imaš godina, stričane?

- Biće, dati, da imam devedeset punanijeh, i, vjerujem, još najmanje pride, ono što sam bos odio! – iskreno će starac.

- A kako te zdravlje služi, tako ti Boga?

- Od svega drugoga sam, zafali Bogu, dobro, samo da mi nije jednoga đaoljega kamenčića u lijevi bubreg što mi ne da ni živjeti ni umrijeti!

A Slobo će odmah:

- Ooo, moj stričane, da je mene dočekati te tvoje godine, pa dabogda mi u bubrge našli kamenolom!

KAO VOJVODINA

Pođela se u jednom kafanskom društvu priča o ženama. Te ima ovakvijeh, te ima onakvijeh. Jedan veli: “Đao im dobro ponio!” – drugi: “Zlo bez kojega se ne može!” – a treći: “Žena je i đaola prevarila!”...

Zadesio se tu i Slobo Darić, ali ništa ne veli, a onda se neko kao priśeti da i njega pita je li mu čemu žena, a on će ni pet ni šest:

- Jest, kao Vojvodina!

A onda će nekoliko njih, uglas i začuđeno:

- Kako kao Vojvodina?

Slobo samo produži:

- Lijepo! Evo dvadeset i kusur godina e je kod mene, i sva je obrađena.

NE BI GA POZNAO

Svrnuo Slobo Darić na jutarnju kavu u kafanu koju su Cetinjani u prvinu zvali „Staklo“, pošto je bila sva u staklu, ali se ubrzo neko šetio da je to bolje zvati „Kod Ajhamana“, po onom čuvenom staklenom zvonu u kojemu su na suđenju držali Ajhmana, i tako je to ostalo do dan danas.

Kako nije bilo slobodnoga stola Slobo šede za sto kod jednoga starca, koji odmah poče priču:

- Čiji ti ono bi, sinko?
- Ja Vasa Darića!
- Jesi li ženjen?
- Jesam, jesam!
- A imaš li poroda?
- Imam, dva đetića!
- Eeee! – kao značajno će starac. Znam ti ja oca, evo,dati, četrdeset godina, ma ga nešto nijesam viđao u potonje!
- E, bogami, da ga sad vidiš ne bi ga poznao! – brzo će Slobo.
- A što, jadan ne bio?
- A on, evo, petnaest godina nije doma, no pred kapelicom! – objasni mu Slobo.

ANTIFRIZ

Slobu Dariću se razboljelo dijete. I on prehladio, pa šmrkće, a zima stisla da opada meso od kosti. Pođe Slobo kod doktora da mu da neki lijek za njega i za dijete. Ovaj mu prepisa recepte, pa mu reče za neki sirup koji treba da daje đetetu, da bi ga trebalo obavezno podgrijati prije upotrebe. Slobo sasluša doktora, pa mu se onda požali:

- Bogami, doktore, ja nemam đe to podgrijati! Niti nalažemo, niti imam doma đaolju jednu drvu, da bi je puškom gađao, no se pometosmo i mi i dijete!
- Bogami, Slobo, ni ja ti ne mogu tu ništa! Mi drva ne dajemo na recept! - odvrati doktor.
- A, smijem li ja, kad već nemam drva, dati đetetu malo antifriza da se ne smrzne!? - priupita Slobo, polazeći.

NE NOSI SISE

Često se Slobo Darić znao poćopešati sa Mirunom Tomovom, konobaricom iz jedne cetinjske kafane u koju je počesto navraćao. Miruna je bila jedna zmijoglava, dosta rečoparna a ponekad i šporkotura, jedna glava – devet jezika. A uz to još i kržuljica – sitna, sitna, pa i u grudi, daće Bog – kao štica.

Po ko zna koji put, nešto se podavijali Miruna i Slobo, pa zakećili i jedno i drugo – on jednu, a ona sto i jednu. Vidi Slobo da joj na parlan ne može ništa, pa kako je i on znao biti dosta rečoparan, odjednom će:

- Imaš li ti, Miruna, sise?!
- Imam!!! – kičeljivo će Miruna.
- Pa što ih ne nosiš!? – dodade brzo Slobo.

DNEVNIK

Putovali autom od Podgorice za Cetinje Nebojiša Marcano i Slobo Darić. Vozio je Nebojša baš nešto manito, kao da ga je neko ćerao, pa Slobu u početku ne bješe nešto prijatno, ali stiskao je bio zube i pokrio se ušima. Kako je Nebojiša vozio sve brže i brže, Slobo se već neđe na pola puta bio isprepadao da mu se činjelo da

nema u njega ni kapi krvi. A onda već vidi zlu i goru, pa će u početku izokola kao mačak oko vruće kaše: te kako je to vrlo opasan put... te kako se na njemu mnogo gine... te da ne treba uludo gubiti glavu...

Marcano kratko odobrava sve što Slobo kaže, ali ne da ne sumanjkaje, no sad već vozi to što auto ima snage. Slobo sad već vidi i zlu uru, pa će nešto konkretnije:

- Ja ne znam gledaš li ti televiziju, ali skoro da nema večeri kad na "Dnevniku" ne jave da je na ovome putu nekome pukla pogibija!

Pa onda malo kasnije:

- Prije tri – četiri večeri, čuh isto na "Dnevniku" da je jedan Podgoričanin poginuo neđ, ovđe Kokota!

Marcano ništa ne veli, no šiba li šiba, a Slobo će još jednom:

- Viđe li, Nebojiša, ti sinoć u "Dnevniku", da su juče baš neđe ovđe oko Meteriza dvojica poginuli?

- Vidio sam! – kroza zube će Nebojiša, a Slobo zaćuta, ali samo na kratko, pa će iznenada:

- Nebojša, a možeš li još malo brže!?

- A što!? – iznenađeno će Marcano.

- Da prispijemo doveče za "Dnevnik"!? – iskreno će Slobo.

ZNA LI MOTOR

Vazda je bio Slobo Darić jedan od onijeh ljudi koji se ne mogu skrasiti na jednom mjestu. Bio je tako Slobo neko vrijeme i pomorac.

Jednom prilikom, neđe na sred okeana i po strašnom nevremenu, posada dobije uzbunu. Svi se okupili i kapetan ih obavještava da sa jedanim brodskim motorom ima problema, da mehaničari pokušavaju da otklone kvar,

te da je vrlo kritično kad samo jedan radi, a osim toga ko zna da li će i koliko i taj jedan izdržati:

- Ako i izdrži, opet ćemo se vrlo teško izvući iz nevremena, a ako ne izdrži... bolje da vam ne pričam znate i sami! – kratko dodade kapetan.

Svi se o jadu zabavili, niko ni crni ni bijeli, niti što zbori. A onda Slobo sasvim ozbiljno pita kapetana:

- Kapetane, a zna li ovaj motor što radi da ovaj drugi ne radi?

NALAZ

Poslije teškog moždanog udara Cetinjanin Slobo Darić završi u bolnici. Iako mu je jedna strana bila potpuno oduzeta, Slobo ipak voli da mu dođu u pošetu prijatelji, da koliko-toliko sa njima popriča, ili se možda nevoljno našali.

Desilo se tako da je nekoliko njih bilo oko Slobovog bolesničkog kreveta, pričaju o svemu i svačemu, a kad je već faljivalo priče, odjednom će neko:

- Slobo, jesi li ti već pošao u penziju?

Kako- tako, Slobo odmah uspje da procijedi kroza zube:

- Ne, još mi je samo ovaj nalaz falio!

SITNA PREVARA

Kako je gođ mogao, a mogao je, mada teško i ići i govoriti poslije jakog moždanog udara, Slobo Darić je redovno pazarnijem danima izlazio u cetinjsku pjacu. Na jednom od tih izlazaka srijeće ga poznanik koji nije znao za Slobovu bolijest, gleda ga čudno, onako nakrivljenoga i

šepavoga i sa oduzetom jednom stranom, pa će sažaljivo:

- Moj dobri Slobo, što ti bi, kao da te grom pogodio, a bio si zdrav kao drijen?

A Slobo će onda, kao ravnodušno:

- Ma nije ovo, Nikola, ništa strašno!

Tek onda će ovaj u čudu:

- Kako nije strašno, Slobo, jadan ne bio?

- Ovo je, moj dobri Nikola, samo jedna od mojih sitnijih prevara! - mirno dodade Slobo.

NEĆE ME UFATITI RADAR

Poslije preležanog teškog moždanog udara, Slobo Darić se i jedva kreće i s mukom govori, ali što naučio ne zaboravio – u pjacu cetinjsku, mora barem pođekad izaći. Srijeće ga jedan od poznanika, pa će ono uobičajeno:

- Kako si, Slobo?

Slobo će s mukom i jedva sričući:

- Ja... da Bog pomože... dobro... kad ne moram... da igram u folklor!

Ovaj će još uvijek ozbiljno:

- Dobro, čoče, znam da nećeš igrati u folklor! Ali se isto pripazi i s anđelima božijema, polako!

- Oću, oću! – brzo će Slobo. Ne boj se... neće me ufatiti radar!

ŠTO TEBE ČEKA

Od kada su znali za sebe i jedan za drugoga, Cetinjani Slobo Darić i Murta Aleksić su se vavijek – zadovijek, đe se god sretni, piljkali i šokali jedan s drugijem. U potonje, često i na račun radnih mjesta - Slobovoga „Trgoprometa“ i Murtine „Treske“. Tako i ovoga puta.

Šlogiralo Sloba, pa jednu bandu ne ošeća više no da nije njegova i šija se kad ide, što bi on sam rekao, kao robot. Srijeće Murta Sloba na ulici, pa će, čudeći se i kao da ne zna za Slobovu nevolju:

- Što si se iskekečio tako i što se degenječiš i šontaš kad ideš kao da ti je cijela pjaca od đeda ostala!?

- Što, je li!? – brzo će Slobo. Ovo mi je, da te niko ne laže, sve od mojih krivinanja, manitluka i blefiranja!

- A je li tako? - veli Murta

- Jes, jes, Murta! - nastavlja Slobo. No ti sad dobro viđi što tebe čeka kad sam ja ovako prošao!

U FOLKLOR

Kako god može, nogu mimo noge, nakrivljen i zašontavajući, Slobo Darić se spušta polako “Bajovom ulicom” prema “Balšića pazaru.

Neđe oko Talove trafike srijeće se sa poznanikom Đokom Milovim. Pitaše se, a onda će Đoko ono uobičajeno:

- Kako si, Slobo!

A Slobo će odmah:

- A dobro, dobro, ovako se, nekako može, samo da me ne pozovu u folklor!

BEZ PARE I DINARA

Našli se u Igalu, na rehabilitaciji Cetinjani Slobo Darić i Branko Kaluđerović. Jednoga dana krenuše njih dvojica u privatnu pośetu kod nekih gospođa, ali usput Slobu prifalili cigari, pa, dok su prolazili pored jednoga

uličnoga štanda, veli Slobo Branku:

- Branko, oli mi kupiti jednu kartulinu duvana?

Znajući da Slobo stalno puši „Bond“, Branko veli prodavcu:

- Nemoj jednu, nego mu daj dvije kutije „Bonda“ !

A onda će Slobo:

- Aaa, Banja, nemoj „Bond“, nego mi kupi dvije kutije ovijeh najskupljijeh, „Marlbora“!

Branko ne veli ništa, nego plati cigare, a Slobo ih uze, pa onda njih dvojica produžiše, a onda Slobo pođede priču:

- Branko, znaš li zašto sam uzeo ove skupe cigare?

- Ne znam!

- E, reći ću ti! Pošto prvi put tijem ženama idemo u kuću, da ne misle kako si ti bez pare i dinara!

IZ LOVA

Preselio se Slobo Darić da živi kao podstanar u Donjem Kraju, podalje od cetinjske pjace. Sad i nije baš da je to toliko daleko, ali za Sloba jeste pošto je obolio i teško se kreće.

Srijeće Sloba prijatelj jednoga jutra, pa pošto je bio čuo da je Slobo preselio, pita ga:

- Slobo, kako je u novom stanu i jesi li se privikao na Donji Kraj?

Slobo odmah nastavi:

- Jesam, jesam! Jedino mi je kad idem u pjacu i kad se vrćem, kao da sam bio u lov!

AKO TI PRVI PASAŠ

Nije se znalo što je bilo teže za dvojicu Cetinjana - ili moždani udar koji je preživio Slobo Darić, ili lomovi Branka Kaluđerovića koji je preživio saobraćajni udes. Kako je to bilo neđe u približno vrijeme, poslije prvih oporavaka, baš u isto vrijeme obojica se našli na rehabilitaciji u Institutu u Igalu.

Druže se Slobo i Branko danima, pričaju o svemu i svačemu i baš kad se Branku čini da su ispričali sve što imaju i da se više nemaju čega ufatiti, Slobo nađe novu temu. Tako, i ovoga puta Slobo prvi počinje:

- Viđi ovako, Branko, pošto si ti bolje oporavljaš nego ja, a i ako bude išlo po redu, ja sam stariji, pa ću prvi umrijeti, oli mi nešto obećati?

- Oću sve što mogu! - veli Branko.

- Dobro, Branko! Obećavaš li da ćeš snositi troškove moje sahrane?

- Obećavam!

- Tvrdo obećavaš?

- Tvrdo!

- Pošteno da jebe oca! Ali, što ćemo, Branko, sa četrdesnicom?

- Eto to si mi sad skinuo s jezika, i te troškove ću ja snositi! Siguran budi!

Slobo je i dalje nepovjerljiv:

- Nećeš me prevariti, je li, Branko?

- Ma, čovječe, neću te prevariti kad ti kažem!

- Eee, a što ćemo ako ti prvi pasaš? - zaključuje priču Slobo.

KAO ROBOT

Poslije teškog moždanog udara, Slobu Dariću ostala jedna banda potpuno oduzeta, pa govori, kreće se i okreće dosta usporeno, zabačujući u stranu nogu i ruku, kao da ga neko šteluje daljinskim upravljačem.

Srijeće ga jedan poznanik, pa sažaljivo povede sa Slobom razgovor:

- A što ću, moj dobri Slobo, da te pitam kako si, kad evo vidim!?

Slobo odmah prihvati priču:

- Ja dobro, nikad bolje!

- Kako dobro, jadan ne bio, no ti Bog pomogao?

- Lijepo, idem pravo u dvadeset i prvi vijek!

- U dvadeset i prvi vijek!!! A kako to, čoče?

- Kao robot! – objasni brzo Slobo.

PRAZNI FRIŽIDER

Pošto je već dobro bio oslabio i jedva skapulao poslije moždanog udara, Slobo Darić je redovno odio na kontrolu kod doktora i svojega dobroga poznanika Mirka Bulajića. Mirko stalno šetuje Sloba što sve smije, ali ponajviše, što sve ne bi trebalo da stavlja na usta:

- Pazi, Slobo, da grdan nijesi, nemoj da obiduješ ništa od suhoga mesa, pa ni bilo kojega drugoga mesa mnogo, sve masno izbjegavaj, pa i mnogo slano, ili papreno. Pazi se i od ribe, pogotovo od sušenih ukljeva, ili suhoga krapa. Čuvaj se i od mnogo kisjeloga, mlijeka recimo, ili jakog skorupa iz mješina…

Malo, malo, pa doktor još jednom nastavi: “Pazi se....!”, “Čuvaj se...!”, “Nemoj obidovati...!”

Odjednom će Slobo, prekidajući Mirka u pō riječi:

- E, blago mene, doktore, nema srećnijega čoeka danas od mene!

- A što, jadan ne bio! – začuđeno će Mirko.

Slobo samo mirno nastavi:

- Ništa od toga nemam u frižider!

RAKIJA I 50 EURA

Poslije održane četrdesnice svome ocu i svih običaja koji uz to idu, Cetinnjanin Branko Kaluđerović zadržao u kući nekoliko bliskih prijatelja. Među njima je bio i Slobo Darić. Priča se o svemu i svačemu, pomalo se i pijucka i u samo razmicanje, Branko donese tačno onoliko litarskih bočica njegove domaće rakije koliko je bilo i prijatelja i stavi ih među njima na sto. Pa veli:

- Možda nije, na ovakvi dan, baš ovo običaj, ali mili ste mi ljudi i, evo, da vas častim po jednu botilju rakije!

Ubrzo pođoše svi, kuđ koji - mili moji, a ostadoše Branko i Slobo sami. Tek tada primijetiše i jedan i drugi kako na stolu nema još jedne bočice rakije - one namijenjene Slobu, a bilo ih je, složiše se i jedan i drugi, zbilja, tačno onoliko koliko i gostiju. A onda će Branko, vadeći iz džepa novčanik:

- Dobro, Slobo, ti ionako ne smiješ da piješ alkohol, pa da te častim ovih pedeset eura!

Čim Branko stavi pare na sto, Slobo, iako šlogiran i ćopav, munjevito ih zgrabi i strpa u džep. Gleda Branko i čudu se čudi, pa veli:

- Što to grabiš tako, Slobo?

A Slobo će:

- Kako što...da mi ih neko drpi ka onu rakiju!

IZ BERKOVIĆA

U vrijeme ratova i sankcija, skoro da su jedini prozor u svijet Crnoj Gori bili Berkovići, jedna putljažina i vododerina u Hercegovini. Prodavalo se tu i švercovalo svega i svačega, a najviše automobili. Bio je to nekoliko godina veliki auto-krš evropskih, uglavnom iščuketanih, isluženih i osakaćenih automobila.

U jednoj se cetinjskoj kafani zapilo neko društvo, a našao se tu i Slobo Darić. Iako ne pije, ne može bez kafane i društva, pa kako je god mogao, onako oduzet i nakrivljen, i toga je jutra došantao nekako do pjace.

S priče na priču, u jedan se zeman dođe i do priče o porijeklu Crnogoraca, pa onda o plemenima i brastvima, dok ne dođoše na još uže – da se izjašnjavaju posebno odakle je kome njegov najdalje poznati predak. Neko veli ovako, neko onako, ali sigurno niko neće reći: „Kurva mi je majka!"- no sve kućići i odžakovići, serdari i vojvode, barjaktari i perjanici... Sluša Slobo pažljivo sve to, sluša i ne bijeli zuba, dok ga neko u samo razmicanje društva ne priupita:

- Ma dobro, Slobo, evo mi se svi izjasnismo okle smo i što smo, a ti ništa? A nijesi ni ti, dati, repa bez korijena!?

A Slobo samo mirno dodade:

- A ja ne, no evo viđi me dobro kako figuram, pa u što me vidiš u to me i piši!

- Ma, vidim dobro kako jadno izgledaš! - veli ovaj. No ja te pitam okle si ti porijeklom?

- Ja, izgleda, iz Berkovića! - mirno produži Slobo.

JEDINAC

Godinama i godinama kao da se u Cetinju ništa nije događalo osim saučešća i sahrana, pa nije ni čudo što su Cetinjani jednom prilikom na ulazu u grad bili stavili tablu sa natpisom: NE RADI! Ili, ako već nekoga nijesu mogli ubijediti u to, u najboljem slučaju, priznavali su da radi, punom parom, jedino gradska kapela i đekad koja sportska kladionica.

Osim toga, u gradu u kojemu svako svakome zna što je juče ručao, ili večerao, saučešća i sahrane su postali dio dnevnih obaveza. Pomalo to liči ritualu – kada se iz kafana, neđe ispred ručka krenu razmicati, obično se neko prišeti i veli: „Je li ko zazrio jutros po ovim direcima i lipama koju novu plakatu, da i to završimo, pa da se vučemo doma?"

U jednoj od sličnih prilika izašao u šetnju Slobo Darić, pa okrenuo Lovćenskom ulicom. I šetnje radi, a osim toga, da usput izjavi i saučešće, ako je ko već bio krenuo Bogu na ispovijed. Prođe pored kapelice, viđe da toga dana na svu sreću ni ona nije radila, pa se onda uputi niz ulicu do cvjećare. I pođede Slobo priču sa cvjećarom:

- A, jadan ne bio, ima li što posla, isplatili ti se ovo držati? – sažaljivo će Slobo.

A cvjećar će bezvoljno:

- A, evo vidiš i sam, niđe žive duše. Nema ovđe sreće i ništa do golog preživljavanja!

Slobo se samo mirno nadoveza:

- Loše bi ti pao sad jedan jedinac,a ?

KLJUČ U RUKE

Već dobro potprhao, a uz to i obolio, pa Slobo Darić počeo da misli i na „onaj“ dan koji kad-tad mora doći, te on ti ne budi lijen, no pravo na cetinjsko Novo groblje. Prvo je kaparisao, a ubrzo zatim uredno i platio jednu parcelu za porodičnu grobnicu.

Daće Bog, a na cetinjskom groblju vazda ima i majstora, pa Slobo sa nekima od njih pođede priču o izgradnji grobnice i na kraju dođe se i do pogađanja i stimavanja. Obrni – okreni, nikako da se nađu u cijeni, a onda majstor predloži:

- Evo, ovako Slobo, ništa ti nemaš ni da misliš, ni da rabotaš. Ja ću iskopati raku, kupiti materijal, podgraditi i ošalovati i sve izbetonirati...!

Slobo se kao duboko zamislio, pa će odjednom:

- I koliko ti je sve to?

- Okruglo, pet i pō hiljada dinara!

- A je li to po sistemu „Ključ u ruke“!? – ozbiljno će Slobo.

UHO U DŽEP

Kod Cetinjskog brica Bora Stanišića učio je zanat sin Sloba Darića kojega su zbog bujne i čičkorave kose drugovi zvali Maslačak.

Kako je Maslačak već ponešto od berberskih vješina bio naučio, majstor Boro mu reče da bi bilo dobro da počne samostalno da radi. Maslačak bi zadovoljan i veseo, kao da mu je brod došao pod kućom, pa uze da šiša prvu mušteriju. Dobro mu krenulo, osokolio se i misli kako je već i pravi brico. Fršte bricove makaze, kosa štrca na sve strane, ali Maslačku u svemu tome malo i đavo pomoga, pa makazama otkinu mušteriji komadić ušne resice - ma koliko kao iza nokta, ali za bruku dosta.

Poskoči ovaj sa stolice kao oparen, ali se Maslačak brzo pribra i snađe, pa će prije nego je mušterija išta zucnuo:

- Stavi to brzo u džep da Boro ne vidi!

DVA TOMA

Dva Toma – obojica Cetinjani...

Tomo Lompar, jedan od prvih i rijetkih crnogorskih šofera u to pero – između dva rata. A sve što je rijetko, zanimljivo je. Uostalom, kočijaš je lako tada bilo biti, ali šofer...

A njegov imenjak Poček, uopšte nije šofer, ali opet, i tu ima nešto rijetko. Rijetko ko ima takvu priču - arhaiku priče, leksiku i intonaciju priče...

TOMO I VLADIKA

Jedne zime, u vrijeme one prve Jugoslavije, iz Kotora za Cetinje vozio državni šofer Tomo Lompar cetinjskog vladiku Gavrila Dožića i jednog primorskog paroha.

Kad su došli na Njeguše, počinuli u stari njeguški „Grand hotel“ Vrbica, ili “otelj”, kako su ga zvali mještani, da se malo odmore i okrijepe. Ali vladika i paroh ne pozvaše Toma da šedne sa njima za isti sto. Malo podalje od njih, sam za drugim taulinom, popi Tomo rakiju i kavu. Sve mu to bi malo krivo, ali što je tu je - vladika je vladika, a šofer je šofer, konta Tomo. Ali konta on i još nešto!

A onda krenuše u jedan vakat. Kako je već uz kotorske strane bilo popršalo, a uz Bukovicu već i napadalo skoro pedalj snijega, auto se teško kreće, ali i ono što bi mogao, Tomo mu ne da, no – malo kočnicom, pa malo gasom,... pa opet kočnicom,... pa gasom, da što više šlajfuje, pa u jedan vakat namjerno učinje da auto kao ne može dalje i stade na nekih dvadesetak metara koliko je trebalo da izađu na sami vrh Bukovice. Tomo se kao zamislio, pa veli:

- E, kad oće đao,on zna kako će. A đe da ovđe stane, da smo ugrabili samo ovo malo, mogli smo pjevajući do Cetinja!

- Pa što da činimo, Tomo? – veli vladika.

- Nema što,vladiko!- veli Tomo. No neka jedan od vas vozi, a ja ću izaći i gurati!

- Bog s tobom i anđeli božji, Tomo!- veli vladika. Ne zna ni jedan od nas voziti!

- Aaaa, tako! - značajno će Tomo. Pa onda nema što, vladiko, no vi ćete morati gurati, a ja ću voziti!

EEE, SAD

Jednako kao i Tomo Lompar, bila je duhovita i žena mu Ljubica.

Iako već u dubokim godinama, Tomo bio izašao popodne malo u cetinjsku pjacu, pa se onda kasno vratio, još i malo pripit. Pošto večeraše, šede njih dvoje sami, jedno s jedne strane šporeta, a drugo s druge. Dosadno im, ali što da pričaju kad su jedno s drugijem za skoro pedeset godina braka, sve ispričali, po ko zna koliko puta. Pa isto, Tomo prvi pođede priču:

- Ajde, Ljubica, u krevet, e mi je na um palo da nešto rabotam noćas, s tobom zajedno, što nijesmo odavno rabotali!

- Ajde, Tomo, jesi li poludio !? – veli Ljubica.

Malo, malo, a Tomo će opet:

- Ču li, ne, Ljubica, što sam ti rekao, ajde u krevet da činimo nešto noćas!

- Ajde, Tomo, ne beštijaj, poludio gore no si! – opet će Ljubica.

I tako, ovo: "Ajde, Ljubica!" i "Ajde, Tomo!" ponovi se još tri – četiri puta i potraja malo, a onda će Ljubica:

- Ajde, Tomo, pišaj i ajde u krevet, e je vrijeme od lijeganja!

Posluša Tomo Ljubicu i pođe da pušti vodu i olakša sebe prije počinka, a Ljubica ugrabi i leže prije njega. Kad je Tomo došao i skinuo se da ide u krevet, tek tada viđe Ljubicu, a ona će:

- Ajde, Tomo, da rabotaš što si tražio!

A Tomo će šetno:

- Eee, sad!

DLAKA

Svratio stari cetinjski šofer Tomo Lompar u jednu krajputašku kafanu da ruča. Poruči porciju vadžole, a konobar mu je brzo donese i pođe za svojim poslom. Tomo tek tada primjeti jednu poveću dlaku u vadžoli, pa ponovo pozva konobara i reče mu:

- Donesi mi još jednu porciju!

Čudeći se što će mu još jedna kad ni onu prvu nije još počeo jesti, konobar mu brzo donese i drugu. Tek tada Tomo mu vrnu onu prvu, a konobar se nađe u velikom čudu:

- Zašto vraćate ovu?

- Viđi dlaku unutra! - pokaza Tomo prstom.

- Pa što mi prije ne reče?

- Oću, kako ne, da izvadiš samo dlaku i istu porciju mi vrneš! I još i pljuneš u nju! - dodade odmah Tomo.

NEKA FUKARA MISLI

Kao i svaki dobri domaćin, i Donjokrajac Tomo Poček pripremao zimnicu. Izašao u cetinjski bravlji pazar, kupio jedno osrednje krme, pa ga zavezao za jednu nogu, i s njim pri jednom orahu iza kuće.

Ne stade nikoliko, uze Tomo šekiru kao da će da ga prituče, pa poče udarati krme, ne u glavu-nego po rtenici, ali ne baš tako jako. Krme poče da kviči, a on drugi put, opet po retnici, pa malo stane, pa treći put, pa četvrti, peti... a prase kviči li kviči. Cio se kraj uleca!

Tomova strina, starica, kako ču da se nekakvo čudo i kastig događaju, izađe na vrata, pa kad viđe što Tomo čini, povika:

- Što je, mrčni sine, jesi li poludio? Što činiš od toga nesrećnoga krmeta?

Tomo se i ne osvrnu, no samo dodade:

- Prekini i ulazi u kuću! Neka ova fukara okolo misli da bijem petšestoro!

ROGO U ŠKALJARE

Iako je bilo neko zlo vrijeme - muzgavica, a još i padalo iz neba i iz zemlje, Donjokrajac Tomo Poček kao da je kakva sudnja ura, krenu u cetinjsku pjacu. Već do pō puta bio je mokar i pod pazuhom, ali nastavi, pa kad dođe u pjacu, što naučio ne zaboravio – đe će drugo nego u kafanu „Lokanda“.

Onako ulepanoga od glave do pete, neko ga od onih što su već šeđeli unutra, kao ozbiljno priupita:

- Jesi li dobro, Tomo?!

- Jesam, jesam, dobro kako da nijesam, ali je isto, pri moru, u Škaljare, bolje biti kao Rogo godinu, no ovđe kao junače stotinu !

SA MURATOM JE

Starijega sina Toma Počeka Ivana rat zatekao u Sarajevu i on ostao tamo. Prošli mjeseci i mjeseci, a Tomo tek po nešto čuje o sinu, ili dobije kakvu poruku, a onda nekoliko meseci od Ivana ni jave, ni pojave.

Nekako baš u to vrijeme dugo je i u Bosni, ali bogami i daleko van nje, u svjetskim medijima, jedna od glavnih vijesti i likova bio neki Murat Šabanović koji je navodno bio minirao branu akumulacionog jezera iznad Višegrada i prijetio da će potopiti grad. Sad niko nije tačno znao je li,

zbilja, to Murat ozbiljno radi, ili prijeti praznom puškom, ali danima drama traje.

Jedno jutro, kod Toma, pod orah, dolazi njegov komšija i kum Marko Vušurović:

- Pomaga Bog, kume Tomo!

- Dobra ti sreća, kume Marko!

- Da se nijesi, čujao slučajno sa Ivanom, ma ne!

- Ne, bogami, kume Marko!

- Ma znaš li, kume, barem išta o njemu?

- Znam jednu stvar, kume - ako je živ sigurno je sa Muratom!

DRENJINE I BANANE

Bila je to jedna od onih godina iz vremena od cijele nam planete nametnutih sankcija, kad su nas naše vođe ubjeđivale da moramo izdržati, pa makar jeli i korijenje.

Sad nije više sigurno jesmo li, možda, imali za prijatelja neku afričku banana - državu koja nam ih je slala krijući, ili su banane počele da u Crnoj Gori rađaju po bukvama, tek, osim korijenja koje nijesmo morali kupovati, banana je po pjacama i u trgovimama bilo đe se god okreneš. A još i jeftine, pa se kupovalo i jelo, mjera - trbuh, sve dok ti ne pukne za uho.

Šedi Tomo Poček sa nekim društvom ispred “Male Lokande”, a kako je pazarni dan, pazarlija dosta, pa skoro svaka domaćica koja prođe preko “Balšića pazara” nosi i po kilo - dva banana. A onda će neko iz društva:

- Ma, evo viđite čudo, još ima ovijeh banana i đaolu dosta, kao da kod nas rađaju!

- Jes, vala! - veli Tomo. Više su Crnogorci iźeli banana za ovu potonju godinu dana, no drenjina otkad im se trag zakopao!

NA BABINE

Božić ujutro. Običaj da rano počnu da se polaze komšije, kumovi, prijatelji, rođaci...

Stari Cetinjanin, Marko Vušurović, kod koga će prvo da uđe, nego kod kumašina i komšije Toma Počeka. Kad uđe u hodnik, prvo koga je srio, bilo je Tomovo dijete - mali Maśa. Što će drugo Marko, nego kako je i običaj:

- Hristos se rodi!

Mali ne reče ništa, nego brže - bolje, utrča u kuhinju:

- Mama, mama! Moraćeš opet ne babine!

KOŠTAO VIŠE OD KUKOČA

Bila je "Jugoplastika" čuvena splitska fabrika, ali je "Jugoplastika" bila i još čuveniji splitski košarkaški klub u kojem su ponikli veliki igrači Petar Skansi, Damir Šolman, Rato Tvrdić... A onda kasnije, još čuveniji Dino Rađa i na kraju velika zvijezda američke NBA lige Toni Kukoč. A onda došao rat, pa sve đavo ponio i pokidale se veze. I baš neđe tih dana, na proputovanju kroz Cetinje, svrnu da popije kavu na Balšića pazaru Siniša V., inače dugo i do rata, šef jedne od "Jugoplastikinih" prodavnica na Crnogorskom primorju. I baš u isto doba stučiše se u kafanu i on i Tomo Poček, njegov dobar poznanik. I tako, riječ po riječ, dođe se i do starih dobrih vremena bratstva i jedinstva i već bivše Jugoslavije, a onda, biće, dati, i zbog ovoga "Jugo", a i zbog "Jugoplastike", Siniša će šetno:

- Lijepa li su to vremena bila, neću nikad zaboraviti moju staru dobru "Jugoplastiku", od nje sam živio i sve što imam tamo stekao! Žao mi je dobro!

A Tomo samo produži:

- Žao, bogami, ja ti vjerujem! Više si ti koštao "Jugoplastiku", nego Toni Kukoč!

SLIKAR I ĐED

Dva Šoća - slikar Šutan i đed mu Šako. Ovaj prvi - vrbaški slikar Ratko Šoć, sa nadimkom Šutan, rođen je na Cetinju, ali je kao đetićak preselio u Vrbas. Poznat, naravno, po slikama, ali i po "Osam tamburaša s Petrovaradina", pjesmi koju je on napisao.

A đede Šako je bio upravnik Crnogorskih pošta. Kaže unuk da ne pamti da mu se đede ikada nasmijao, ali je zato znao da nasmije druge. A unuk - on se đekad i nasmije, ali više reda radi. I još jednom - đe će kruška, no pod krušku.

DOSTA STE VAS DVOJICA

Još u Kraljevini Crnoj Gori radio je Šako Šoć kao upravnik, a ujedno i telegrafista u pošti na Rijeci Crnojevića. Poslije nekoga vremena dobio i dva pomoćnika - dvoje riječkih momčadi.

Svaka od onijeh nekoliko poštanskih centrala u Crnoj Gori imala je samo po dva ona stara telefona na vrćenje. Jedan-crveni bio je direktna veza sa kraljevskim Dvorom i služio je samo u te svrhe, a drugi-crni, za ostale potrebe.

Jednom prilikom, zazvoni dvorski-crveni telefon, a Šako, ne bi lijen, no učinje sve kako treba po pravilima službe - i skoči hitro, i skide crnogorsku kapu, i poispravi se, i obavi tako razgovor, u stavu mirno. A kad se sve završi, onda će jedan od Šakovih pomoćnika:

- A, striko Šako, što skidaš kapu i staneš mirno kad kralj nije tu?

- Dosta je, đetiću, da ste vas dvojica! - mirno dodade Šako.

NE VADI, JA ĆU PLATITI

U jednoj kafani, u cetinjskoj Njegoševoj ulici, stari upravnik pošte Šako Šoć, šedi za stolom sa nekoliko poznanika. A onda se zapričaše, pa po jednu, po drugu, i po treću...

A Cetinje, tek što se bješe oslobodilo od Njemaca, ali ne i od drugih napasti, pa narod i gladan, dosta ima i bolesnih, a, kao za đavola, navalile i vaške, pa nije falilo ni vašljivih.

Vidi starac Šako zlu i goru - cijelo se vrijeme njegov poznanik Šćepan češka, zavlačeći ruke ispod kaputa - pa čas ispod lijeve pazuhe, čas ispod desne.

U jedno pero, i po ko zna koji put, Šćepan lijevom rukom odvrnu istu stranu jaketuna i pokretom, nešto slično kao kad se vadi takulin i pare, desnu ruku zavuče pod pazuhom, a onda ga Šako hitro ufati za nju, pa će:

- Ne vadi, ja ću platiti!

ŠTO PITAŠ

Kod đeda Šaka Šoća okupe se na šednik žene iz komšiluka, pa onda kafenišu, kontresaju, ćakulaju i pretresaju o svemu i svačemu i o svakome.

Jedne zimske noći žene zaśele i što naučile - ne zaboravile, parlaju li, parlaju, ali dobro, ženama je to Bog dao, misli sve nešto đede Šako, iako nikad nije volio te ženske kružoke. Kako to podura više nego ikad, sad već đede konta - što je mnogo, mnogo je, pa mu sve to dojadilo. Ali ništa ne zbori, nego svako malo vadi džepni sat, pa spušti jednu obrvu, a digne drugu i, izmičući koliko god može ruku, onako poizdaleka kao značajno pripogleduje koja je ura, ne bi li ih barem tako opomenuo da se razmiču. Ali žene, kao žene.

A kad đede Šako po ko zna koji put izvadi sat, jedna će od njih:

- Đede Šako, koja je ura!

- Evo brzo će ponoći! - kao iz topa će Šako.

- Ajde, moj đede, Bog s tobom! A nema još ni osam!

- Pa što me pitaš kad znaš! - produži đede Šako.

AKO DOĐE DO TAVULINA

Neđe ubrzo po ratu, onome Dugome svjetskome, nova proleterska vlast riješila da staru prijestolnicu zamijeni novom - Cetinje, za Titograd. A onda ne sele samo papire i druge sitnice, nego bogami i mobilje. Ali samo ono što valja, a što ne valja i što je raskolećano daje proleterima i seljacima da nose, kako se ko čega dočepa. A sirotinja i Bogu je teška, pa kad je nešto alamaka, ne gleda valja li ili ne valja, pa Dubovljanka Joše uprtila neki veliki i teški tavulin, još dati iz vremena Zetske banovine. I đe će s njim, nego kod svojega seljanina i Dubovljanina đeda Šaka koji je živio u centru Cetinja. Na sto zlijeh jada, nekako u poprek useka Dubovljanka tavulin u portik đeda Šaka. Kako je on živio na spratu, učinje mu se da čuje nekakvu vardanju, pa izađe gore, na stepenice. Čim ga viđe ona će u jednome dahu:

- Đede Šako, neka mi ovaj tavulin ovđe i pripogledni i pričuvaj ga, tako ti Boga, da mi ne pogine, e se svaki đavo ovuda mota, a ja idem da neću zakučiti još što od ovoga mobilja!

A đede Šako samo produži:

- E, bogami, Joše, ako dođe do tavulina nemamo što više čuvati!

DVIJE LAŽAVE

Starca Šaka Šoća pritisle godine, a onda kad drago, dođe i đavo po svoje. Tako i bude.

Zanemogao već danima đede Šako, pa ufatila se prva, a onda i druga neđelja, i sad već Šako leži zamrtvo. Oni iz kuće dvore ga dan - noć, ali bogami, kako je i red, dolazi i rodbina da ga obiđe. A žene kao žene, jest da ne dolaze

što im je milo da đede Šako mjeri oputu, nego što im ga je žao, ali isto premnogo se nešto snemognu i prenemažu kao da je đede Šako, ne daj Bože, jedinac u devet domova.

Došle tako dvije, nekako istovremeno, pa se nakvečile nad đedom i u pō glasa ga ponešto pitaju i dozivaju, ali đede ni da otvori oči, ni od njega glasa. A onda se one kod ukućana raspituju je li bonik što obidovao potonjih dana, trmiže li čime, ima li vatru, poti li se...? Pa i to im ne bi dosta, no se ponovo nakvečiše nad đedom i još jednom će, jedna za dugom:

- Ajde, ujače, otvori oči!

- Viđi, striko mili, ko ti je došao!

- Bi li nas poznao, ujače?

- Ajde reci nešto, striko!

I tek tada đede Šako napola otvori oči, pripogleda ih, pa će usporeno i iza zuba:

- Eee... dvije...lažavije...u moj...život...nijesam... srijetao!

JA SAM MISLIO DA TI ŠEDIŠ

U jednoj vrbaškoj kafani, poslije neke književne večeri, zaželo i zapilo se jedno društvo starih prijatelja i boema. Našli se tu i slikar i aforističar Šutan Šoć i pjesnik Brana Petrović.Mora da nije bila neka baš rodna godina kad se Šutan rodio, pa on ostao onako omanji, ali i toliki koliki je, za Branu koji mu ni do ramena nije bio, ispao grdosija.

U nekoj priči, riječ po riječ, sporečkaše se Šutan i Brana,pa će Brana u jedno pero, ustajući iza stola:

- Šutane, druge nam nema, no ustaj, da izađemo napolje da ovo tamo riješimo!

Šutan se odmah đipi na noge, pa će:

- Evo, Brana, ustao sam! No, što čekaš, ustani i ti!

- Ne čekam, Šutane, evo ustao sam! - brzo će Brana.

A onda će Šutan još brže, ali značajno:

- Aaa, a ja sam, bogami, mislio da ti šediš! Nema što, no predajem ti se!

TROŠITE LI ANDOLE

Stisla zima po Crnoj Gori, pa vrbaški slikar Šutan Šoć veli u sebi: Ajde da se javim prijateljima,da vidim kako su mi tamo dolje u zavičaju. Dobio Šutan telefonom u Kotoru Đoka Milova, pa se povede razgovor:

- Jeste li dobro tamo dolje i je li dobro stislo? - pita odmah Šutan.

- Jest bogami stislo dobro, udarila nekakva bura, ali nije zima onome ko umije drhtati i udarati zubom o zub!

- A, dobro, reci ti mene kako ste vi doma? - nastavi Šutan

- Pa dosta dobro!

- A trošite li što jače od “andola”?

- Ne, vala!

- E pa nemojte se onda žaliti! - dodade odmah Šutan

BOS DO MOSKVE

Vrbaški slikar Šutan Šoć ubjeđuje prijatelja Đoka kako mu je najlakše i bez đaola doći do njega u Vrbas vozom iz Podgorice i još uz to, kolima za spavanje.

-Ali, nemoj se slučajno, da grdan nijesi, veli Šutan, prevariti da kreneš onim običnim putničkim vagonom iako je jeftinije!

-A što ne, Šutane? - pita ga Đoko.

- A kako što, jadan ne bio! Dosta ti je jednom tim običnim kolima da prođeš Crnu Goru i Srbiju, od Bara do Subotice, pa da vidiš da tu vlada takvi "red", takva "tišina" i takva "kultura", da sam ja u tim vagonima prvi put u životu povjerovao da smo mi Crnogorci i Srbi isti narod!

Tako je i bilo. Noćnim vozovima, i još i kolima za spavanje, i do Vrbasa i nazad, Đoko pođe i vrnu se s anđelima, još i naspavan, pa kad dođe doma, javi se Šutanu i veli mu:

-Vala, Šutane, ništa me pametnije nijesi mogao naučiti no ovo što si me šetovao da putujem ovim kolima za spavanje. Nijesam ošetio put više no da sam doma u krevet spavao!

A Šutan će odmah:

- Ajde jadan, a rekoh li ti ja. A mene neki nijesu šćeli vjerovati da sam, kad sam imao jednu izložbu u Moskvi, od Vrbasa do Moskve bos išao!

TRI NULE

Razgovaraju telefonom slikar Šutan i jedan njegov prijatelj koji iz Crne Gore treba da dođe kod njega u Vrbas. Pošto vozovi često znaju i da kasne, raspituje se Šutanov prijatelj kako je najbolje - da uzme taksi, da čeka Šutana da dođe po njega na stanicu, ili nešto treće…

Podura malo taj dogovor, a oni nikako da se nakonatore, ali odjednom Šutanovom prijatelju sinu ideja:

- Ma, kad prispijem, sa srećom, tamo, zamoliću ja nekoga, tu na stanici, da mi da da te samo kratko zvrcnem na ovaj broj telefona!

- Eee, dobro ti je to!- veli Šutan. Ali, što ćemo, jadan ne bio,ako ja ne budem doma?

- Lako ćemo, zaboga, i za to!- nastavi odmah Šutanov prijatelj. Evo danas svako,od đeteta u kolijevku, do babe na toljagu, ima ovaj mobilni telefon i nosi ga pri sebe, no mi daj samo broj?

A Šutan samo produži:

-E, bogami, ja ti mobilnoga nemam, a broj stabilnoga mi je - tri nule!

MEĐU VELIKANE

Pozvao u svoju kuću slikar Šutan Šoć jedno društvo pjesnika koji su gostovali u Vrbasu među kojima je bio i jedan crnogorski pjesnik. I đe će prvo da svrate, nego u Šutanov atelje. Razgledaju Šutanove slike i crteže, a onda, će pjesnik u jedno pero, onako, malo izokolo:

-Viđi, ovako, Šutane, kneže crnogorski, i uzdanice naša, i na peru, a na kičici pogotovo, ja u svojoj kući i u svojoj zbirci, u mojoj radnoj sobi, imam slike, ma skoro svih cetinjskih slikara: i Lubarde, i Milunovića, i Fila, i Dada i Dimitrije...

Pjesnik bi, dati, i nastavio da nabraja, ali se Šutan odmah nadoveza na priču:

- A ja sam, bogami, mislio da ti nemaš nijednu sliku u kuću i šćah ti odmah jednu pokloniti! A ovako – đe ću ja među te velikane?!

NIJE ON PADEŽ

Posjetili galerista Nikola Kusovac i pisac Momo Kapor starog poznanika i prijatelja, slikara Šutana Šoća u njegovom ateljeu u Vrbasu. Priča se o svemu pomalo, od poezije do slikarstva, a Šutanu ništa nije strano.

Recimo, Šutan je mnogima manje poznat kao uspješan aforističar, ali i pisac poznate pjesme "Osam tamburaša s Petrovaradina"

Neđe u pō njihove priče donese Šutanova žena Desanka rakiju i kafu da počasti goste, pa prvo se obrati Nikoli, koji za njegove godine izgledaše dosta dobro:

- Ti se, Nikola, uopšte ne mijenjaš!

A onda Šutan prvi ugrabi:

- Što da se mijenja, nije padež!

NIJE ROĐEN NA CETINJE

Iako je rođen na Cetinju, slikar Šutan Šoć ga je rano napuštio, još kao đetićak, i gotovo cio život proveo u Vojvodini. Ali, isto tako, cijeloga se života vraćao često i Cetinju i Crnoj Gori i jednako ih dobro poznavao i imao toliko poznanika i prijatelja kao da je tu proveo cio vijek.

Jednom se prilikom, u nekom povećem vrbaškom društvu, povela priča o jednom vojvođanskom Crnogorcu i rođenom Cetinjaninu, kojega Šutan nije nešto baš najbolje "mirisao". Neko veli: "A, nije baš tako ni loš čoek!"; drugi dodaje: "Ne, koliko se priča!"; treći: "Dobar je on, ko takve voli!"… pa onda će skoro svi, redom: "Dobar on i viđen jest, ali za u svatove!"… "I to kakvoj ništarobi i pominjažini!", dodaje neko…pa: "Može čojstvo slobodno nositi bez podlimače!"…pa: "Da je visok koliko je ništavan, vazda bi na njemu bilo po pō metra snijega!"…pa: "Mogao bi čojstvo slobodno objesiti o trepavicana!"…pa: "Sa manje obraza, nema poštenijega!"… "Nije sam, ima dosta društva!", veli na kraju neko i dodaje: "Još je on i dobar kakvih ima!"

Cijelo vrijeme je Šutan slušao i nije bijelio zuba, a onda će neko:

- Ajde, čoče, Šutane, nijesi ni ti pametniji od drugih! Evo se mi lijepo ispričasmo, a ti ni jednu jedinu ne zucnu, a on je tvoj više no naš. Ako ništa drugo, a ono i jedan i drugi ste rođeni na Cetinju!

Tek tada Šutan obijeli zube:

- Nije on rođen na Cetinje, nego mu se samo majka tamo porodila!

TRIO "SANTA LEDA"

Vrbaški slikar Šušan Šoć i njegov drugar iz cetinjskih - dječačkih i momačkih dana, književnik Pavle Đonović, održavali su i njegovali svoje prijateljstvo najčešće humorom.

Jednom prilikom udesio Šutan da Pavle dođe u Vrbas na promociju svoje knjige "Dim u dim", na poziv tamošnje biblioteke i opštinskog centra za kulturu. Ali sa Pavlom došla i dva njegova prijatelja, pa ostali nekoliko dana. I promovisala se knjiga, i družilo se, đekad se i osolili zubi, ali po običaju, najviše se pilo, mjera - trbuh, po vrbaškim kafanama, tako da je Šutan u jednom od tih druženja glasno prokomentarisao:

- Evo viđite ovako, ljudi, mi Vrbašani znamo da je, neđe šezdesetih, ovđe kod nas gostovao čuveni muzički trio "Santa Kruz", pa evo poslije dvadeset i kusur godina dočekasmo da nam sa Cetinja dođe i trio "Santa leda"!

I tako, prođoše tri - četiri dana, a u hotelu "Bačka", na proputovanju za Lovćenac, trefi se i još jedan Cetinjanin. Pozdravi se sa poznanicima, a onda će ono uobičajeno:

- A, moji Cetinjani, kojim dobrom i kad i kako ste došli ovamo? A onda Šuto ugrabi prije svijeh:

- Pavle je došao na poziv opštine, a ovi dvojica preko socijalnoga!

LJUBOTINJSKI SLIKARI

Bila je izložba, a na izložbi... Na izložbi je, naravno, bio i slikar Šutan Šoć, pošto se radilo o njegovim slikama. Poslije otvaranja izložbe, prilaze Šutanu reporter i snimatelj državne televizije i zapodijeva se mini-intervju:

- Upravo je otvorena Vaša izložba i čuli smo što je rečeno o Vama, a onda pročitali smo što je, od strane eminentnih imena, zapisano o Vašem slikarstvu i u katalogu objavljeno i Vi ste, zbilja, poznati i veliki slikar!- naglašeno će reporter.

A onda se Šutan mirno nadovezuje:

- A, đaola crnoga sam ti ja i poznat i velik!

- Ma, molim Vas, ne budite previše skromni! – uporno će reporter.

- Dakle, slušaj dobro, ja sam ti sa sela, iz Ljubotinja, i ni u moje selo nijesam, ni najpoznatiji, ni nejveći slikar!

- Kako to, molim Vas? – iznenađeno će reporter.

- Eto tako! Na Ljubotinj je rođen i Petar Lubarda! – mirno dodade Šutan

KAVA ILI GOVEDINA

Svratio slikar Šutan Šoć na Cetinje, pa na „Balšića pazaru“ srete staroga poznanika iz đačkih dana. Pitaše se za zdravlje, a onda, vele, đe će, nego pravo u prvu kafanu, na po rakijicu i kavu.

Poruče oni kod konobara i po jedno i po drugo. Donese konobar odmah dvije rakije, a kave - daće Bog. Podura to i malo duže. Konobar već i po nekoliko puta izlazi na terasu i služi druge goste, a pored Šutana i prijatelja mu prolazi kao pored turskoga groba, pa od kava ni jave, ni pojave.

Dosadi to Šutanu, pa će u jedno pero, kad se konobar, po ko zna koji put pojavi na vratima kafane:

-Dobro, čoče, poručismo li mi ono kavu, ili govedinu?

JANKOVIĆA KRŠ

U dugim, pogotovo zimskim šednicima, često su Crnogorci, kad bi sve ispričali, znali nanovo, zbog dosade i zabave radi, ponešto izventavati. I stalno tako, Jovo – nanovo.

Ima jedna priča, koju često priča slikar Šutan Šoć, o onim našim pečalbarima, iz vremena kraljevine Crne Gore, što su među prvijema pošli u Ameriku na zaradu. Sad je li Šutan priču čuo baš od jednog pečalbara iz Jankovića Krša, ili od nekoga kome je pečalbar pričao, nije ni važno. Važna je priča:

“Pođemo ti ja, jedan Tatar i jedan Lopičić iz Naf Jorka za Filateliju. Pješki, nego kako. I tako: čer - ćer, bolj - bolj, ćer - ćer, bolj - bolj, ćer - ćer, bolj - bolj...dođi ti mi poslije dva - tri dana ‘oda u jedan slomivrat, taman nešto na sliku Jankovića Krša, ako ne i grđe, a grđe nema kuđ. Kad odjednom, s jednoga ćuvika, neko zaleleka. Ja reko:

- Mora da je neko umro!

- Ada, nema što drugo! - veli oni Tatar

- E, bogami, ako je tako, veli oni Lopičić, kako gođ možemo i imamo vremena, sramota je da ljudima prođemo pored kuća, a ne izjavimo saučešće!

Kad ono, ne bi ni koliko se možeš prekrstiti, a majčin sine, poiskaka ih, dati stotinu, po onim karjapima, a skoro svi zađeli nekakva pera od kokota, ili kojega li đaola oko sebe, a neki i oko glave. Vidimo mi zlu i goru - Indijano

Amerikani. Drž se sad, majčin sine, ako ti basta!

A onda jedan vratonja, što imaše najviše onijeh pera oko glave, nešto ciknu, a oni se đipiše svi ka jedan. Zgrabiše prvo oni onoga Lopičića i uzeše da ga vežu u nekakve like. Zalud nas dvojica vičemo:

-Lopičić! Lopičić! Ceklin! Ceklin!...

Aj bo, ne pomaže. Pa oni ti onda ne budi lijeni, no jedni zgrabiše i ovoga Tatara i uzeše i njega da vežu uz neko drvo, a drugi pune vodom jedan veliki kazan i prinose drva da pale ognjište. Vidim ja da je i njemu pukla grdna pogibija - nema što, ja sve nešto mnim, no će dati s njim u kazan da ga obare. Klikujem ja, ali ka da ne klikujem:

-Tatar! Tatar! Riječka nahija! Crna Gora! Crna Gora!...

Kad i njega sputaše, onda i mene zgrabiše, a ja stalno pripogledujem onaj veliki kazan s vodom. Već ga bjehu donijeli i pristavili na jedne kamastre iznad ognjišta. Sve ja nešto mnim: Zakukala je i mene danas crna kukavica, nemaju đe sa mnom, no u kazan, da i mene obare. A s druge bande, ja mnim, ako ne znaju za Lopičiće i Tatare, i Ceklin, i Riječku nahiju, i Crnu Goru, ne znaju vala ni za Jankoviće. Isto ja zakojevitezaj:

- Janković! Janković! Montenegro! Montenegro! Montenegro!...

Ma kakvi, ka da im prdiš na uho. A onda se ja prišeti:

- Jankovića Krš! Jankovića Krš!

Ali sam ja to viknuo, onaj vratonja im šeknu:

- Odvežite ih!

DVA KOCKARA

Krsto Marković Ćeklić, kako se uvijek predstavljao, bio je poznati nikšićki kockar. Po prirodi posla vazda na terenu – danas u Nikšiću, šutra u Beogradu, ondan u Čačku, ćaondan u Sarajevu...

I Cetinjanin Idžo Stanković se po prirodi istoga posla kretao sličnim putevima.

Mnogo toga im je bilo zajedničkoga – i jedan i drugi rodom Ćeklići, iz sušednijeh sela – Milijevića i Petrova Dola. Osim toga i boemi. A o mnogim zajedno provedem kockarskim noćima, da i ne pričamo. Uostalom, upoznali su se i sprijateljili uz isto zanimanje, iako je Idžo bio prilično mlađi. A srijetali su se slučajno, ili nalazili, đe sve ne, a najmanje u Nikšiću, ili na Cetinju, đe su, tobože, bili stalno nastanjeni.

ĆUK I KIKICA

Ispred beogradskog hotela "Moskva" šedi Krsto Marković - Ćeklić sa prijateljima. Baš svi piju pivo i čekaju kockara kojega su Krstu preporučili ti isti prijatelji i sa kojima bi naredne noći trebalo da igra. I dočekaše ga – prilazi čovjek sa damom i upoznaje se sa Krstom, koji će prvi:

- Krsto Marković – Ćeklić!
- Žika Ćuk!
- Kako reče?
- Ćuk!
- I ja komat viši!

Čim posijedaše, pita Krsto Ćukovu pratilju:

- Nevjesto, što ćeš piti?
- Ja bih, ako može, jedan "šeribrendi"!

A onda će Krsto, podižući desni kažiprst i desnu obrvu, značajno i onim njegovim dubokim glasom, kao iz pećine:

- E, nevjesto, to ti Kikica danas plaćati neće, no ako oćeš, pij s nama ove "bire", sve do zore, dok ti ne pukne iza uha!

ĐETIĆ I DETLIĆ

Ljeto je. Pripekla ona jabuka božja, pa gori i nebo i zemlja, a kockarske obaveze odvele Krsta Markovića-Ćeklića u Šumadiju. Dolazi Krsto na terasu jednog čačanskog hotela i sijeda za slobodnim stolom. Popričeka malo, a posluge niđe. A on žedan – bogu dušu, bog je neće. Tek u neko zlo doba pojavljuje se jedan mlađi konobar, ali i prije nego će doći do stola, Krsto će onim njegovim dubokim glasom:

- Krepah danas od žeđi, no mi, đetiću, donesi...

I baš tu mladić prekida Krsta:

- Nisam ja detlić!

A Krsto samo mirno nastavi:

- Pa dobro, kad već ne znaš da letiš, a ti mi, čim te dopadne, donesi jednu „biru“!

RUKOVODILAC

Kockao je pođekad Krsto Marković - Ćeklić i u Valjevu. Poslije još jedne naporne noći preselili se i kockari i kibiceri na terasu restorana i ćaskaju uz jutarnju kafu. Između ostalih, tu je i mladić, kockar iz okoline Valjeva, jedan od onih kojima je te noći, na kocki, Krsto bio već uzeo lijepijeh para. Bilo o čemu da se priča, a priča se ponajviše o kockarskim dogodovštinama, mladić svako malo nešto doda i čačne Krsta, iako bi mu ovaj mogao biti otac. A onda će neko:

- Bogami, Crnogorac, leže ti karte! Dobar si!

Prije nego je Krsto uspio išta da kaže, mladić će:

- Ma sve je otuda dobro. Eto, moj ćale, čim je prošle godine iz Crne Gore nabavio jednoga magarca, kojega je skupo platio, odmah je počeo da ga hvali i da nas kući ubjeđuje kako je mnogo dobar! A onda Krsto mirno nastavi:

- Pa je li se, zbilja, kao dobar pokazao taj naš magarac?

- Jeste, stvarno je dobar i predobar!

- Pa dobro, đetiću, kad je takav, koje ste mu zaduženje dali?- izokolo će Krsto.

Da bi bio što duhovitiji, mladi kockar će:

- Stavio mu je ćale zvono i ide pred ovcama!

A onda Krsto mirno dodade:

- Bogami, đetiću, čim si podio priču, znavao sam dobro da će on, ovđe kod vas, biti neki visoki rukovodilac!

BLEFIRAŠ LI, KRSTO

Iako poprilično mlađi, Idžo Stanković je bio dobar prijatelj sa Krstom Markovićem-Ćeklićem. Mnogo toga im je bilo zajedničkoga – i jedan i drugi Ćeklići, iz sušednijeh sela – Milijevića i Petrova Dola. Osim toga i boemi, a o mnogim zajedno provedem kockarskim noćima da i ne pričamo. Uostalom, upoznali su se i sprijateljili uz kocku i srijetali su se slučajno, ili nalazili đe sve ne, a najmanje u Nikšiću, ili na Cetinju, đe su tobož bili stalno nastanjeni.

Čim je čuo glas da je plemenik Krsto umro, Idžo zdući sa Cetinja u Nikšić da se posljednji put oprosti od prijatelja. Pošto priđe odru, stade Idžo nekoliko trenutaka zamišljeno, sa blago ukrštenim rukama i uprtim pogledom u mrca i prije nego mu se pokloni, onako značajno će, kao da mu se obraća, ili doziva ga:

- Krsto!

Pa poslije male stanke:

- Blefiraš li, Krsto?

GLIMERICA

Na onim svojim čestim proputovanjima i nešto rjeđim boravcima na primorju, Ižo Stanković bi đekad navraćao u Tivat kod svojih dobrih prijatelja – braće Kića ribara i Nikole električara. Braća bi se uvijek poradovala Idžu kao najrođenijemu, a onda bi se, pa da je sto preša, dugo šeđelo, pričalo, pilo, stavljalo vazda ponešto i na brke, a najviše zanovetalo. Ne zna se ko više, Idžo sa njima, ili oni sa njim.

A onda jednoga dana Idžu došao glas da je električar Nikola iznenada preminuo od srčane kapi. Iz istijeh stopa

i u što se našao, Idžo strče za Tivat. Kad dođe ispred pokojnikove kuće, Idžo prvo nabasa na Kića, pa iako nije po običaju, prije nego uđe da se pokloni nad mrcem, pruži Kiću ruku i sažaljivo će:

- Što se ovo dogodi, moj dobri Kićo?

- Ostadosmo, Idžo, bez Nikole! Iznenada, kao da ga neko ukrade!

- A jeste li dobro provjerili je li on umro?

- Kako jesmo li provjerili?

- Jeste li ga probali glimericom? – mirno priupita Idžo.

EVIN LIST

Između nekih šesnaest, ili sedamnaest diploma Cetinjanin Idžo Stanković imao je i novinarsku diplomu sa nekog kursa, ili večernje škole iz Beograda.

Na kursu se pokupilo polaznika i s koca i konopca – i zanatlija i obrazovanih, i zaludnjijeh i provrtnih, i muškoga i ženskoga. Profesor drži predavanje o tome što su dnevni, a što periodični listovi, kako list nastaje, ko je prvi došao na ideju da izdaje list, pa će u pō priče:

- Zna li neko koji je bio prvi list na svijetu?

Niko ništa. Tek onda Idžo stidljivo podiže dopola ruku i dva prsta malo zgrčena. A onda će profesor:

- Što ti, ako znaš, stidljivo dižeš ruku?

- A mene je nešto muka kod ovoliko pametnijeh glava oko mene!

- A čime se ti, inače, baviš?

- Ja u Cetinju imam molersku radionicu “Krejzi kič”, ili po naški “Luda četka”!

- A zašto je baš “luda”?

- Zato što imam nekolika majstora, sve pijanica do pijanice, gori jedan od drugoga, pa kad kreče, zidovi iza njih ostaju šareni kao da su imali čas likovnoga!

- Dobro, dobro to, nego koji je bio prvi poznati list na svijetu,?

- Ada, zaboga, zna se! Onaj što ga je Eva držala pomeđu noga na “onu rabotu”!- kao stidljivio će Idžo.

OLAKŠAVAJUĆA OKOLNOST

Sudnica Cetinjskog opštinskog suda: sudija je Mošo Martinović, okrivljeni Idžo Stanković, a advokat okrivljenog Primorac Đuran, zvani Paragraf, koji je štićeniku obećao da će ga braniti i nogama i rukama i još i odbraniti i osloboditi optužbe.

Sudija Mošo propituje i pita, a okrivljeni Idžo, u dogovoru sa advokatom, cijelo vrijeme mūči i ne bijeli zuba, no prepuštio sve Đuranu.

Kad advokat završi odbranu, kako je i red, sudija Mošo donese presudu u vidu novčane kazne, ali ne tek reda radi, nego Idža dobro rebnu po džepu. A onda će, poslije male stake, sudija Mošo:

- Ima li okrivljeni kakvi prigovor?

Tek tada Idžo obijeli zube:

- Ma ne, časni sude, vala, to đaolje! Jedino, druže sudija, ako možete da mi uzmete kao olakšavajuću okolnost što me ovakvi advokat branio!

DVA PRIMORSKA BRĐANINA

Primorski Brđani, ili brđanski Primorci - Rako Mrđenović i Ljubo Vulović...

Rako je iz Cetinja arivao u Kotor i tu se skućio, a Ljubo – oturači urijetko na Njegušima, pođekad u Podgorici, a u potonje vrijeme, najviše u Bijeloj.

Sad, kako se ošećaju – kao primorski Brđani, ili brđanski Primorci, to oni znaju. Ali, to je manje važno, važna je priča...

NEĆE TE MAMA POZNATI

Umrla Cetinjaninu Raku Mrđenoviću majka. Došao na saučešće njegov prijatelj iz Kotora Božo K. i ulazi u kuću, ne skidajući naočare za sunce.

Kako je i običaj, namjeri Božo da se prvo pokloni nad mrcem, pa tek onda da Raku izjavi saučešće, ali Rako, ipak ugrabi da mu, prije svega, dobači:

- Skini naočare, e te mama nije davno viđela, pa te neće poznati!

EVO TI MOJ TATA

Umro Rakovom poznaniku Tivćaninu Ratku Tripkovome otac. Kako je Tripko bio ćućadur, pa često sastavljao vlagu, i toga dana potegao rakije malo više, pa kad je vidio staroga poznanika i prijatelja Raka kako dolazi na saučešće, nešto mu se posebno ražalilo, te poče da plače kao rudišnica iako mu je otac bio postariji, pa i nije bila neka velja žalost. Uzeo Rako da tješi Ratka, pa će:

- A, moj dobri Ratko, ja znam da je roditelja žao, pa da je kao žaba u koru, ali daj se malo razlogu, stariji je bio čoek, a evo i ja i ti smo bačili u prkno po pedeset-šeset godina! Ja znam da roditelj nikad nije star, ali dobro je kad se po redu u zemlju ide...!

Ali što ga Rako sve više tješi, Ratko sve više plače, pa će Rako odjednom:

- Pa dobro, Ratko, kad je već tako, evo ja ću ti dati mojega tatu! A onda će Ratko, još više ucvijeljen:

- Mama,mama, ma čuješ li Raka daje mi njegovoga tatu !? A onda Rako samo nastavi:

- Pa što, ali bi ti loše bilo!? Moj Mitar ima boračku penziju!

DRŽ' SE, TATA, LINIJE

Došao u Kotor Rakov otac Mitar, kod sina u pošetu. Mitar već ima i godina, ufatio se i štapa, a uz to i ne vidi najbolje, ali voli da izađe u narod i da prošeta. Kako je Rakova kuća uz samu magistralu, na samo nekoliko metara, boje se i Rako i famelja mu da ga kakav auto ne zakači, pa ga odvraću da ne izlazi, ali Mitar - što naučio ne zaboravio.

Dosadilo to već i Raku, pa jednom prilikom srete se on sa komšijom i povede se priča:

- Vala, Rako, čini mi se da ti onaj Mitar previše šeta i bojati se da ga, ne daj Bože, ne očeše kakvi auto!

- A, što da činim moj komšija? - veli Rako.

- A je li mu kakav vid, Rako? - nastavi ovaj.

Raku već dosadila priča, pa će odmah:

- Evo da ti kažem pošteno, vid mu je takav da mu ja, kad izađe na magistralu, vazda kažem: "Drž se, tata, one bijele linije po sredini!"

KAD DOĐEŠ DO 45-TE

Umro Raku Mitrovome otac, učesnik Narodno-oslobodilačke borbe. Sve Rako učinio kako valja i treba, još jedino ne zna ko će da se zahvali narodu i oprosti se od mrca u ime porodice. Zna on da bi to kao najstariji od bratsva trebalo da učini jedan Mitrov brat od strica, ali on treba da dođe izdaleka, ali još ga nema, a do sahrane ostalo uru-dvije. Zato Rako poče da objašnjava rođaku Musi kako bi najbolje bilo da on to uradi i baš u pō njihove priče pojavi se Rakov stric, koji kad izjavi saučešće reče Raku „u male" kako je on pripremio govor i da će se oprostiti od mrca. Tako i bi.

Iznesoše mrca iz cetinjske kapele odmah tu blizu do groba, a onda Rakov stric izvadi iz unutrašnjega džepa pripremljeni govor. I samo što je počeo, otvori Bog nebo i udari kiša iz neba i iz zemlje. Ne pomažu ni lumbrele ni kabanice i više no pola naroda se vrnu i skloni ispod široke nadstrešnice kapele. A Rakov stric počeo govor poizdalje, još dati od Zete i Crnojevića, pa preko Stare Crne Gore... i tek poslije prve stranice došao do predratnog revolucionarnog pokreta i „13 – julskog" ustanka 1941. Nakvečio se Rako iznad strica, vidi da ima još dvije gusto kucane stranice, pa će, upadajući striku u riječ:

- Striko, ja idem pod onu nadstrešnicu, e pogiboh, a ti kad dođeš do kraja rata i 45-te, zovi me!

DA TI KUPIM BUREK

Krenuo Đoko R.na posao,u školu, pa izašao da stopira. Rano je ujutro, pa još onako i ne rasanjen, ne vidi ko sve prolazi. U jedan vakat, zaustavi se neki auto i tek tada Đoko prepoznade poznanika Raka Mrđenovića. Uđe stoper u auto i tako, riječ po riječ, dođoše do raskrsnice, prema školi, a onda će Đoko, prekidajući Raka u pō riječi:

- Kad si me već doveo do ovđe, a ti me povedi i do škole da ne klapusam ni ovo malo pješki!

- Dobro! – veli mirno Rako kao da nije njegov posao, a onda će odjednom i usporavajući auto,kad dođoše do jedne trafike pored škole na kojoj đeca kupuju marendu, onako kao denjožno:

- Oli da ti kupim i jedan burek?

ZAGRIJAVAM PORODICU

Svaka se nesreća bila rastovarila na narod – vrijeme sankcija, pa fali svega i svačega. Ljeto i nekako može da se pregura, ali dođe li zima, a uz to još obično i restrikcije struje, đao ga je izio onome ko kuću, ili stan na struju grije.

I baš sve to se jedne zime nakolilo i Raku Mrđenoviću. Pa još, za nesreću cijela dva dana je drla nekakva bura, da je, i uz more, kidalo meso od kosti. Pošao Rako nešto da oposli u Stari grad, vozi auto i u sred vožnje zazvoni mu mobilni telefon. Vidi Rako da ga zove prijatelj s Cetinja i pošto se pitaše za zdravlje pođede se priča:

- Koliko čujem, preko ove škrkalice, to si ti, Rako, u vožnji? – veli Rakov prijatelj.

- Evo jesam! – veli Rako. Ne vadim ti se po cio dan iz auta, ni ja ni famelja mi!

- A što, čoče?

- Vozim ih oko zaliva da ih zagrijem! – dodade brzo Rako.

OPTEREĆENI OTAC

Ne zna se tačno ko je bio veće spadalo – ili Rako, ili njegov prijatelj marinero Laki. Uz to, često su i na račun svojih očeva, već podobro staraca, zbijali šale. Rako je često pričao kako onoga njegovoga ne može da ućera u kuću, no da bi stalno da šeta, a slabo vidi. A kad je već tako, veli Rako, stalno ga je učio da barem ide magistralom i prati onu bijelu liniju. A Laki, godinama već pomorac, svoje postarije roditelje – Jovana i Planu , nije nikako drugačije zvao, nego, Džon i Pamela.

Umro Lakiju otac, pa Rako, kako valja i kako je red, došao na saučešće. Pokloni se Rako nad mrcem i primijeti nad njim nekoliko buketa cvijeća, pa izađe napolje, izjavi i Lakiju saučešće, pa će sažaljivo, ne puštajući mu ruku, nego još jače mu je stisnuvši i tresući je:

- Moje najiskrenije saučešće, dragi Laki, ali ja mislim da je tvoj otac danas mnogo opterećen. On ne može izdržati do sahrane ovoliko cvijeća na sebi, a kamoli da to izdrži na samom putu do vječne kuće!

A onda Laki mirno nastavi:

- U pravu si, stari druže moj, pravi se prijatelji vazda u nevolji nađu!

Pa će onda, okrećući se, prema jednoj od žena iza odra:

- Stvarno smo danas tatu preopteretili ovim cvijećem, nego mičite barem jedno pola sa njega!

IZLAZI, SKVASISMO SE

Palo nebo na zemlju i samo što nije udrila kiša, pa zamolio Raka poznanik Đoko da ga prebači autom do posla. Rako, bez riječi, upali auto i krenuše. Riječ po riječ, uz neku priču, ali i uz prokapanje kiše, dođoše i đe je trebalo, a onda Bog otvori nebo, pa usulo i iz neba i iz zemlje.

Vidi Đoko zlu i goru – sad bi trebalo pretrčati nekih pedeset metara, ali skvasiće se kao kokoška, pa još šedi i nastavlja priču, a Rako ga kao pažljivo sluša, sluša... A onda će odjednom:

- Pričaćemo drugi put, no ajde izlazi, e ćemo se skvasiti!

KRTOLA U VOTKU

Bili su dobri prijatelji Rako Mrđenović i Pero B. Često su znali da se druže uz šank bara hotela „Fjord“, skoro uvijek uz votku sa obaveznom kriškom limuna. Jednom prilikom došao Rako prvi i, očekujući Pera, poruči votku. Ali šankerica, tek neki dan ranije pristigla tu da radi, reče kako joj je žao što joj je limuna falilo, pa će, izvinjavajući se još jednom:

- Oćete li „suvu“ votku?

A Rako će odmah, potpuno ozbiljno:

-Ma nema veze što nema limuna! Pođi ti do kuhinje i donesi mi jedan kokot krtole, to je isto!

Tako i bi, donese šankerica kršku krtole i stavi je u Rakovu votku. A malo zatim pojavi se i Pero i, pošto se pozdravi sa Rakom, šankerica sa njim pođede razgovor:

- Izvolte!

- Jednu votku sa limunom!

- Žao mi je, ali limuna nemamo! Može li kao zamjena jedna kriška krtole?

NEKA JE SA SREĆOM

Nije nešto Raka držala kuća, pa rano ujutro izašao da protegne noge. Na raskrsnici kod kotorskog Doma zdravlja naleće na neke poznanike, te oni ti se, onako s noga, zapričaše, a neđe u pō priče, vidi Rako, malo poizdalje, još jednoga od poznanika kako žurno prolazi, pa će onako neobavezno:

- Đe si to, Nikola, naždio jutros?

A Nikola će, upola se priobrćući:

- Umrla mi je noćas baba, Rako!

- Pa neka je sa srećom! – kao iz topa će Rako.

Tek tada Nikola zastade, okrenu se i vrati se korak-dva, pa će namrgođeno i ljutito:

- Što to veliš, Rako?

A Rako će odmah, potpuno ozbiljan i mrtav-ladan:

- Ako sam te ja čuo dobro, Bog me ubio!

- Velim..., umrla mi... je baba!- usporeno i glasnije će Nikola.

- Aaaaa! Pa primi moje duboko saučešće! – denjožno će Rako prilazeći Nikoli.

NA ČIJI RAČUN

Šedi u kafani poveće društvo. Zapili se ljudi pa zanovetaju i pričaju o svemu i svačemu. Tu su i Ljubo Ilijin i njegov prijatelj Savo K. koji odjednom pođede priču o Markiši Radovome.

Neko veli ovako, neko onako, ali u jednome se skoro svi slažu - da je Markiša skočac i dobar domaćin, ali kad treba u kafani platiti po piće, tu je Markiša tanak – kao da mu je zmija u špag, ili u takulin.

U pō priče, o Markiši, Savo će:

- Ma ne znam, ljudi, vi pričali što pričali, ali ja sam sinoć vidio Markišu u kafani, kao čep se bio napio!

Ljubo samo u male priupita:

- A na čiji račun?

DA NE POBAČIŠ

Volio je Kiko Mitrov rakiju kao ijedan. Ali godina za godinom, sve teže se s njom nosio, pa u jedno pero udari se i on umom po pameću, pljunu na đaola i ostavi “beloku” kao da je nikad nije obidovao.

Sretoše se jednom prilikom u Kotoru Kiko i prijatelj mu Ljubo Ilijin. Dugo se nijesu gledali, pa da se ispričaju – đe će, nego u birtiju. Čim šedoše Ljubo viknu konobaru:

- Donesi dvije domaće rakije!

- Ne, ne! – brzo će Kiko. Ja neću rakiju, no mi donesi sok!

- A što, čoče? – iznenađeno će Ljubo.

- Pljunuo sam na đaola i batalio rakiju!

- A od kad to?

- Evo ušao sam prije neki dan i u treći mjesec!

- Pripazi se dobro da ne pobačiš! – mirno dodade Ljubo.

DVA OKA NA PŌ ČOJKA

Razbolio se Drago Andrijin iz Bijele, pa u podgoričku bolnicu došli mu u pośetu Ljubo Ilijin i Duško Tomov, njegovi dobri prijatelji. Priča im Drago, jedva čujno, kako je toliko bolestan da su mu se poremetili i govor, i sluh, a pogotovo vid.

- Pa što ti je to, zaboga sa vidom? – pita Duško.

- Evo što...čudo! Kad zažmurim na jedno oko, na ovo drugo, od jednoga čoeka vidim dva! – s mukom i poluglasno će Drago, pa poslije male stanke pita Ljuba:

- A kako si ti, Ljubo?

- Nikako! – veli Ljubo

- A koji je sad tebe đao, jadan ne bio? – pita sažaljivo Drago.

Ljubo odmah nastavi:

- Evo ja, Drago, cijelo vrijeme gledam ovoga Duška, i to sa oba oka, i ne vidim u njega do pō čoeka!

KRENUO U TRI

Poranio u Podgoricu tast Ljuba Ilijina, da zeta Ljuba zatekne doma, pa da idu u Spuž i ugrabe dok je lijepo vrijeme da uzoru jednu baštinu. Kako je za u zemlju bio dobar radnik, ali samo do podna, a i to samo jednom neđeljno, Ljubo sa sto crnih đaola pristade da ide.

Čim dođoše, uložiše u rabotu - tast ore motokultivatorom, a Ljuba dopade da tuča grumenje. Viđe on da će se odrijeti kao ikad iko i sve misli kako da se izvuče i bogami smisli: kako je tast bio skinuo ručni sat i ostavio ga u razdio, Ljubo ga šumolakom uze i pogura ga cijele tri ure naprijed.

U jedno pero, tast pogleda na sat, pa veli da je već kasno i da je dosta bilo rabote. Tek kad su došli u Podgoricu i pošli svako svojoj kući, tast viđe što mu je zet zapaprio, ali ne veli ništa. Već i neki njihovi prijatelji čuli cijelu priču, pa jedan zove telefonom Ljubovoga tasta i pita ga što i kako je to bilo. A ovaj će:

- Kako? Lijepo – krenuo sam u tri popodne iz Spuža, a stigao isti dan na podne u Podgoricu!

IZ BASNE

Dimitrije Jovanov je živio u Bijeloj, a kako je bilo ljeto i dosta gologuzoga svijeta, dođe mu jedna zgodna izvanjska đevojka kao ćuku tica. Izveo on nju uveče, pa śeli na nekoj terasi, a uto naiđe njegov dobar prijatelj Ljubo Ilijin Vulović. Da bi ga napravio ljubomornim, Dimitrije prigrli đevojku, pa će Ljubu:

- Kako ti izgledamo. Ljubo brzo odvrati:

- Ona - princeza, kao da je sad iz bajke!

- A ja? - nestrpljivo će Dimitrije

- Kao iz basne! - dodade Ljubo.

PREPIJECAŠ LI JE

Došao Ljubo Ilijin poslije dugo vremena, kod oca i majke u Bijelu. Ali kuća ga nije mnogo gledala. Prvi dan, i odmah, sa društvom od kafane do kafane, uždio po domaćoj rakiji, a rakija kao rakija – sviriguz, još kad je pomiješaš, pa neđe dobre, ali bogami neđe i brlje, neđe mahinjače, a neđe bljuštake. I tako, cijelo prijepodne.

A onda, došao Ljubo na ručak i s noga, kao da ga vojska ćera, pomete s taulina ono što mu je majka Ljubica bila spremila, pa odmah - nogama u guzicu, opet krenuo u kafanu. Vidi starac Ilija koja je ura, pa veli sinu da ne prepije, ali Ljubo i poslije ručka nastavio da pije kao da je sudnja ura.

Uveče, pošto kasno dođe doma, čupnu samo nešto malo od onoga što je bilo spremljeno za večeru i odmah pođe u krpice. Čim leže, poče soba da se obrće oko njega i da mu udi – Bogu dušu, Bog je neće. Na sto crnijeh jada ustade i ufati se nekako kupatila, pa ključ na grlo, da povrati i crne utrobice. Ču iz druge kamare otac kako mu sin povraće, pa ne bi lijen, nego se i on diže, nakveči se na vrata od kupatila, pa će kao sažaljivo:

- Prepijecaš li je, sine, prepijecaš?

IJE KAO DA JE POBIJEDIO

Organizovao Drago Andrijin u Bijeloj simultanku između mjesnih šahista i velemajstora Bonje Ivanovića. Posijedalo svih dvadeset i kusur šahista, a među njima zalutao i Marko P. koji je jedva razaznavao figure. I Drago i ostali ga mole i kumstvo mu vijećaju da se ne bruka, ali šempre - more, oće, pa oće Marko da igra. I tako Marko šede za tablom.

Kada je završena simultanka u kojoj su svi šahisti zajedno uzeli velemajstoru Bonji samo pola poena, pređe se na već pripremljeno jagnjeće pečenje. Marko prvi uloži i uze da raskuba jednu cijelu plećku. Gleda ga prijatelj Ljubo Ilijin, pa ga onako izokola pita:

- Marko, kako ti prođe u ovoj igri?

- Nikako, izgubio sam u devetom potezu! – priznade iskreno Marko.

Ljubo je baš to i čekao:

- Bogami, ti krkaš te jagnjetine kao da si pobijedio!

ORIGINAL I FOTOKOPIJA

Zapilo se društvo u jednoj lovćenačkoj kafani i već je bila neka dobro pijana ura, debelo iza ponoći. Niko više i ne sjedi za kafanskim stolom, nego se svih desetak noćobdija okupilo oko šanka. A onda, priča pomalo svako sa svakim, pa pomalo svako i za sebe, ali skoro svi kao po dogovoru rade jednu stvar- kako ko ugrabi da se poprimakne ulazu u šank, tu se posadi da je što bliže konobarici Mileni.

Potraja to satima, a pripiti ljudi dosadni, a još kad se udvaraju, pa Mileni bi svega preko glave. A onda će ona u jedno pero, onako "u male" i na uho, Ljubu Ilijinome, jedinome koji joj se, izgleda, nije udvarao:

- Evo, noćas, čoče, od udvarača ne mogu počinuti. Ma neka to, no svi, ni pet – ni šest, odmah bi izgleda "one rabote", kao da je to svakoj onoj što kotulu nosi, na vrh koljena. Što, mili brate, da činim?

A Ljubo samo produži:

- Lako ćeš, ako ćeš mene poslušati. Uzmi i fotokopiraj tu "mučenicu" u jedno deset primjeraka, pa svijema podijeli po jedan, a original čuvaj kod mene.

AUTOPORTRET

Sretoše se na podgoričkoj ulici slkar Novak N. i njegov prijatelj Ljubo Ilijin Vulović i lijepo se ispričaše kao i svaki put, pa ko koga prvi ugrabi:

- Novače, što lijepo radiš ovijeh dana?

- Što radim...? Ada znaš da ne prigrćem krtolu, nego da slikam!

- A što slikaš?

- Portretišem!

- Dobro, portretišeš! Ali koga portretišeš?

Sad će slikar već nervozno:

- Koga portretišem? E kad već oćeš da znaš portretišem jednu fukaru?

- Onda je to sigurno autoportret! - mirno dodade Ljubo.

DA TE NE UBIJE

Zapilo se, još rano izjutra, neko društvo u starom njeguškom "otelju". I tako cijelo prijepodne, ostrugala ih rakija, a niđe niko se ne šetiva da bi možda bilo dobro to prešeći i staviti nešto malo na brke.

U neko zlo doba neko veli da ne bi bilo loše kad bi se neđe našao barem jedan pršutić da ga zakolju, eto toliko da se osole zubi. I bogami, Đuro Labudov, ne bude lijen, no pravo doma, pa pod krov i uzme najljepši pršut što je imao i donese ga u kafanu.

Ne stade dugo, a konobar Blažo i očisti i isfeta pršut i, onako lijepo posloženoga na ovale, iznese ga na taulin. Ama nije on još bio ni leb donio i sve postavio kako treba, a Joko Perov već obličke sredi nekolike fete. Uzeli i ostali da prezalogaje, ali Joko ne sumanjkaje, ali lebu

ne dosađuje, no navalio samo na pršut, kao smrt na babu. Gleda ga Ljubo Ilijin, pa uze kao da ga savjetuje:

- Joko, popij, jadan ne bio, jedan gemišt, e će te taj pršut ubiti na gladni stomak!

VIDIŠ ŠTO DRUGI NE VIDI

Starac Krsto Milošev je bio otac prijatelja Ljuba Ilijina. Pritisle Krsta godine, pa povrh svega, toliko mu oslabio i vid da više ne vidi ni bijele kobile. Zli i gori, i kako se god može, Krsto se sprema za Ljubljanu. Prikupile se pare i za pasađ i za operaciju, pa pred sami polazak došao i Ljubo da mu se javi. Veli starac Ljubu da je mogao da se operiše i u Crnoj Gori, ali isto – velji grad je velji grad, a za zdravlje, a pogotovo za očinji vid, ne treba ni novac, ni ništa žaliti. A onda pita Ljuba:

- Ma, moj dobri, Ljubo, oću li, zaboga, ja opet dobro viđeti?

- Znam jedino, Krsto, da tih hiljadu i dvjesta eura koliko će te koštati operacija nećeš nikad više viđeti, a za drugo, daće Bog, biće dobro! – veli Ljubo.

I pošao starac Krsto, i operisao se i vrnuo se živ i zdrav. A onda, poslije dvadesetak dana, Krstov sin i Ljubo vode starca na kontrolu, da se na aparuturama provjeri napreduje li vid. Ušli svi trojica u ambulantu, kod doktora. Pita starac Ljuba:

- Ma, oće li, Ljubo, zaboga, ovo biti dobro?

- Oće, oće! – veli Ljubo. Ja ću ti to potvrditi i prije doktora! - A kako? – pita Krsto?

- Lako, Krsto! – veli Ljubo, pa produži, pokazujući na Krstovoga sina. Vidiš li ti, Krsto, ovđe čojka?

- Vidim! – odmah će Krsto. - E, bogami, Krsto, ti vidiš što niko drugi ne vidi! – odmah nastavi Ljubo.

MURTA I JOVAN

Još dvojica Cetinjana - Murta Aleksić i Jovan Jabučanin... Generacijski tu su neđe, po dośetljivosti i duhu - isto...

Nije da Murta nema držanje, ali baš uvijek. I kad se neobavezno i sportski obuče i kad je opušten i u društvu. I više mu to držanje valja, kažu Cetinjani, nego školska sprema. A tek kako ga je lijepo viđeti - odijelo, plus kravata, plus orahovo ulje u podužoj, odnjegovanoj i talasastoj zabačenoj kosi. Plus aktovka. I plus priča koja mu valja više od svega ... I onda poentiranje.

Jovan je od manje priče, a od više slušanja, ali to je manje važno...I tu je važno poentiranje.

TRESKA

Nikoli Gorčinovom koji je radio u cetinjskoj prodavnici „Treska“ neko je danima dosađivao telefonom:

- Alo! Je li „Treska“?

- Jeste!

- Tresnem ti ga!

Dosadilo Nikoli, već počeo i da se ljuti, ali na koga? Požali se prijatelju i to baš Murti Aleksiću koji je s njim „ćerao šegu“ i zvao ga telefonom. Prijatelj ga posavjetova:

- Ugrabi ti prije njega da mu kažeš: “Tresnem ti ga!“ Još ako mu, kao što veliš, pomalo prepoznaš glas!

Nikola pođe zadovoljan u prodavnicu, a Murta do prvog telefona i još jednom okrenu broj “Treske“. Javi se Nikola:

- Alo!?

- Je li to „Drvoimpeks“? – upita brzo Murta.

- Ne, no „Treska“!

- Tresnem ti ga!

KAKAV SI, JADO

U „Hotelu Grand“, naslonjen na pult, Murta Aleksić čeka da telefonira. Malo dalje, isto na pultu, jedan gost hotela potpisuje neke račune i odjednom se okreće prema Murti, pokazjujući na hemijsku olovku:

- Evo, ova mi crče! Imate li možda hemijsku olovku?

- Hemijsku olovku...kako da ne! – ljubazno će Murta.

Zavlačeći brzo ruku u unutrašnji džep sakoa, umjesto olovke, koje nije ni bilo, napipa malo džepno ogledalo, pa ga još brže izvadi i prinese ga gostu tačno pred lice, da se dobro može viđeti i samo mirno nastavi:

- A viđi, kakav si, jado?!

KOLIKO MI DOĐETE

Krenuo Cetinjanin Murta Aleksić na službeni put za Skoplje, ali niti ima auta, niti je kad on sijedao za volan. Ali, brzo se snađe: prvo ubijedi prijatelja Minja da vozi, a onda u Budvi unajmiše limuzinu "rent-a-car".

Poslije deset - dvanaest dana rletanja po Makedoniji i Južnoj Srbiji, vrnuše se na Cetinje goli kao miševi – bez pare i dinara. E sad, jadna ti majka, treba auto vrtati i što je još gore plaćati – dan za dan i još pride nekoliko hiljada kilometara, koliko su prešli. Dani se sakriti ne mogu, ali konta Murta, kilometri mogu, pa zamoli prijatelja Aka da malo kilometar–sat rgne unazad, a nekada se to na onim starijim autima i moglo ako je majstor bio dobro vješt. Tako i bi, ali ne pazeći mnogo, Ako i Murta vrnuše sat previše, čak i preko one brojke koja je bila kada su kretali iz Budve.

Pođoše Murta i Minjo zadovoljni u Budvu da vrnu auto. Službenica koja im ga je iznajmila prvo obračuna dane, pa pođe u auto da obračuna i kilometre. Gleda papire, a onda gleda kilometar – sat, pa još jednom, pa treći put…, pa ne može čudu da se načudi, pa se na kraju krsti i Murti će:

- Gospodine, kada ste uzeli auto bilo je prešlo dvadeset i šest hiljada i trista kilometara, a vi ste ga vozili dvanaest dana i sada je na dvadeset i pet hiljade i sto kilometara...

- Iii…koliko vi mene dođete!? – brzo je prekide Murta.

SAD SMO KVIT

Umrla Murti Aleksiću baba, pa došli ljudi da prešede mrca i zapričali se, a mnogi ostali i duže no su mislili jer se služila dobra domaća ceklinska rakija. Zadesio se tu i Murtin poznanik Tojo kojemu je Murta dugovao nekih dvjesta dinara.

Služeći rakiju, Murta Toja, u jedno pero, kao da neće priupita "u male":

- Ja ti ono dugujem nešto para, je li?

- Ma pušti to sad, Murta!- bi Toju malo neprijatno. Sad ste i u trošak oko ove babe, pa daćeš pare kad budeš mogao, nećeš niđe pobjeći!

Iako pokošen babinom smrću, kako gođ je mogao, služio je Murta cijele noći. A pošto je Murtin poznanik i povjerilac Tojo, kako je Murta donosio, redovno cijukao svaku čašu rakije, neđe u trinaestoj, ili četrnaestoj turi, Murta malo popričeka da Tojo ispije čašu, a onda će:

- Sad smo ti i ja – kvit !!!

LEZI... PUZI... DIŽ' SE…

Nabavio Cetinjanin Jovan Jabučanin rasnoga kera. Čuo to njegov prijatelj Nikola koji je bio šef kabineta u jednom ministarstvu. Kako su jedan sa drugijem cijeloga života zanovetali, zove Nikola Jovana telefonom, ali promijenio glas i predstavio se kao novinar crnogorske Televizije koja je zainteresovana da napravi reportažu o tom čudu od kera kakvog nema u cipan-cijeloj Crnoj Gori, a i malo dalje. Godi pomalo Jovanu to interesovanje medija za njegovog ljubimca, a onda se povede široka priča – o rasi i pedigreu, o zubima kera, o dlaci, ušima,

repu…A odjednom će Nikola, vrlo značajno:

- A jeste li mu, gospodine Jovane, dizali rep i zagledali ispod?

Posta to Jovanu malo sumnjivo… i u trenutku mu sinu: to se, možda, baš njegov prijatelj Nikola šegači sa njim, ali nastavi potpuno ozbiljno priču:

- Naravno, gospodine, da sam ga zagledao i prije nego sam ga kupio! Muško je!

Sada već Jovan potpuno siguran da je Nikola u pitanju, pa obojica glume:

- Kakav je đak Vaš ker, gospodine Jabučanin – pita Nikola?

- Prilično dobar, uostalom viđećete kada dođete da snimite reportažu:

- A pohađa li redovno nastavu, što ste ga sve naučili…?

- Što i tebe tvoj ministar: Lezi…Puzi...Diž' se! – u jednom dahu će Jovan.

JABUKA U USTA

Dok je služio vojsku, Jovan Jabučanin se sprijateljio i posebno drugovao sa Podgoričaninom Urošem. Još i tada, Uroš je bio i previše debeo, a onda godinama kasnije, došao kao da su lopatom pri njemu bačali, tako da ga je lakše bilo preskočiti, nego zaobići. Međutim, dobrodušan, nije se nikada ljutio kad bi ga ko zovnuo nadimkom – „Vepar", kojim su mu se prijatelji sve češće obraćali. A znao je za to, naravno, i Jovan, sa kojim se Uroš često čujao telefonom, a đekad bi se i srijeteli.

Zove jednoga dana Uroš Jovana telefonom, pa poslije uobičajenih pozdrava i propitivanja za zdravlje, nastavi se priča:

- Jovane, šećaš li se onoga Užičanina Milana što je sa nama služio vojsku?

- Šećam!

- E, on se ženi i zvao me za kuma i sad ne znam kakvi su kod njih običaji...kako da se tamo pojavim? Stvarno ne znam? Što da kupim kao poklon?

- Ma, to je, barem, tebi lako, Uroše! Ništa ne moraš kupovati!

- Kako ništa, Jovane!

- Eto tako - ništa! - veli Jovan. Dovoljno će biti da se samo ti pojaviš!

- Ma ne može, Jovane... ma kako da ne kupim ništa?

- Ma, eto tako! Samo ti legni na sto i stavi jednu jabuku u usta! - mirno produži Jovan.

POD KOJIM USLOVIMA

Bilo je to ono vrijeme sankcija,recesija, inflacija, pa onda i vrijeme dilera i kamataša. Jedan od njih bio je i Jovanov poznanik Budvanin Siniša koji i nije nešto dilerisao, ali davao je novac na kamatu.

Ljetnje je jutro i, prema "Balšića pazaru" od "Vile" se spušta Jovan Jabučanin, a od bolnice nailazi njegov kamataš Siniša. I onda uobičajeni pozdravi:

- Koje su te vile jutros, iz Budve, ranom zorom donijele? – veli Jovan, pružajući ruku.

- Ma, problemi, Jovane! – bezvoljno će Siniša.

- Što je, zbilja, je li što slabo! - prvi će Jovan.

- Ma, operiše se otac jednoga mojega druga, pa mu treba podosta krvi! - Pa, što, oli ti da mu daš krv?

- Dao sam već! – veli Siniša.

- Na koliko i pod kojim uslovima? - odmah priupita Jovan

„MARICA“ IZ PRVE RUKE

Od Cetinja prema Budvi, a nešto manje i prema Podgorici, bilo je auto-placeva kao paśijeh repova. Ma gotovo sva auta uvezena sa Zapada i već korišćena.

Srijeće Jovan Jabučanin jednoga Cetinjanina, vlasnika auto-placa i bivšega policajca. Pozdraviše se, a onda ovaj, iako ga Jovan nije ništa ni pitao, poče odmah da se hvali kako ima dobar izbor auta: od „opela“ do „renoa“, od „mercedesa“ do „pežoa“, pa preko „folksvagena“ do „audija“ i „tojota“, sa crntralnom bravom i bez centralne brave, sa klimom i bez klime, sa vazdušnim jastukom i bez njega, od kabrioleta do pikapa, više voženih i manje voženih...

Sluša ga Jovan kao pažljivo, ali više i ne zna što bivši policajac priča, pa ga naglo prekida:

- Dobro, dobro! No reci ti mene da ti nemaš jednu „maricu“ iz prve ruke!?

ŠTO SE KRSTIŠ

Nikako student Jovan Jabučanin i njegov drug Nikola iz Nikšića da šednu i spreme ispit iz sociologije, a to im je bio uslov za upis u drugu godinu. Ipak, u neko zlo vrijeme, Jovan kako tako zapeo, pa tobož spremio ispit. Bilo kako bilo, Jovan izađe na ispit i položi.

Nekoliko dana ispred sljedećega ispitnoga roka roka, Jovan ubjeđuje druga da i on izađe, ali ovaj uporno neće, pošto nije ništa ni učio. Ali, Jovan oko njega kao đao oko krsta: te nije to teško, te profesor je dobar, te znaš da smo nas dvojica njemu simpatični, te progledaće ti kroz prste, te i ja ću ići s tobom da ti je lakše i ako ti mognem što pomoći...

Otud odovud, bogami, Jovan ubijedio Nikolu. A onda na ispitu se njih dvojica pojavljuju zajedno. Vidio je profesor odmah koja je ura, što se učenja tiče, pa će iznenada:

- Dobro reci ti meni, dobri moj Nikola, što je odvojeno od države?

Nikoli to bi iznenada, ne može u trenutku da se snađe, a onda to malo i potraja. Jovan sjedi, sad se i on muči, bi da mu šapne: „CRKVA!“ – ali kako,ču će ga profesor. A onda Jovan, kako je sjedio malo postraničke, pa da bi ga Nikola dobro vidio, ali profesor ne, uze da se krsti. I tako nekoliko puta, sve upadljivije. A onda će Nikola:

- Što se krstiš, ti si me ovđe doveo!

BRAĆA IZ TUZI

U ono vrijeme „nebeskih“ događanja bilo je svega i svačega - i krize, i sankcija, i inflacije, a, bogami, i rata, pa sve to pomalo zbližilo Cetinjane i Tužane. Produbile se stare, a stvorile i nove prijateljske veze, ali, isto tako, i „poslovne“. Pa, đe da nabaviš bidon benzina – nego da ti ga iz Albanije i preko Jezera donesu Tužani, đe pođekad da uzmeš pare na kamatu – nego da ideš u Tuzi, ako već ne znaš kojega kamataša bliže.

Riješio Jovan Jabučanin da otvori konobu „Kum“. Već nešto i oposlio, ali prifalile mu pare, te on ti, zli i gori, u Budvu kod poznanika Andrije da uzme pare. Ada kako, nego na kamatu. Tako i bude.

Završio Jovan sve radove na konobi, pribavio sve što valja i što trebuje i zakazao svečano otvaranje. Neđe predveče, počeše dolaziti Jovanovi poznanici, prijatelji, kumovi i rođaci, kako je i običaj, sa po flašom pića, a u jedno pero pojavi se i Andrija. A onda će ono uobičajeno

– predaje Andrija Jovanu flašu pića, pa će, celivajući se s njim:

- Brate, neka je sa srećom!

A Jovan samo produži:

- Imam ja takve braće u Tuzi koliko oćeš!

LEDI LI, BRATE

Već mjesecima ne srijeće Jovan Jabučanin svojega, poznanika, mlađanoga Podgoričanina i frigomehaničara Nebojšu. Ljeto je, pa Nebojša, kao serviser rashladnih uređaja, ima posla, po Crnogorskom primorju, i preko glave i urijetko navraća na Cetinje đe su se bolje i upoznali u Jovanovoj kafani kada je Nebojša dolazio iz Podgorice da peče zanat u "Obodu".

Neđe s jeseni, kad je malo opao posao, Nebojša bio na proputovanju kod svojh u Podgoricu, pa svrnuo da se na Cetinju malo osvježi, a sa njim došla i jedna zgodna Primorka.

Prolaze njih dvoje preko „Balšića pazara", pa uporavili pravo prema kafiću na čijoj je terasi sjedio Jovan, uz novine i jutarnju kafu. Vidi ih Jovan, preko novina, i još poizdalje, kako prilaze, držeći se za ruke, a Nebojša još i neobično poispravljen, sa zabačenom glavom i nasmijan kao da mu je brod pod kućom došao. A onda, i ne javljajući se, prođoše pored Jovana, kao pored „turskoga groba" i uđoše u kafić.

Sad Jovanu to malo čudno, pa sve nešto misli – možda ga Nebojša, zbilja, nije vidio, a opet – ne vjeruje da nije!?

Ne stade dugo, a Nebojša i Primorkinja đevojka krenuli da napuštaju kafić. Sad već u nešto malo promijenjenoj zaljubljenosti - uhvatio Nebojša đevojku rukom oko struka, a glavu blago naslonio na njeno rame. Prolazeći pored Jovana, serviser rashladnih uređaja Nebojša se, ipak, kratko i onako neobavezno, javi:

- Zdravo, zdravo, Jovane!

A Jovan će još kraće:

- Ledi li, brate!

NECO I MIĆKO

Cetinjani Neco Prlja i Mićko Borozan - svaki spadalo na svoj način, a opet toliko "cetinjski" slični.

Oni koji su Neca bolje znali i voljeli ga, skoro kao da vjeruju kako je on smo blefirao onoga jutra, jednoga 1. janura, početkom devedesetih godina prošloga vijeka, kada su ga našli mrtvoga u sobi jednoga mostarskoga hotela i da će kad - tad banuti među njima. Kako - tako, Neco, ipak, često bane među prijatelje, barem u zanimljivim pričama i sjećanjima.

Život je to... Pa neka je ova gornja priča na zdravlje Mićku, koji je živ i zdrav i koji je život podijelio uglavnom između cetinjskih kafana i zubne ambulante. A nije da se zubar ne pojavi đekad i kući. Barem da dovede dijete iz vrtića, ili da porespava.

GLEDA LI KO U ŠOLJU

Ljetnje je predvečerje. Na terasi cetinjske kafane „Tursko groblje" gotovo sve mlađi, niđe slobodnog stola, ista društva i baš svako svakoga zna. Za stolom za kojim je sjedio pokojni Neco Prlja, veseljak, zabavljač i zanovetalo, momci iz njegovoga drštva ciјuču piće, a dvije đevojke popile kafu i gledaju u šolju. Za drugim stolom - lijevo, dvije tri udavače, sve upizdrile, prvo u jednu, pa u drugu, pa u treću šolju pa nešto šušuraju, a onda zamisle želju i zavrte prstom u fundać u dno šolje. Gataju i one. Za stolom desno Necova komšinica gleda momku u dlan i traži mu liniju života i, ne daj Bože, liniju smrti. Gata i ona. Uto naiđe i stara ciganka Pašana sa Zagrablja. Necov drug je pozva da mu „čita" sudbinu, a Pašana, u što se našla, izvadi karte i poče i ona da gata.

Cijela se terasa zabavila oko šolja, dlanova i karata. Necu dosadno, pa kao pođe da „pušti vodu", ali se brzo vrati pa stade na otvorena vrata od kafane, ali sa gaćama na pō koplja, spuštenijem do koljena, pa će jakijem glasom kao iz kakve borine i da ga svi dobro čuju:

- Ima li ko da gleda u šolju?!

KUGLE

Sio Neco Prlja u baštu cetinjske „Gradske kafane" i poručio porciju sa tri kugle sladoleda.

Pošedio on poilijepo, pa krenuo kući i zove konobaricu da naplati. Gleda ona, gleda u praznu posudu, pa se značajno zamislila, a onda Neco povede razgovor:

- U čemu je problem?

- Ne znam koliko da naplatim!

- Kako ne znaš?

- Tako, ne znam koliko je bilo kugli. Tri, ili četiri!?

A onda će Neco:

- Lako ti je to, samo prebroj koliko ti ih je ostalo u automatu i ne možeš pogriješiti!

BUREK

Jedan od gradskih fićfirića i zanovetala, još maloljetni Neco Prlja, napravio neki ispad na "Lovćenovoj" utakmici, pa policajac Gavrilo dobio u zadatak da ga privede u stanicu milicije. Odmah šutradan ukeba Gavrilo đetićka Neca i vodi ga preko Balšića pazara. Kad su bili pored Muratove slastičare, Neco će molećivo:

- Čiko Gavrilo, oćeš li me puštiti da kupim jedan burek, gladan sam?

Gavrilu ga bi žao i pušti ga, a on ostade da čeka ispred vrata – minut, dva, tri… pet, a onda uđe u slastičaru, ali Neco strče li – mrče li, prošunjao se Gavrilu iza leđa i vrgao.

Traži Gavrilo Neca, dan – dva, i tek treći dan ga ponovo ukeba i opet ga sprovodi pored Muratove slastičare, i opet ista priča:

- Čiko, oćeš li me, molim te i sad puštiti da kupim jedan burek, opet sam gladan!?

- A, ne, ne! – odmah će Gavrilo. Pa da mi umakneš kao prije. Sad ti mene čekaj, a ja ću ti kupiti!

TEŠKO UČENJE

Necova majka Dragica je bila omiljena cetinjska učiteljica, dobrodušna i uvijek i za svakoga nasmijana i vesela.

Došao Neco sa đevojkom, jednom simpatičnom Bosankom, kod majke. Dragica ih lijepo dočekala, častila i razgovorila, a onda se u jedno pero povede priča o školama, đacima i učiteljima. Neco ćuti i sluša njih dvije:

- Teta Dragice, a kolika Vam je plata?

- Neđe oko tri hiljade i sedam stotina dinara!

- Ooo, pa kod nas u Bosni je učiteljima mnogo veća plata! – kaže Bosanka đevojka.

A onda se i Neco uključi u priču:

- Eee, ali koliko je vas teže naučiti !?

PATIKE U DAR

Obrni-okreni, đe se gođ pojavi, Neco Prlja je, kao onaj tipični cetinjski berekin i zabavljač, uvijek bio rado viđen. Brzo je tako sticao poznanike, a onda, kasnije, i dobre prijatelje. Jedan od njih je bio i Budvanin Nikola.

Kako je Nikola trebalo da u Bečićima otvori novi kafe-bar, on na vrijeme obavijesti i pozove i prijatelje sa Cetinja. A taman posla da je zaboravio Neca. Bez njega se to nikako nije moglo.

Krenulo, sa srećom i s pomoleći Boga, nekoliko Cetinjana za Bečiće, pa dođoše živi i zdravi i na noge, ili na točkove, brzi, a onda se uputiše prema Nikolinom kafe-baru.

Kako je, u takvim prilikama, i red, svi nose po flašu pića, ili u kutijama, ili svečano uvijene u ukrasni papir, sa onim fijočićima pri vrhu. Jedino Neco, bez ičega - sam

sa sobom. Kako je, od kapije na terasi, pa nekih desetak metar do ulaza u kafe-bar, bio postavljen novi i svečani crveni tepih, kad se približiše kapiji, Neco iskoči ispred svih, brzo sazu patike, pa noseći ih u visoko podignutim rukama, stupi na tepih, pa će, kad se približi Nikoli koji je dočekivao goste na vratima:

- Druže moj, ja ovako, da ne oglibam ovaj tepih. Neka je sa srećom!

POGLEDAJ OD ŠPONDE

Ljetnje je poslijepodne u Budvi i ona mrtva ura, a na jednoj terasi ispred staroga grada zavaljeni u stolice sjede Neco Prlja i njegov drug Stevan. Stevan je inače bio razrok, pa je na račun toga što gleda kao biza na dva zeca, Neco često zbijao šale, ali Stevan se nije ljutio.

Kao po dogovoru i Neco i Stevan, šede na po jednoj, a digli noge na po drugu karijegu i ćute. Još uz to i obojica zagledani visoko u brdo prema Piramidi, Brajićima i Cetinju. Prvi prekide tišinu Neco:

- Evo viđi, života ti, Stevane, špic je turističke sezone, a na cijelom putu od Markovića i Stanišića, pa sve do Piramide niđe ni jednoga auta, do samo jedan šleper?

Sad se i Stevan malo pažljivije zadleda u onih nekoliko kilometara koji su se mogli viđeti kao iz kanoćala, pa će:

- Ja, Neco, ne vidim ni bilo koji auto, ni šlepera.

- Ma, dobo za mali auto, to je teže i uočiti, ali šlepera moraš viđeti! - veli Neco.

- Ma, ne moram kad ga nema! Nemoj me, Neco, praviti ludoga!

- Ma, ne pravim te ludoga, ima ga!

- E, nema ga! - nervozno će Stevan. A Neco će mirno:

- A pogledaj od šponde!

LIJEP JE DAN

Onoj prvoj serpentini iznad Tocila bajičkoga, na izlazu iz Cetinja prema Njegušima i Kotoru, ostalo je u narodu ime – Radova krivina. A sve po starom cetinjskom profesoru i školskom nadzorniku Radu Ljesaru.

Osim što ti je sa nje Cetinje, ispod, kao na dlanu, iznad same krivine je, povisoko u kršu, a skrovita od pogleda prolaznika, jedna nevelika ublina koja rijetko kada presušuje. Pa bilo ljeto – bila zima, bilo toplo – bilo hladno, pođekad prijepodne - ali češće po ručku, samo ako je lijep dan, stari profesor bi, pa da je sto drugijeh preša, došao autom, parkirao ga na krivini, a onda gore u kršu, pored vode, satima sjedio, đekad se sunčao, odmarao i meditirao.

A onda jedne subote ujutro okupili se u Radovom stanu svadbari. Radov četvrti po redu, i najmlađi sin Boro, riješio da se četvoronoži, a za đevojku treba ići u Peć. Osim braće i bliže rodbine, tu su i Borovi najbolji drugovi, a među njima i Neco Prlja. Između čestih šala, svako malo, neko potegne priču da će biti najvažnije da svatove posluži lijepo vrijeme, da i šutrašnja neđelja bude lijepa kao što je lijepa subota, jer treba prvo proći ono čuveno, sa vremenskih prognoza: Murino – Čakor – Peć, pa u povratku obrnuto.

I baš u pō jedne od tih priča, pita neko onako neobavezno:

- A oće li Rade ići sa nama?

- Ma ne, zaboga! – veli neko drugi. Nije običaj da otac ide u svatove, a i da jeste, on je i stariji, a i put je dalek!

- A i lijep je dan! – nadoveza se na priču Neco Prlja.

PENJANJE NA PRSTE

Bio je Miloš, cetinjski poznanik Neca Prlje, izuzetno niskoga rasta. Nije ni Neco bio baš nešto posebno jatorniji, ali za Miloša je bio ban božji.

Kupio Miloš novi auto i svaki dan sa njim u cetinjsku pjacu, parkira ga, pa se oko auta, čas kurobeca, a čas velja kao noga nevarena.

U jednoj od tih prilika nailazi Neco, onako usput i ne zaustavljajući se, pozdravlja se sa Milošem, i taman kad je htio da prođe, Miloš pođede priču:

- Neco, ne čestitaš mi novi auto?

- Aaa, ja sam se nešto zamislio, pa, života mi, vidio sam tebe, ali auto nijesam nešto primijetio! – veli Neco.

- A, što misliš, Neco, kakav je ovaj „Fiat“?

Neco se tek onda, kao pažljivije zagleda, sagnu se da ga pogleda i ispod, pa će:

- Mislim da je dobar, samo ima jednu manu – previsok je!

- Kako previsok? – iznenađeno će Miloš.

- Eto tako! – brzo će Neco. Moraš se penjati na prste, ili sa kakvoga škanjčića, da uđeš u njega!

BEZ PATIKA

Ljeto je u Miločeru. Neco Prlja se sa društvom zaputio na jedno improvizovano tenisko igralište. Onako predveče malo rekreacije ne bi bilo s gorega, a uostalom, to mu je, pomalo, bila i neka navika koju je donio sa Cetinja.

Ali Neco na tenisera liči samo napola – nosi dva teniska reketa i lopticu, ima i šorc, ali bez majice i bosonog.

I baš se potrefilo da prođu pored onda poznatoga tenisera Slobodana Bobe Živojinovića koji je, zavaljen u

nekoj stolici, sjedio na jednoj terasi.

A onda će Neco, malo zastajkujući:

- Bobo, oćemo li bačiti barem jedan set?

- A, ne, došao sam na odmor! A nemaš ni šensu, bez patika si! – onako neobavezno će Slobodan.

- Mogu ja s tobom i bez patika! – nadoveza se odmah Neco.

DA TI POTREFIM GLAVU

Neđe do pred zoru zubar Mićko Borozan sa društvom po cetinjskim kafanama, burdikovao i pio, pa ujutro došao na posao mamuran i naćopljen kao da je pri trnu pišao. Dimi mu glava kao klačina, a svaka ga kost boli kao da ga je mlin mlio.

Odmah za Mićkom u ambulantu uđe i jedna pacijentkinja, pa ne pitajući ništa ni sestru ni doktora, šede u zubarsku stolicu, i ozbiljno će Mićku, zijevajući i pokazujući prstom :

- Doktore, ova “dvojka” me boli, poluđeh od muke i odmah je vadite!

Oblačeći mantil,Mićko će mirno:

- Dobro, dobro, samo mora sestra prvo da mi pomogne da ti potrefim glavu!

SVETI LIJEK

Noć, duga i zimska.Vozom se iz Beograda za Crnu Goru vrću Cetinjani - zubar Mićko Borozan i njegov drug Đoko Radojičić. U kupeu su i dvije đevojke, slučajni saputnici. Mićko drijema, a Đoko ispizdrio oči, ne spava mu se, nego ćakula sa đevojkama. Predstavio druga Mićka

kako i treba - kao zubara, ali i sebe kao doktora, još uz to i kao specijalistu-ginekologa.

U pō priče, jedna će od đevojaka, ozbiljno i uštivno:

- Doktrore, što je najbolje za kontracepciju?

-"Andol" ti je za to sveti lijek! – mrtvo-ozbiljno će Đoko.

-"Andol"!!! - gotovo uglas će iznenađeno obije. Kako zaboga doktore "andol"?

- Lijepo! - mirno će Đoko. Staviš samo jednu tabletu "andola" između koljena, stiskaš što jače i ne može ti niko ništa.

Tek tada se, i ne otvarajući oči, i Mićko uključi u priču

- Doktore Đoko, ima nešto sigurnije i od "andola"!

- A što, doktore? – radoznalo će đevojke.

- Gramofonska ploča!- mirno će Mićko.

DAJ KOJE BILO

Išlo je Cetinjaninu Mićku Borozanu dijete već dosta dugo u vrtić, ali kako su za njega uvijek išle žena mu, ili majka, on nikada tamo nije obrtao. Pošto neđe ne moga za dijete poći nijedna od njih, zli i gori - pođe Mićko.

Kako nije tamo nikog znavao, pa ni vaspitačice nijesu znale njega, jedna od njih upita:

- Jeste li Vi, možda, došli za dijete?

- Jesam!

- A koje je vaše dijete?

Mićko ga brzo „ pronađe":

- Daj koje bilo, ionako ću ga šutra ujutro opet vrtati!

STISNI, BABA

Babu Vasu Nikolinu zabolio jedan krnjetak što ga je, zalijek, imala u gornjoj vilici, te ona ti, a zora, oštiri pravo u cetinjsku zubnu ambulantu.

Vidi odmah zubar Mićko Borozan da se zub babe Vase drži taman kao babin zub, pa uze kliješta da ga odmah vadi. Ali baba Vase neće ni da čuje da joj se išta škrka oko zuba, što joj se neće dati injekcija. Mićko je ubjeđuje kako se zub koleće da bi ga i ona sama mogla prstima, ili na konac izvaditi, ali aj–bo, ni na lijepe, ni na grdne, ne valja. Ne, pa ne! Vidi Mićko da se od babe neće lako otkrpiti, pa uze sa pulta jednu injekciju i odmah je dade babi da je drži:

- Evo, vala, kad oćeš, da ti dam injekciju! Stisni je dobro, baba! Jako, jako...! Još jače!

Baba Vase stisnula injekciju, a utoliko i Mićko brzo ugrabi da joj cimne zub pa će onda denjožno:

- Bake, je li te boljelo, moja bake?

- Ne, sinko, no Bog ti dao svaku sreću!

- E, daj mi sad, baba, tu injekciju, e će trebati za nekoga drugoga! – odmah će Mićko.

KRVAVI MANTIL

Došao zubar Mićko jednoga jutra tačno i na vrijeme u ambulantu, uradio već i nekoliko intervencija, ali vidi po sebi da nije nešto alavija, pa sve smišlja kako da se iskobelja malo do cetinjske pjace. A osim toga i društvo se sigurno već bilo okupilo u kafiću „Galerija" i biće, dati, partiju preferansa počeli bez njega.

Nazirnuo se Mićko, kroz odškrinuta vrata, nekoliko puta u čekaonicu i vidi da je sve punija i punija, i da ako

nastavi da rabota, da bi ga tu mogao i mrak ufatiti. A onda se kao prišeti jednoga dobro okrvavljenoga bijeloga bolničkoga mantila što ga je za ne daj Bože, držao u ormaru, pa skide onaj čisti sa sebe i obuče ovaj, pa sa kliještima u jednoj ruci i injekcijom u drugoj, namrgođen izađe u čekaonicu i onako će značajno:

-Ima li još ko ovđe za vađenje zuba!?

Taman dok se Mićko vratio u ambulantu, skinuo mantil i obukao jaknu, čekaonica je već bila skoro prazna.

TRENIRA ZA MRCA

Po ručku, uz šporet i na stolici, otac Mićka Borozana prikunjao, a onda i dobro utvrdio, zabačio glavu unazad i hrče li hrče.

Odjednom neko zazvoni na ulaznim vratima. I ne budeći oca, Mićko ustade da otvori, kad ono neki njegovi drugovi, navratli onako usput.

Još u hodniki poče priča:

-Đe si, Mićko, što činiš?

-Ma, vala, ništa pametno!

-A đe su ti?

-Ne znam, života mi, samo smo ja i tata doma!

A onda će, otvarajući kuhinjska vrata i pokazujući na oca:

-A i on kao da nije doma, eno trenira za mrca!

DVA ROĐAKA

Dva rođaka, oba špiclovi, što bi Kotorani rekli. Ili, možda, đekad i špicaškandali. Đuro Moškov i Nikša Ševaljević...

Đuro koji je, između ostalih zanimanja i bavljenja, bio i dugogodišnji student dva – tri fakulteta i koji nijedan nije dostudirao. E, sad Đuro tvrdi kako mu je baš milo što nije, jer kao što je nekada rijetkost bila biti školovan, tako je sada rijetkost i zanimljivo biti neškolovan. Trenutno radi kao mehaničar, uža specijalnost –meštar od velоćipeda i motocikala ...

Nikša, po zanimanju računovođa, ili tako nekako. Sav usporen, u pokretu, u priči, u hodu... Veliko je pitanje da li je ikada u životu potrčao. Vjerovatno da je jedino u čemu je brz, poentiranje u pričama...

SAMO TI, TATA, UMRI

Spremio se stari pomorac Marko, otac Đura Moškova, da ide na brod, ali dopalo ga da nausput, kako su to u preduzeću skoro uvijek i radili, ponese cijeloj posadi platu. Marko je već bio na aerodromu sa punanijem koferom para od kojega se nikako nije odvajao. Sa drugim koferom, u kojem su očeve lične stvari, na aerodromu je i sin Đuro koji je došao da isprati oca. Ali pri samom kretanju, Marku nešto pozli, pa i njega i Đura sa koferima prebaciše u Hitnu pomoć, a onda i na bolničko odjeljenje. Ali kako god može, Marko nosi kofer i ne da živ da ga ko od njega odvoji, pa u jedno pero ugrabi da na brzinu kaže Đuru:

- Pazi dobro, Đuro, da grdan nijesi, na ovaj kofer sa parama ako mene što, ne daj Bože, gore bude. Nemoj, crni jado, da ga opuha ko, a šifra ti je kofera datum i godina mojega rođenja, pa vrati, sine moj, svaki dolar u preduzeće, da nam se nos ne okine!

Đuro oca pažljivo sasluša, pa čim ovaj završi, samo mirno nastavi:

- Samo ti, tata, umri, a ne brini za pare!

DOČEKAĆEMO ČETRDESNICU

Umro Đuru Moškovu otac Marko, ne samo krupan, nego uz to i debeo čovjek. Pa po onoj narodnoj: Nijesu tu debljinu vuci navukli, nego zupci natukli – Marko je među poznanicima i prijateljima bio poznat kao poprilično slatkoran čovjek.

Pošto je Mišo B, u ime porodice, trebalo da se oprosti od mrca i zahvali se prisutnima na sahrani, kad dođoše sa mrcom na groblje, on u male, kako je i red, a i da ne bi što

pogriješio, priupita Đura:

- Đuro, ja znam otprilike što ću reći, ali ima li što posebno da kažem, ili naglasim o ocu ti?!

Đuro ni pet, ni šest odvrati:

- Reci, Mišo, što god oćeš, samo, molim te kao Boga, nemoj nabrajati što je jeo, e ćemo ovđe dočekati četrdesnicu!

NA GRADELE

Umro Kotoraninu Đuru Moškovu otac. Uradilo se sve kako valja i treba i pripremilo da i pop obavi obred. Ali, kako se, pogotovo u tim trenucima, čovjek ne može šetiti baš svake sitnice, zaboravili donijeti grančicu kojom će pop prskati mrca svetom vodicom.

Kad pop dođe i poče službu, pa viđe da nema grančice, malo zastade, pa onda će dosta prijekorno, kao da je, ne daj Bože, što više:

- Đuro, ne ispraća se roditelj svaki dan na ovakvi put!

A onda će Đuro iznenađeno:

- Ja znam, pope! Ali zašto mi to kažeš?

- Zašto!? – značajno će pop. Kako ti to misliš da ću ja mrca prskati ovom vodicom? Đe ti je zaboga grančica?

- Ajde, pope, bogati, možeš i bez toga! Nećemo s njim na gradele! – dodade brzo Đuro.

DA JE VEĆA GUŽVA

Prikazuje se u gradskome bioskopu svjetski hit-film Vorena Bitija „Crveni“. Danima se traži karta više, pa redovi i gužve pred bioskopskim šalterom su veliki. Tu je i Đuro Moškov koji čeka već sat-dva i samo što nije došao na red.

Baš u tom trenutku stiže pred bioskop neki mladić i zastade malo, a uz to i velja se i drči kao noga nevarena, pa svima nekako zapao za oči. Pošto je onako nervozno ufatio krug – dva i kako mu se baš, izgleda, nije čekalo mnogo, izvadi pare iz špaga i pružajući ih Đuru, onako će, malo sa visine:

- Momak, uzmi mi dvije karte, za mene i đevojku!

A Đuro će sasvim ozbiljno:

- A, ja nijesam došao da kupujem karte!

- Pa kojega đavola tu stojiš!? – sada će već ljutito mladić.

- Da je veća gužva! – brzo mu „objasni“ Đuro.

PRVO DRUGO POLUVRIJEME

Uvela se u domaćem Fudbalskom savezu neka nova pravila, poznata po treneru Miljanu Miljaniću koji ih je bio i predložio kao “Miljanova pravila” - nema neriješenog rezultata, nema ni produžetaka, odmah se izvode penali, i tako dalje i tako dalje…

Vjerni navijači kotorskog „Bokelja“ već dugo navikli da njihov tim kad igra kući, na stadionu u Kotoru, u prvom poluvrijemenu uvijek napada prema moru, a u drugom prema Vrmcu. I tako, počela jedna od utakmica Kotorana, ali ovoga puta neuobičajeno, i za navijače naopako - dopalo „Bokelj“ da prvo poluvrijeme napada prema Vrmcu.

Vjerni navijač „Bokelja“ Tonko Škaljarin prikasnio, pa sav zadihan dolazi na tribine. Gleda on, gleda i ništa mu nije jasno. Pa onda Tonko pripogleduje na sat da nije, možda, stao i prevario ga, pa će onda onako zbunjeno Đuru Moškovu, prvome na kojega je potrefio, sve u jednom dahu:

- A, Rogo mili, koje je ovo poluvrijeme, ovo je nešto naopako, kad je ovo počelo…?

A Đuro će mirno:

- Malo prije je počelo, ali po ovim novim "Miljanovim pravilima" prvo se igra drugo poluvrijeme!

UMRLA OD ZUBA

Umrla iznanada baba Đura Moškova, očeva majka, pa hitnoj pomoći nije ostalo ništa drugo nego da konstatuje smrt. Sad je li srčana, ili moždana kap, ili nešto treće, nije bilo više ni važno, a i baba je već bila prispjela da joj se popije rakija.

Došli odmah komšije, okupila se ubrzo i bliža rodbina, pa kako i treba i kako se odmah i uvijek čini, prije nego se uradi i nabavi sve što mrcu treba, podvezali babi jednom bijelom maramom bradu, pa preko glave, dok je još na vrijeme i dok se ne oladi, da mrcu usta ne ostanu otvorena.

Javili odmah i Đuru koji nije bio kući, da mu je baba nenadno proputila, te se i on ubrzo pojavi. Pa se povede onda ono uobičajeno: što, kako i kad... ? A onda će Đurova sorela Lada, uzdišući i sažaljivo:

- Ma od ćega je, zaboga, umrla?

- Izgleda od zuba! - dodade Đuro.

U MANDRAĆ

Bio je Đurov prijatelj Savo strastveni ribar i skoro da mu nije trebalo da sluša vremensku prognozu. Najčešće bi se predveče, ili noću, spuštao do svojega mandraća i prema plimi, ili osjeki, skoro nepogrješivo bi znao kakva će biti noć i šutrašnji dan.

Umro Savu otac, pa Đuro pošao na saučešće sa njihovim zajedničkim prijateljem Tinom. U jedno doba, neđe ispred ponoći, pozva Savo Tina, pa malo se odvojiše od ostalih i kratko popričaše. A onda Tino krenu niz ulicu, zastajkujući pored Đura, pa kratko razmijeniše nekolike:

- Đuro, nemoj poći, vraćam se brzo!

- A đe ćeš?

- Idem do obale!

Iako je Đuru već sve bilo jasno, on nastavi, kao čudeći se:

- A što ćeš dolje?

- Ma, samo da vidim i da kažem Savu, je li plima ili osjeka!

- A što, ali će tatu kopati u mandrać? – mirno dodade Đuro.

U KOBASICE

Po običaju i uz jutarnju kafu, u kotorskom se „Perperu" čita dnevna štampa. Svima bješe zanimljiva vijest kako je u Vladu Crne Gore i u opštine Cetinje i Kotor stigao zahtjev jedne međunarodne organizacije, sekte, čega li, za kupovinu jednog povelikog, ali nenaseljenoga dijela Njeguša. Organizacija, koja ima čak i svoju posebnu monetu, gradila bi tu, kaže se, turističko naselje isključivo za svoje članove i po eks-teritorijalnom principu, a ulaganja bi trebalo da budu u vrijednosti od najmanje sedamdeset miliona eura.Inače, prešednik, ili vođa organizacije, bio je izvjesni Maharadža Radža Ran, ili tako nekeko.

Već se među kafanskim društvom razvila živa i ozbiljna priča, pa već skoro niklo i naselje i samo što se već ne voze žičarom iz Tabačine, na Krstac. Između

ostalih, u priči učestvuju i Đoko Milov i Đuro Moškov. U jedno pero Đoko veli:

- Ma sve je to u redu i dobro, ali mi jedino jedna stvar nije jasna. Po ovome Maharadža, pa Radža, pa još i Ran moglo bi se reći da su u pitanju Indusi, ili nešto slično? E, sad, nijesam siguran, ali može li doći vrijeme, ako se nasele ovamo, da se i mi Njeguši moramo obrezivati?

A onda se Đuro samo mirno nadoveza:

- Ako i budete morali, nećete vi ni to štetovati, no u kobasice?

GRIJEMO SE NA DIJANU

Neđe krajem zime razboljela se Đuru Moškovu žena Dijana i već danima nikako da joj spadne visoka temperatura. Uz to, isto tako danima, dere i neka bura da kida meso od kosti, pa Đuro, zli i gori, mora umjesto žene, redovno još i u špenzu.

I tako, jedno jutro Đuro poranio da kupi leb i mlijeko, pa pravo, preko puta, u najbližu prodavnicu u Tabačini, a tamo već nekoliko žena iz iste ulice, pa još i dvije prodavačice. A žene kao žene, zaćakulale, pa jedna veli kako ovakve zime ne pamti, druga da joj ne pomaže ni šporet na drva, a treća da njoj ne pomažu ni šporet i termo – peć zajedno... Sluša ih Đuro, pa će odjednom:

- A mi doma evo nekoliko dana niti nalažemo šporet, niti palimo termo – peć, ili klimu, a nije nam hladno!

A onda žene tek zaćopekale, pa će jedna:

- Pa na što se onda grijete?

Đuro samo mirno produži:

- Mi na Dijanu! Evo nekoliko dana ne možemo joj skinuti temperaturu ispod četrdeset!

PRAVO NA POŠTU

Došla neka nova višestranačka vremena, pa sa njima i česti izbori, te opštinski, te republički... a birači, pogotovo oni stariji, teško se snalaze u svemu.

Na nekim od tih izbora Đuro je bio član biračkog odbora.

Došla jedna stara Škaljarica da završi svoju građansku obavezu, pa onda redom - učinjeli i oni iz odbora i ona sve kako valja i treba. Ali kada je izašla iz kabine za glasanje sa preklopljenim listićem, baba se zbunila, stala nasred prostorije i pita Đura:

- Sine, što ću sad sa ovim?

A Đuro će odmah:

- Baba, u koverat i pravo na poštu!

VOZI LI POP

Rijetko Đuro Moškov ide u crkvu, ali iz poštovanja prema prijatelju Tihu Homenu i njegovom ocu koji je bio skoro umro, odluči da pođe na pomen i jutarnju misu u škaljarsku crkvu „Gospu od snijega“.

Pošto je Đuro bio već malo prispao, pa da ne bi okasnio, spremi se na brzinu, tako da nije imao kad razmišljati što mu je u džepovima, ili ima li, ili nema para. A kako su to bile one godine kada goriva za auta nije bilo u slobodnoj prodaji, nego se mjesečno, na pumpama, moglo kupiti samo četrdeset litara i to uz bonove, on ti je pošao na misu samo sa jednim bonom za gorivo u džepu.

Dok je misu služio neki stariji svještenik, jedan je mlađi pop, sa kvantijerom u rukama, među okupljenima kupio dobrovoljne novčane priloge, ili lemozinu. Kad je došao do Đura, i on stavi ruku u džep da izvadi novac da

da prilog, ali izvuče samo bon za gorivo. A onda se odmah i mirno, nagnu prema svješteniku, pa će mu na uho i u „male“:

- Vozi li pop auto?
- Vozi, vozi! - veli ovaj.
- Pa daj mu onda ovaj bon! - mirno dodade Đuro.

UKRCAJ

Bili su Đurov otac Marko i Kotoranin Brato dobri i dugogodišnji prijatelji. Osim toga, jednako toliko bili su i pomorci, pa su ponekad i navigavali zajedno.

Marko je već bio poodavno umro, a Brato, već u godinama i nešto se razbolio, pa završio u bolnici. Kako je i red, Đurova majka Danica je poštovala Markove drugove i držala do prijateljstava svojega pokojnoga muža, pa čim je čula da se Brato razbolio, pođe u bolnicu da ga obiđe. Kad se vratila, prvi pođede priču sin Đuro:

- Mama, jesi li bila u bolnicu? - Jesam!
- A kako bješe Brato?
- Nikako! Eto, poznao me odmah, ali sve drugo ne valja ništa! - A priča li što!
- On priča, ali se stalno gubi i bunca! Pitao me nekoliko puta kako mi je Marko, što čini i đe je?
- A što si mu ti rekla, mama?
- Ja sam bila strunjena i od muke nijesam ništa ni progovarala!
- E, greota je! Bogami si, mama, trebala nešto reći da mu barem malo olakšaš!
- A što da mu kažem, sine, kad me pita - plovi li tvoj tata koji je davno pod zemljom?
- Trebala si mu, majko, lijepo reći da je Marko na brod i da plovi, a da njega čekaju na ukrcaj! - doda brzo Đuro.

IZVANREDNI STUDENT

Studirao je Đuro Moškov u Podgorici. Sad nije nikad tačno utvrđeno koliko fakulteta i koliko godina - tri, četiri, pet... To samo on i vile znaju, jer nekada ga mjesecima nije ni kuća, ni famelja gledala, a onda ga mjesecima ne bi bilo u Podgorici, a bilo bi ga kući, pa mu oni doma nikada nijesu bili sigurni da li Đuro redovno, ili vanredno studira. Nikada nije tačno utvrđeno ni to da li je upisivao samo dva, ili možda i treći fakultet.

Zato bi Đurov otac Marko, kada bi ga neko priupitao: “Koja je Đuru godina fakulteta?” - od godine za godinu, precizno odgovarao:

- Druga od kuće!
- Treća od kuće!
- Četvrta od kuće!...

A onda jedne jeseni, studenti se poslije ferija razmiljeli - kuđ koji, mili moji, a Đuro ostao doma i niđe ne trmiže. Sve to nešto sumnjivo ocu Marku, pa će izokolo:

- Đuro, jesi li ti redovni, ili vanredni student?
- Izvanredni! - kao iz puške će Đuro.

BOKSER I KARATISTA

Izveo Đuro u šetnju kućnoga ljubimca, irskog terijera Kevina, malo višega od mačke. Kad je bio neđe preko Rive, naiđe neka gospođa koja je takođe na povodcu vodila jednoga ogromnoga psa.

A onda Đurov Kevin poče da laje na pridošlicu i još se poče zalijetati prema njemu, iako ga je ovaj komotno mogao u zubima nositi. Zategli povodce i gospođa i Đuro da ne bi došlo do sukoba i da ne bi krv legla, a onda će gospođa:

- Molim Vas, gospodine, Vi možete lakše zadržati toga Vašega psa, ja neću ništa odgovarati ako ga ovaj rastrgne!

- Ma neće, gospođo, ja bih po Vama rekao da ga nijeste tako vaspitali... oprostite, dresirali! – ispravlja se Đuro.

- Neće, je li! – nastavlja ozbiljno gospođa. A znate li da je ovo jedan od najkrvoločnijih pasa – bokser?

- Evo sad znam! - produži mirno Đuro. Ali, znate li Vi da je ovaj moj Kevin karatista - crni pojas, peti dan?

MORAŠ JESTI

Navalio jedan prosjak na Đura kao smrt na babu:
- Daj mi koju paru!

I tek onda se povede prava priča:

- A što da ti dam? - veli Đuro.

- Koju paru, koju paru, gladan sam!

- A što si gladan?

- Ne ijem, ne ijem ništa nekoliko dana, daj mi koju paru!

- A moraš jesti!

- A ja ne ijem, ne ijem ništa!

- Čuješ li što ti velim, moraš jesti!

- Ali ja ti velim da ne ijem! - ne odustaje prosjak.

Ali ne odustaje ni Đuro:
- Moraš, moraš, na silu moraš da iješ!

Prosjaku je izgleda prvome dosadilo, jer je prvi i odustao.

VISIBABA

Dok je još studirao u Podgorici, baba jednog Đurovog prijatelja iz Zagoriča digla ruku na sebe. Čim je čuo, pođe Đuro sa još nekoliko prijatelja na saučešće. Iako još zimska, noć je bila vedra i lijepa i ne baš hladna, pa se šedi i u kući, i ispred kuće i o po nečemu se stalno priča, ali niko iz Đurovoga društva ne zna kako je baba završila. Tek kad dođe jedan od momaka što je služio kavu i piće, ispriča im:

„ Neko na posao, neko u školu i nikoga nije bilo doma, do đede i baba. A onda je prvi, iz škole, došao njihov unučić Nikola, đak – prvak, pa ga je đede odmah uzeo, kako je činio vazda kad je bio lijep dan, da prošetaju malo uz Goricu. I kad su se vratili, đede je sio ispred kuće, a unučić ostao da igra okolo. I tako se mali trefio iza kuće i on je prvi našao babu kako visi o jednoj šljivi...“

Ponovo se priča ko zna o čemu da se nekako prekrati noć i tek poslije jedno sat – dva, neko će iz Đurovoga drušva:

- Ma, mene se ono dijete što je našlo obješenu babu nikako ne skida sa uma?

- I mene ga je žao, to je makanjče! - veli drugi.

- Može to, ne daj bože, ostaviti posljedice na njega!- dodaje treći.

A onda se umiješa i Đuro:

- A neće, neće sigurno! Ja sam čuo sad tu od jednoga njihovoga komšije kako veli da je mali odmah dotrčao do đeda da mu kaže: „Đedo, đedo, stiglo je izgleda proljeće, eno iza kuće VISIBABA!“

MRTVA BI USTA PILA

Umrla baba Kotoraninu Milanu Mitrovome. Došli na saučešće Milanovi prijatelji, pa i da prešede mrca, iako nije neka velika žalost. Bio je među njima i Kotoranin Đuro Moškov koji je neđe do po ponoći već bio popio četiri - pet lijepijeh, domaćijeh rakija i to mu je taman bilo dosta, pošto i nije baš te večeri bio od nekoga velikoga pića. Kad dođoše momci sa pićem još jednom. Đuro ne šće da uzme, ali jedan od njih navali:

- Ajde, čoče, uzmi, ne stidi se!

- Fala ti, dosta mi je za noćas! - odvrati Đuro.

- Ovo ti je, da te niko ne prevari, čista domaća kap rakije!

- Ma, ne mogu, bogami! - ne može nikako da se odgovori Đuro.

Ali momak iz posluge i dalje bi uporan:

- Ma, ajde uzmi, mrtva bi usta od nje popila!

- Pa što ne daš babi! - dodade brzo Đuro.

OŽALOŠĆENA ŠĆER I SREĆNI SIN

Grdno se nešto naljutio Dobroćanin Sreten na sestru i na majku, pa se na njih žali, u krvave, prijatelju Đuru Moškovu. I baš našao crkvu đe će se Bogu moliti. Đuro ga kao tješi, nalazi i pomalo razumijevanja za njegov ijed, a onda će Sreten:

- E, ma, vala neću mami ni na sahranu poći.

A onda Đuro polako širi priču:

- A, moraš barem to!

- E, neću sigurno, kad ti kažem!

- Dobro, ali oni će te sigurno, na osmrtnici, staviti u ožalošćene!

- E, neće, vala, ni to!

- Ma, i ako te stave, veli Đuro, ništa strašno! Samo neka napišu: „Ožalošćena šćer i srećni sin!“

PAPAGAJ ĆIĆO

Famelja Đurovoga komšije vatrogasca Joška imala je papagaja Ćića. Ali jednoga dana, od papagaja ni traga ni glasa. Dali se svi iz kuće u potragu, ali čega nema - nema. I tako danima i Joško, i žena, i đeca mu, prvo po komšiluku, pa onda po cijeloj Tabačini, zovu, dozivaju, зipaju: - Ćiiićooo! Ćiiićooo! Ćiiićooo...!

Dosadilo to Đuru, pa kad ih srete, sažaljivo će i samo što im ne izjavljuje saučešće:

- Žao mi je, znam da je bio kućni ljubimac, ali što da radite? Teško jeste, ali morate ga prežaliti!

- A, moj Đuro, veli Joško, nije nam bio samo ljubimac, nego kao član porodice!

- Ma dobro, znam ja to, ali kažem vam - koga nema, bez njega se mora. Nego znate li što vam je najbolje da uradite - pođite subotom tu do Rive, pazarni je dan, i ja sam jednom vidio da ima da se kupi lijepih papagaja, tu neđe oko deset do dvadeset eura!

- Ali ne možemo mi kupiti nikada papagaja kao što je bio Ćićo! - veli Joško. On je bio, osim krsta, kao čeljade! Nema što nije znao!

- Aaa, pa ako je tako, onda ne brinite! - dodade Đuro. Kad je tako pametan i sve zna, pitaće on nekoga đe je kuća Joška vatrogasca i vratiće se sigurno!

KOLIKO SI NA GUBITKU

Bilo je to ono vrijeme velike inflacije kada banaka kao da nije bilo, a ako je i bilo u njima je imalo najmanje para, pa se mijenjalo, razmjenjivalo i dilerisalo po ulicama, u kafanama, na svakom ćošku. Od svakoga koga sretneš, a ne znaš ga, skoro da ti se priviđao diler. A jedan od dilera bio je i Matija Paravina, Đurov poznanik iz Tivta. Kao da se Matija po cio dan nije u kuću savijao – te evo ga ovamo, te evo ga onamo, a najčešće na tivatske Pine, a đekad i na kotorsku Rivu. Dileriše li, dileriše, dan – noć!

A onda, desi se da je Matiji bio umro otac. Pođe Đuro drugoga dana saučešća da završi i tu građansku obavezu. Prvo se pokloni nad mrcem kako je i red, pa oko sanduka, pravo kod Matije i sažaljivo će i sa naklonom:

- Moje iskreno saučešće za tvojim ocem...!

Pa onda, ne puštajući Matijinu ruku i bez zastajanja, produži:

- I još jedno drugo moje iskreno saučešće...!

A onda se nagnu kao da će da se s njim celiva, pa će mu na uho:

- Ne računajući tatu, koliko si ova dva dana na gubitku?

ZIMSKE SANDALE

U Kotoru avgust mjesec i prži sunce da oba oka iskoče. Stoji Đuro sa društvom ispred vrata od Staroga grada i vidi kako im poizdalje, od Gurdića, u susret dolazi njegova poznanica Gracijela koju dugo nije vidio.

A upade mu i još nešto u oči - dok od silne vrućine svako gleda da što više skine sa sebe, a neki idu i bosi, Gracijela se uparadirala i obula neke čizme do iznad koljena. Kad naiđe povede se i priča:

- Đe si, Gracijela, nijesam te dugo vidio? - pita Đuro.

- Bila sam neko vrijeme u Italiji!

- A oli mi reći nešto, života ti, ma se nemoj naijediti?

- Oću, što ti neću reći!

- Evo viđi, mene od vrućine i ove japanke smetaju, i ne znam kako tebe nije vruće i kako trpiš te čizme?

- Da znaš Đuro da ti je sad ovo u Italiji moda!

- Aaa, znači tako, nijesam znao!- veli Đuro. No viđi, molim te, oli mi kad opet pođeš u Italiju donijeti jedne zimske sandale da i ja malo pratim modu !?

KOLIKO JE KVADRAT

Kod Đura Moškova, u Tabačinu, došli neki potencijalni kupci da se raspituju o stanovima koji bi trebalo da se grade na njegovom placu. A onda ona uobičajena priča - te kolika će biti zgada, pa sa koliko stanova i kad će sve biti gotovo..., a onda se prešlo na konkretniju priču o kvadraturi. Kad su saznali i od koliko će kvadrata biti garsonjere, a od koliko jednosobni i dvosobni stanovi, jedna će gospođa Đuru:

- Dobro, gospodine Moškov, evo skoro sve smo saznali i još ostaje da nam kažeta koliko je kvadrat?

- Kao i svuđ! - kao iz topa će Đuro.

A onda će ona zapanjeno:

- Mooolim? Znači kvadrat je ovđe koliko, recimo, i u Nikšiću, ili Andrijevici, Plužinama, Gusinju...!?

- Jeste, gospođo! - mirno nastavi Đuro.

- Ma, nemojte se sprdati, molim Vas!

Đuro samo produži:

- Ma, ne sprdam se, gospođo! Kvadrat je i ovđe isto kao i svuđ - metar sa metar!

VATERPOLO GOLMAN

Ne ide Đuro baš često u crkvu, a pogotovo ne na mise, osim kad je neka neizbježna obaveza. Ali, jedne Badnje večeri pođe sa nekim društvom na ponoćku u kotorsku katedralu Sv. Tripuna.

Po običaju, katedrala puna vjernika, a misu služe desetak popova i biskup, što domaćih, što iz okruženja. Po običaju, svi popovi gotovo kratko i jednoobrazno podšišani, a jedino biskup na glavi ima ljubičastu i plitku kapicu, tako da je to baš onaj, više nego upadljivi detalj. I nekako u sred onog prostora ispunjenog tečnom i blagom akustikom orgulja i pjesme i smjernošću vjernika, začu se jasno glas jedne starice koja je nekoga pitala:

- Ma, Bože mi oprosti, zašto samo onaj jedan od njih ima onu ljubičastu kapicu?

Đuro, koji je stajao odmah iza starice prvi ugrabi da joj objasni:

- Koliko se ja razumijem u vaterpolo, ono im je golman!

PUKAO MU KILER

Pošao Đuro sa prijateljima na Cetinje da gleda fudbalsku utakmicu „Lovćena“ i „Bokelja“.

Poslije nekoga žestokoga sudara jedan igrač domaćina ostao da nepomično leži i svi na stadionu i na tribinama očekuju da doktor uđe na teren.

Potraja to malo duže, a onda se zbilja pojavi čovjek koji uđe na teren, trčeći prema povrijeđenome. Ali, čovjek je ponajmanje ličio na doktora, barem prema opremi - umjesto one uobičajene ljekarske torbe, nosio je jedan bidon od nekih petnaest - dvadeset litara.

A onda jedan od domaćih navijača će, onako više za sebe:

- Ma, što mu je, zaboga, kad onoliko nepomičan leži?

Đuro se samo nadoveza:

- A, po doktoru, čovjek bi rekao da mu je pukao kiler!

NIŠTA BEZ ŠEKIRE

Ispampanali prijatelji Kotoranina Mija od Kaštela kako je predebeo i kako bi trebalo da pođe obavezno kod doktora da se prekontroliše, pa on zbilja infisao da nije dobro. Jedino ga je Đuro Moškov ubjeđivao da je on zdrav kao drijen i da ne treba da brine.

Konta Mijo da ne bi isto bilo s gorega da skokne do bolnice, pa kako je i red, prvo pođe da uradi analizu krvi i mokraće, a sa tim nalazima tek onda i na mediga.

Dolazi uveče Mijo u kafanu, a društvo čeka laboratorijske i ljekarske izvještaje iz prve ruke. Prvo će Đuro kao zabrinuto:

- Mijo, je si li bio kod dotura?

- Jesam!

- I što ti je rekao?

- Rekao mi je da sam zdrav i da mi nema smrti bez šekire!

- A ovo prvo sam ti i ja zborio! - odmah će Đuro. Jedino sam zaboravio da ti kažem u vezi ovoga drugoga, da se tako i krmad biju!

LAJE NA DUŽNIKE

Imao je Đuro Moškov jedno zgrčeno kevćalo - irskog terijera, zvanoga Kevin. Sad Kevin nije mnogo lajao na prolaznike i na auta, ali pojavili se ko na motoru, da mu duh ispadne. Pogotovo navrati li ko u garažu kod meštra od motora Đura. Kontao je Đuro što bi to moglo biti i skontao da nema što drugo, nego da je neđe neko Kevina dobro očešao motorom.

Nekoliko puta je kod meštra Đura dolazio sa motorom i radi opravke, njegov poznanik Budvanin Marjan. Đuro je po nešto škrkao i opravljao, ali Marjan, nešto nije baš plaćao. Te jednom će Marjan: „A, ovo je sitnica!"..., pa drugi put: „A, nemam sad para pri sebe!"..., pa treći put:"A, sve ćemo najedno kad bude nešto više rabote!"... Ni Đuro se nije mnogo podijevao za pare, ali je zato Kevin lajanjem dočekivao i ispraćao iz garaže motoristu Marjana kao i svakojega motoristu, da se ulecao komšiluk

A onda, dovodi Marjan i četvrti put motor na opravku, a Kevin kao Kevin, što navikao, to ne zaboravio. Navikao i Marjan na njegovo lajanje, pa isto priupita Đura:

- Ma reci mi, Đuro, laje li ovaj pas na svakoga kao na mene? A Đuro će dim u dim: - A, ne, ne, on ti samo laje na dužnike!

IZGRIŽENA SEDMICA

Đurovoj kćerkici Ivi počeli da niču zubi, pa dijete kao dijete, čega se goď dočepa, trpa u usta i grize. Kako joj je đekad pri ruci bio i tatin mobilni telefon, postao i on đečinja igračka i pomagalo za grickanje, pogotovo onaj dio telefona sa tipkama. I tako iz dana u dan, dijete ponajviše izgrizlo onaj ćošak sa tipkom – sedmicom, tako da se brojka uopšte više i ne vidi.

Izašao Đuro u grad i srijeće se sa jednim poznanikom:

- Dobro što sam te srio! – veli Đuro. Prije neki dan si mi nešto trebao, a nemam tvoj broj telefona!

- Pa, evo sad ga ukucaj i memoriši! – veli ovaj.

Đuro vadi mobilni, a poznanik poče da diktira:

- NULA...ŠEST...SEDAM...!

I Đuro poče da ukucava, pa naglo prekide:

- Moraš mijenjati broj telefona! Evo, viđi, nemam sedmice, mala Iva mi je izgrizla!

NEMOJ ANITI PRUŽITI RUKU

Starac Tripo i žena mu Anita su živjeli u Tabačini sami, a osim toga nijesu ni jedno ni drugo imali nikoga bližnjega od rodbine. A onda jednoga dana umre Anita. Čuju to Đuro Moškov i Tino Homen, pa kao dobri komšije iz istih stopa pođu na saučešće.

Kako tada u Kotoru još uvijek nije bilo kapelice, Anita je bila izložena u crkvi na škaljarskom groblju. Na dvadesetak metara od crkve, srijeću njih dvojica poznanika Nikolu koji se vraćao sa saučešća. Pozdraviše se sa Nikolom, pa pošto nikada nijesu bili na saučešću u crkvi, pitaju ga, da ne bi što pogriješili, kakav je običaj. A Nikola će:

- Ma, kao bilo đe drugo! Poklonite se nad Anitom, a Tripu pružite ruku!

Produžiše njih dvojica prema crkvi - Tino ispred, a Đuro iza. Kad je Tino zagazio na prvi stepenik ispred ulaza u crkvu, Đuro će mu u male:

- Tino, jesi li dobro zapamtio, nemoj Aniti pružiti ruku, a Tripu se pokloniti!

ZADOVOLJAVA, NE ZADOVOLJAVA

Šede na jednoj kotorskoj terasi drugari Đuro Moškov i Perica i njihova poznanica Verica. Kako je vrijeme upisa đaka-prvaka u školu, Perica se raspituje kod Verice što je to reformisana škola, jer je u dilemi da li maloga sina Marka da upiše po starom, ili po novom programu.

Pošto Verica ima dva sina koji joj već, dvije-tri godine unazad, pohađaju školu po novom programu, ona iscrpno objašnjava Perici:

- Znaš kako, ja mislim da je bolje da ga upišeš po novom programu. To ti je nešto između vrtića i škole, nešto neobaveznije, nego klasična škola. Uostalom sa njima rade i vaspitačice i učiteljice, pa ima dosta i igre i zabave, ali i učenja. A onda, na kraju, ni ocjene nijesu one klasične – „jedinica“, „dvojka“, „trojka“, „četvorka“..., nego opisne – „zadovoljava“, „izuzetno zadovoljava“, „ne zadovoljava“...

U tom trenutku je prekida Đuro:

- Pa reci mi, Verice, molim te, što oni idu tamo – da uče, ili da jebu?

ĐE SU MU OBRAZI

Nekada crnpurasti i čičeljavi Kotoranin Karino Kovač počeo već da sijedi, pa nešto veli sebi: Ma, neću sijeđeti sve dok ima farbe. Tako i bi. Karino pravo u frizerski salon, pa udari neku crnu farbu da crnja biti ne može. Sad već nije bio mali-prosijedi, nego opet, mali-crnpurasti.

Ali na zulufima, sijede se teško mogu sakriti. Prošlo nekoliko dana, pa Karinu, u odnosu na crnilo kose, zulufi izrazito sijedi.

Dolazi Karino u jedno društvo, u kojemu je bio i Đuro Moškov. A onda će neko:

- Karino, jesi li se to životati, ofarbao?

- Jesam! - veli Karino. To ti je danas moderno!

- Dobro, ali što nijesi i zulufe ofarbao?

Tek onda se nadovezuje Đuro:

- A mogao je on i to, ali ih je tako namjerno ostavio zbog ogledala!

- Zbog ogledala! - iznenađeno će neko

- Eee! - mrno će Đuro. Da vazda, kad se pogleda, zna s koje mu strane dođu obrazi - naprijed, ili nazad!

SKVASIĆEŠ SE

Obećao Đuro Moškov komšinici Minji iz Tabačine da će nešto popraviti i dovesti u red oko tamošnje crkve. Ali prolaze dani i dani, a onda i neđelje i mjeseci, a od Đurovoga obećenja i rabote – ništa. A komšinica Minja, ne da to ne zaboravlja, nego kako koji put sretne Đura, odmah će i bez pozdrava: „Đuro, ti obeća i ne završi ono!“, pa: „Kad ćeš više, Đuro, ono uraditi?“, pa : „Sjećaš li se, komšija, što si davno obećao?“...

Dosadilo sve to pomalo Đuru, ali onako ravnodušnome, na jedno mu uho uđe, a na drugo izađe.

A onda jednoga avgustovskoga dana, Đuro šedi u ladovini ispred kafića u Tabačini i pije kafu. Utoliko nailazi ulicom Minja iz špenze, pa kako je bilo neđe oko podne i pripekla ona „jabuka božja“, Minja raširila jedan veliki lumbrelin da se koliko toliko zaštiti. Kad se trefi naspram Đura i viđe ga, Minja zastade posred ulice, pa će, po ko zna koji put, istu priču:

„Znaš li, Đuro, da smo se davno dogovorili... Grehota je to da ne završimo... Ajde, Đuro, poslušaj me, nema tu mnogo rabote... Ma imaš vremena da šediš po kafanama,

a za ovo nemaš...!“

I tako odužila Minja, vrteći onim otvorenim kišobranom iznad glave, i ko zna koliko bi još da je Đuro ne prekide:

- Ajde, Minja, doma, vidiš li - skvasićeš se!

SVI SVETI

Priprema Đorđija R. materijal za štampanje knjige anegdota crnogorskog narodnog humora. Anetgdota, po anegdota, oriđinal, po oriđinal, došlo se i do Kotoranina Đura Moškova. Kako se u jednoj anegdoti spominje i Đurova krsna slava, a autor tačno ne zapisao, ili zapamtio koja je Đuru slava, pozva ga telefonom i povede se razgovor:

- Alo, Đuro!

- Jesam!

- Đoko je! Viđi, molim te, znaš što mi treba...

- Ne znam! - prekida ga Đuro u pō riječi.

- Dobro, znam da ne znaš, ali, evo, reći ću ti! - nastavlja Đoko. Pošto pripremam za štampu jednu knjigu anegdota, ima jedna priča u vezi sa tvojom krsnom slavom... Koja ti je slava?

- Svi Sveti!

- Stvarno?

A Đuro mirno nastavi:

- Jes, majke mi! Ja se nijednome svecu nijesam ćeo zamjeriti, pa sam ih sve uzeo!

KAKO ZNAM IZABRATI

Kotorski katolici su jedni od rijetkih koji su zadržali običaj krsne slave. Pa tako i Đuro Moškov, ni jedne godine ne pregriješi, a da za slavu “Svi Sveti” ne pozove na ručak drugove i prijatelje.

Na jednoj od slava pokupilo se društvo i posijedalo za trpezom, ali Đuro se sve nešto uzvrtio, pa svako malo ustaje, pa po trpezariji, pa onda do kuhinje, a sve za Dijanom, drugom, po redu, ženom – te: „Dijana, trebam li ti što pomoći?“, te: „Dijana, je li sve u redu?“, te: „Dijana, nemoj čega da fali!“...

A Dijana, iako ima posla preko glave, sve pripremila i sve stiže, ali joj Đuro sa njegovom pričom dosadniji i teži od svega drugoga. Pa, ipak, Dijana pristojno odgovara na sva njegova pitanja, ali će poslije još jednoga, ko zna kojega po redu, onako nervozno:

- Znaš što, Đuro, ako ti ne valja ovo što ja radim, ti se razvodi i traži treću ženu:

- Oću, kako znam izabrati! – brzo će Đuro.

RADOZNALOST

Pošao Nikša Ševaljević u kancelariju kod šefice da nešto oposli. Kako vrata bjehu otvorena, odmah uđe, a ona i ne vidi ga, a još nervozna i u nekoj gužvi, premeće po nekim papirima. Nikša malo počeka, pa tek kad ga ona primijeti, onako će blago i učtivo, kako samo on umije:

- Šefice, što radite?

A onda će ona nervozno:

- Što radim... što radim! Jebem radoznale, eto to radim! Nikša samo smireno produži:

- Da znate, šefice, da sam strašno radoznao!

U MIKROTALASNU

Razboljela se, pa onda zanemogla i zalegla baba Nikšinog prijatelja Đovanija Kaštelana pa ovaj mora počesto da ide kući i ukućanima dâ ruku pomoći.

Šede jednom prilikom u kafani njih dvojica, a onda Đovani pogleda na sat, naglo ustade i krenu. Iako je otprilike znao đe će mu drug, Nikša ga za svaki slučaj priupita:

- Đe ćeš?

- Idem, trebaće možda već sad da okrenemo babu!

A onda će Nikša kao iznenađeno:

- A što, ali babu držite u mikrotalasnu?

NA MOBU

Često možete sresti zajedno, ali samo u popodnevnim satima, ili uveče, tri kotorska drugara – Nikšu, Prca i Mija. Već dugo rade u državnoj službi Nikša i Mijo. A za Prca, koji ne radi, Nikša kaže da ustane sigurno do podna, ali samo ako mu se, toga jutra, neđe oko 11 i pō, kakvi kamion okretao oko kuće. I eto tako, Prca bije glas takvoga radnika, da kad Mija pitate koliko Prco ima godina, on će u jednom dahu: „Ima kao i ja 45, a nema bez dvije godine radnoga staža.“

Neđe predveče, okupilo se uobičajeno društvo na terasi ispred kotorskog „Perpera“ - desetak istih koje možeš slobodno već zavoditi i kao inventar. Za jednim stolom dvojica, za drugim neko sam šedi, oni za trećim digli noge na slobodne stolice, a dvojica-trojica posijedali po skalinima. Našli se tu naravno i Nikša, Prco i Mijo. Naiđe uto i Lada, poznanica baš svih prisutnih. A onda će ono uobičajeno:

- Dobroveče!

Prihvatiše svi:

- Dobroveče! Dobroveče! Dobroveče!..

- Što radite? – pita Lada

- Kod Prca smo na mobu! – mirno dodade Nikša.

ŠTO JE ZNAO SA 35

Pođela se u nekom, uglavnom antiratnom društvu iz „Marinaia“ kafanska priča o našoj bližoj prošlosti. Te ko je bio krajem osamdesetih za razne „AB“ i „balvan“ revolucije, a ko nije...,te ko jest bio, ali se brzo kapio, pa poslije nije..., te ko je početkom devedesetih podržavao „mlade, lijepe i pametne“ u „Ratu za mir“, a ko nije...

I baš usred priče u kafanu ulazi Dragomir Kovač, a onda će neko:

- E, evo ga ovaj što ulazi da mi ne da lagati, on ti je u početku podržavao „rat za mir”, ali se poslije osvijestio!

A onda se Nikša samo mirno nadoveza:

- Tačno, ali nemojte dušu griješiti, što je on mogao znati sa trideset i pet godina!

OMETEN U RAZVOJU

Dan za danom, pogotovo zimi i s kišama – dosadno je, pa se u jednom ustaljenom kotorskom društvu kontresaju gradske novitadi. Ali u društvu još uvijek nema jednog od „Jugopetrolovih“ direktora Milana i njegovog dugogodišnjeg prijatelja i saradnika iz iste kancelarije Rica Bašeta. Tek, u pō neke priče dolazi i Rico, a onda se priča sa ribanja, škampa i gambora prebača na naftnu industriju.

Pita neko Rica da li je tačno da je u „Jugopetrolu“ došlo do nekih kadrovskih promjena, a on im objašnjava da je njegov pretpostavljeni direktor Milan iz sektora za prodaju prebačen u sektor za razvoj. A onda pita neko:

- Rico, oće li Milan i tebe za saradnika povući u sektor za razvoj?

Tek tada se u priču uključuje i Nikša Ševaljević:

- Oće, pa da „Jugopetrol“ ostane ometen u razvoju!

NAPUNIĆEŠ BOLNICU

Šedi se na terasi kotorskog „Marinaia“ za nekoliko stolova i priča svako sa svakim. A onda Mijo od Kaštela uze da ispriča jedan vic:

- Imao neki postariji čovjek saobraćajni udes, pa završio u risanskoj bolnici. Poslije anestezije i hirurške intervencije, budi se i ničim ni makac – cio u gipsu. Dolazi doktor, a on prvo što će da ga pita: „Doktore, oću li ja moći upražnjavati seks kad mi skinete ovaj gips?“ „Oćeš, što nećeš!“, veli doktor. A on će sav srećan: „Blago mene, dosad nijesam mogao!“

I čim Mijo završi, nastavi Nikša:

- Ispričaj ti to još u tri – četiri kafane, pa ćeš za nedelju dana napuniti risansku bolnicu!

OVĐE BI BIO MOŠKOV

Zimsko je vrijeme pa se stalno društvo iz kotorskoga “Perpera” sabilo u kafić i kako je davno i po sto puta ispričano sve što je imalo da se ispriča, skoro svi se zagledali u prenos jedne utakmice košarkaške Evrolige između španske “Tau Keramike” i grčkog “Olimpijakosa”.

Između ostalih tu su i rođaci - Nikša Ševaljević i Đuro Moškov. Inače Đuro ima nadimak Junac, ali to njemu ni najmanje ne smeta, naprotiv, ako treba pođekad se tako i predstavi: Đuro Junac!

Tijesan rezultat, pa se svi zagledali, svi komentarišu i svi manje - više imaju i stručno košarkaško mišljenje. Kako je u španskom timu ponajbolji na terenu bio neki Teletović, zače se i o njemu priča, pa će neko, neđe u pō nje:

- Odakle je rodom ovaj Teletović?

- Iz Bosne! - dodaje odmah Đuro Moškov.

A Nikša se odmah nadoveza na rođaka:

- Da je odavde sigurno bi bio Moškov!

NIŠTA NA NJEGOVU VISINU

Godinama je Rico Bašeto, drug Nikše Ševaljevića, bio onako umjereno punačak, pa opet, iako omalen, bilo je to, koliko-toliko, sa mjerom i ne previše upadljivo. Ali, onako gulozan, zadnjih se godina iźedov Rico dobro uobročio, pa došao širi no duži. Kao da je ko lopatom pri njemu bačao, raščinio se da ga je, još na onu njegovu “visinu”, lakše bilo preskočiti, nego zaobići.

Kako je Rico vremenom počeo da ima problema sa krvnim pritiskom i masnoćom u krvi, u jednom se društvu u kojemu su bili i on i Nikša, pođela priča o Ricovim terapijama i neophodnom mršavljenju. Rico ih ubjeđuje kako on već preduzima potrebne korake na sanaciji svoje tjelesne mase i kako mu doma kažu da on već na oči mrša, a onda će neko:

- Ma, nemoj molim te, da pričaš! Ti nijesi ni grama smršao!

- I ja mislim! - dodaje drugi.

- Koga ti ubjeđuješ! - veli treći. Jesi li se kod mene juče mjerio na kućnoj vagi i imaš preko stotinu kila!

- Nije to ništa na ovu njegovu visinu! - nadoveza se Nikša.

OD PLATE

U papirnici „3M" Kotoranina Đorđija Jankovića radio je Nikša Krstov Ševaljević. S jedne strane duhovit i dośetljiv, ali s druge toliko okretan da bi mu i špugar mogao pobjeći.

Jednoga dana dolazi u papirnicu Đorđije, vodeći za ručicu sina Marka, koji tek što je bio prohodao i kaže Nikši:

- Drži ovoga maloga i pripazi ga dok ja skoknem do Rive da nešto kupim!

Nikša uzme dijete, a Đorđije se, kad krenu preko vrata, nešto kao prišeti:

- Ali pazi, Nikša, ako ga izgubiš, ti ćeš morati drugoga praviti!

- Bolje onda da mi ga odmah odbiješ od plate! - odvrati brzo Nikša.

CIKOTIĆI I KOMŠIJE

Ko to zna zašto Podgoričane, ili tačnije – Staropodgoričane, zovu Cikotići? Možda baš zbog one neobične ironije i cinizma u njihovim pričama. A i da ne znate o kome se radi, samo za sebe, to – Cikotići, vuče na nešto takvo. Osim toga, nije se reklo baš slučajno: S one strane Morače, sve je drugojače!

Ali, čini se da ni sa "ove" strane Morače, nije mnogo drugojačije, pa ovđe ima, ne samo staropodgorčkih priča, nego i onih iz komšiluka... I sa obije strane Morače, i malo uzvodno, i malo nizvodno, i malo pokrajvođanskih, i malo ševernijih...

NE CUKA NULU

I kad se oženio, staropodgorički fastakun i „prčić" Aljo, što naučio ne zaboravio. Ili u kafani, ili u škuribandu i „štetu" po tuđijem ženama i „tuđoj muci", tek u bezdom se vrće u deset, jedanaest, ponoći... pa do zore kad ga vile donesu. Žena mu se kičelja i iźela već i samu sebe, ali Aljo kao pravi talauh i povikov ušunja se u sobu i šumolakom se useka kod nje pod jorgan–planinu.

Vrće se neđe Aljo, po običaju dockan, kao mačak se šunja da stopanicu ne probudi, a ona će ispod jorgana:

- Koja je ura, čojku?

- Evo taman deset!

Ma skoro da nije Aljo to ni izgovorio, a Sahat-kuli otkuca jednom. A opet će ona:

- A kako deset, moj čojku, kad Sahat–kula cuka samo jednom?

- A đe si viđela da sat nulu cuka! – brzo se snađe Aljo.

VJERUJEŠ LI U BOGA

Bili su dobri prijatelji i često su zanovijetali jedan sa drugim Staropodgoričanin Miroje Tomov i pop Mitar Kažić.

Često je Miroje znao da nešto čačne popa Mitra na račun crkve i službe, a opet otac Mitar Miroja na račun stasa i rasta, pošto ovaj, neka što je bio s godinama baš nešto dobro poružnjao, nego je bio i cotav, malo pogrbljen i na jednu stranu iskekečen.

Ovoga puta prvi zađede Miroje popa:

- Pope Mitre, vjeruješ li ti stvarno da ima Boga?

- Vjerujem, kako ne vjerujem! - veli pop. No, reci,

Miroje, ti mene vjeruješ li ti u Boga?

- Ja ne, pope! - veli Miroje.

A onda će pop Mitar odmah:

- E, oca mi jebi, Miroje, ako bih i ja da me nagrdio ka tebe!

SAVO I ĐURO

Odmah neđe po ratu Savo Vrbica priješao da službuje i putuje s Cetinja u Podgoricu. Poslije službe, vavijek-zadovijek mogao si ga naći kako uz rakijicu u jednoj kafani kod Sahat-kule čeka autobus za Cetinje.

Uđe neđe u kafanu neki Staropodgoričanin kojega je Savo znao samo iz viđenja, pa pošto poruči sebi piće, dodade konobaru:

- Daj i Simu još jednu rakijicu!

Savo mu uljudno nazdravi, ispi rakiju, pa kako baš tada nalježe autobus koji se zaustavljao tačno ispred kafane, žurno će:

- Đuro, fala ti, moram opučati!

- Nijesam ja Đuro! – brzo će i glasno gost.

- Ni ja Simo! – još brže će Savo, uskačući u autobus.

DA OBJAVIMO RAT

Zapričali se Podgoričani Bego Asanović i fudbalski sudija Cujo Bošković o ratu, onome Drugom svjetskome, pa onda o poratnim godinama i tako došli do današnjice. A onda će Cujo:

- Ma viđi nešto, Bego, je li ovo čudo što ću ti sad reći: Njemačka, Italija i Japan su izgubile rat, a sad su među najbogatije zemlje! A mi ga, tobož dobili, a nemamo gaća na guzicu, no bi sa svakijem od nas čojak svijet oprosio?

- Jes, vala! - veli Bego. Sve ti je to tačno, Cujo!

A onda Cujo nastavlja:

- A što misliš ti, Bego, možda ne bi bilo loše da i mi, kad smo već ovakvi kakvi smo, nekome jakome objavimo rat?

- Možda, bogomi, ne veliš loše! - veli Bego. Ali koliki smo baksuzi, mi bismo ga dobili!

PREKLOPLJENE NOVINE

Staropodgoričanin Džavit A. bio je širi no duži. Kao da su lopatom pri njemu bačali. Na njegov račun su se kafanski prijatelji često šalili, a on dobrodušan, nije se ijedio. Te srka supu iz satelitske antene, ili kaina, a salatu ije vilama, te prikačen je direktno na kanalizaciju, te vode ga da ga kuplju u perionu gradskoga Auto–moto društva.

Pošao Džavit na neku važnu utakmicu „Budućnosti“,a šutradan se „Pobjeda“ pojavila s fotografijom strastvenih navijača baš s te utakmice i to na naslovnoj strani. Džavit u krupnom planu, a oko njega svi kao đečica.

Poranio jedan Džavitov prijatelj, kupio prvo novine, pa pravo na jutarnju kahvu u starovarošku prčvaru. Već prije njega bjehu došli nekolicina, a među njima i Džavit. Ovaj šede za sto, uze da lista novine, pa pošto mu bi izubaha, samo što ne poče da viče:

- Ljuđi, ljuđi, evo Džavitova slika u novine!

- Na koju stranu? – mirno će konobar.

- Zamisli, na prvu!

- Dobro je te nije u sredinu, e ih ne bi moga prekalopiti!

– mrtvuljasto dodade starac Aljo koji je za sušednim stolom već srkao kafu.

KOZA I MINISTAR

Na jednom šedniku kod Gornjogoričanina Janka Đuginoga okupilo se dosta seljana. Među njima je bio Periša Koza, kako su ga svi zvali i znali, a on se zbog toga nije ljutio. Bio je Periša povisok, ali suvonjav, sama kost i koža - dati svega nešto malo preko pedeset kila.

Na Jankovom televizoru, tada jedinome u selu, odgledaše seljani večernji dnevnik u kojemu se najviše govorilo o najnovijim ekonomskim reformama druga Tita. A opet najviše je o reformama govorio Slovenac Stane Dolanc, poprilično i visoki i preko svake mjere debeli, tadašnji ministar policije.

Kad se završi dnevnik, nastaviše seljani o istoj temi - te oće uspjeti reforma, te neće i sve tako, oće-neće, oće-neće, a onda, u neka zla doba, neko pita Pera Jovanova koji do tada nije zuba bijelio:

- Dobro, Pero, što ti misliš, oće li uspjeti ova reforma?

Pero je već imao spreman odgovor:

- Oće, oće sigurno, ali znaš li kad - kad onaj Stane Dolanc mogne obući odijelo Periše Koze!

BEZ GLAVE

Iako je imala punanijeh devedeset godina i još ono što je bosa odila, baba Miruna iz Kuča je bila proćik i žverta da bi znala i buhu potkovati. Šedi baba Miruna na pižuo ispred kuće sa unukom koji je volio sa njom da kontresa o svemu i svačemu još od baba - zemana. A onda će unuk:

- Ma jesi li ti čujala, baba, i je li tačno da je jedan kučki junak tako hitro i vješto u boju odsekao sabljom glavu nekom Turčinu da je ovaj još cijelijeh dvadeset metara išao bez glave?

A baba će odmah:

- A, sinko, ko ti je to pričao?

- Tomo Šćepanov!

- E, mogao je, božja ti vjera, taj Turčin ići bez glave i više, no dvadeset metara, kad Toma bez nje ide cijeloga života! - dodade baba Miruna.

PAZI NA SUDIJU

Na jednom bokserskom meču u tadašnjem Titogradu uobičajena scena: u uglu ringa poskakuje i zagrijava se domaći bokser Šućo, a uz njega trener Gojko Radunović savjetuje ga kako da sa jednim Rusom odboksuje meč. I konačno, počelo je.

U prvoj rundi Šućo jest da je žestoko počeo, a onda dobio i žestoke batine, ali u pauzi Gojko ga ipak hrabri:

- Nijesi loš Šućo, budi i dalje hrabar, nastavi još žešće!

A onda, prvu rundu Šućo zaboravio pri drugoj - završio je sav u masnicama, jedno oko mu poluzatvoreno i jedva se drži na nogama. Kad ga osvježi malo i pred sami udarac o gong za početak treće runde, Gojko oće još jednom da ohrabri svojega pulena:

- Pazi, Šućo, nastavi samo tako, majstore! Bolji si..., bolji si..., Šućo..., samo hrabro!

A onda će Šućo jedva otvarajući usne:

- Oću, Gojko, oću, samo ti pripazi malo na sudiju, e mene danas neko jeba majku majčinu!

LUKINA NAFTA

Bio je dugo Maksim Zagoričanin na životom najžestokijem mukama od sina Luke. Te nema ga doma, te napravi štetu ovamo, te onamo, te potuci se... I što je i što nije, đe je nešto što ne valja, svako odmah veli: „Luka je!“ A Maksim, moli ga - ne moli, kumi ga - ne kumi, pa „na lijepe“ - ne valja, pa „na grdne“ – ne valja. Luka, što naučio, ne zaboravio – đavo, te đavo, kao da je neko bačio mađije na njega.

Krenuo neđe Maksim u grad, pa podno puta đe je prolazio viđe veliku mehanizaciju i dosta radnika okolo. Maksim obrnu odozdo, pa će, prilazeći radoznalo:

- Što to, sa srećom, činite ljuđi?

Prepoznaše Maksima skoro svi, pa će jedan od radnika kao ozbiljno:

- Tražimo naftu, Maksime!

Maksim samo nastavi:

- Batalite rabotu i ajte doma, jadni ne bili! E, da je tu blizu iđe ima, moj bi je Luka već odavno naša!

ŠTO SE NE DIŽEŠ

U podgoričkom hotelu „Crna Gora” neki gost poručio kod recepcionera Miloša buđenje u sedam sati ujutro.

Prođe toga jutra i sedam, i osam, i devet... i tek u neka zla doba, neđe oko jedanaest sati, recepcioner na pultu primijeti biljet - podśetnik za buđenje. On samo mirno uze telefon i pozva gosta:

- Jeste li Vi poručili buđenje u sedam sati?

- Jesam! - odvrati gost sanjivo.

Recepcioner mirno dodade:

- Pa što se ne dižeš više, evo ti jedanaest!!!

OOO, RIBE!

Umirala Pokrajvođaninu i šaljivdžiji Mišu Đuraševu majka. Bogu dušu, Bog je neće, ali nije ni to jedina njena i njegova muka. Što joj god ponudi da stavi na usta, ona neće, nego uvijk traži nešto čega nema, ili što se ne može nabaviti. Po ko zna koji put, nudi je sin:

- Majko!?

- Evo me, sine!

- Bi li što obišla?

- Bih ribe, sine!

- Ooo, ribe, i ja, mama, bogami! - odmah produži Mišo.

DVA NOVA GENERALA

Posljeratni crnogorski general Dušan Mugoša predvodio neku našu vojnu delegaciju u zvaničnoj pośeti Sovjetskom Savezu.

Kad je službeni dio pośete bio gotov, ostane Dušan sa dva sovjetska generala u jednom luksuznom moskovskom restoranu do kasno u noć. Stalno se pilo, a što bi drugo nego votka. Popiše nekoliko flaša. Dušan se drži dosta dobro, što bi se reklo - kao limica, a ostali već sa glavama u šake. Dušanu se još pije, ali vidi da nema više sa kim, pa pozva poslugu.

Kada jedan od konobara dođe, Dušan će značajno, kao da komanduje, pokazujući na jednu praznu flašu od votke:

- Ješćjo adnu (još jednu), i dva nova generala!

BIH LI BIO MOKRIJI

Podgoričanin Bonja Ćetković šedio sa društvom u kafani, pa kako dođe vrijeme ručka, njemu se ide doma, ali ne može jer kiša pada iz neba i iz zemlje, a on pri sebi ni kišobrana, ni ogrtača. Ali, naiđe mu jedan poznanik, pokri ga svojim kišobranom i otprati do kuće. Kad se šutradan sretoše, ovaj odmah Bonju podśeti na veliku uslugu:

- Bogami sam te juče spasio da se ne skvasiš!

Bonja priznade da ga je spasio, ali kako je koji dan prolazio, a oni se srijetali, Bonju je poznanik stalno podśećao na svoje dobročinstvo:

- Da ti mene ne bi, bio bi onaj dan mokar kao kokoška!

Pa treći, ili ko zna koji put:

- Ja ti dobro učinjeh, da te ne pokrih onijem kišobranom,ne bi bio suh ni pod pazuhom!

Pošto mu je ovaj već dobro bio natrljao nos, Bonji to dosadi, pa ga uze za ruku i povede pravo na Skaline, do vode, ostavi ga, a on onako u odijelu skoči u rijeku, pa kad izađe, pripita ga:

- Bih li bio mokriji, no sam sad?

- Ne, brate, bogami! - odgovori ovaj.

- E očina ću ti oca jebati ako mi to ikad više spomeneš! - dodade Bonja.

MIŚA

Voja Vukčevića iz Bobije uhvate lovočuvari na jezeru u krivolovu. Kako nema nikakvih dokumenata kod sebe, uzimaju mu podatke. Vojo zna da je kriv i da će ga platiti kao vuk čaprom, pa pokušava nekako da se ukrije i izmišlja i datume i imena:

- Ime?

- Mašan!

- Ime oca?

- Marko!

- Ime majke?

- Miśa!

Lovočuvar napisao - „MI" ... pa zastade, a onda pita Voja:

- Kako se piše „Ś "?

- Izmisli ga ka ja majku! - odgovori brzo Vojo.

SVA TROJICA IZVAN

Cijeloga je života staropodgorički noćobdija i meraklija Musa ponavljao: Ne jaši ajvana, ne puši duvana, ne ljubi insana - u što ti život prođe? I tako je i živio. Ali ostarao, pa ono posljednje davno i batalio, ali druženje, duvan i dobru kapljicu još ne.

Zapio se Musa sa društvom, pa ga već i noć ufatila. U neko zlo doba krenu i on u svoj dom, ali neđe posred nekoga sokačića pripišalo mu se, te ti se on zašontaj iza jednoga ćoška da olakša sebe. Kako jedva stoji na nogama, jednu ruku podigao i naslonio se na neki zidić, a drugom otpučio šlic, pa muti rukom po gaćama, ali nikako da nađe ono što traži. Podura to malo i tek na sto crnijeh jada, izvadi naizvan ono što je mislio da treba i pripiša se.

Kad je završio, tek onda Musa vidi što je učinio, ali bi mu ga rabota: on umjesto pišulina izvadio jedno jaje, a popišao se u gaće. A onda će Musa, šetno:

- Dobro, dobro, jarani! Vala ste me ovoga puta dobro zajebali, ali drugi put ćete svi trojica izvan.

ODBRANA BRITVOM

Kako se nekoliko dana nije imao kad od rabote ni za nos ufatiti, Podgoričanin Pavle Mitrov zarastao u bradu da se nije mogao gledati, pa pođe u jednu starovarošku berbernicu da se obrije. Brico radi svoj posao, s anđelima i kako Bog zapovijeda. Ali kad šćede nešto da oposli oko Pavlova lijevoga brka, omače mu se ruka i зericu ga posiječe. Krivo mu, da propadne u zemlju, pa će ljubazno:

- Oprosti, poleće mi britva! Što ću!?

- A da ništa zaboga, svo zlo o tome! – iskreno dodade Pavle.

Malo kasnije, kada je već dovršavao posao, neđe oko Pavlova desnoga brka, bricu se opet omače ruka i opet зericu nače i okrvavi Pavla, pa će opet, sad već i panično i molećivo:

- Uh, uh, uh! Molim te ka brata, oprosti, opet mi se omače ruka! Što ću!?

- Ništa! – dodade mirno Pavle. No daj i mene jednu britvu da se branim!

DUGAČKI TOPLOMJER

Razgovaraju Staropodgoričanke i komšinice Jovanka Janković i Faka:

- Kako ste, Fako?

- Bogu šućur, svi zdravo i dobro, no ni je Adnan bon!

- Ajde de, a što?

- Ne umijem ti kazat prije no ga povedemo kod doktora!

- A jeste li mu mljerili vatru?

- Ada no što smo!

- Pa kolika mu je?

- Kolika? Kijamet i ne znam ti tačno reć, moja Jovanka, a da blješe toplomljer duži šćaše i više imat!

PREDSTAVA SE ODLAŽE

Na scenu Crnogorskog narodnog pozorišta postavljen komad "Predstava se odlaže", pisca Jevrema Brkovića. Čuli Jevremovi plemenici Piperi da se izvodi neka njegova predstava, pa iako nijesu tačno znali ni kako se zove, ni o čemu se radi, kontaju: iako nijesmo mnogo ni dosad na jade bili idući u pozorište, plemenik je plemenik i trebalo bi poći.

Na dan kad je bila zakazana premijera, nekolicina njih se spreme i ođenu kako valja i kako treba u svečanijem prilikama i zapucaše pravo za Titograd. Došli oni poranije, nekoliko sati prije predstave, da ufate red i karte kupe na vrijeme i prije nego prifale, kad ono pred pozorištem niđe nikoga, a kamoli unutra. Smeli se Piperi, a nemaju koga ništa da pitaju i tek onda će ti jedan od njih:

- A što smo ludi, eto na ulazna vrata plakat, no ja idem da vidim u koliko je ura predstava!

Pa pošto se primače, prije no je išta drugo pročitao, upadoše mu u oči najkrupnija slova, a onda će da svi dobro čuju:

- Ljudi, viđite što ovđe piše: „PREDSTAVA SE ODLAŽE"!

Krenuše i ostali da vide, ali nijesu se morali mnogo primicati, nego su poizdalje mogli pročitati da zbilja – „PREDSTAVA SE ODLAŽE".

- Da nas niko ne obavijesti da se džabe ne motamo! - veli jedan, a to, ili nešto slično, ponoviše i ostali i iz istijeh stopa zdućiše u Pipere.

IZDAJE SE STAN

Šetali jedne večeri glavnom podgoričkom ulicom jedan umišljeni mladi pjesnik i muzeolog Dušan Otašević, inače po rođenju Njeguš, a onda dugo Sarajlija i na kraju privremeno Podgoričanin.

Priča se o svemu pomalo, a onda pjesnik prvi zastade ispred spomen-ploče na kući u kojoj je rođen veliki romanopisac Borisav Pekić.

Ćute neko vrijeme i jedan i drugi, a onda će pjesnik, zamišljeno i nekim uzvišenim tonom:

- Sami Bog zna što će poslije moje smrti pisati na mojoj rodnoj kući?

A Dušan mirno dodade:

- Pisaće: "Iznajmljujemo stan"!

KOGA ĆU UGRISTI

Na jednoj titogradskoj ulici ujeo muzičara Purka Aleksića pas. Odvedoše ga prijatelji kod doktora kad tamo potrefio doktor - Purkov poznanik. Poslije pregleda i intervencije, povedoše razgovor:

- Oću li umrijet, doktore?

- Ne, umrijeti nećeš, Purko! - veli doktor.

- Onda je dobro!

- Da je dobro, nije još uvijek dobro! Nije isključeno da nećeš dobiti bjesnilo!

- Onda, doktore, reci jednoj sestri da mi donese jedan čisti foj karte i olovku!

A onda ga doktor ubjeđuje:

- Ali nije možda, Purko, sve tako ni loše da bi morao baš odmah da pišeš testament!

- Ma ne mislim ni ja to! - veli Purko. Oću samo da napravim spisak onih koje mislim da ugrizem kad pobijesnim!

OD ŠTAMPARSKE GREŠKE

Radio arhitekta Vojo Knežević u jednom podgoričkom muzeju i baš tamo je, kod njega, počesto navraćao jedan njegov bolešljivi prijatelj. Sad jeste da je bio bolešljiv, ali ne ni primaći onoliko koliko se žalio i kenjkao, pa po onoj narodnoj: „Žuti žutuju, a crveni putuju", potraja to. Tako Vojo postade pomalo prijatelju i rame za plakanje.

A onda u potonje, priča prijatelj Voju kako sve manje ide kod doktora, a sve više sam sebi nalazi lijeka, najviše raznim prirodnim medidžinama - čajevima i drugim travama, te narodnim preparatima koje sam spravlja.

Sluša ga Vojo, sluša i sve se nešto misli: „Dobro se reklo, pojekuša – sto godina", pa ga onda priupita:

- Dobro, znam i ja da su ti prirodni ljekovi najbolji i najzdraviji, ali pošto ti to sam spravljaš, o'li mi reći kako dolaziš do recepata.

- Ne radim ja to napamet! - veli ovaj. Koristim razne knjige i neke stare „Narodne ljekare"!

A onda mu Vojo upade u riječ:

- Samo pazi dobro da đe ne umreš od štamparske greške!

NA RAME

Podgoričanin Stevo Jovanov je pio više nego je mogao. Jednom, neđe pred sami mrak, krenu on iz kafane kući, pijan - nagrđen. Dođe Stevo do naselja đe mu je bio stan, ali već iznemogao, ne može nikako da potrefi zgradu u kojoj živi, pa se naslonio uz jedan zid i tako ostade neko vrijeme.

Naiđe momak koji ga je znao iz viđenja, pa pošto ga prepoznade i viđe da je pijan, bi mu ga žao, te ga uze

preko ramena i krenu prema zgradama. Kako nije bio siguran u kojoj Stevo živi, on jedno dijete, koje se tuda motalo, priupita:

- Mali, znaš li đe živi Stevo Jovanov?

Dijete se nije mnogo mislilo:

- Eto ti ga na rame, pa ga pitaj!

MOGLA BI MU PITI S GLAVE

Ispred Skupštine Republike Crne Gore postavljen je spomenik ruskome pjesniku Aleksandru Sergejeviču Puškinu, dar jednoga ruskog vajara glavnom crnogorskom gradu.

Inače, bronzani Puškin zamišljeno stoji pored neke klupe, a na klupi šedi jedna dama. I možda prvo što upada u oči je da su proporcije takve da je glava dame koja šedi skoro u ravni sa glavom pjesniku koji stoji.

Pošli Ljubo Vulović i slikar Vojo Tatar da vide spomenik, prišli na nekoliko metara, a onda zastali i posmatraju. Prvi pođede priču Ljubo:

- Ti si, Vojo, slikar i kompetentan si..., što misliš... kakvi su ti prvi utisci?

A Vojo je već imao formirano mišljenje:

- Evo, viđi, kakvi - da se ova đevojka digne, mogla bi mu piti vode s glave!

U TROP

Šede u jednom podgoričkom kafanskom društvu slikar Vojo Tatar i njegov prijatelj Ljubo Vulović. Pođela se priča o zdravlju i bolijestima, a onda nastaviše priču samo Vojo i Ljubo koji su, ionako, često zanovijetali

jedan s drugijem:

- Ti si, Vojo, zdrav ka' cekin, a eto koje su ti godine!

- Ajde ne rugaj se sa mnom! – veli Vojo.

- Ja se, bogami, ne rugam! Što tebe sad odjednom muči! – dodaje Ljubo, iako je znao da Vojo ima povišeni šećer u krvi.

- Kako što me muči, znaš i sam da imam povišeni šećer!

- A koliki ti je bio na posljednjem mjerenju?

A onda će Vojo ubjedljivo:

- Znaš koliki - da kome, ko peče rakiju uletim u trop, ne bi mu da đaolje zrno cukra trebalo dodati!

IMAO JE KAD NAUČITI

Pošto su doselili iz Rijeke Crnojevića, Marko i Jovanka Janković su živjeli u jednoj kući uz samu Ribnicu.

Dobro zabolovao i zalegao u koćetu Jovankin stric iz Bjelopavlića, te ti ona jedno jutro, kao svaka dobra odiva, porani i pravo u rod da ga obiđe. Kako je starac imao već preko devedeset godina, svi su vjerovali da će mu brzo rakiju popiti, ali baš tih dana on se bješe malo objehnuo i okojasio, baš kao pred smrt, pa Jovanka nađe strica kako šedi na koćetu, ali na noge ne može da se opre.

Vrati se Jovanka uveče u Podgoricu, pa je odmah Marko pita za zdravlje tazbine:

- Jovanka, kako ti bješe striko?

- A eto, od drugoga je bolje, ali ne može nikuđ, na noge se ne može oprijeti da učini barem dva kroka!

A Marko odmah nastavi:

- Ada imao je kad naučiti da prohoda!

PREBAČI GA NA POŠTU

Poranio, pa zapucao autobusom iz Kotora za Podgoricu Đoko Milov i po običaju navratio u kancelariju do prijatelja Ljuba Vulovića. Zadesio se tamo i slikar Vojo Tatar. Po kavu, a Ljubo i Đoko i po rakiju, pa se zapričaše i zaseđeše jaku uru vremena.

Iako se Đoku žurilo da obavi stotinu nekakvijeh poslova zbog kojih je i došao, ostade i on cijelo vrijeme, ali u potonje vidi da ako se ovako nastavi biće kao da nije ni dodio. Tako i bi na kraju, ali konta Đoko da može ponešto i telefonom obaviti, pa „legao“ na jedan nesrećni telefon i tek poneku prozbori s domaćinima, a ostalo s onijema preko žice.

U neko zlo doba, veli Đoko:

- Nema što, Ljubo, ja sam završio što sam završio, no ajde da me prebačiš autom!

A onda upade u razgovor Vojo:

- A đe ćeš s njim, Ljubo!

- Na autobusku stanicu! – veli Ljubo

- Bolje i jeftinije bi ti bilo da si ga odmah prebačio na poštu! – dodade brzo Vojo.

LEB I SMOK

Staropodgorički poštar Aljo Dž. penzionisan, ali od penzije da se živi, daće Bog. Mala – taman za duvan i rakijicu u onome ćumezu od jedne starovaroške birtije.

Poranio Aljo u trgovinu, pa iz pekare pod pazuhom nosi jedan panjok još toploga mekofuka. Srijeće ga stari prijatelj, pa brzo pođedoše i završiše kratku priču:

- Kako živiš, Aljo?

- Zafali, Bogu, dobro. Država mi daje leba, a od sina Sala mi ne fali smoka!

- Kako, čoče?

- Lijepo. Imam malo penzije i to mi je tačno za leb, a sin mi Sale palamudi i laže đe prije stigne, pa mu svako veli: “ Izio ti govno otac!”, i eto mi smok!

NA PUMPU

Bio rat, a onda i sankcije, pa nestašica svega i svačega. Ali ljudima koji imaju auto najteže pada nestašica goriva. Na pumpama ga ima tek za lijek, a to što ga ima i đe ga ima malo više, švercovano je gorivo, iz Albanije i preko Jezera. A onda, po Zeti i Tuzima došlo do, kako je tada bilo u modi reći, prestrukturiranja privrede, pa svaki drugi podrum, ili garaža transformisani u pumpne stanice sa najmodernijom opremom u tadašnjoj tržišnoj ponudi - bačvama, bidonima, šlaufima i pirijama. Nerijetko, auta su snabdijevana gorivom i po trotoarima, ćoškovina, na zelenim pjacama...

Jedan podgorički “tatin sin” dokopao se para preko noći, pa iako nije nikad u životu bio dalje od Bioča, skoknuo do Italije, a onda i ostao koji mjesec dana na “mrskom” Zapadu. Kad se vratio, srete prijatelja i povede se razgovor:

- Pobro, nijesam te dugo vidio?

- A malo sam bio skoknuo tu, preko “Bare”!

- A đe si bio, sa srećom?

- Bio sam u Milano, dva - tri mjeseca!

- I kako bješe u Milano, pobro!

- A kako bi bilo u Milano no ka u Milano, dobro da bolje bit ne može! Jedino što im ne valja, gorivo u auto možeš dolijevati jedino na pumpnu stanicu!

DEVIZNA ŠTEDNJA

Izjavio neko u štampi kako svuđe u svijetu ljudi kradu banke, a da jedino kod nas banke kradu ljude, a onda je to toliko ljudi ošetilo na koži i toliko je puta bilo prepričavano, da samo što to nijesu cvrkutali i vrapci na grani.

Staropodgorički šeret Bimo je imao nešto crkavice od devizne uštеđevine, pa to, pred sami rat, oročio na banci. Eto, za utjehu mu je bilo jedino to što je bio samo jedan od hiljade i hiljade sličnih, ali sa mnogo većim ulozima. A onda ti niko ne da ništa, ne možeš podići svoje pare i još ne smiješ ni pitati ništa, ni banku, ni državu, ni nikoga.

Zaputio se Bimo iz Stare varoši prema Ljubovićу i naleće na prijatelje, staropodgoričke trgovce Rama i Šuća koji su šeđeli na jednoj klupi. Prvi će Bimo:

- A što ste śeli tu i ćutite i prežite kao mačkovi... da ne čekate ljubavnice?

- Dočekali smo ih mi davno, moj dobri Bimo! - veli Ramo.

- Dobro, dobro! - veli Bimo. Ma, isto mi recite kako ve služi “ona rabota”?

A Šućo i ne trepnu:

- Ja ti samo za mene mogu posigur garantovati, ali bogami, kad drago i za Rama! Služi nas, znaš li kako, Bimo – ka’o tebe ona devizna štednja.

- A kako to? – izreče se Bimo.

- Lijepo, imaš je, a ne možeš je podići! – odmah će Šućo

NEPOVRATNA NEVINOST

Udala se poznata starovaroška barjakoša Đurđa za Zeka sa Cvijetinoga brijega, čuvenoga udarnika sa mnogih poratnih radnih akcija. Kažu da je Zeku poslije svake radne akcije lopata ostajala kraća za barem pet santimetara, a kramp za dva-tri.

Došla i prva bračna noć i Zeko pošao prvi u momačku sobu, pa onda u koćetu, go golcijat kao kad je od majke otpao. Ali, bogami, pod punom ratnom i radnom opremom da ni jednu radnu akciju nije tako pripravan dočekao da bude naredan svemu što ga snađe. Pa dođe onda i Đurđa na konak i na naredno, ali se nešto ponevila i nećka se da legne, a onda zače priču Zeko da bi je malo posokolio:

- Ajde, čoče, u koćetu, ne boj se, jedva sam te dočekao!

- Oću, Zeko, ka neću, ali ti isto moram nešto reći prije no budemo što činjeli!

- Ada reči, zaboga! Kome ćeš slobodnije, no mene!

- Znaš, Zeko, oni ti komšija i paśa pogan od onoga Labuda me, neđe poprije, prevario i uzeo mi je nevinost!

A onda će Zeko iskreno:

- E, neće ti je vrtat više no mene jednu lopatu što sam mu je pozajmio prije dvije godine!

INFLACIJA

Neđe sredinom devedesetih došlo vrijeme inflacije, pa se ljudi sve teže snalaze. Ali i to se zaboravilo pri hiperinflaciji, kad ti je za novine, ili kartulinu duvana trbalo puna kesa para, a za nešto malo više i cijela vreća.

U jednome dućančiću kod podgoričke Sahat-kule okupili se ljudi na jutarnji śednik i kavu i glavna je tema

inflacija. Za jednim stolom šede i davni starovaroški trgovci Šućo i Ramo. Slušaju oni već sat - dva istu priču, pa će u jedno pero Šućo:

- Ma dobro, Ramo, i mi smo se davno i prije no je možda ko od ovijeh i bio rođen, bavili trgovinom i premetali se s parama, i nečesa ovakvoga, u naše vrijeme i u onu bivšu državu, nije bilo! No, o'li ti mene reć što je to inflacija?

- Oću, Šućo, kako ne! - veli Ramo. Koliko se ja razumijem i koliko vidim, i kakva ni je država, inflacija ti je, moj dobri Šućo, isto ka' da ti kuća gori, a niđe plama nema!

NEUROZNA BABA

Okupila se brojna famelja Šanje Cikotića oko trpeze da ručaju. Kad baš svi posijedaše, Šanjina žena iznijela da se ije ono što su Bog i kuća dali. Kako se bila neka siromaška vremena i mesa najmanje – na jednoj pjadeli tek toliko okidoljaka da svijema pripadne po jedan.

Uzeše svi prvo da posrkaju ono malo bistre čorbe sa kričkama, a starica Miluša, Šanjina majka, čorbu i ne pogleduje, no navalila na ono malo mesa kao smrt na babu. Gledaju oni svi babu, gledaju, a onda će jedan od unuka:

- Baba, što si navalila na to malo mesa, i mi imamo prkno?

- Dome, nešto sam nevrozna! – veli baba, žvaćući.

A onda će unuk:

- Pa ima u kuću i tableta, baba!

SLAVA MU I MILOST

Izmišljena, ili ne, tek jedna je podgorička anegdota već postala klasika.

Ženi jednog novopečenog podgoričkog "bizmismena" došle pare kao ćuku 'tica, pa i ona voli da se predstavlja kao "bizmismenka". A onda, poslije para, došlo i ljeto, pa sa njim i sunčanje i kupanje, ali da ona ide da ljetuje po nekakvim sindikalnim i kolektivnim smještajima, ili privatno, po kućama, kao nekad - to nikako. A o onome svakodnevnome "kupaćem" vozu za Sutomore i Bar, da i ne pričamo.

I tako "bizmismenka" tvrdo riješila da ide tamo đe dolazi domaći, a bogami i stranski, mada nikad nije bila potpuno sigurna je li - "džet set" ili "set džet". I pođe ona, i bude tamo, i vrnu se u Podgoricu, a onda se već šutradan pojavi na ulici, jer što je bolje što si ljetovao, pa kupao se, pa dobio boju, ako to narod ne vidi i ne zna. I srete se sa poznanicom:

- Ooo, bogoti! - ova će. Viđi kako si lijepu boju dobila!

A "bizmismenka" će nestrpljivo da joj zadnja prvu pretiječe:

- Bila sam na ljetovanje..., aj još me pitaj i đe?

- Pa đe si bila?

- Na Sveti Stefan, slava mu i milost!

NEVINA OD KREDITA

Staropodgoričanki Nevzeti izgleda oće da se ženi sin. Vidi i ona, a i ostali u kući, da su mu se zapalila „donja sela", i da se na pušku momče dalo, pa traži štogođ zarunjalo. I tako, jednoga dana, Nevzeta zače priču:

- Što si se pomamio, dome majkin, da nej to da se četvoronožiš?

- Ja oću, mama, đe svi Turci - tu i Mujo mali!

- A znaš li, dome, s kojom ćeš, e ti taj dan za cijeli vijek ili sviće, ili mrče?

- Znam, majko. Brzo ću i da se vljerivam!

- E kad znaš, dalje te, dome moj, neću ništa pitati, teke isto za svaki slučaj viđi dobro da je nevina, ma od kredita!

O'LI DA TI UFATIM JEDNO

Bio je Stanko Lješkopoljac ponten mimo Crnogorca i nije davao punanijeh petnaest godina ženi da patihne, nego se navrnuo na nju kao dijete na trešnju. I tako pridalo se Stanku i Miruni i trinaesto dijete. U neka ranija vremena to nije bilo baš nesvakidašnje i događalo se izreda da čoek ima po desetoro - dvanaestoro đece, ali bogami u današnje vrijeme to je već vijest, ne dana, ili neđelje, no mjeseca i godine.

I tako jedna televizijska ekipa odluči da snimi reportažu o Stankovoj famelji, pa zapucali na katun đe je on ljeti izdizao sa stokom. Kad dođoše, prva slika koja im je upala u oči bjehu baš đeca, brojna i raštrkana po oboru. Na vratima kolibe se upoznaše sa domaćinom, a onda će snimatelj, pripremajući kameru i priobrćući se:

- Jesu li stvarno, domaćine, sve ovo tvoja đeca?

A Stanko će odmah:

- Jesu, o' li da ti ufatim jedno?

JE LI SE GALULJA OTELILA

Kolašinska krtola je vazda bila na dobrom glasu, da bi i mrtva usta mogla od nje jesti, a Vranještanin Rajko Radonjin kao i svaki dobri domaćin, nije nikad zemlju varao, pa mu je rađala dobro, te je često iznosio krtolu u Podgoricu na pazar, kod Sahat-kule.

Jedne jeseni Rajku rodila krtola tako i toliko, da je imao i đavolu dosta, pa je iz dana u dan dolazio na podgorički pazar. Ali u onim pazarskim gužvama dogodi mu se jednom, da mu iz zadnjeg džepa suknenijeh gaća neko obrija novčanik. Pa lako je i za pare, no mu đao pomagao da mu sa novčanikom nestadoše i lična karta i još neka druga važna dokumenta. Između ostaloga, u novčaniku mu je bio i jedan od onijeh malih crkvenih kalendara koji obično imaju po nekoliko čistih i slobodnih listova što služe za pribilješke. I baš je te bilješke Rajko često koristio i zapisivao da ne bi što važno zaboravio, pa je i u ovom kalendaru, što mu je zajedno sa novčanikom dobio noge, pored ostaloga, bio pribilježio da se desetog juna vodila jedna od njegovih krava - Galulja i da je toga dana vodio pod bikom, te da Galulja treba da se oteli sredinom marta sledeće godine.

Pomirio se već davno bio Rajko sa štetom, prošlo i mnogo vremena, pa se Rajko i ne šeća novčanika više nego lanjskoga snijega. Ali neđe sredinom marta mjeseca, dolazi poštar iz Mateševa u Vranješticu i donosi telegram poslat iz Podgorice na zadnju poštu-Mateševo, selo Vranještica, a na ime Rajka Radonjinoga. A u telegramu:

„Rajko, je li se Galulja otelila?"

S REPOM

Samo koju nedelju pošto se bio oženio, Lješkopoljac Jovan, neđe po ručku, sio sa ženom Stanom u ladovinu ispod jedne murve. Naslonio se Jovan leđima na drvo, a ona mu stavila glavu u krilo, pa malo trenula. Ljetnje je vrijeme, pa muha, daće bog, ne fali, a muhe kao muhe -dosadne, pa kako koja sleti na Stanine gole gnjatove, ruke, ili lice, Jovan maše jednom grančicom i ćera ih.

Nailazi poizdalje i Jovanov stric Mašan i vidi da Jovan stalno nešto mlatara, pa mu čudno, ali kad se poprimače, bi mu jasno što mu sinovac čini, ali ga isto priupita:

- Što činiš to, Jovane?

- Evo viđi što, stričane, veli Jovan, branim ženu od muha!

- Pa kad si već bio ponten da se ženiš, što ti, Jovane, ne nađe jednu s repom da se sama brani? - priupita ga Mašan.

NE ZNA DA LETI

Dva Pokrajvođanina, dobri drugovi, ozbiljno riješili da se bave lovom. Nabaviše prvo, kako je i red, puške, a onda se dadoše u potragu za dobrijem psom – ptičarem. Sve nešto kontaju, najviše će ići u teren pored jezera, na ptice. I kao kad oće Bog, nađoše ga brzo preko novinskih oglasa, niđe drugo nego u Subotici.

Zdućiše odmah i što su se našli vozom za Suboticu, pa iako je bio u krv skup, kupiše psa-ptičara i zadovoljni se vrnuše u Podgoricu.

Nekoliko dana, a cik-zora, izvodili su psa u teren, trenirali, probali ga...i tako po cipan-cijeli dan, da im duh ispadne i njima i njihovom „ptičaru“. A onda jednoga

jutra sa mjesne pošte poslaše telegram uzgajivaču pasa u Subotici:

„Ili on ne zna da leti, ili ga mi nisko bačamo!“.

PAS NA SVADBU

Poneđeljak je ujutro i udario neki šever da kida meso od kosti, ali se isto, i po običaju, Zabjelčani okupili u kafanu. Jedino nema strastvenoga lovca Bogdana, ali ne stade dugo i on se pojavi. Vide ga oni još poizdalje, pod punom lovačkom opremom i još uz to, više vuče, nego što vodi na povodcu lovačkoga kera. Priveza Bogdan kera za ogradu ispred, pa banu unutra. A onda će Lazar, isto strastveni lovac:

- Dobro, Bogdane, đe bî ti jutros po ovome ćiću, a još je i lovni zabran?

A onda Bogdan uze riječ:

- E, ma, evo viđi ovako, tačno ću vi reći, ka da ću sad umrijet, da ve niko ne laže, a eto ga i onaj skot od onoga veseloga svata što sam ga priveza za onu ogradu, pa da mi ni on ne da lažat, no ga pitajte za ovo. No, da ne duljim:

„Kupio ti ja u petak ovoga kucka kod jednoga poznanika iz Tuza. Veli mi ovi da će to bit dobar balkanski gonič, ali da je još štene, pa da ga uporno podučavam i dresiram. Te ja što ću ti, šeti se bogomi: kako sam mora odit u Masline na jednu svadbu, ja sve nešto kontam - tamo će se dosta pucati, pa bolje i njega da povedem da se za početak barem na to navikne. I tako, uzmem ti ja i njega sa mnom još u subotu veče, pa pravo na svadbu i priveži ga ja za jednu murvu, malo poizdalje. I što da vi pričam, svadba ka svadba, cijeli se dan i dobar komat od noći i jelo, i pilo, i pucalo, i pjevalo. A tek šutri dan, jovo

– nanovo. Nije se znalo je li se više pjevalo, pucalo, ali bogomi i igralo, najviše po crnogorski. I tako ti se ja i on vrnusmo sinoć sa svadbe, malo pokasno, pa isto mi jutros nije bilo teško da se dignem, a cik – zora, da ga, iako je lovni zabran, malo izvedem u teren, uz Ljubović, da viđu je li što naučio. Pušti ti ga ja sa povodca, pa se sakrij iza jede smreke. Pomota se on malo, a onda ja opali dva puta iz ovoga karabina, kad da vidiš čudo - prope se kurvin sin na zadnje noge, a prednje poraširi: OJ – HA!!!

PROMIJENIO PREZIME

Neđe u Hercegovačkoj ulici Saša Ivanov vidi kao mu u susret ide neki čoek kojega zna dobro i trebalo bi da mu se javi. Na vrh jezika mu kako se zove, ali u trenutku nikako da se śeti. I baš kad se stučiše, Saši proleće kroz glavu: ma, vala, nema ko drugi biti, nego bivši školski drug sa kojim se ranije često srijetao po gradu, ali kojega nije vidio već godinama, pa se, dati i promijenio. Pružajući ruku, Saša će u jednom dahu:

- A đe, si moj dobri Damjanoviću, ne bi te čoek poznao! Promijenio si se, a i postarao, bogami...!

A onda će ovaj iznenađeno:

- Oprosti, nijesam ja Damjanović!

Saša se brzo snađe:

- A fukaro, ti si i prezime promijenio!

PRIMORCI I FUREŠTI

Na moru je vazda bilo od svašta majstora. Od priče pogotovo...

Ima tu i špiclova i špicaškandala, i lokadura i ćućadura, i onih što beštijaju i onih što galiotaju, i onih što kiškaju i onih što zanovetaju, i ćakulona i lajona, i berekina i škercuna, i vardačina i škacakina, i domaćih i fureštih... I sve to na kumbulj. A onda su i furešti, koji ostanu na pjeni od mora, sve više kao domaći, pa se jedan od njih i kleo: „I ja sam Katunjanin, Gospe mi!"

A s druge bande, i domaći imaju užancu da čupnu po nešto od fureštih, pa Škaljari i Muljani više ne „preše", nego „žure", ne „parićaju", nego „kuvaju", sve rjeđe „marendaju", a sve češće „doručkuju"... Pa onda, nije ni čudno da iza jednoga kantuna sretneš nekoga domaćega koji je krenuo u trgovinu, a iza drugoga nekoga fureštoga što je pošao u špenzu...

I tako, dan za danom, a priča za pričom. A sve te primorske priče - tačne, ili ne - uglavnom su, barem zericu, nešto ono - kao Zaliv , i neđe kao u ljetnji suton, kad se površina gotovo primiri, a ti pođeš da peškaš, bačiš abrum i prežiš. I jedno i drugo odmara... Kao onaj davni škerc jednoga staroga ribara iz Strpa:

„Deboto,Rogo moj mili i dobri, da je to ovako bilo, kako ću ti sad pravo reć, ka da ću šutra umrijeti... Kad je ono, bome, bio doša jedan stranski kralj, a ono ti tri barke naše vlade iz pušaka: tika-taka, tika- taka, tika-taka..., a šjor Baldo je sa Mačkove ponte, iz fjondre, strefio kralju kapelin..."

VOJVODA I BEG

Poslije prelaska Bara iz turskih u crnogorske ruke, kralj Nikola je govorio da se tu Crna Gora vjenčala sa morem, pa je o Baru vodio računa više nego o mnogo čemu drugome. Starobarskim i turskim porodicama koje su ostale da žive u novoj državi nije smjela faliti ni dlaka sa glave. Ostao je u crnogorskoj kraljevini i barski beg sa svim svojim bogatstvom.

Kako je grad počeo naglo da se razvija i izgrađuje, tu je često kao kraljev izaslanik i nadzornik boravio i crnogorski vojvoda i ministar Mašo Vrbica. Poznavali su se još od ranije vojvoda i barski beg, a sad se još i sprijateljili.

Jednom prilikom, dolazi vojvoda Mašo kod bega, pa pošto bijahu počašćeni i kad se lijepo ispričaše, izvadi vojvoda jedan pak nekakvih papira i, pružajući ga begu, veli:

- Beže, ovo ti je izvještaj mojemu Gospodaru. To su nacrti, predračuni i računi za ono što je ove godine oko pristana i na drugijem mjestima i radovima do danas učinjeno i plan što sumavamo još učinjeti i koliko je još para potrebito. Ka si ti i učen i znaven, a i vodio si ovakve poslove u tvojoj carevini, reci mi, tako ti Boga, što ti misliš o ovome?

Uze beg papire, premeće ih, pažljivo čita, vrti povremeno glavom, ali se stalno smješka. Dosadilo već vojvodi, pa će:

- Dobro, beže, što se smješkaš?

- A smješkam se što će se od tebe ovajditi ova tvoja kraljevina, kao ona moja carevina od mene!

- Ma, dati, nije tako, čoče!?

- A, što ti, vojvodo, misliš!? - nastavi beg. Da ja, more, nijesam ovakve izvještaje šiljao mojima gospodarima u Carigrad, da bih danas imao sve ovo meteha što imam?

LELE, FRANJO

Na Praćištima, neđe baš na samoj granici između Crne Gore i Austrije, put nanese plemenike Tura i Filipa. Turo već potrgovao i iz Kotora, sa jednim saketom brašna na rame, ide gore, a Filip tek treba da pazari u Kotoru, i stučio se dolje. Šedoše da saviju po cigar, pa znajući da Filipa pamet mnogo ne smete, Turo, kao da neće, pođede priču:

- Vala, Filipe, ja mnim da brašno nije nikada bilo, ma i neće, biti ćenje nego je danas!

- A kako to, čoče?

- Lijepo, da te niko ne laže. Umro je car Franjo Josif, cio Kotor je u plač i kolež i ko ga lijepo zaleleče i ožali, odmah mu daju vreću brašna!

- A, dobro si mi učinio na znanje jer sam i ja namjeran bio da trgujem brašna? – odmah će Filip i kao strijela vrže niz kanice.

Ufati se Filip Kotora, pa izađe i na Rivu i cicnu se na jedan gorogled, podboči se i uloži:

- Lele, Fraaanjo Josifeee..., druuuže ljudiii..., lele iskopaaani domeee! Lele, čooojku od čooojka..., lele caaarska glavooo..., lele za tobooom..., danas i zadooovijeeek...! Leleee...!!! Leleee...!!!

Poslije nekoliko dana provedenih u kotorskom zatvoru biće da Filipu nije na um padalo da iđe, ikad i ikoga više zaleleče.

MIŠEVI U TRK

U Starom kotorskom gradu, odmah neđe iza vrata na Gurdiću, ili Vrata od Šuranja, kako su ih još zvali, nekada je bio kažin, ili „javna kuća“. Još od tada je u narodu i ostala izreka: “Pošten, ili poštena kao Vrata od Šuranja!” Crnogorci su to mjesto još zvali i „Kod crvenog ferala“, baš po crvenom feralu po kojemu su ga nove mušterije, po pričama, najlakše i nalazile.

Pošao Katunjanin Peruta Lazarev u Kotor da proda nešto suhe koževine i kozih čapara. Kad iza grada, na Crnogorskom pazaru, oposli zbog čega je i dodio, sa punanijem špagovima para, uđe u grad da skvasi grlo kojom rakijicom. Ali ne pođe u birtiju, nego nešto skonta sam sa sobom da bi bilo dobro da malo promijeni, a ne da mu cijeli vijek prođe sa ono malo ženice što ga doma čeka. I Peruta, tvrdo riješi da neće obrtati uz kanice i doma dok ne nađe „Crveni ferao“ o kojemu je već dosta slušao. Lako ga je našao, a onda mu, uz piće, oslačale i žene, pa ostade i na obnoć. Od jedne do druge žene, Peruta dobro „oposli“ zbog čega je dodio, ali i žene koje su Perutu dodavale jedna drugoj, dobro su se nakužale. A onda Peruta, sad već praznijeh džepova i kao mokra kučka, rano izjutra, uz „kanice“, đe će nego pravo doma.

Davno već čula seoska momčad i za “Crveni ferao”, a sad već i da je Peruta bio tamo, pa ga poslije nekoliko dana jedan od njih zaustavi, da ga pita ima li rašta i on tamo oditi. A Peruta će mu iskreno:

- Viđi ovako, i čuj me, junače, dobro da te niko ne laže – to je deračina da tamo puta nema onome kojemu se preko kurca ne mogu dva miša u trk razminuti!

IJE LI LUKA

Poranio Zalažanin Mašo Lazov sa nešto suhe koževine na Crnogorski pazar u Kotor. Oprući brzo niza Stube, još brže opazari pošto je sve to nosio na pogođeno, pa pri povratku, pošto mu bješe nausput, svrnu u Dobrotu kod starih poznanika i prijatelja śor Tripa i śore Jane. Izrazgovaraše se dobro, pa se pri Mašovome kretanju śor Tripo požali gostu kako ga je našlo čudo, što nikoga nije, od jednog biɜinića, kućnoga ljubimca koji je zlopitan i slabo oće išta da obide:

- Moj dobri gospar Mašo, śora Jane mu mora sve u pinjaticu zgotoviti, pa i to više ne denja!

- A jesi li užao kad da mu daješ da ije luka? – ozbiljno će Mašo.

- Ne, ne! A đe luka, moj dobri gospar Mašo!?

- E daj ga ti mene jedno deset – petnaest dana, pa ću ga ja naučiti i to da ije! - ozbiljno će Mašo, pa uze biɜina i oprući s njim uza Stube, u Zalaze.

Sveza Mašo biɜina za jednu murvu iza kuće, pa ga tako popridrža nekoliko dana, a da mu ne dade na brke da stavi da đavolji zalogaj. Ufatila biɜina krivanja i cičanje, a osušio se kao da su ga iznad ognjišta na dim držali i sušili i tek tada Mašo s njim pjombo niza Stube u Dobrotu. Predade ga śor Tripu, a ovaj pođe da ga nahrani. Ije biɜin kao da se propao, a Tripo se vrnu u kuću, pa će Mašu:

- A pomogao ti Bog, moj dobri gospar Mašo! Dobro si ti mene rekao, izgleda da ga više ni luk neće klapiti!

KAKO JE KO NAVIKAO

Kao i svake uboge godine o Nikoljdanu, Katunjanin Pušo Rakov porani s prvijem kokotima, obuče najljepši feštit što ima, prigrnu kabanicu i pješke zdući niz Krstac za Primorje na krsnu slavu kod staroga prijatelja Muljanina šjor Joza. Kad je arivao, nakrivio Pušo crnogorsku kapu, pa se preko Mua, putem i uz obalu, dega kao da mu je cio Zaliv od đeda ostao. U jedno pero Pušo zazre jednoga Muljanina koji je sa ponte, ispred kuće, šedeći na škanjiću, ribao. Vidi Pušo čudo i u prvi mah ne vjeruje rođenim očima. Muljanin kako koju gavicu cicne na udicu, otkači je, pa zadigne glavu kao poskok, i s njom, dok još štika: Kljuc!!!- u usta. Tako jednom, drugi put, treći... i ko zna koliko još puta.

U prvinu, Pušo sve nešto konta da ne vidi dobro, ili da mu se to pričinjava, pa se malo poprimače ribaru - prvo sa lijeve bande, pa sa desne, a natukao kapu do obrva i stavio ruku na čelo kao da ga bije sunce. A Muljanin, biće, dati već i desetu gavicu: Kljuc!!!- u usta. Sad već Pušo, potpuno siguran u ono što vidi, konta u sebi: Što jes, jes! - pa se kao strese i dubokim će glasom:

-Uuuuu! Uh, uh, uh, uh, uh, ja bih rađe govno izio!!!

I ne obrćući se, Muljanin će brk u brk:

-Kako je ko navikao, moj šjor!!!

KOTORSKE CREVLJE

Jozo Barov gandža mimo drugoga čoeka, pa mu se nove crevlje brzo iźele odozdo, te on s njima pravo na „Pjacu od salate“ kod kotorskog šustera i oriđinala Mila Petovića, da im ovaj udari novi koram. Pita Jozo Mila koliko će mu to biti po špagu, ovaj mu odmah napravi račun:

- Jedan koram – četrdeset dinara, dva korama – osamdeset dinara!

Jozu se učini da bi to moglo biti i ćenje, ali se pošuti, ostavi crevlje, pa poslije dva- tri dana dođe za njih.

Počeše odmah Jozo i Milo da se kusuraju, ali se brzo i raskusuraše:

- Okrpi li mi crevlje, Milo?

- Okrpih!

- A koliko je tvoje? - brzo će Jozo, tanjeći usta.

- Sto i šezdeset dinara! – još će brže Milo, kao da je udarao četiri, a ne dva korama.

- A dobro, čoče, reče li ti mene kad sam ih ostavljao, osamdeset dinara?

- Pa što pitaš kad znaš!? – odmah će Milo.

DA TI PROBIJEM CREVLJU

Jedan od kotorskih oriđinala bio je i Muljanin, šuster Milo Petović. Na "Pjaci od salate" je držao radnju u koju su često navraćali i drugi oriđinali i ostalo društvo.

Od krpljenja crevalja, više je Mila interesovalo piće, a bogami i žene i zanovetanje. Radio je pored samog prozora i više prežao, nego što je krpio crevlje, pa kad prođe kakva zgodna žena, Milo se prodere: "Da mi se jadnome oženitiii !" - iako je bio oženjen i imao već davno đecu i na udaju i na ženidbu.

Krpljenje crevalja Milo je najčešće naplaćivao u rakiji, ili pivu, za tačno onoliko čaša, ili botilja koliko je društva bilo kod njega.

Dolazi kod Mila u butigu njegov poznanik Nikola Fastakun, vadi iz kese par crervalja, pa će, stvljajući ih na sto:

- Milo, ova lijeva mi toči!

- A ova desna?

- Ona, ne!

- Pa oćeš li onda da ti i nju probijem? - ozbiljno će Milo.

POPIŠAO SE U GAĆE

U Starome kotorskome gradu nekojega turistu ufatio čestopiš, pa onda bogami i velja trka, te – drž gaće, drž' levor – nemajući kuđ, on se se pripiša pri jednome zidu u nekoj od onih uskih gradskih ulica. Ali za đavola njegovoga, u pō rabote, nabasa na njega starac Stevo Purov, pa poče da beštima i tuturiče:

- Milicija...milicija...milicija...!!!

Ovaj nemajući se kad ni obući i zapučiti, no gologa pišulina i s gaćama u rukama, oštiri, ali Stevo se stuči za njim, vitlajući štapom i kojevitezajući:

- Milicija...milicija..., evo se jedna pogān piša u sred grada, a ja sam se, kad sam bio u jedan velji grad, morao popišati u gaće!!!

ŠKOPACUN

Izveo jedan Bokelj ženu na muziku ispred starog kotorskog hotela "Slavija". Društvo je bilo lijepo, pa se dosta pjevalo, plesalo i zabavljalo.U neko doba, ona mu šapnu na uho da bi trebalo da pođe da pušti tanku vodu, nadajući se da će on biti kavaljer da je isprati. Ali on ne bi, pa kako to primijeti jedan od prisutnijeh, kao pravi kavaljer, ustade i otprati je.

Prođe pet, deset, petnaest...minuta, a njih dvoje se

ne vrću. Pogleduje Bokelj na sat, ali i žena i pratilac joj, kao da su u zemlju propali. Muž ne bi lijen, no ustade, pa šumolakom oko hotela, i brzo je nađe "na gomilu" sa "kavaljerom", u parku neposredno iza "Slavije". Bokelj uze ženu za ruku, pa će ijetko:

- Ma, bi ti sad jedan škopacun, znaš! Ajde sad za kaznu doma!

SAMARI I MAGARAD

Stari prijatelji i kotorski oriđinali stolar Rogo i marinero Barba ostali praznijeh džepova i goli kao miševi. A pije im se, popili bi, čini im se, i otrova, ali niđe ni pare, ni dinara da ćeš ih puškom gađati, za barem po bićerin rakije.

Šede Rogo i Barba kod „Staroga kapetana", uru, dvije, tri... a ni jezik ne skvasili. Prvi pođede priču Rogo:

- Što da radimo, Barba?

- Ako znam, jadi me znali!

- Znam ja, Barba!

- A, što znaš, Rogo?

- Da radimo ono što najbolje znamo, pa da zaradimo koji dinar!

- A što bi ti radio, Rogo?

- Pravio bih samare!

- Dobro, Rogo, ti imaš zlatne ruke, a što ću ja raditi?

- Što ćeš raditi, je li. Barba? Ti pravi magarad! – brzo će Rogo.

DRŽALA BEZ ČVORA

Jedna se poratna godina zalomila sušna i gladna, fruta – daće Bog, a od malo se čega drugoga čovjek – seljak može ofajditi, pa Ćeklića Toma Radova nagnala muka da cijele zime đelje bukova držala za šekire, kosijere i lopate. Spremio Tomo nekih sto i nešto držala, a onda već neđe u guzicu zime spušti se do Kotora da ih kome, ako uzmogne, useka pošto–zašto, pa se objehnu kad na ulici, kao poručenoga, srete seljanina Vlada koji je radio u Kotoru. I nađe crkvu đe će se Bogu moliti.

Tomo Vlada zamoli da mu, ako može, nađe nekoga za trgovinu sa držalima i baš neđe u pō njihove priče Vlado malo poizdalje zazre direkora Pipa sa kojim je bio u volju i često zanovetao, pa ga odmah preporuči Tomu, a ovaj ne bi lijen, no odmah pređe ulicu i zateče Pipa i ponudi mu držala. Pipo se prvo začudi, pa kad s druge strane ulice zazre Vlada, prišeti se da mu je on pripremio trgovinu, te i on poče ozbiljno da se pogađa:

- Dobro, stari, ali to je malo, meni treba najmanje pet stotina držala!?

- Pet stiotina? – kolebljivo će Tomo. Za toliko rabote ja sam ikonosan, al dobro neka bude tako!

- To smo utanačili, mirno nastavi Pipo, ali meni ne valjaju držala ako su ispod četiri metra!?

Tomo poče po malo da se nećka i vrti glavom:

- Držala od četiri metra!? Ajde dobro, neće ni jedno kraće biti!

- Eeeee, ali stari, mirno se i dalje pogađa Pipo, meni trebaju držala bez čvorova. Svako koje bude imalo čvor, vrnuću ti!

- E, da sad ja jebem oca! – šeknu Tomo - i tebe, i mene, i onome ko me kod tebe poslao!!!

KILO TATE

Umro Vasu Vidakovome otac. Poslije skoro godinu dana u jednoj se kotorskoj fabrici, na šednici sindikata, razgovara i utvrđuje visina nadoknade onijema kojima neko bližnji u porodici umre.Troškovi su veliki i ljudi sami, od radničkih plata, teško mogu sve to podnijeti. Svako ima svoje mišljenje i svako predlaže, ali nikako da se dogovore o konačnoj i pristojnoj visini nadoknade. Vaso ne priča ništa i sve mu već dosadilo.

Ipak, poslije sat-dva, nekako se dogovoriše. Predšednik sindikata pročita zaključak:

- "Da visina nadoknade za one radnike kojima neko u porodici umre, bude dvjesta dinara!"

Tek tada se za riječ javi Vaso:

- To je malo! Mene je prošle godine kilo tate koštalo trideset dinara!

MRAVI I VATERPOLO

Došao gost u kotorski restoran „Papalada" da nešto stavi na brke.

Konobar Baro Škaljarin, kako valja i kako treba, dočeka uljudno gosta, pa pošto ovaj zatraži jelovnik, Baro mu ga dostavi. Gost odmah poruči supu, a reče da će malo porazmisliti što će uzeti za jelo.

Ne bi nikoliko, a konobar Baro donese supu i samo što se od stola odalji nekoliko koraka, gost ga mrzovoljno pozva. Vrnu se Baro, a gost će ijetko, pokazujući rukom na tanjir:

- Vidiš li ti, čovječe, da po ovoj supi plivaju mravi! Sagni se i pogledaj dobro!

Baro se se malo nakveči iznad stola, a gost u jednom dahu nastavlja:

- Plivaju mravi, čovječe! Plivaju, plivaju...!

A Baro će, ni pet ni šest:

- A što bi ti, Rogo mili...! Da ti igraju vaterpolo!?

UTOPIO SE

Odmah neđe po onome Drugome svjetkom ratu, Kotoranin Neno Pajov studirao i završio agronomiju u Zagrebu. Vratio se onda Neno u Kotor i odmah se oženio Primorkom đevojkom iz Lepetana. Nedugo zatim, kako je to bilo ono vrijeme ubrzane socijalističke izgradnje, kada su ljudi naredbama i dekretima države dobijali namještenja đe će raditi, Neno dobi premještenje u Pločice u Banatu. Iako mu se nije išlo baš tamo, mladi agronom, zli i gori, uze ženu i pravac za Banat. U međuvremenu, pridao se Nenu i đetić, a onda tamo i odrastao.

Ljeti bi Neno sa fameljom dolazio na viđenje i na ljetovanje kod svojih u Kotor. Svih tih godina i od prvoga dana od kada joj se sin oženio, Antica Pajova, Nenova majka, nije nikako "mirisala" snahu iz Lepetana, ali kao kulturna i vaspitana žena, nije nikada, ne daj Bože, što grdno o snahi rekla, nego je kontala: "Kad je dobra njemu, dobra je i meni. Sam pao - sam se ubio!"

A onda jednoga ljeta vraćaju se iz Tivta, preko Prčanja, za Kotor baba Antica i unuk joj, Nenov sin, već đetićak. Autobus klacka oko Zaliva - Opatovo, Seljanovo, Lastva... Unuk se raspituje kako se koje mjesto zove, a baba Antica objašnjava. Kad se autobus zaustavi na jednom od stajališta, unuk će:

- A kako se, bako, zove ovo mesto?

- Ovo su, sine, Lepetani!

- Lepetani! - uzbuđeno će unuk. Tu se rodila moja majka, je li tako, bako?

A baba Antica samo produži:

- Jes, jes, sine! Majka ti se u Lepetane rodila, a tata se utopio!

OTANJALO VINO

Na istom spratu, stan do stana i vrata do vrata, u jednoj tivatskoj vojnoj zgradi živjeli su penzionisani oficiri Marko Janković i njegov dobri prijatelj Stevan. Bili su neđe približno i istih godina.

Kako je Marko vazda doma imao lijepe domaće rakije i vina iz Crmničke, ili Riječke nahije, iz koje je bio rodom, Stevana bi ponekad i častio. Ali Stevanu oslačalo posebno vino, pa se na njega navrnuo i sve češće i češće bi, po ručku, kod Marka, na čašu, đekad i dvije, da skvasi jezik. I tako, jednoga dana, dolazi Stevan i povede se priča:

- Da nemaš, Marko, đe još jednu čašicu od onoga vina, da mi strne ovo malo crkavice što sam izio? - veli Stevan.

- Imam Stevane! - veli Marko, pa će, trljajući palac o kažiprstu i srednjem prstu i pokazujući prema Stevanu:

- Pare! Pare! Prvo plati, Stevane, čaša ti je pet dinara, pa pij dok ti ne pukne iza uha!

Zli i gori, Stevan izvadi iz takulina pet dinara, dade ih Marku, a ovaj mu tek tada natoči i dade čašu vranca. Sad Stevan nešto konta: "Mogao bih popiti i još jednu čašu, neće mi, dati, i ovu naplatiti!" Ali i sa drugom čašom bi kao i sa prvom. Marko će opet, trljajući ona tri prsta prema Stevanu:

- Pare! Ništa bez para!

Poslije ove druge čaše dobro oslačalo Stevanu vino, već mu se i uši malo zagrijale, pa traži i treću čašu, a Marko opet traži pare. I sve bi kao i prva dva puta - Stevan prvo plati, a Marko uze botilju da mu natoči, ali primijeti da u njoj nije ostalo mnogo vina. Nali i potonju kap, otprilike tek pola čaše, pa neprimijetno pođe do kuhinje i ono do vrha nali vode. A onda Marko dade Stevanu čašu, a ovaj će, čim otpi prvi gutljaj, onako izokolo:

- Ma, zaboga, Marko, je li ovo vino nešto otanjalo!

- A, ne, ne! - odmah će Marko. Tako se vazda i mene, pa i sad tebe čini poslije prve dvije čaše!

KOMANDANT BEZ OKA

Radio je Tivćanin Boro Plamenac kao ložač u tamošnjem vojnom kupatilu. Međutim, kako je bilo vrijeme kada se teško živjelo, Boro nabavio jedan kamiončić, pa je prekovremeno vršio usluge prevoza u Tivtu i okolini. Ali, bogami, pođekad i u toku radnog vremena, ako bi tura bila za dalje. A onda bi Boro uvijek našao nekoga od slobodnih vojnika, da ga po dva - tri sata odmijeni u kupatilu i pripazi na loženje i kotlove. Znao je za sve to i Borov nadređeni, kapetan Marko Janković. Gledao je on Boru pomalo kroz prste - em bili su rodom i istijeh krajeva, em bio mu je Boro simpatičan, pa se već i sprijateljili Ali...

Jednom prilikom ispalo Boru da ubije dobru kiriju do Dubrovnika, ali kako - put je dalek, pa mora u toku radnog vremena, a komandant je nezgodan. Te on ti se dośeti. Poranio Boro i čeka komandanta u hodniku ispred kancelarije, a jednu vlažnu maramicu stavio na zdravo desno oko i uporno je pridržava rukom. Kako su još nekolicina njih bili došli ranije i čekali ispred Bora da ih

primi kapetan Marko, ovaj čim se pojavi, ipak će:

- Plamenac, uđi ti prvi!

Ulazi Boro, ne skida maramicu i ruku sa oka, a onda poče priča:

- Što je Plamenac?

- Boli me oko, druže komandante!

- Boli li te mnogo, Plamenac?

- Boli, druže komandante! Sve jače i jače!

- Pa što oćeš, Plamenac?

- Treba mi jedan dan poštede, druže komandante!

- Kako poznaješ crnogorsku istoriju, Plamenac?

- Dosta dobro, druže komandante!

- Dobro, kad znaš, reci ti onda meni, Plamenac, što nije imao vojvoda Lazar Sočica?

- Nije imao jedno oko, druže komandante!

A onda kapetan Marko značajno zaključi:

- E, viđi Plamenac, kad je vojvoda Lazar mogao komandovati bez jednoga oka, možeš i ti raditi u kotlarnici!

PRAZNA I PUNA TEĆA

Neđe s proljeća, jedna srednjovječna Beograđanka došla u Krašiće kod Tivta đe je imala i vikendicu. Kako joj je još od ranije, od svih većih radova, ostalo jedino kupatilo nezavršeno, našla Beograđanka majstore, a majstori našli papir i olovku i popisali što bi sve trebalo odmah kupiti na stovarištu građevinskog materijala. I tako se, sa anđelima božjima, podijeliše poslovi - majstori uzeli da rade to što mogu da rade, a domaćica spisak u ruke i put pod noge, na jedno tivatsko stovarište.

Kada je potrgovala, ili kada je ona mislila da je ama baš sve potrgovala po spisku i ništa ne zaboravila, uze da

se raspituje ko ima neki omanji kamionet da joj to prebači do Krašića. Taman što su joj na stovarištu bili preporučili Tivćanina Bora Plamenca, nekako kao poručen, baš on naiđe. Pošto se brzo nađoše u pogodbi, utovariše robu i, opet s anđelima božjima, Beograđanka i Boro drito za Krašiće. A onda uzeli majstori da istovaraju poručeno, pa će svako malo: "Gospođo, zaboravili ste kupiti tuš-bateriju!", pa: "Nijeste kupili ni vodokotlić!", pa: "A, đe vam je slivnik!"... Gleda ih i sluša Beograđanka, pa će, krsteći se:

- Bože, pa nije moguće da sam posenilila? I još toliko!

A oda Boro uze da je tješi:

- A, moja draga gospođo, nije to ništa. Evo, nijesam ni ja u nekim dubokim godinama, pa sam strašno senilan i često mi se nešto slično događa!

- A kako se, gospodine, ta senilnost kod vas manifestuje?

- Evo kako! - odmah nastavi Boro. Svaki put kad oko podna dođem kući, ja pravo u kuhinju i odmah dignem poklopac sa jedne teće na šporetu, i ako je teće prazna ja ne jedem - znači ručao sam, a ako je puna - ja ručam!

POZAJMIĆU TI JA MAČKU

Godinama je, na dan-dva ispred Božića, Tivćanin Daro išao sa prijateljem Srećkom u ribolov da bi im porodice za blage dane imale svježe ribe. Dugo i dugo im je taj "božićni" ulov išao od ruke i bio bogat, ali svemu dođe kraj, pa im se jedne godine zalomilo da su ulovili svega dva -tri kila ribe. Ali to što je ribe bilo - bila je, zbilja lijepa.

Vidi Daro da nema što od toga da se dijeli, pa pita

Srećka:

- Imaš li ti, Srećko, doma ribe?

- Ne, da ćeš je puškom gađati! Ni grama! - veli Srećko.

- Dobro, Srećko!- dodaje Daro. Nosi ti sve ovo, a ja ću se snaći!

Tako i bude, pa prođe i nekoliko dana, a onda Daro na ulici srijeće đevojčicu, Srećkovu šćer, i pita je kakva je bio onaj njegov i Srećkov ulov, a dijete će iskreno:

- Odlična je bila riba, čiko Daro, ali nijeste trebali sve nama poslati, imali smo mi u zamrzivaču još ribe!

Daro sve to prećuta, pa i cijelu sljedeću godinu dana ne veli Srećku ništa, a onda samo što nije došao i naredni Božić, a Daro i Srećko će u još jedan "božićni" ribolov. Kad se vratiše i privezaše barku, iznesoše na pontu desetak kila, uglavnom, dobroga ulova.

- Kako ćemo ovo dijeliti, Srećko? - pita Daro

A Srećku kao da je đavo pomogao, pa kaže:

- Ti si, Daro, i prošle godine pošteno učinio, pa ćeš i ove godine pošteno podijeliti!

Uzeo Daro da dijeli pa u svoju kantu stavlja sve ono što je najveće i najljepše, a u Srećkovu onaj sitniš, što nije ni za spremati, ni za bačiti, nego jedino za mačkama dati. Kad Daro završi podjelu, Srećko ga gleda u čudu, pa će:

- Što će mi ovo, Daro? Nema se što od ovoga sitniša spremiti, nego da ovo bačim!

- A greota ti je to bačati!- Veli Daro. Daj barem onda to mačkama!

- Ali, ja nemam ni mačku doma!

- Pozajmiću ti ja moju mačku! - dodade brzo Daro.

ŠOR PROFEŠUR

Šetao jedan stari i ugledni profesor kotorskom Rivom. Nekako uporedo sa njim iđaše i jedna, u svoje pero, poznata gradska "radodajka". Čak su i gradska momčad, pa i đeca, znali da se nije mnogo branila dok je bila "na polici", pa je, pričalo se, od svake vojske koja je Kotorom prošla imala po jednoga mulca. Na račun toga su gradski berekini i škercuni, iako je ona sada već bila starica, pravili šale, a ponekad joj i glasno i nepristojno dobačivali, na što se ona kao ijedila.

I baš toga dana, naiđoše neka đeca, pa je čačnuše:

- Đe si, kurvo talijanska!?

Njoj bi muka više zbog toga što to ču stari i ugledni profesor, pa će, kao iskreno i povjerljivo:

- Evo, čujete li Vi, moj profesore, što mene od ovih godina zbore ova balavčad!?

Profesor samo mirno dodade:

- A, moja draga gospođo, nemojte se čuditi. Evo, vidite koliko ja imam godina, a već davno sam i u penziji, pa me svi još uvijek zovu: "Šor profešur"!

S KAMIONA

Budvanin Ratko Radovanov je bio previše debeo čovjek, pa došao širi no duži. Neko budvansko kafansko društvo pričalo o svemu i svačemu, pa se pođelo i o Ratku i njegovoj debljini. Njegov prijatelj Petar Tomov koji je bio tu prisutan, čitavu priču o Ratku zaključi riječima:

- Ma, jest, brate, bogami, predebeo i što je mnogo, mnogo je! Više liči krmetu, nego krme krmetu!

Iz toga društva, neko odmah šutradan to prenese Ratku. Nije mu baš bilo pravo, ali, ipak, na prijatelja

se nije previše naljutio. Međutim, poslije dva-tri dana, sretoše se Ratko i Petar. Prvi će Petar:

- O, Ratko, zdravo bio! Odakle si to sad?

- S kamina! - odvrati Ratko, dim u dim.

A ŠTO AKO NE UMREŠ

Burno je život proživio jedan stari Kotoranin, ženio se, da se zna, dva puta, a da se ne zna – to je sami Bog znao, i isto tako - da se zna, imao šestoro zakonite đece – po troje i sa jednom i sa drugom ženom. Je li imao još koje dijete po vilajetu – o tome nije htio nikad da se podijeva.

Ova potonja žena mu je bila još živahna i lijepa, a osim toga i mlađa od njega. Ali došao đavo po svoje, pa on već danima leži zamrtvo u postelji i samo što se čeka da proputi na posljednji put.

Vidi i on zlu i goru, pa svodi životne račune. A onda će "u male" ženi:

- Evo viđi..., moja dobra..., ja ću ionako brzo na onaj svijet..., no mi pravo reci..., jesi li me varala u životu, a?

Ona malo zastade, pa će:

- Da ti kažem, a? A što ako ne umreš?

NIKAD I NIKO

Lijep zimski dan u Budvi, pa ljudi izmiljeli iz kuća kao gušterice. Na jednoj kafanskoj terasi šedi sa društvom Ivan Purov. Piju i zanovetaju, a onda vide kako poizdalje dolazi Šćepan Nikov, pa će Ivan, dosta glasno, da bi ga čuli i oni okolo:

- Šćepane, obraza ti, je li ti ikad iko rekao da si lijep?

- Ne, Ivane!

- E, neće ti nikad i niko ni reći! - dodade Ivan

Svi se izasmijaše, a uto se i Šćepan približi, pa se opet pođede razgovor:

- Dakle slušaj dobro i viđi ovako lijepo, molim te! - izokolo će, a potpuno opzbiljno Šćepan Ivanu. Ja ću sad tebe, Ivane, reći što ti nikad i niko nije rekao...!

Ivan malo ustuknu, ali morao je prihvatiti priču:

- Ajde reci, Šćepane!

- I ne samo, Ivane, što ti nije rekao nikad i niko, nego ti nikad i niko neće ni reći!

- Pa, reci, odmah, zaboga, Šćepane!

- Ma reći ću ti, ali jesi li zapamtio dobro da ti ovo što ću ti ja sad reći nikad i niko nije rekao, i nikad i niko neće ni reći!?

A onda će Ivan, sad već nervozno:

- Ma jesam, čoče, zapamtio sam! Zapamtio dobro! No ti već jednooom reci to što mi niko nikada neće reći!

- Ti si, Ivane, jedan mnogo dobar i pošten čoek!!! - mirno dodade Šćepan.

TO JE NEKO MOJ

Šofer "Rumijatransa" iz Bara Nikola S. izašao rano u grad da na brzinu nešto oposli, ali kako to obično biva da nije kako je kome rečeno, nego kako je suđeno, nađe se sa jednim prijateljem i đe će, nego na jutarnju kavu i rakijicu. A onda naiđe i drugi, pa treći, pa četvrti... i tako jednu - po jednu, uru - po uru, došlo i vrijeme ručka, a društvo se ne razmiče. Kad u jedno pero evo ti i Nikolinog sinčića na vratima od kafane, sav zadihan, pa će u jednom dahu:

- Tajo, tajo, rekla ti je mama da ideš doma, ali

odmah!

Nikola misli da će žena samo da ga lukavo izmami da ide na ručak, pa će mirno:

- A je li ti rekla zašto, sine?

- Umro je neko, tajo!

- A plače li mama, sine!- tek tada se malo trže Nikola.

- Ne, tajo!

A onda Nikola skoči kao oparen:

- Kuku mene, to je neko moj!

JE LI I TEBI VRUĆE

Škaljarski berekin Rogo Mili volio je više nego drugi žene, ribu i vino.

Rogo se neđe dobro natrikulao, pa dimi kao klačunar i vruće mu, te on, iako je već bio novembar mjesec, kad je prolazio preko Macela skide samo mantil i onako obučen i obuven skoči u more.

Plutao je Rogo tako neko vrijeme na leđima, dok ga nije spazio Ilko Barba. Vidi Ilko čudo i ne vjeruje svojim očima, a onda pomisli - čeljade se davi, pa i on brže bolje obučen skoči u vodu i dopliva do Roga. Vidi ga Rogo krajičkom oka, pa će i dalje mirno plutajući:

- A što, da nije i tebe vruće ka mene?

VI SE NAJBOLJE ZNATE

Prvo se malo sporiječkali, a onda, bogami, skoro došlo i do grdnijeh riječi između dvojice komšija u jednom barskom naselju. A uzrok - septička jama. Ćazim zautupio da je Simon dok je obilježavao radnicima đe da iskopaju septičku jamu za njihove zajedničke potrebe, zašao nešto

više u njegovu katastarsku parcelu. I tako, kako je jama već bila iskopana, ispada po Ćazimu da je dvije trećine jame u njegovo, a trećina u Simonovo, a Simon tvrdi da nije, nego pola - pola.

U sred te njihove prepirke naiđe putem Iso Mustafić. A onda će Simon:

- E, vala, Iso, naišao si kao poručen!

- A što, zaboga? - mirno će Iso.

- Evo što, Ćazim i ja smo se malo sporiječkali oko jednoga pišanoga metra zemlje, a pošto znaš i mene i njega dobro, dođi i ti presudi, pa kako kažeš neka bude tako! Važi li Ćazime? - priupita Simon.

- Ma, more, važi! - veli Ćazim. Znam ja da će Iso - ni po babu, ni po stričevima!

- Dobro kad velite! Ali, što je, more, u pitanju!- priupita Iso, prilazeći.

- Septička jama! - uglas će Simon i Ćazim.

A onda Iso zastade:

- E, ja vam se u te stvari ne bih mećao, pošto se po tom pitanju vi u komšiluku najbolje znate.

MORE ILI MORNAR

Našli se slučajno na catari Kamenari - Lepetani kotorski profesori Vesna Liopovac i njen stariji kolega Škaljar Đuranović. I jedno i drugo krenuli za Kotor i što drugo nego da stopiraju u Lepetanima. Ne stade dugo, zaustavi se „mercedes“, sa šoferom u vojnoj uniformi i oficirom na mjestu suvozača. Sjedoše stoperi otpozadi i onim krivudavudavim i sporim putem preko Prčanja, počeše uobičajene priče.

Poslije početnog upoznavanja, oficir otvori dušu:

- Danas je najsrećniji dan u mom životu!

- A kojim dobrom? - priupita stari profesor.

- Žena mi se porodila u kotorskoj bolnici i idem tamo, ali ima i još jedan dodatni razlog. Znate, ja sam vam iz unutrašnjosti i tu sam u Boki odnedavno, a u braku sam već pet - šest godina i nismo imali dece. Pokušavali smo mnogo toga, i onda nam je na kraju lekar savetovao kako je more mnogo lekovito i da bi možda dobro bilo da promenimo sredinu. Tako sam vam ja dobio prekomandu, došli smo pre jedno godinu dana da živimo u Kumboru, i eto vidite, more je učinilo svoje!

Stari profesor samo mirno dodade:

- A moj dobri gosparu, ko zna ko je učinio svoje - more, ili neki mornar !?

"FIĆO" i "LADA"

Prodao Baranin Andrija Pantov staroga "fiću" i kupio novu "ladu". I đe će, za vikend, nego po običaju, pravo na selo, da obiđe majku i malo odmori od državne rabote i gradskoga života.

Dođe Andrija u selo i parkira auto ispred roditeljske kuće, a uto se pojavi i starica. Zagleduje starica novi tomobilj, a onda se povede priča:

- Jesi li to, sine, sa srećom promijenio auto?

- Jesam, majko?

- A đe ti je onaj "fićo"?

- Prodao sam ga!

- A koji ti je ovo auto?

- Ovo ti je "lada"! - veli Andrija otvarajući gepek. Vidiš li, majko, koliki je ovo auto, i koliko više može poćerati nego "fićo"!

- Da ga zdravo ti voziš! Ali, bogami, taj tomobilj je, sine, mogao više i doćerati! - mirno dodade starica.

ŽALOST I ZA MAMOM

U jednom povisokom barskom prigradskom naselju umro otac poznaniku Baranina Nika Simova. Pošao Niko na saučešće autom, dokle se moglo, a onda put pod noge do kuće, sve kao uz nos, a još i poprilično daleko. Ali da je bilo i duplo bliže Niku bi opet to, sa onih njegovih sto i nešto kila, bilo daleko, pa bogu dušu-bog je neće i činilo mu se kad bi ga za ufatio za nos, da bi pukao.

Kad uđe u kuću Niko učinje sve kako valja i kako je običaj, a onda priđe prijatelju, pa će, još duboko udišući:

- Moje najiskrenije saučešće za ocem i majkom!

A onda će ovaj iznenađeno:

- Samo mi je otac umro, nije majka!

- Nema to veze! - produži Niko. Jer, oca mi jebi, ako se uz ovu stranu ikad više mislim penjati!

KAO OPANČINA

Riješio starac Ilija Đurov iz Markovića iznad Budve da proda kravu. Ali kome i kako? Krava stara, a još davno i zapragla, pa niti ima mlijeka, niti valja da se drži, niti će mesari da je kupe. A onda se đede Ilija uzvrtio kao đavo oko krsta, oko šefa kuhinje jednoga budvanskoga hotela. I bogami, đede i šef uzeše da stimavaju kravu, nađoše se i u cijeni, pa đede stuče kravu i prodade je šefu u četiri čereka.

Poslije nekoliko dana došao đede Ilija da se raskusura sa šefom kuhinje, pa pođede priču:

- Šefe, je li kakvo bilo ono meso?

- Ma jest, vala, zgodno..., kao opančina! - malo će ljutito šef kuhinje. Kuvaš ga po pō dana i opet nema toga lovačkoga bi3ina koji bi ga mogao sažvakati, ili od njega obisti!

A onda šef nastavi malo smirenije:

- No, đede, oli ti mene reći nešto pošteno?

- Oću, obraza mi, sve što budem znavao! - veli đede Ilija.

- Koliko je, života ti, bila stara ona krava?

- E bogami ćeš, sinko, to morati pitati nekoga starijega u selo od mene! – iskreno će đede Ilija.

VAŠU MAJKU

I ko nije znao, mogao je lako potrefiti da Primorac Ivo Macakan radi na macelu – udebljao se i ojezao da se ne može gledati. A još uz to i visok, pa došao kao stog sijena.

Bilo je rano proljeće i svanuli prvi lijepi dani. Poslije ručka Ivo proteže noge do Gradske kafane da popije kafu. Na terasi niđe žive duše da ćeš je puškom gađati, a zubato sunce prigrijalo, pa Ivo, kad popi kafu, dremnu malo u stolici, ali odnekud vile doniješe dva – tri đetića s loptom. Igraju, lupkaju, vežgaju i svako malo bude Iva, pa će on kad mu dojadiše:

- Đe vas, đaoli, danas đao donese, jebem vam ja mater!

Đeca se samo malo pošute i opet – Jovo nanovo, bude Iva, a on im svaki put „kalava“ mater:

- A mater vam ja jebao što ne date narodu počinuti! – pa: Bježite, jebao vam Ivo mater!

Poslije ko zna kojega već Ivovoga „kalavanja“, jedan od đetića će:

- Čiko, a zašto vi nama jebete mater?

- Da bolje porastete, dijete moje! – mirno će Ivo.

- A, čiko, biće da su vašu majku mnogo jebali kad ste toliko porasli? – priupita mirno dijete.

GOSPAR, PUŠE

Još u ono vrijeme dok je Bog po zemlji odio, odio je svaki dan po dva puta i autobus cetinjske “Tare” iz Titograda za Dubrovnik i obrnuto.

Jednoga poslijepodneva krenuo iz Dubrovnika na redovnu liniju „Tarin“ par vozača – boema, Nikica Jovetić i Pančo Đurović. Nikica vozi, a Pančo piše biljete putnicima.

Autobus je već bio neka krntija, pa na nekoliko mjesta pod već propao, a ponegđe i „progledao“. Baš ispod sjedišta đe se bio smjestio neki stari Dubrovčanin bila je tolika rupa da je baš dobro burićalo i ladilo ga. A da zlo bude veće, onaj krovni otvor na autobusu zaštekao i ne može da se zatvori, pa se napravila takva promaja da se starcu nije drijemalo. U jedan vakat, neđe kroz Konavle, stari dubrovački gospar pozva konduktera Panča, pa će nevozno, ali i učtivo, pokazujući na rupu:

- Gospar, puše!

Pančo se pravi kao da ništa ne čuje i nastavlja da piše biljete, a onda će starac, sad već upornije, blago cimajući Panča za rukav:

- Gospar, puše!!!

Pančo ga brzo utješi:

- A šta bi rekao da si na krov!

U MENZU

Pošto mu je sin Marko završio srednju poljoprivrednu školu, Baranin Nikica Šestan odlučio da ga i dalje školuje. A i sin raspoložen da ide na velje nauke i što drugo da upiše, nego agronomiju, i đe drugo, nego posred žitnice, ravne Vojvodine, u lijepom gradu Novom Sadu. Tako i bude.

Pošto ispred kuće, kada je prvi put kretao za Novi Sad, prosuše vodu za Markom da mu sve ide glatko, krenuše glatko i godina za godinom – prva, druga, treća, četvrta..., pa se ufatila i peta. Glatko je išlo i sa novcem. Nikica je redovno slao sinu da vazda ima i za dom i za menzu i još pride, da nije nikada bez centa u špagu. Glatko je, ubjeđivao je uvijek Marko oca, išlo i sa naukom.

Ali, bogami, kada se već ufatila i šesta godina, Marko dođe pođekad doma na viđenje, ali diplome nema da ćeš je puškom gađati, pa Nikici postalo sve to već nešto sumnjivo. A o sedmoj godini Markovih studija, da i ne pričamo. Nikici već jasno kako će agronomija možda izgubiti mnogo, ali je on sam sigurno već izgubio više. A onda, neđe onako usput, pita jedan prijatelj Nikicu:

- Tako ti Boga, Nikica, oli mi reći koja je godina studija onome tvojemu Marku?

A Nikica će iskreno:

- U menzu mu je sigurno sedma, a za školu ti ne bih tačno znao reći!

ŠTO ĆE TI KNJIGE

Poslao Novljanin Bajdo Medin sina Frana na studije u Beograd, ali se te sinovljeve velje "nauke" nešto mnogo otegle. Upiši jedan fakultet, pa se prebači, poslije koju godinu, na drugi, i ko zna... „Možda je počinjao i treći, a da mu mi doma ne znamo?" - konta nešto sam sa sobom Bajdo. Ali, otac i sin, i kada se sretnu, ne podijevaju se mnogo o tome na koja je doba sin sa naukom. Bajdo samo uredno šalje pare, a sin- dugogodišnji student ih uredno troši.

A onda, jednoga dana Bajdu poštar donosi telegram. Poslato iz Beograda, a od koga, nego od sina:

„Tata, pošalji mi onu knjigu iz natkasne pored mojega kreveta! Frano."

Bajdo ne bi lijen, nego iz istijeh stopa, pravo na poštu i pošto ispisa na telegramu sinovljevu adresu, dodade tekst:

„ Poslaću ti knjige, ali ne znam što će ti!? Bajdo."

TIMUN NA DESNO

Sastali se stari poznanici Slobo Kaženegra, Đuro Moškov i Mile milicajac. Ispričaše se, a onda Slobo otvori novu temu:

„ Znate već da moja šćer i zet žive u Engleskoj i trebalo bi ljetos da dođu. I moja ti žena priča meni sad neđe skoro:

- Slobo, da znaš da sam se jutros čula telefonom sa šćerom i zetom i bi li pogodio što sam tražila da mi donesu kad ljetos dođu?"

- Ma neću pogađati, velim ja, no mi kaži?

- Evo da ti kažem! - veli ona. Tražila sam da mi kupe i donesu jedno žensko biciklo, ali baš iz Engleske!

- A jesi li poluđela, jadna ne bila! – velim ja. Đe baš iz Engleske da ti ga donesu, znaš li ti da je kod Engleza timun na desnu stranu!?"

Kad Slobo završi priču, svi trojica se baš slatko izasmijaše, a tek onda će Simo milicajac:

- A što je to timun?

NASMIJAO BIH SE

Nikšićanin i pisac Slobodan Vujačić i slikar Luka Berberović iz Morinja, bili su kolege profesori na nikšićkoj Pedagoškoj akademiji, a uz to i dobri prijatelji. Ali i kontrasti, prave slike i prilike rodnonog podneblja – Slobodan, gorštački violentan, a Luka primorski smiren i tih.

Jednom prilikom, na proputovanju za Herceg Novi, navratio Slobodan do Luke u Morinj i nađe ga, a đe bi drugo nego u ateljeu. Skoči Luka, pozdraviše se na samim vratima, a onda će ono uobičajeno:

- A moj, Slobo, dobro mi je milo što si došao!

Pa onda, pošto preko Slobovih ramena pripogleda napolje, samo nastavi:

- Ajde ulazi i sijedaj, Slobo, ako nema niko više s tobom!

A onda će Slobo:

- Šešću ja, Luka, sa mnom nema niko, no sam na tvoju sreću sâm došao!

Ali kako nije baš potpuno bio sam, nego pomalo i sa rakijom, Slobo šaljivo nastavi:

- No, reci ti mene, Luka, što bi ti učinio da sam se ja danas na Primorju pojavio sa četom mojih gorštaka, na konjima i pod oružjem, pa ovđe u Morinj, pred kućom ti banuo?

- A što bih učinio, moj Slobo, nasmijao bih se! – mirno će Luka.

PIŠI... PIŠI... PIŠI...!!!

Kažu, bila jedna Primorka skoro cijeli jedan vijađ sa mužem na brodu. Potrajalo sve to nekoliko mjeseci, a onda kad je brod pristao u jednoj američkoj luci, odlučiše da se ona vrati u Boku, a on nastavi navigavati. Brod je bio na sidru, a njih dvoje se provodili po gradu nekoliko dana.

Ali došlo vrijeme da brod isplovljava, pa na obali se događa dirljivi rastanak bokeljskog marinera i njegove prinćipese. Kad se ispozdravljaše, uđe on na remorkera koji se nedugo zatim poče odaljavati od obale. Mašu dugo jedno drugome, šalju se i poljupci, a kad je marinero već bio podaleko i kako je to bilo ono vrijeme kada još nije bilo mobilnih telefona, nego vrijeme pisanja pisama, prvi on poče i dovikivanje:

- Piišiii mi!
- Što kažeeeš!
- Piišiii!

A onda ona nemoćno odmahuje rukom:

- Ne čujem teee!

Tek onda i on nervozno odmahnu rukom i nešto će tiše i više za sebe:

- Ajde, jebi se tamo!
- Oću, oću! - produži i ona više za sebe.

SPECIJALNA ŠKOLA

Zabrđanin Pešo Klapusan je bio vjetrast i buzdoglav i nije ga pamet nikad mnogo smetala, a luda je pamet blago Božje. A i sin mu, mali Tepo, nije mnogo pokorio oca – čiti on, đao u đaola.

Došlo vrijeme da đetić ide u školu, upisaše ga u prvi

razred, ali Tepo nikako da uporavi, i ne može kao druga đeca da prati nastavu, pa učiteljica i direktor škole pozvaše Peśa i vele mu:

- Bogami, Peśo, nije nam milo da ti kažemo, ali oćemo – ovaj će tvoj mali morati da pohađa specijalnu školu!

- Ne vjerujem da će, preko mene živoga, bez u ovu običnu đe i svi idu, a vama fala, ka ljudima! – odmah će Peśo.

- Ma nijesi nas dobro razumio, Peśo! - vele oni.

- Jesam, jesam!- dodaje Peśo. No neka on završi redovno ovijeh osam razreda, pa će se imati kad specijalizovati!

ĐETIĆ U DAR

Već je bio Bogdan Marcano dobro potprhao kad mu se pridala šćer Paola. Iako nije đetić, na čestitku se kod cetinjskoga Talijana pokupilo veliko društvo, a među njima i Primorac Dragan Markov. U jedno pero počeše da debatuju o tome od koliko je godina čoek najviše ponten da ogradi dijete. Neko veli ovako, neko onako, a Bogdan tvrdi kako je baš on najbolji mogući umetak – kombinacija italijanskog ljubavnika i katunske odive od sojlija.

- Evo, veli Bogdan, ja sam bliže pedesetoj nego četrdesetoj, pa sam ogradio dijete kao iz praćke!

- Nije to ništa, dodaje Dragan. Jedan je moj seljanin ogradio sina u osamdeset i drugoj godini i da ve niko ne laže neće oca pokoriti – čiti on. Liči na oca kao đao u đaola!

- Vala da liče ka jaje jajetu, isto je toga đeda neko lijepo častio! - dodade mirno Cetinjanin Vesko Pejović.

IZMEĐU OSME I DEVETE STRANE

Već se zalomila i sedma, ili možda i osma godina kako sin Novljanina Bajda Medina studira u Beogradu. Nikad Bajdo sinu Franu nije mnogo dosađivao sa pitanjima kako ovaj gura sa „naukom“, ali u posljednje vrijeme sve mu to nešto sumnjivo, pa počeo da se, onako izokolo, propituje. Svaki put kad se sin javi telefonom, ili dosta urijetko dođe doma, na Bajdovo pitanje kako “stoji” sa školom sin veli: “Nikad bolje, tata!” A novca nikad mu dosta, koliko mu god pošalji, kao da u jamu bačaš.

Jednom prilikom, sin se javlja telefonom i kaže Bajdu da bi dobro bilo da mu po nekome ko ide za Beograd, ili poštom, pošalje jednu knjigu koju je on zaboravio kad je potonji put bio kod roditelja, da mu je to hitno i da bez nje ne može spremati ispite. Bajdo tako i učini, ali prije nego spakova knjigu, između osme i devete strane stavi hiljadu ondašnjijeh dinara i pravo na poštu, a poštom knjiga drito za Beograd.

Poslije neđelju-dvije, zvoni Bajdu telefon, kad li ko - sin:

- Alo, tata!

- E, sine, jesi li mi dobro!?

- A kako, tata, mogu biti dobro, kad sam evo toliko dana bez pare i dinara? Nijeste mi davno ništa slali!

- Dobro, sine, poslaće tebe tajo pare, no reci mi učiš li ti, srećo tatina, što iz one knjige što sam ti poslao?

- Učim, tata, učim, ne dižem glavu s nje od kad si mi je poslao!

- A do koje si strane došao, sine?

- Eno vidio si, tata, koliko je debela, ostalo mi je još samo nekoliko strana i doći ću joj brzo vrha glave!

- Nećeš njoj, no mene, sine! Pare su ti između osme i deveta strane! - dodade mirno Bajdo.

NE RAZLIKUJE VOĆKE

Studirao je agronomiju sin Baranina Nikice Šestana punih sedam godina i biće da je diplomirao tek neđe kad se već dobro bila ufatila osma.

A nekako baš tih istih godina, barski se pečalbar Aton počeo, uglavnom s proljeća, vraćati na starevinu podno Sutormana i uređivati je. Poslije dvije – tri godine, od Antonove kuće, voćnjaka i maslinjaka nijesi mogao oka odvojiti – sve uređeno s redom i sa načinom i činilo ti se da nema tu čega nije bilo. Jedoga proljeće donio Anton iz Amerike čak i jedan čokot tamošnje loze, pa je zasadio i loza primila.

Već sljedećega proljeća, trbalo bi lozu, koliko toliko, i obrezati. Boji se Anton da on kao laik što ne pogriješi, pa se uze raspitivati da to uradi neko ko je stručan. A onda mu komšija kaza kako Nikica Šestan ima sina koji studira agronomiju. Obradova se Anton i odmah - put pod noge i pravo kod Nikice. Nijesu se ranije poznavali, pa Anton odmah poslije pozdrava, pređe na stvar:

- Ja sam, gospodine Nikica, čuo da Vaš sin studira agronomiju, pa mi je potrebna jedna usluga od njega!

- Dobro ste čuli, studira, studira već godinama! – veli Nikica.

- Odlično! Onda je sigurno jako stručan?

- Što se stručnosti tiče, boljega stručnjaka ispod Rumije i Sutormana, za tu stvar, ne možete naći!

- Ja bih, gospodine Nikuca, htio zamoliti Vašega sina, ako je tu, da mi obreže jednu lozu, pa da platim koliko god treba?

- Ma nije problem plaćanje! – veli Nikica. No ima tu jedan drugi problem - vi njemu morate prvo dobro objasniti što je maslina, što je smokva, što je jabuka, što je loza...!

OŠU UFATILA POLICIJA

Bogami, izgleda da nije baš isto kad ošа ubode običnoga čoeka, ili nekog prešednika. Neđe davno jednoga je đetićka na Cetinju napala baš ošа, i to, kažu, cetinjska, pa je od svega i poslije zapomaganja: “Lele mene, čapa me ošа!”, ostao njegov nadimak - “Čapa”.

Godinama kasnije, jednog Budvanina, a sve za sve, još i po funkciji prešednika, “čapala” neka budvanska ošа. E sad, to jeste vijest za medije i to u najboiljem slučaju u rubrikama: “Zanimljivo”, ili “Ukratko”, ali bogami ako je prešednik alergičan na “čapavanje” ošа, onda nije čudo što je šutradan udarna vijest na svim naslovnim stranicama novina bila, otprilike: “Predsjednik za dlaku pretekao”. Još kad je prešednik poslije nekoliko dana otvorio dušu za medije i svjedočio o svom bliskom susretu sa ošom i smrću, obični smrtnici shvatili su da je zbilja vrag bio odnio šalu.

I tako, dvojica od tih mnogobrojnih običnih smrtnika, prešednikovi sugrađani Nikola P. i Mijo R. srijeću se na ulici i o čemu će drugo, nego o najaktuelnijem tih dana. Priču pođede Mijo:

- Ma viđe li, mili brate, prešednik nam jedva skapulao od one ošе!?

- Vidio nijesam, ali sam čuo! - veli Nikola. No, reci ti mene, Mijo, e novine o tome ništa ne javljaju, zna li se što više o toj ošі, je li preživjela?

A Mijo će kao iz puške:

- Zna se, zna, kako ne, preživjela je! Interventni vod policije je odmah locirao i ufatio neđe između Svetoga Stefana i Petrovca!

ZEMLJOTRES

Vjerio se Donjopoljanin Šogo sa jednom Primorkom, ali ga vjerenica ne pušti da joj pristupi prije uglave. Uglaviše i svadbu, a ona ga ni tada ne pušti vrh sebe, prije nego stavi vijenac na glavu i đeveri je u kuću ne dovedu. Šogu svaki dan kao godina, ali zli i gori susteže se, ništa manje, no cijelijeh šest neđelja.

Poslije prve bračne noći Šogu samo što ne toči so iz oči, kao da je sve po kući pokopao, pa će ijetko nevjesti:

- Ada, čoče, po tvojoj priči i veljanju, ja sam se skoro htio zakleti da si ti u moju kuću došla nevina!?

A nevjesta će, bez uzla na jeziku:

- Ajde, jadan ne bio, a i sam znaš da su, kad je bio zemljotres, ovđe i brda pucala i odvajala se, a ne ova moja mučenica!

VOLI TI NJU

Jednom od kotorskih špacakomina Franu Talovome se učinilo da mimo domaćih obaveza, može malo "čistiti komine" i po narodu, pa se "dao na pušku" da traži ono što već doma ima. I tako, spanđao ti se on sa nekom raspuštenicom, pa svako malo sa njom u kakvu škuribandu.

Poduralo to neko vrijeme, a onda dođe priča i do njegove žene. Tek kad je bila potpuno sigurna da Frano i tuđe "čisti komine" i ima mantenjutu, ona ga napade, pa osula na Frana - jedna glava, a devet jezika.

Brani se Frano kako zna i umije i koliko može, da nema ljubavnicu, ali vidi da je saćeran uza zid, u ćeskotu, i da odbrane nema.

A onda se ponevio, pa će zli i gori:

- Znaš što, ženo, ja sa njom samo ljubavim, a tebe volim! A žena će, kao iz puške:

- Ma, ljubavi ti sa mnom, a nju voli!

PONIJELI SU ME U BOLNICU

Sad, nije se baš tačno znalo je li Kotoranin, starac Vuko Đurov, pošao u penziju na samom početku radnog vijeka i kao momčić, ili malo kasnije, tek mnogi koji su ga poznavali, znali su da mu se radni staž mjeri, ako ne mjesecima, a ono godinu – dvije, da kam pukne. Uz penziju, imao je Vuko i tuđu njegu – dodatak za one, toliko bone, koji zalegnu u koćetu i koji ni čašu vode ne mogu sami uzeti.

Ne bi sve to bilo čudno da Vuko nije više vremena provodio odmarajući po onim klupama na kotorskoj Rivi, nego u koćeti. A, bude li lijepi dan, nije ga kuća nikako mogla držati, a kamoli koćeta – no obuci feštit, pa uzmi lagani šeširić i ođale i pravac Riva.

Jednom prilikom naiđe Rivom Vukov poznanik Vojo Ljesar, šede i on da prozbore dvije, pa će Vojo odmah:

- Au, Vuko, dobro što sam te vidio, da ti kažem da ovijeh dana moraš dobro da se pripaziš! Čuo sam da jedna komisija iz penzionog osiguranja i doma zdravlja obilazi po Kotoru sve ove što imaju dodatak za tuđu njegu, i koga nađu na noge i da nije u krevetu, ukidaju mu dodatak!

Pođe Vuko iz istijeh stopa doma, pa prođe i taj dan, a onda i noć i dođe jutro. Vuko se ne diže iz koćete, ali mu neobično, pa se uzvrtio. A onda kad sunce već bješe dobro odskočilo iznad Pestingrada, đipi se starac na noge, obrija se i namirisa, pa odijelo, šešir i kanoćale, i prije nego krenu napisa nešto na jednoj ceduljici. Kad izađe i zaključa ulazna vrata, zakači između njih i dovratka ceduljicu:

„PONIJELI SU ME U BOLNICU!"

POGREŠENICE

Došao u Kotor sarajevski Njeguš i istoričar Dušan Otašević i srio starog i dobrog poznanika i već dugo kotorskog Cetinjanina Tomaša. Na Pjaci od sata, uz kavu, pričaju o svemu i svačemu pomalo, a onda dođe i do priče o starom crnogorskom putu, kotorskim "kanicama", ili "stubama", pa o pasaportima i granici između Crne Gore i Austrougarske na Praćištima, pa o Crnogorskom pazaru u Tabačini i tako, malo pomalo, dofatiše se i davnih crnogorskih običaja.

Priča Dušan da su Crnogorci bili najgrublji prema đevojkama koje "pogriješe" i ostanu samodruge, prije nego se udaju, ili ženama koje "pogriješe" van braka, a onda se Tomaš nadovezuje:

- Tačno ti je to i znaš li da su Crnogorci pogrešenice ćerali preko granice, u Kotor!

- Znam, dobro! – odmah će Dušan. Zato si ti, ovđe u Kotoru, evo trideset godina!

POP JE POŠAO DOMA

Umrla Kotoraninu Slobu Kaženegri baba. Sve se učinjelo kako valja i treba, a poslije nekoliko dana srijeće Sloba jedan poznanik koji nije bio na saučešću, pa će, ma nešto previše ožalošćeno:

- Slobo, nijesam, vjeruj mi, stigao kad je trebalo, pa evo sad - primi moije iskreno saučešće za babom!

Misli se Slobo, dobro narod veli: "Umro onaj kome nemaš kad poći na sahranu!", ali prima pristojno saučešće:

- Hvala ti! Mnogo ti hvala!

Tek onda Slobov poznanik nastavi ljubopitljivo:

- A jeste li, bogati, babu ukopali sa popom?

A Slobo, onda, samo produži:

- Nijesmo, pop je pošao doma!

U APARTMAN DO UJUTRO

Neđe ispred same ponoći došao u Bijelu, kod Mila J. njegov davni poznanik iz momačkih cetinjskih dana. Začudio se malo Milo kasnome gostu, ali isto, pošto se pitaše za zdravlje, pošeđeše i popričaše. Ali cijelo vrijeme se odocnjeli Cetinjanin sve nešto vrpolji, pa će ne čekajući mnogo, ali koleći kao mačka oko vruće kaše:

- Ma viđi, Milo, ti si drug ljudi i Bog ti je dao da imaš dosta, a od svačijega dobra je bolje. Ako ništa drugo, onaj ko nema može se vazda zaleći kod tebe da pozajmi.

Vidi Milo odmah da ovaj tuče žicu za koju paru, pa veli:

- Dobro veliš i svaka ti je na mjesto i nemoj đaolju jednu više progovoriti!

- Ma oću još samo nešto, Milo, i zbog toga sam sa Cetinja zapucao pravo ovamo kod tebe. Hitno mi je noćas potrebito hiljada i nešto maraka! Ja znam da ti vazda u kuću imaš toliko, i vazda imao i činio ljudima, a ja ću ti ih ujutro vrnuti, ne zvao se ja kako se zovam, no ka najgora ženetina.

A onda Milo zazva ženu, pa će joj odmah:

- Ženo, spremi ovome čojku da nešto iźede za večeru, a onda mu spremi krevet u najljepšem apartmanu koji imamo, e će kod nas konačiti!

- Ma čekaj, Milo, jesi li pri svijesti! – veli ovaj.

Nijesam ja došao kod tebe da konačim, no da pozajmim pare i da ti ih ujutro vrnem!

- Znam, znam ja to dobro! – odmah će Milo. No, ako ti dam ja te pare, moram te držati kod mene do ujutro da mi ih vratiš!

VELIKIN TELEFON

Bio je slikar i boem Jovo Abramović, gotovo neponovljivi kotorski oriđinal. U mladosti je, kao mnogi Kotorani, nešto malo plovio, pa batalio navigavanje i posvetio se slikanju, a uz to i ugostiteljstvu za svoju i dušu svojih prijatelja. Vjerovatno da Kotor nikada nije imao originalnije birtije od „Đota“, one njegove, kako je još zvao, „Krčme izgubljenog vremena“ na Gurdiću, kroz koju se, kroz dvoja naspramnih vrata i bukvalno prolazilo kao kroz portun. A iznad vrata ono njegovo oslikano na dasci: „Trattoria del tempo perso - GIOTO“.

Đekad bi, u onim međuvremenima - sve od pića i nesanica, pa do slikanja i odlazaka biciklom do Staroga grada - navraćo Jovo kod majke Velike. A onda bi se sa njenoga kućnoga telefona javio prijateljima i popričao. Počelo to da smeta majci, pa kako se Jovo ufati telefona, Velika će: „Jovo, potroši mi taj telefon!“, pa opet drugi put, i svako malo: „Jovo, potrošićeš mi telefon!“

I sve tako, i sve češće, iz dana u dan ista priča, pa Jovu dobro ušlo u uši: Trošiš mi telefon!... Trošiš mi telefon!... Trošiš mi telefon!..

A onda, jednoga dana dođe Jovo sa jednom kesom kod majke, iz nje izvadi svoj kućni telefon, pa iz utičnice na zidu iskači Valikin telefon, a ukači svoj. Gleda ga Velika, pa će: - Što radiš to, Jovo?

A Jovo će odmah:

- Evo, mama, da trošim malo i moj telefon!

IMAO BITI ZAKLAN

Dobri tivatski drugari Slobo i Gašo su se u mnogo čemu slagali a najviše u piću. Ali se dogodi da se izjutra nađu u gradu, sami ili sa društvom, pravo da protegnu noge preko Pina, a onda u kafanu, pa po jednu, pa po drugu, pa po nekoliko trećih, pa ko zna koliko četvrtih... A doma, žene ih čekaju sa ručkom, ali prosto to što ih čekaju, kada oni ne bi, sve češće, dolazili uletvljeni.

Počelo sad već, bogami, da to debelo smeta, pogotovo Slobovoj ženi, pa čim se on pojavi pripit na vratima, ona – jedna glava, a devet jezika. Ali Slobo ne abada za to, no što naučio - ne zaboravio.

A onda, jednoga se jutra ponovo nađoše Slobo i Gašo i odmah povedoše priču o još jednom, pijanom, jučerašnjem danu. Veli Gašo:

- A, bogami smo se juče bili baš dobro naćućali. Ja sam, čim sam došao kući, nešto malo izio i odmah zaspao kao zaklan!

A Slobo će odmah:

- Eee, ti si zaspao kao zaklan, a ja sam imao biti zaklan!

POČNI TI

Očetvoronožio se se Kotoranin Vučko Milanov sa izabranicom svoga srca Vjerom, pa onda se dogovorili da on, đe je i do tada, još koji mjesec, ili možda i cijelu godinu, nosi đecu pri mudima. Jer vele, jest da su đeca radost, ali ajde malo da se provedu i obiđu svijet, a toga drugoga leba će imati kad da se najedu.

Tako i bude, pa neđe poslije jedno godinu dana, riješiše da prave đecu. Vjera već poodavno izračunala kad

su joj plodni dani, pa redovno obavještava Vučka; „Još tri dana!“, pa: „Još dva dana!“, pa: „Moraćemo šutraveče!..., pa dođe i to šutra, ali predveče, pošto se Vučko, po običaju, spremi da izađe sa društvom do konobe na partiju trešete i briškule, ona ga upozori:

- Vučko, znaš moramo noćas „rabotati“, pa nemoj molim te kasniti, ili se slučajno zapiti!

A Vučko, što naučio ne zaboravio. Bilo je i trešete i briškule, ali bogami i družbe i pića, pa onda,dati, i pjesmice ispod glasa i potraja to do iza ponoći. Vraća se Vučko kući pripit, umoran i sanjiv, a Vjera već legla. Ne paleći svijetlo zavuče se on pored žene pod jorgan – planinu. Vidi sad i ona koliko je sati, a on zakomrčio i premliječio očima i samo što ih ne sklopi. A onda će Vjera, prijekorno i šetno:

- Pa, Vučko, jesmo li se dogovorili da ćemo noćas nešto raditi?

A on će onako sanjivo:

- Jesmo, jesmo, dogovor važi! Ajde ti počni, a ja ću nastaviti!

NI METRA VIŠE

Volio je kotorski pomorac Božo N. da navigava mimo drugoga pomorca, ali mu navigavanje omrzlo, ne zbog broda, nego zbog aviona. Kad mora da se ide na brod, treba skoro vazda ići u daleke zemlje, a kako drugo nego avionom. A on je od toga čudovišta i takve vožnje vazda imao strah, ali i za to je izmišljao lijek, kakav - takav. Na pō ure - uru prije ulaska u avion znao bi popiti viskija, što više - to bolje, da bi mogao, kad uđe u avion, što prije zaspati i što duže spavati.

I jednom prilikom, krenuo Božo sa tivatskog aerodroma za Beograd, pa dalje za Frankvurt, pa onda za Singapur... Prvo u Kotoru, pa u Tivtu, pa na aerodromu, poduže se Božo, uz viski, ispozdravljao sa prijateljima i čim je ušao u avion, zaspao je kao iza sise.

A onda ga iz sna trže glas stjuardese:

“Dragi putnici, letimo iznad Valjeva, na osam hiljada metara...!”

Onako bunovan, Božo će glasno:

- Ni metra više!!!

NE MOŽE SE OKRPITI

Bilo neko zimsko vrijeme, a Bokelj Sveto putovao autom i sa ženom iz Kotora, preko Cetinja, pa za Podgoricu. Već iznad same Budve bilo je poledice, a ispod Piramide i preko Brajića sve više i leda i snijega. Svetovoj ženi se usput pripišalo, ali kako stati na uzbrdici, pa se poslije namučiti da kreneš, ili da ne kreneš uopšte.

I tako, izdrža i auto, ali nekako i Svetova žena, do na vrh Obzovice. I čim su se krenuli spuštati, Sveto zaustavi auto uz jedan veliki smet, a žena izađe, čučnu između auta i smeta da olakša sebe. Kako je po putu bio led kao staklo, a pošto sve to potraja malo duže, napravi se potočić ispod Svetovog auta, pa još i zadimilo već i na drugoj strani. I baš u tom trenutku iz suprotnoga pravca naiđe jedan auto, pa ne videći ženu koja je čučala, a videći kako isparava ispod Svetovog auta, dobro uspori i spušti staklo, pa će kad je bio naspram Sveta koji bješe isto spuštio staklo:

- Prskao ti je kiler!

A Sveto odmah viknu za njim:

- Znam, znam! Ali ovaj se ne može okrpiti!

A KAKO JE JOZOVOJ ŽENI

Česta jutarnja slika na tivatskim Pinama: stari kompanjoni i komšije Tripo i Jozo fataju po nekoliko krugova i protežu noge. Osim toga i upadljivi - Tripo mal i lak kao pero, a Jozo otutašan i podebeo, pa ti se čini da su drito sa filmske trake iskočili Stanio i Olio. A onda obično završe u kafani, na po jednu, drugu, treću...

Jednoga jutra Jozo se ne pojavio, a Tripo zaglavio u nekom drugom društvu. Popilo se dosta, pa neđe, ispred samoga ručka, krenuo Tripo kući, polako, nogu mimo noge i teturajući. Nekako uz put sustiže ga i njegova žena, pa onako ijetka na njega, a i povisoka i jaka da bi ga u zubima mogla nositi, obuhvati ga rukama i zadiže ga na rame, pa produži kući.

Kad su prolazili pored komšijine kuće, vidi Tripo Joza, pa poče da se smije, a žena će onako nervozno:

- Nemoj se smijati, e ću te sad bačiti!

A Tripo će odmah:

- Muči i nosi! A kako je Jozovoj ženi!

TATIN OSMI RAZRED

Bio je Josip, sin Kotoranina Blaga lijepo i vaspitano dijete. Pa onda već uveliko i srednjoškolac i solidan đak. Ali, ni drveta bez grane, ni čovjeka bez mane, pa tako i Blagov sin. Nije neka velika mana, ni ništa baš strašno bilo to što je đetićak propušio. Na kraju, svi pušači i počinju neđe oko šesnaeste - sedamnaeste godine.

Krio je to Josip neko vrijeme od roditelja, ali jednoga dana majka otkrije da joj sin puši, pa će: "Te ne valja, sine!", te: "Nije dobro za zdravlje!", te: "To dosta i košta!"...

Sluša Josip neko vrijeme, a onda mu dosadilo, pa da bi se kako tako opravdao, prekida majku:

- Dobro, majko, ali ja sam propušio u srednjoj školi, a moj tata kaže da je počeo pušiti kad je bio u osmom razredu!

A ona odmah nastavi:

- Eee, ali tvoj tata je u osmom razredu imao osamnaest godina!

NE GLEDA ME LIJEPO

Umro otac marineru Lakiju, pa kako je i red, njegov drug Kotoranin Duško Jovanović došao na saučešće.

Kako mrca nijesu držali u kapelici, nego u kući, ostao da ga prešedi, između ostalih, i Duško. I baš se potrefilo da je na jednom zidu, tačno preko puta njega, bila obješena jedna uveličana i uokvirena slika nekog postarijega čovjeka, sa crnogorskom kapom i podužim, zasukanim brkovima. Čim je sio, Dušku odmah sve to upalo u oči. Ali i još nešto - starc je bio razrok, pa je gledao kao biza na dva zeca. A onda Duško odmah zove Lakija:

- Laki, ko ti je ono na onoj slici?

- Jedan od mojih predaka! - veli Laki.

A Duško će brzo i ozbiljno:

- Laki, da znaš da me ne gleda nešto lijepo!

NAGLUVI POP

Vidi pop Mate da mu neko stalno potkrada od lemozine, ali nikako da utvrdi ko je. Počelo popa već to i da muči, pa posumnjao na crkvenjaka Dina, ali Dino se brani i veli da bi rađe sebi otkinuo ruku, nego uzeo iz crkve.

- Dobro, moj Dino! – veli pop. Ali ajde, isto, da te ja ispovijedim!

Dino kleknu po sredini crkve, a pop Mate uđe u ispovjedaonicu u dnu crkve, zaškrinu za sobom vratanca i šede na klupicu. A onda poče ispovijed:

- Dino, zakuni se da nijesi krao od lemozine?

- Ne čujem, pope, ništa! – veli Dino.

- Pitam te, jesi li, ili nijesi krao crkveni novac! – sad će jače pop.

- Opet ne čujem ništa! – uporno će Dino.

Sad će pop najglasnije i što mu grlo daje:

- Pitam, jesi li krao novac iz crkve???

- Ne čujem, pope, zbilja ništa! – mirno će Dino.

Izlazeći iz ispovjedaonice, pop Mate će bijesno:

- Dobro, Dino, idem ja sad napolje, a ti unutra u ispovjedaonicu, pa me pitaj nešto da vidimo čuje li se?!

Tako i bi. Osta pop na sredini crkve, a Dino uđe unutra i prikrenu vratanca, pa će dosta glasno, i preglasno:

- Pope, jesi li mi spavao sa ženom?

- Ovo se, stvarno, ništa ne čuje! - ozbiljno dodade pop.

UMJESTO POGOVORA

Ovo je, zbilja, jedna od onih knjiga koja nije nastala baš slučajno, ali koja, opet, ima mnogo slučajnosti. Zapravo, ona je nastajala od slučaja, do slučaja - s vremena, na vrijeme; od oriđinala, do oriđinala; od priče do priče. Zato se ni ovoj, kao ni prethodnoj mojoj knjizi crnogorskog narodnog humora u anegdotama, ne zna baš tačno ni vrijeme kada je nastajala, ne zna se, do kraja, tačno ni ko je sve pisao i dopisivao, niti se zna da li će, kada će i ko će je sve dopisivati. I kao što sam napisao na početku i ove knjige: i nju su davno počeli, dugo pisali i opet je ne završili mogi imeni i bezimeni, a ja sam samo prikupio i posložio njene listove.

A to prikupljanje traje već preko trideset godina. I tih listova – priča ima podosta preko hiljadu. Tačno tri stotine (300) ih je objavljeno u ukupno tri izdanja prve moje knjige „Bez uzla na jezik“. U ovoj knjizi se našlo trista dvadeset i četiri (324) anegdote, podijeljenih u četrnaest ciklusa. Od toga, dvjesta i devedesetjedna (291) nova i trideset i tri (33) priče koje su već objavljene u prvoj knjizi. Dakle, ovo je nova knjiga sa, tek nešto malo starih priča.

Naime, u mojoj prvoj knjizi anegdota posebno je bilo obrađeno trinaest likova. Sve nove priče o tim „starim“ oriđinalima, u međuvremenu prikupljene, našle su se u ovoj knjizi, u prvom ciklusu „Stari oriđinali i nove priče“. S druge strane, u sljedećih jedanaest ciklusa ove knjige posebno su obrađena dvadeset i tri „nova“ lika. Ali ni svi oni nijesu baš potpuno „novi“. Iako nijesu posebno obrađeni u prethodnoj knjizi, neke anegdote o ovim likovima su već u njoj objavljene. Zato sam iz prethodne knjige i preuzeo neke od njih, ili tačnije – dvadeset i jednu anegdotu, da bih zaokružio cjeline o „novim“ oriđinalima.

Kako sam već u drugom, dopunjenom izdanju moje

prve knjige, posebno obradio humor u anegdotama vojvođanskih Crnogoraca i objavio ciklus „Dim u dim u Vojvodini“, a u trećem, opet dopunjenom izdanju, i humor u anegdotama ševerne Crne Gore u ciklusu “Ševerne riječi”, čini mi se, da gotovo, kao da je bilo potrebno da se u ovoj knjizi, uz pozajmljenih dvanaest anegdota iz ranijih izdanja, nađu i posebno zaokruženi ciklusi podgoričkog i primorskoh humora - “Cikotići i komšije” i “Primorci i furešti”. Sve ovo, je li potrebno napominjati, uz cetinjski humor, kao najprepoznatljiviji u Crnoj Gori i kao “noseći”, kako u prehodnoj, tako i u ovoj knjizi.

Kad je jezik ove knjige u pitanju, gotovo da ne bi trebalo ni napominjati koliko je potrebno bilo ovu građu što autentičnije prenijeti. Na kraju krajeva, moja prethodna knjiga “Bez uzla na jezik”, koja je, u stvari, prva beletristička knjiga koja je još 1995.g. objavljena na crnogorskom jeziku, sa glasovima Ś, Ż i Ʒ, uz, naravno, jekavski jotovane Đ i Ć, najbolja je potvrda za to. Kako je u međuvremenu došlo do pravopisnog normiranja crnogorskog jezika (istini za volju, sa trideset i dva glasa), naravno, da je i ova građa na isti način obrađena, uz napomenu da nijesam išao baš do kraja sa dosljednom primjenom gore navedenih glasova, između ostaloga i da bi se pokazalo svo bogatstvo crnogorskog jezika, kako “varijantsko”, tako i leksičko.

O jednom drugom nivou jezika ove knjige je, takođe, neophodno nešto reći. Naime, u prethodnoj knjizi sam dosljedno nastojao izbijeći, psovke, grubu, ili vulgarnu riječ. Ili, što bi narod rekao “šporku” riječ, šporkecu. I ovoga puta sam se dugo kolebao da li tako da uradim. Međutim, kako sam poslije prve knjige imao dosta sugestija, ili čak i zamjerki, što sve nijesam ispričao iz “punanijeh” usta i “ne spuštajući jezik iza zuba”, ovoga puta sam se odlučio da priče oriđinala prenesem, zbilja

"bez uzla na jeziku". Uostalom, takvih slučajeva u ovoj knjizi i nema puno i, u tom smislu, nadam se da mi neće biti zamjereno. Ili ne, barem, previše. Jer, zbilja, anegdota nije ono što jeste ako joj i jezik nije autentičan.

I na kraju, mislim da ova knjiga ne bi bila kompletna bez navođenja izvora, a pogotovo rječnika manje poznatih riječi i izraza. Možda sam mnoge riječi i izraze i mogao izbjeći, ali ako se želi sačuvati autentičnost i životnost anegdote i cijeloga konteksta iz kojega nastaje, ili u koji je smještena, onda itekako treba voditi računa i o jeziku koji uz, naravno, "poentiranje" na kraju, čini, u stvari, i suštinu anegdote . U tom smislu, u rječniku manje poznatih riječi i izraza, nijesam se bavio ni porijeklom ni, mogućom, višeznačnošću riječi, nego samo neophodnim objašnjenjima za lakše razumijevanje ove knjige.

Autor

RJEČNIK

MANJE POZNATIH RIJEČI I IZRAZA

Abadati – pridavati važnost
Abrum – mamac za ribu
Aj-bo – u značenju: ne, pa ne; neće, pa neće
Alamaka - džabe
Alavertiti se – doći sebi, osvijestiti se, shvatiti, ukapirati
Alavija – kako treba, dobro
Arivati – doći, stići

Baba zeman - davnina
Bajer – vjetar, vjetrina, promaja
Ban božji – neko, ili nešto što nije ubjedljivo, upečatljivo, ali što je u poređenju sa nekim, ili nečim drugim, sličnim ubjedljivo
Banda – u značenju: strana;
Bandača – ona daska, drvo i sl. koja je sa bande, strane
Banjica – veća posuda za kupanje
Barabar – jednako, podjednako, fifti-fifti
Barakin – spadalo, zanovetalo, šaljivdžija
Bedrnica – daska na krevetu, ili slično, koja dolazi sa strane
Berekin – vragolan, mangup, šaljivdžija
Beštijati, bestijati – blesaviti, lupetati gluposti
Beštija – šaljivdžija, oriđinal
Beštimati – psovati
Bezdom – kuća onih koji rijetko,ili kasno idu svojoj kući
Bićerin – čašica
Biljet – karta, ulaznica, priznanica, cedulja
Bira – pivo
Biti u volju – biti raspoložen, otvoren; sa nekim se slagati, prijateljovati

Bi3a – kučka; pogrdno: za ženu
Bljuštaka – najgora rakija; fig: loš, najgori čovjek
Bočica – boca, flaša
Bon, -a, -o – bolestan
Bolj, bolj, bolj... – u značenju: idi, idi, idi...
Borina – pećina
Botilja – boca, flaša
Briškula – vrsta kartaške igre
Brlja – loša rakija
Brzorek, -a, -o – onaj koji je brz na riječi, koji mnogo ne razmišlja prije nego kaže
Budžovan – funkcioner
Burdikovati – đavolu svirati, lutati, praviti probleme
Buričati – puhati, duvati
Butiga – prodavnica, zanatska radnja

Catara – trajekt
Cicnuti (se) – podići, zadići; skočiti, iskočiti
Ciglo – malo, samo malo, tek toliko
Cijukati – u značenju: piti, ispijati čašu, lagano piti
Cipan-cijeli, -a, -o – čitavi, bez ostatka, cijeli, baš cijeli
Crnokrug – vrsta zmije
Cuk – kraći balvan

Čabar – badanj, bačva
Čapati – brzo, ili iznenada zgrabiti, uhvatiti
Čazben, -a, -o – koji voli, kojemu nije žao da časti
Čēpati – ići, kretati se
Čestopiš – često mokrenje
Četvoronožiti, očetvoronožiti se – oženiti se
Čibijoša – ironično: povisočija đevojka, ili žena
Čiti, -a, -o – isti, baš isti
Čomiga – čvoruga

Ćakulati, ćakula, ćakulona – ogovarati, prepričavati, pretresati; ogovaranje; ona koja ogovara
Ćaondan – prekprekošutra
Ćasica – mala posuda, čančić
Ćenje, poćenica – jeftinije, pojeftinjenje
Ćeo – htio
Ćeskota – tijesno mjesto, tjeskoba
Ćić – jaka hladnoća, mraz
Ćitapi – knjige, libri
Ćivoruša – ironično: povisočija đevojka, ili žena
Ćopešati se – svađati se
Ćućadur – onaj kji voli da ćuća, da pije, pijanac
Ćućati – sisati, piti
Ćukati – biti sam, samovati
Ćumez – malo, neugledno i zapušteno mjesto
Ćuvik – kamena uzvišica

Da kam pukne – u značenju: najviše
Dati – u značenju: valjda
Davija – vika, graja, svađanje
Deboto – skoro, gotovo, čini mi se, mislim
Degati se – veljati, poljuljkivati se i zanositi se pri hodu, drčiti se
Degenječiti se – veljati se, zauzimati neke neprirodne poze i pokrete, drčiti se
Denjati, (ne denjati) – udostojiti, imati volje, želje, ili poštovanja prema prema nekome, ili nečemu
Denjožan, -a, -o – vaspitan, umiljat, sažaljiv, susretljiv
Destregati – izgubiti, nestati, uništiti nešto, oštetiti, ukinuti
Dešpekt – volja za inaćenjem, inat
Dojaditi – dosaditi
Dosmrđeti – dosaditi
Došantati – dovući se, docotati, doći jedva i s mukom

Dotur – doktor, ljekar
Dragarati, zadragarati – lupkati, lupetat inečim, zatresti
Drito – pravo
Drpiti – ukrasti
Drugojače, drugojačije – drugačije
Drugoseljanin – ko je iz drugoga sela
Dvoriti – čuvati bolesnika, biti stalno pored nekoga

Džardin, đardin – bašta

Đekad, pođekad – ponekad
Đetićak – poodraslo dijete, momčić, mladić
Đevojak – đevojka (ironično)
Đipiti se – skočiti, dići, zadići
Đondati – cotati
Đuvegija – ljubavnik

Fastakun, fastače, fastak – u značenju: fakinčić, spadalo; može, ali ne mora biti u pogrdnom značenju: neozbiljan, nevaspitan
Feštit (veštit) – od: vešta (odjeća), muško odijelo
Fundać – toz, talog od kafe
Figurati – izgledati
Fijok, fijočić – podvezak, zavezak u kosi, na odjeći, ili na nekom svečanom,ukrasnom pakovanju
Fijumanat, ili fijomanat (novo) - baš novo, potpuno novo, iz paka, neupotrebljavano
Fjondra – praćka
Foj (karte) – list papira
Frkun, frkunić, frkunčić – tek poodrasli momak
Frut – rod, prinos u zemljoradnji
Fundać – toz, talog od kafe
Furešti – stranci, novopridošli, oni koji su doselili

Galiot (galijot) – mangup, ženskar
Gandžati – ići nespretnim, nezgrapnim korakom
Giliknuti – bačiti, izbačiti, izmjestiti
Gnjat, gnjatovi – listovi noga
Gorogled – dobro vidno, uočljivo, iznešeno mjesto
Gradele – metalna rešetkasta ploča za pečenje ribe na vatri
Grduljica – mala, sitna i neugledna; ne mora uvijek značiti i pogrdno
Gulozan, -a, -o – od: gulozeca - halapljiv na hranu, poslastica

Ijed, ijediti – ljutnja, ljutiti
Imajlija – onaj koji ima, koji je imućan
Infisati – umisliti
Inokosan, -a, -o – onaj koji je sam, ili oni kojih je malo u porodici za neku veću rabotu
Insan - čeljade
Iskekečen,- a,- o – ukočen, usukan, ispružen
Iskekečiti se – izviti se neprirodno, isprsiti se
Ispampanati – isprepadati
Ispizdriti (oči) – razrogačiti oči,
Izdeventati – izaći na kraj sa nekim
Iźedov – koji je slatkoran, halapljiv na hranu
Iźesti – pojesti, izgristi
Upizdriti – upadljivo se zagledati
Iznebuha – iznenada
Izubaha – iznenada
Izvanjski, -a, -o – koji je izvana, sa strane, strani
Izventati, izventavati – izmisliti, izmišljati

Jaketun - kaput
Japrak, japračina, japrakoša – visok i snažan čovjek (žena)

Jatoran -,a,- o – krupan, razvijen
Jovo-nanovo – ispočetka, ponovo, opet

Kain – lavor
Kalajisati – presvući i zaštititi kalajem lim i sl.
Kalavati, kalavanje – psovati, psovanje
Kamara – soba
Kamastre – lanac iznad vatre, ognjišta; verige
Kanice – serpentine
Kanoćal, kanoćao – dvogled
Kanoćale – naočare
Kantun – ugao, ćošak
Kapiti se – osvijestiti se, dośetiti se, ukapirati
Karijega – stolica, najčešće drvena
Karjapi – ljuti krši, nepristupačni kamenjar
Kartulina (duvana) – kutija, škatula duvana
Kažin – javna kuća
Keljati – sekati, teško i jedva nositi, s mukom vući
Kenjkati, (kenjkav,-a,-o) – stalno se žaliti, kukati
Kičeljati (kičeljiv, -a, -o) – vječito zakerati,dosađivati, sitničariti,nervirati se
Kiškati – podbadati
Klačunar – kalčina, đe se gasi kreč
Klapusati – mrzovoljno ići, degati se, poviti se naprijed pri hodu
Koćeta – postelja, krevet
Kogulica – ibrik, džezva za kafu, pićonica
Kojevitezati – dizati viku, galamiti, preglasno psovati
Kokot – u značenju: kriška; npr: kokot krtole
Kolećati se – ljuljati se, pomijerati se na dodir
Kolež – plač i lelekanje
Koliti – vrćeti se, namiještati, stvarati zgodnu situaciju
Kontati – računati
Kontresati – prepričavati, ogovarati, pretresati

Kopanja, kopanjica – posuda za kupanje i sl., najčešće drvena
Koram – đon
Kotroban – škija, duvan za motanje, ili savijanje
Kotula – suknja
Krička, kričke - kriška – kuvano jelo sa kriškama krompira
Krnjetak – kvarni, slomljeni zub
Krok – korak
Kržuljica – mala, sitna, nečemurna i neugledna; ne mora uvijek značiti i pogrdno
Kucov – pas, bɪšin
Kukrica – zakržljalo, malo drvo
Kukumakati, kukumakanje – vječito jadanje, stalno se jadati; jadanje
Kumbulj (na kumbulj)– gomila, zajedno, isto, na gomilu
Kurcobecati se – veljati se, praviti se važan u uspravnom položaju i pri hodu, drčiti se
Kurep – visoki i štrkljasti čovjek
Kurnjaviti – dimiti
Kurobecati – u stavu, u pokretu se, dugo i uporno praviti važan, veljati se, drčiti se
Kušin – jastuk
Kvantijera (gvantijera) – pjadela, tacna, metalni poslužaonik
Lajati, lajona – ogovarati, mnogo pričati; ona koja olajava

Lebnik – neradnik; uglavnom ironično: onaj ko zarađuje za hljeb, odnosno ko ne zarađuje (ironično)
Lemozina – novčani prilozi koji se daju, ili ostavljaju u crkvi, uglavnom sitni novac, milodar
Lentrati, lentravati – fotografisati
Libri, libra – knjige

Lika – kaiš od zelene kore drveta, ili sl.
Litrositi se – osloboditi se, otarasiti se
Lokadur – onaj koji mnogo pije, "loče"; pijanac
Lumbrelin, lumbrela – kišobran

Ljemozina – novac, uglavnom sitni i metalni koji vjernici ostavljaju, u crkvi, kao prilog, milodar
LJuska – ćepanica, dugačko i glatko uzduž rascijepljeno drvo

Macakan – mesar, strvoder
Maceo, macelo – klanica, mjesto đe se kolje stoka
Macoglav, -a,- o – zadrt, tupoglav, kojemu je debela "krga"
Mahinjača – vrsta loše rakije, od mahinja
Makanja, makanjče, makanjčad – beba, bebe
Makinja – mašina
Mandrać – na obali, ograđeni prostor za barke i čamce
Mantenjuta – ljubavnica
Marinero – mornar, pomorac
Matrosina – visok i snažan, a nezgrapan i priglup čovjek
Medidžini – medikamenti, ljekovi
Medigo – doktor, ljekar
Mekofuk – tek ispečeni i još topli i meki hljeb (Od: "mek" i "fukati" - jesti)
Meštar, mešter – majstor
Meteh – bogatstvo, imovina, imanje
Mistio – veliki limeni sud za kupanje i pranje
Mjera-trbuh – kada ima dovoljno, i previše da se jede
Mnim – mislim
Mobilje – namještaj
Mošnje – testisi, muda
Mrtvuljasto – sporo, bezvoljno

Nabiguzica – iždedov, onaj koji je slatkoran, koji voli džabe da jede
Naćopljen, -a, -o, naćopiti se – koji je digao nos, ljut; naljutiti se
Nakoliti, skoliti se – namjestiti se, slučajno se dogoditi
Nakonatoriti se – nakaniti se; nagoditi, dogovoriti se
Nakužati, kužati, skužati – naplatiti dug, naplaćivati, izračunati
Nakvečiti se – nadnijeti se, pogledati, pripogledati, nagnuti se
Naljesti – naići
Napolumentati – dobro se najesti
Napučen, -a, -o, napučiti se – ijedak, ljut, previše ljut; naljutiti se
Naredan – spreman
Natrikulati se – napiti se
Navalica – gužva (u prodavnici i sl.)
Navigavati – ploviti
Nečemuran,-a,-o – mal, zakržljao, neugledan, zgrčen
Ni pet-ni šest – u značenju: odmah, brzo, „kao iz puške"...
Novitadi – novosti
Nōžice – makaze
Nužden - koji ima potrebu, nuždu

Obariti – skuvati, prokuvati
Objehnuti se – promijeniti se na bolje, izgledati bolje, oveseliti se
Obličke – halapljivo; brzo i nedovoljno sažvakano jesti
Obnoć – noćenje, konačenje
Obrecnuti se – brzo i nervozno reagovati, oštro odgovoriti
Ocale – naočare
Odćasiti se, rasćasiti se – zavrnuti, podići suknju ili haljinu, raskopčati se

Odurno – odbojno, nadmeno, odvratno
Ođenuti se, ođesti se – obući se, obući nešto svečanije
Ofajdara – ljubavnica *(pogrdno)*
Ofajditi se – okoristiti se; od: fajda (ili: vajda) – korist
Ofrlje – otprilike
Oftati – otkriti, saznati, zazreti, prokužiti
Ojezati – udebljeti se, predebljati
Okidoljak – parče, parčence
Okojasiti se – oporaviti se
Okojaviti se – malo se oporaviti
Okopati se – zauzeti se, zagristi, namjeriti se
Okraštiti – odsjeći grane sa stabla
Okrojka – uglavnom visoka, a može uz to i lijepo građena i zgodna đevojka
Ona rabota – muški, ili ženski polni organ
Ondan – prekošutra
Opretiliti – udebljati se, popuniti se
Oprućiti – poći naglo i brzo, poći daleko, pobjeći
Opučati – ići, poći, polaziti
Opuhati – ukrasi
Oštiriti – poći naglo i brzo, pobjeći
Otkrpiti se – osloboditi se
Ošporkati – unerediti se
Oturačiti – zadržati se, ostati dugo
Otutašan, -a, -o – velik, povelik
Ožica – kašika

Pak – svežanj, nešto upakovano
Palamuditi – lagati, lažikati, krivinati, blefirati
Panjok (hljeba) – štruc, vekna
Parićati – kuvati
Parlan – jezik, oštar jezik
Parlati – mnogo pričati
Pās – uzn: pojas

Pasać, pasađ – putovanje, putarina, put
Pasamisao – muški polni organ,metaforički od: da te pasa, (prođe) misao
Patihnuti – stati, odmoriti, počinuti
Pazariti, pazarovati, opazariti – trgovati, potrgovati u pazaru
Pedavo – nevješto, nezgrapno
Pero – u značenju: vrijeme, doba
Pero, u to pero – u značenju: vrijeme; u to vrijeme
Peškati – loviti ribu
Piljkati, piljnuti – zadirkivati, čačkati
Pinjata, pinjatica – lonac za kuvanje koji se kači nad ognjištem
Pirija – lijevak za vodu, vino
Pišulin – penis
Pjadela – poslužaonik
Pjombo – pravo, pravo naniže
Plijeviti – čupkati sitnu travu i korov oko zasada
Poćenica – pojeftinjenje
Poćopešati (ćopešati) – posvađati se, podavijati se
Podavijati se – posvađati se (od: davija - svađa, vika)
Podijevati, pođesti – počinjati, početi priču
Pogān – ništaroba, fukara
Pogrešenica – ona koja "pogriješi", koja van braka ima odnose, ili vanbračno dijete
Pojekuša – ona koja se stalno žali, ječi da je bolesna
Pokriti se ušima – prećutati
Polijepo – u značenju: podosta
Pominjažina – loš čovjek
Poneviti se – praviti se nevin, izigravati nevinašce, blefirati
Ponta – ograđeni dio uz obalu za vezivanje barke, za odmor i sl.
Ponten, -a, -o – sposoban; koji ima ponat, snagu

Poprek, u poprek – poprečno
Portik – hodnik
Poružnjati – postati ružan, ružniji
Posigur – sigurno, tačno
Posokoliti, osokoliti – ohrabriti
Pospavuško – onaj koji je pospan, koji mnogo spava
Postopica – putić, uski put kojim samo pješak (stopa) može proći
Postraničke – sa strane
Poštetiti, oštetiti – pokvariti
Pošto-zašto – bud zašto, za bilo koliko
Pošutiti se – „pokriti se ušima“, prešutati, primiriti se
Pot, potiti se – znoj, znojiti se
Potonje, u potonje – posljednje, u posljednje vrijeme
Potprhnuti – poodrasti, prispjeti za ženidbu, ili udaju
Potrebit – koji ima potrebu
Povukov, povukulja – pogrdno: onaj koji se „vuče“ po narodu, koji luta
Prčić – momčić, već kad drago prispio za ženidbu
Preboj – zid od pruća oblijepljen krečnim malterom
Pregnati – u značenju: prebačiti, prećerati
Pregriješiti – preskočiti, zaboraviti
Premliječiti (očima) – zasaniti, gotovo sklopiti trepavice
Presmrđeti, dosmrđeti – dosaditi, dojaditi
Preša – potreba, neodložni posao
Prešiti – žuriti
Prežati – strpljivo i nepomično osmatrati, nekoga čekati
Prida, pride – dodatak
Prinćipesa – priceza, ljepotica
Pripeka – žaropečina, kada pripeče sunce, var od dnevi (oko podna)
Prispjenak, prispjenko – ironično: sin; od: onaj koji je prispio za ženidbu
Prišalatiti – nešto (može i nekoga) nečemu na brzinu, ili

reda radi dodati, prilijepiti (najčešće pogrdno)
Pritakati – nešto (može i nekoga) nečemu na brzinu, ili reda radi dodati, prilijepiti (najčešće pogrdno)
Prkno – guzica, zadnjica
Proćik, -a, -o – bistar, promućuran
Promicati – početi, tek početi i prorijeđeno padati (za snijeg)
Provrtan,-a,-o – snalažljiv
Prten, -a, -o – pamučno
Prvina – početak
Punoručan, -a, -o – koji ne štedi i voli da časti
Pušarica – kućerak
Puštiti vodu – pomokriti se

Raskolećan – rasklimatan
Razgaćiti se – skinuti gaćae
Rebnuti – kazniti
Rečoparan,-a,-o – onaj koji ima oštar jezik, koji mnogo priča, koji je šporkoga turina, jezika...koji je šporkotur
Rgnuti – pomjeriti, malo pomjeriti
Rletati – lutati, obijati po narodu i po svijetu
Rnjati se – jakati se, rvati, drpati
Rtenica – kičma, leđa
Rudina – livada

Saket – papirna vreća
Samodruga – ona koja je trudna
Sekati se – nositi se sa nekim, ili nečim
Skapulati, ukapulati – spasiti se, pretećи, utećи
Skočac – koji je brz, okretan, sposoban
Skopost – snaga
Skućiti se, okućiti se – zasnovati porodicu i dom
Slatkoran, -a, -o – koji voli da jede, koji je gurman
Slomivrat – teški, nezgodni put u brdu, planini, kamenjaru

Smêsti se, pomêsti se – izgubiti se, ne snalaziti se
Smok, smočiti – hrana (uglavnom meso) što ide uz hljeb, jesti hljeb sa još nečim (uglavnom oskudnim)
Snemoći se – oslabiti, prenemoći se, izgubiti moć
Sobrazan, -a, -o – stidljiv, pošten
Sojlija – onaj koji je od soja, od dobre kuće, kućić
Solad – novac
Somić – bočni otvor u slamenom krovu kuda izlazi dim
Sorela – sestra
Spadalo – šaljivdžija,duhovit čovjek, zanovetalo
Sporiječkati, sporečkati, porečkati se – posvađati se
Spučiti (se) – uobličiti, udebljati se
Srbiguz, svrbiguz – dosada, obijest
Staplajisati (se) – smiriti, primiriti
Starevina – đedovina, onoi što je ostalo od predaka (kuća, imanje)
Staviti na brke – pojesti, iźesti
Stimavati – procjenjivati u pogodbi, može: i davati prednost i počast nekome; opremati i otpremati...Od stima: čast, posluživanje
Stopanica – žena, supruga (od: ona koja ide u stopu, za mužem)
Strći, strknuti – naglo poći, izgubiti se
Strknuti-mrknuti – izgubiti se, nestati bestraga
Stube – stari crnogorski pješački put iznad Kotora
Stučiti se – poći žurno, brzo ići, sresti se, naći se u isto vrijeme na jednom mjestu
Suhorep, -a, -o – mršav, koščat
Sumanjkati, sumanjkavati – smanjiti, usporiti, smanjivati
Sumavati – posmatrati pažljivo, namjeravati
Sviriguz – nešto (npr: loša rakija. ili piće uopšte), ili stanje kada je čovjek sklon lutanju, rletanju, kada ga ne drži mjesto; onaj koji luta

Šapurati – šaputati, došaptavati se
Šempre-more – uzrečica u značenju: ne pa ne; kada se neko nešto zainati, kada neće da se pretvori i posluša
Šilok – vjetrina, jaki vjetar
Škacakin – mangup, probisvijet
Škanj, škanjić, škanjčić – vrlo niska i mala stolica, uglavnom četvrtasta i bez naslona
Škatula – kutija
Škerac, škerc – šala
Škercun – šaljivac, koji se šali, koji izvodi škerce
Škikati – zadirkivati
Škopacun – šamar
Škuribanda – mjesto sa strane đe je manje, ili nije uopšte vidljivo, neviđelica
Šmitati, pošmitati – ići bez cilja, vući se, povući se
Šnovati se, snovati se – bez cilja i bez potrebe vrćeti se, ići neđe, besposličariti
Šokati – sprdati se, ismijavati nekoga
Šontati – ići, zanositi u stranu
Špacakomin – čistač komina, odžačar
Špag – džep
Špenza – trgovina
Špica, spica – u značenju: zađevica
Špicaškandalo – oriđinal, duhoviti čovjek, onaj koji bača „špicu“ , zađevicu da bi se napravila zanimljiva priča, zanimljivi događaj
Špiclov – onaj koji voli da stavlja špice, da podbada, da pravi zađevice, špicaškandalo, koji je dośetljiv i promućuran, koji brzo reaguje
Šponda – bočni zid, ili daska u зogu za boćanje, ili gumeni odbojnik na bilijaru, koji igrači često i namjerno koriste da se od njega odbije boća, ili kugla
Šporak, -a, -o – prljav, nečist
Šporkeca – prljavština

Šporkotur, -a, -o – onaj koji je šporkoga turina (gubice), jezika
Špugar – puž
Štikati – koprcati
Šumolak(om) – lakim korakom da te niko ne vidi,ili ošeti; neprimijetno, tajno, nečujno
Šuster – obućar
Šušurati – šaputati, došaptavati se

Śeknuti, śekomanitii – brzo, nervozno, ljutito i glasno reagovati, oštro odgovarati
Śen crkveni – ograđeni, grobni dio oko crkve, crkveno dvorište, stobor
Śetivati – prišećati
Śetovati – savjetovati

Takulin – novčanik
Talauh – onaj koji ne mari, neće da čuje; ili čuje, a ne čuje
Tavulin, taulin – sto, astal
Tenac – mrtvac
Timun – upravljač, volan, kormilo
Tola – gomila ljudi
Toljaga – drveni štap
Tomobilj – automobil
Trefiti – naići na nešto, ili nekoga
Trešeta – vrsta kartaške igre
Trlanta – gužva, metež
Trmizati – pomijerati se, ići, kretati se
Trn – u značenju: drača (kao drvo), bodljikavo drvo
Trumba – sulundar
Tući žicu – pričom pripremati teren, navrtati vodu na svoju vodenicu
Tutaknuti – naložiti, gurnuti drva na vatru da se razgori
Tuturikati – previše glasno i mnogo pričati, ili vikati, može i pjevati, kukati i sl.

U guzicu... – znači: krajem, na samom kraju; guzica zime – krajem zime
U male – reći tiho, jedva čujno, sa vrh jezika
Udariti vrata po petama – stupiti u brak, prihvatiti nove, bračne obaveze
Udavača – đevojka prispjela za udaju, ona kojoj se priudalo
Uditi – škoditi, povraćati
Uglava, uglaviti – dogovor; dogovoriti sve detalje svadbe
Uglijeb – komadić ugljenisanog drveta
Ukebati – uloviti, uhvatiti
Uketan, -a, -o – nepretvoren, onaj koji je inadžija, koji ni po cijenu života neće da popušti
Ukončavati – namiještati
Ulecati se – glasno se i na daleko čuti, odjekivati, odzvanjati
Ulepan, -a, -o – pokisao, mokar
Umetak – ukrštenik
Uobročiti se – redovnim, čestim i obilnim obrocima udebljati se
Upizdriti – upadljivo se zagledati
Uporaviti – u značenju: uputiti se; može i: naučiti, steći naviku, znati
Uprasiti se – udebljati se
Urijetko – vrlo rijetko
Usekati – na silu, silom-nasramotu nešto uraditi, uvaliti, unijeti, smjestiti, nabiti
Uštivan, -a, -o – pristojan, vaspitan
Uvratak – ograđeni pašnjak
Užanca, užati – navika, imati naviku, stalno pokušavati

Vadžola, fadžola – pasulj
Vardanja – škripa, galama, klaparanje
Vardati, vardačina – mnogo pričati (ali uglavnom bezazleno)
Vavijek-zadovijek – cijeloga vijeka, oduvijek, baš uvijek
Velоćiped, velosiped – biciklo
Veljati se, veljanje – praviti se važan, drčiti se, drčenje
Vešta – odjeća
Veštit – muško odijelo
Vežgati, vežgalo – mnogo i dosadno pričati, onaj koji vežga
Viđenje – u značenju: pošeta; Doći na viđenje - u pošetu
Vijađ – put, putovanje i vrijeme koliko pomorac ostane na brodu
Vilajet – svijet
Vratonja – koji ima snažni, debeli, široki vrat
Vrći, vrgnuti – pobjeći
Vrnuti – vratiti se

Zabundati – dobro se obući, zapučiti se
Zađevica – razlog za svađu, sitna svađa, prepirka
Zakećiti – zainatiti se, od: kećiti - inatiti
Zakičeljati – zainatiti se, prepirati se, od: kičeljati - inatiti
Zakojevizati – dići graju, zakukati, zalelekati
Zakomrčiti – prispavati se, zasaniti, objesiti očne kapke
Zakučiti – barem malo i na brzinu nešto dobiti, okoristiti se
Zālijek – malo, vrlo malo, tek toliko
Zaludnji, -a, -e – uzaludni
Zamlatina, zamlatast,-a,-o – onaj koji je malo "udren u glavu", priglup, drvoglav
Zamrtvo – iscrpljeno, kao na samrti, kao mrtav, nepomičan
Zanago – vala, jes vala, zaista, odista

Zančati – zaći, izgubiti se iz vida
Zanemoći, zanemoćati – izgubiti moć, oslabiti, oboljeti
Zanovetati, zanovetalo – zbijati šalu, besposličariti, gubiti vrijeme; onaj koji zanoveta
Zapapriti – nekome nešto neobično, ili loše pripremiti
Zapragnuti – ostati bez mlijeka, ne musti se (krava, ovca)
Zapucati – u značenju: naglo, brzo i pravo poći neđe
Zaškrinuti – zatvoriti, pritvoriti
Zašontati – okrenuti, zanijeti se u stranu, zaći iza nečega
Zautupiti – tvrdo umisliti, uporno tvrditi
Zazvati – pozvati
Zdućiti – poći, naglo i brzo poći, otputovati, poći neđe daleko
Zera, zerica – malo; vrlo, vrlo malo; jedva; malčice
Zimośečina – soljeno i na dim sušeno meso, meso spremljeno za zimske dane
Zlopitan, -a, -o – slaboga apetita
Zmijoglava – ona koja ima malu glavu, a oštar jezik
Zucnuti – kratko reći, prozboriti

Žvert, -a, -o – okretan, snalažljiv, brz, nestašan

Зера, зерица – malo, vrlo malo, jedva, malčice
Зіpa – kamen
Зіpati - mnogo glasno, uporno i često zvati, dozivati
Зog - ograđeni prostor za boćanje

IZVORI:

ABRAMOVIĆ Novak, sa Cetinja: *Miševi u trk, Barin zub, Mamaaa!!!, Dnevnik, Štica, Krvavi mantil, Đetić u dar*
ABRAMOVIĆ, pok. Jovo, slikar iz Kotora: *Velikin telefon*
BABOVIĆ Rajko, slikar iz Nikšića: *Prva izdaja, Kviz*
BANIĆEVIĆ Budo, iz Nikšića: *Dobrodošao, zete, „Pobjeda" bez „ Borbe"*
BERBEROVIĆ Luka, slikar iz Morinja: *Nasmijao bih se*
BOGDANOVIĆ Pavle, sa Njeguša: *Cuk*
BORILOVIĆ Mićan - Učo, sa Cetinja: *S repom*
CEROVIĆ Rajko, publicista iz Podgorice: *Tašta, dođem ti dvjesta*
ČOVIĆ Velibor, novinar iz Podgorice: *Ne cuka nulu*
DARIĆ Slobo, oriđinal sa Cetinja: *Ne bi ga poznao, Kamenolom u bubrege*
DRAŠKOVIĆ Đuro, nastavnik sa Cetinja: *Kroz fotokopir*
DRAŠKOVIĆ Velimir, iz Podgorice: *Propali dogovor*
DRAŠKOVIĆ Vido, iz Kotora: *Je li i tebi vruće, Vojvoda i beg, Piši, Šeko*
GOJKOVIĆ Perica, iz Kotora: *Pravo na poštu*
ILIČKOVIĆ Miodrag – Miko, sa Cetinja: *Sklanjaj se buržoazijo*
IVANOVIĆ Duško, penzioner iz Beograda: *Dosta ste vas dvojica, Titov unuk, Plaćanje đetetom*
IVANOVIĆ, pok Gojko – Bato, sa Njeguša: *Opterećeni otac*
JANKOVIĆ Đorđije, inženjer iz Kotora: *Od plate, Imao je kad naučiti, Dugački toplomjer, Odbrana britvom, Šor profešur*
JOLIČIĆ Rajko, pjesnik iz Bara: *Žalost i za mamom*
KADIJA Zoran, sa Cetinja: *Sitna prevara, Kugle, Teško učenje, Bez patika, Patike u dar, Penjanje na prste, Pogledaj od šponde, Lijep je dan*

KALUĐEROVIĆ Branko - Banja, sa Cetinja: *Gledaj, a ne pamti, Kao Vojvodina, Bez pare i dinara, Nalaz, Promaja, Ako ti prvi pasaš, Rakija i 50 eura, Ledi li, brate, Što se krstiš, "Marica" iz prve ruke*
KALUĐEROVIĆ Rade Savov, pomorac sa Cetinja: *Sad smo kvit, Slava mu i milost, Čaša se smije, Ako panem*
KALUĐEROVIĆ Stanko, nastavnik iz Kotora: *Držala bez čvora, Brijanje*
KALUĐEROVIĆ Željko, pomorac iz Kotora: *Da ti potrefim glavu*
KNEŽEVIĆ, pok. Mili, muzičar sa Cetinja: *Defekti, Evin list*
KOVAČEVIĆ, pok. Božidar – Boško, sa Njeguša: *Čitanje i prepričavanje, Tri popova zuba, Njeguški ribolov, Dva nova generala*
LATKOVIĆ Taki, sa Cetinja: *Neće me ufatiti radar*
LIPOVAC – RADULOVIĆ, pok. Vesna, profesorica iz Kotora: *More ili mornar, Nagluvi pop, Utopio se*
MARKOVIĆ Dragan, iz Budve: *Kao opančina*
MARKOVIĆ Stanka, nastavnica iz Kotora: *Neće te mama poznati*
MARTINOVIĆ, pok. Dušan - Dujo, nastavnik sa Cetinja: *Manja glavica, Antifriz*
MARTINOVIĆ Ilija, iz Bajica: *Ključ u ruke*
MARTINOVIĆ Jovan – Jovica, arheolog iz Kotora: *Koliko je kvadrat, Ništa bez šekire,*
MARTINOVIĆ N.N., sa Cetinja: *Nijesi ni ti bolji, Bolje no tebe obraz, Ufatite me...*
MARUNOVIĆ Slobodan, glumac iz Podgorice: *Na saučešće, Futrola i kolica*
MIJANOVIĆ Krsto, novinar sa Cetinja: *Bih li bio mokriji*
MILETIĆ Milorad - Mićko, iz Kotora: *Koliko si na gubitku, Drž se, tata, linije*
MILIĆ Đoko, iz Bara: *To je neko moj, Vi se najbolje znate, „Fićo" i „Lada", Sva trojica izvan*

MILOŠEVIĆ Đuro Brankov, student, sa Njeguša: *Rano umrla*
MILOŠEVIĆ Branko, sa Njeguša, Bukovice: *Ni on tebe*
MIRKOVIĆ Dragoljub - Zeko, sa Njeguša: *Nije jedinac, Prekjuče donijela, Da ja povučem vodu, Više no jedan put*
MIRKOVIĆ Ljubo, iz Kotora: *Samari i magarad*
MOŠKOV Đuro, oriđinal iz Kotora: *Ne može se okrpiti, Pop je pošao doma, Pukao mu kiler, Laje na dužnike, Moraš jesti, Bokser i karatista, Papagaj Ćićo, Zimske sandale, Vaterpolo golman, Umrla od zuba, Ukrcaj, Visibaba, U mandrać, Vozi li pop, Dočekaćemo četrdesnicu, Na gradele, Izgrižena sedmica, Ožalošćena šćer i srećni sin, Tatin osmi razred, Imao biti zaklan, Timun na desno, Voli ti nju, Kako je Jozovoj ženi, Skvasićeš se*
MRĐENOVIĆ Musa, sa Cetinja: *Kad dođeš do 45-te*
MRĐENOVIĆ Rako, iz Kotora: *Evo ti moj tata, Krtola u votku*
MRVALJEVIĆ Bosna, profesorica sa Cetinja: *Gatanje*
MRVALJEVIĆ Rašo, sa Cetinja: *Tomo i Vladika, Eee sad, Što tebe čeka*
MUDREŠA Mišo, iz Lovćenca: *Da mama zakasni*
NIKČEVIĆ LJako Steva Vilipova, iz Jezer(cet)a ćeklickoga: *Ne gleda me lijepo, Neka je sa srećom*
OTAŠEVIĆ Dr Dušan, istoričar iz Sarajeva: *A što ako ne umreš, Od štamparske greške, Izdaje se stan, Koga ću ugristi*
OTAŠEVIĆ Vlado, iz Kotora: *Specijana škola*
PAJEVIĆ Saša, sa Cetinja: *Prazni frižider, Portret*
PAVLIĆEVIĆ Saša, sa Cetinja: *Sa Muratom je, Koštao više od Kukoča, Sveti lijek, Uho u džep*
PEROVIĆ Slavko, pjesnik sa Cetinja: *Kakav si, jado, Olakšavajuća okolnost*
POČEK Tomo, sa Cetinja: *Neka fukara misli*
POPOVIĆ Andrija – Pura, iz Kotora: *Ponijeli su me u bolnicu*

POPOVIĆ Niko Blažov, pomorac sa Njeguša: *Zna li motor*
POPOVIĆ Jovan - Donjokrajac, iz Tivta: *Između osme i devete strane, U menzu, Ne razlikuje voćke, Što će ti knjige, Otanjalo vino, Komandant bez oka, Prazna i puna teća, Pozajmiću ti ja mačku,*
RAČIĆ Đorđije, nastavnik iz Kotora: *Je li se Galulja otelila*
RADOJIČIĆ, Đoko, organizator u Kraljevskom pozorištu "Zetski dom" na Cetinju: *Pili...pili...pili...pili...!*
RADONJIĆ Dragan Vasov, sa Njeguša: *Rogo u Škaljare, Drenjine i banane*
RADONJIĆ Tomislav, sa Njeguša: *Preko prozora, Bez leba, Treska*
RADONJIĆ, pok. Petar, sa Njeguša: *Lele, Franjo!!!*
RADOVIĆ Goran, iz Kotora: *Samo ti, tata, umri*
RADUNOVIĆ Mijo, iz Budve: *S kamiona*
RADUNOVIĆ, pok. Miško – Žuti, sa Cetinja: *Ošu ufatila policija*
ROSANDIĆ Nikola – Mišo, iz Kotora: *Da ti probijem crevlje, Ni metra više, Braća iz Tuzi*
SAMARDŽIĆ Vesna, profesorica iz Kotora: *Počni ti, Izvanredni student*
SKLENDER Dragan – Pele, novinar iz Kotora: *Kako je ko navikao, Gospar, puše*
STANIŠIĆ pok. Vaso, pjesnik sa Njeguša: *Utopio bi se*
STANIŠIĆ Miodrag – Boća, sa NJeguša: *Grijemo se na Dijanu*
STANOJEVIĆ Zoran, pjesnik sa Cetinja: *Direktor rakije, Stisni baba*
ŠEVALJEVIĆ Andrija, sa Njeguša: *Leb i smok*
ŠEVALJEVIĆ pok. Ljubomir, sa Njeguša: *Nuđeni - čašćeni, Niđe nam je bliže, Burek, Što se ne dižeš*
ŠEVALJEVIĆ Zoran Savov, iz Podgorice: *Kilo tate, Ooo, ribe, Miša*
ŠOĆ Ratko – Šutan, slikar i oriđinal iz Vrbasa: *Ljubotinjski*

slikari, Jankovića krš, Trio "Santa leda", Nije on padež, Ne vadi, ja ću platiti, Nije rođen na Cetinje, Među velikane, Bos do Moskve, Ja sam mislio da ti šediš, Dvije lažave, Ako dođe do tavulina, Što pitaš

ŠPADIJER Marko, publicista iz Podgorice: *Ne nosi sise*

USKOKOVIĆ Pero, penzioner iz Kotora: *Svako svoju đecu*

VICKOVIĆ, pok. Miroslav, sa Cetinja: *Jebiguzi, Probanje šolje, Pare u brašno, Ukidanje ofsajda, Iz lova, Trenira za mrca, Promijenio prezime, Neurozna baba*

VIČEVIĆ mr.Vesna, iz Kotora: *Utičnica*

VRBICA Vjera, iz Podgorice: *Duboki pjat*

VRBICA Marko, inženjer sa Cetinja: *Savo i Đuro*

VRBICA, pok. Uglješa, slobodni umjetnik iz Beograda: *Popišao se u gaće, Mravi i vaterpolo, Ćuk i Kikica, Đetić i detlić, Rukovodilac, Škopacun*

VUČKOVIĆ Milan, ekonomista iz Kotora: *Da je veća gužva, Prvo drugo poluvrijeme, Mrtva bi usta pila, Nemoj Aniti pružiti ruku, Zadovoljava- ne zadovoljava, Kako znam izabrati, Ometen u razvoju, Ovđe bi bio Moškov, Što je to na njegovu visinu, Daj koje bilo*

VUJKOVIĆ Branko, sa Njeguša: *Dva šipka*

VUJOVIĆ Ilija Nikolin, sa Cetinja: *Dlaka*

VUJOVIĆ Sreten, pisac sa Cetinja: *Jabuku u usta, Pod kojim uslovima*

VUKČEVIĆ Pero, pomorac iz Kotora: *Iz Berkovića, Vjeruješ li u Boga, Oli da ti ufatim jedno, Da objavimo rat*

VUKOTIĆ Vesko, iz Kotora: *Tri pršuta, Gleda li ko u šolju, Bez operacije, Taknuto-maknuto*

VUKOVIĆ, pok. Miloš, nastavnik iz Kotora: *Zemljotres*

VULOVIĆ Ljubo Ilijin, iz Bijele: *U apartman do ujutro, Sir u mijeh, Pamet, Ne savijaju ti ga drugi, Prasica puši, Kumstvo, Đede kroz cilj, Radne navike, Koza i ministar, Inflacija, Mogla bi mu piti s glave, Nevina od kredita, Lukina nafta, Da ne pobačiš, Na čiji račun, Krenuo u tri,*

Dva oka na pō čoeka, Ije kao da je pobijedio, Prepijecaš li je, Vidiš što drugi ne vide, Devizna štednja, Iz basne

VULOVIĆ, pok. Milan, profesor iz Kotora: *Pogrešenice, Vašu majku, Na glavu, Da smo krmad, Autoportret, Šporet kod drva*

ZVICER Bogić, iz Lovćenca: *Majka božja, Mene je dosta davati, Šapuranje, Ostavi nam da lelečemo*

ŽIVKOVIĆ Đoko - Žigalj, slikar sa Cetinja: *Što ćeš na start, Pegaz*

ŽIVKOVIĆ Miodrag, advokat iz Kotora: *Jedinac*

ŽIVKOVIĆ Zoran – Žile, slikar iz Kotora: *Liše naroda*

KADA su u pitanju sljedeće dvadeset i četiri anegdote, priređivač ove knjige, ili je bio i sam učesnik, ili neposredno prisutan:

U kobasice, U mikrotalasnu, Na mobu, Što je znao sa 35, Napunićeš bolnicu, Radoznalost, Da ti kupim burek, Izlazi, skvasismo se, Original i fotokopija, Bez vuka, Đecu biju da iju, Tri nule , Kava ili govedina, Trošite li što jače od andola, U folklor, Ni pridalo, ni oduzelo, Prebači ga na poštu, U trop, Đe su mu obrazi, Kad kokoška propoje, Da te ne ubije, Nekolike treće, Svi Sveti

ZA sljedećih dvadeset i pet anegdota, zbog uvijek ne baš ažurnoga zapisivanja, autor ove knjige nije siguran od koga ih je čuo i zapisao:

Teški krš, Obraz u ladovinu, Dane, đubre jedno, Kao robot, Iza i ispred pluga, Koliko mi dođete, Kotorske crevlje, Piši...Piši...!!!, Ije li luka, Preklopljene novine, Predstava se odlaže, Pazi na sudiju, Na pumpu, Pas na svadbu, Nepovratna nevinost, Zagrijavam porodicu, Ne zna da leti, Glimerica, Nikad i niko, Mlijeko i kazan, Blefiraš li, Bez glave, Na babine, Lezi..., puzi..., diž'se, Na rame

O AUTORU

Đorđija Milov Radonjić rođen je na Njegušima 1953. godine. Đetinjstvo je proveo i školovao se prvo na Njegušima, a onda na Cetinju i u Nikšiću. Predavao je maternji jezik u osnovnim školama na Cetinju i u Kotoru, a sada radi kao bibliotekar u osnovnoj školi u Dobroti. Književne radove, reportaže, intervjue, komentare i kolumne objavljivao je u mnogim listovima i časopisima. Devedesetih godina prošloga vijeka bio je, svih godina izlaženja lista, član redakcije i kolumnista "Liberala", prvog opozicionog glasila u Crnoj Gori, a u prvim godinama izlaženja prvog nezavisnog crnogorskog neđeljnika "Monitor", takođe kolumnista i član redakcije.

Prvu knjigu crnogorskog narodnog humora u anegdotama "Bez uzla na jezik" objavio je 1995. godine, drugo dopunjeno izdanje 1997.godine, a treće, takođe dopunjeno izdanje, 2005. godine

Član je Udruženja profesionalnih novinara Crne Gore, Crnogorskog društva nezavisnih književnika i Matice crnogorske.

SADRŽAJ:

UMJESTO UVODA 3
ŠAĆIR I BOSANKA 4
STARI ORIĐINALI I NOVE PRIČE 9
BOLJE NO TEBE OBRAZ 11
NIJESI NI TI BOLJI 11
KAD KOKOŠKA PROPOJE 12
TEŠKI KRŠ 13
DVA ŠIPKA 13
PREKO PROZORA 14
NI ON TEBE 14
ĐECU BIJU DA IJU 15
UTIČNICA 15
SKLANJAJ SE, BURŽOAZIJO 16
LIŠE NARODA 16
ČITANJE I PREPRIČAVANJE 17
NjEGUŠKI RIBOLOV 18
TRI POPOVA ZUBA 19
ŠPORET KOD DRVA 20
PREKJUČE DONIJELA 20
RANO UMRLA 21
KUMSTVO 21
BEZ VUKA 22
OBRAZ U LADOVINU 23
DA JA POVUČEM VODU 23
CUK 24
NIJE JEDINAC 25
VIŠE NO JEDAN PUT 25
NIĐE NAM JE BLIŽE 26
NUĐENI - ČAŠĆENI 27

DVA BANOVIĆA 29
BARIN ZUB 31
BRIJANJE 31
BEZ LEBA 32
UFATITE ME... 33
MAMAAA!!! 33
MANJA GLAVICA 34
PARE U BRAŠNO 35
DANE, ĐUBRE JEDNO 36
DA MAMA ZAKASNI 36
ČAŠA SE SMIJE 37
DUBOKI PJAT 38
TRI PRŠUTA 39
NA SAUČEŠĆE 40
UKIDANJE OFSAJDA 40
PROBANJE ŠOLJE 41
DEFEKTI 42
PROMAJA 43
JEBIGUZI 44
PILI, PILI, PILI, PILI...! 45
DVA SLIKARA I JEDAN PJESNIK 47
ĐEDE KROZ CILJ 49
FUTROLA I KOLICA 49
RADNE NAVIKE 50
ŠTICA 50
NI PRIDALO, NI ODUZELO 51
NEKOLIKE TREĆE 51
DIREKTOR RAKIJE 52
UTOPIO BI SE 52
PEGAZ 53
ŠTO ĆEŠ NA START 53
PROPALI DOGOVOR 54

TITOV UNUK 55
PORTRET 56
PLAĆANJE ĐETETOM 56
BEZ OPERACIJE 57
SVAKO SVOJU ĐECU 58
GATANJE 59
IZA I ISPRED PLUGA 59
“POBJEDA” BEZ “ BORBE” 60
PIŠI, ŠEKO 61
TAKNUTO - MAKNUTO 62
PRVA IZDAJA 62
KVIZ 63
TAŠTA, DOĐEM TI DVJESTA 64
DOBRODOŠAO, ZETE 65
DVA KATUNJANINA 67
OSTAVI NAM DA LELEČEMO 69
MLIJEKO I KAZAN 69
MAJKA BOŽJA 70
ŠAPURANJE 71
MENI JE DOSTA DAVATI 71
PRASICA PUŠI 72
NA GLAVU 73
NE SAVIJAJU TI GA DRUGI 73
PAMET 74
DA SMO KRMAD 74
SIR U MIJEH 75
DVA-TRI DARIĆA 77
AKO PANEM 79
GLEDAJ A NE PAMTI 79
KROZ FOTOKOPIR 80
KAMENOLOM U BUBREGE 81
KAO VOJVODINA 81

NE BI GA POZNAO 82
ANTIFRIZ 82
NE NOSI SISE 83
DNEVNIK 83
ZNA LI MOTOR 84
NALAZ 85
SITNA PREVARA 85
NEĆE ME UFATITI RADAR 86
ŠTO TEBE ČEKA 86
U FOLKLOR 87
BEZ PARE I DINARA 87
IZ LOVA 88
AKO TI PRVI PASAŠ 89
KAO ROBOT 90
PRAZNI FRIŽIDER 90
RAKIJA I 50 EURA 91
IZ BERKOVIĆA 92
JEDINAC 93
KLJUČ U RUKE 94
UHO U DŽEP 94
DVA TOMA 97
TOMO I VLADIKA 99
EEE, SAD 100
DLAKA 101
NEKA FUKARA MISLI 101
ROGO U ŠKALJARE 102
SA MURATOM JE 102
DRENJINE I BANANE 103
NA BABINE 104
KOŠTAO VIŠE OD KUKOČA 104
SLIKAR I ĐED 105
DOSTA STE VAS DVOJICA 107

NE VADI, JA ĆU PLATITI 107
ŠTO PITAŠ 108
AKO DOĐE DO TAVULINA 109
DVIJE LAŽAVE 109
JA SAM MISLIO DA TI ŠEDIŠ 110
TROŠITE LI ANDOLE 111
BOS DO MOSKVE 111
TRI NULE 112
MEĐU VELIKANE 113
NIJE ON PADEŽ 113
NIJE ROĐEN NA CETINJE 114
TRIO “SANTA LEDA” 115
LJUBOTINJSKI SLIKARI 116
KAVA ILI GOVEDINA 116
JANKOVIĆA KRŠ 117
DVA KOCKARA 119
ĆUK I KIKICA 121
ĐETIĆ I DETLIĆ 121
RUKOVODILAC 122
BLEFIRAŠ LI, KRSTO 123
GLIMERICA 123
EVIN LIST 124
OLAKŠAVAJUĆA OKOLNOST 125
DVA PRIMORSKA BRĐANINA 127
NEĆE TE MAMA POZNATI 129
EVO TI MOJ TATA 129
DRŽ’ SE, TATA, LINIJE 130
KAD DOĐEŠ DO 45-TE 130
DA TI KUPIM BUREK 131
ZAGRIJAVAM PORODICU 132
OPTEREĆENI OTAC 132
IZLAZI, SKVASISMO SE 133

KRTOLA U VOTKU 134
NEKA JE SA SREĆOM 134
NA ČIJI RAČUN 135
DA NE POBAČIŠ 135
DVA OKA NA PŌ ČOJKA 136
KRENUO U TRI 137
IZ BASNE 137
PREPIJECAŠ LI JE 138
IJE KAO DA JE POBIJEDIO 138
ORIGINAL I FOTOKOPIJA 139
AUTOPORTRET 140
DA TE NE UBIJE 140
VIDIŠ ŠTO DRUGI NE VIDI 141
MURTA I JOVAN 143
TRESKA 145
KAKAV SI, JADO 145
KOLIKO MI DOĐETE 146
SAD SMO KVIT 147
LEZI... PUZI... DIŽ' SE… 147
JABUKA U USTA 148
POD KOJIM USLOVIMA 149
„MARICA" IZ PRVE RUKE 150
ŠTO SE KRSTIŠ 150
BRAĆA IZ TUZI 151
LEDI LI, BRATE 152
NECO I MIĆKO 155
GLEDA LI KO U ŠOLJU 157
KUGLE 157
BUREK 158
TEŠKO UČENJE 159
PATIKE U DAR 159
POGLEDAJ OD ŠPONDE 160

LIJEP JE DAN 161
PENJENJE NA PRSTE 162
BEZ PATIKA 162
DA TI POTREFIM GLAVU 163
SVETI LIJEK 163
DAJ KOJE BILO 164
STISNI BABA 165
KRVAVI MANTIL 165
TRENIRA ZA MRCA 166
DVA ROĐAKA 167
SAMO TI, TATA, UMRI 169
DOČEKAĆEMO ČETRDESNICU 169
NA GRADELE 170
DA JE VEĆA GUŽVA 170
PRVO DRUGO POLUVRIJEME 171
UMRLA OD ZUBA 172
U MANDRAĆ 172
U KOBASICE 173
GRIJEMO SE NA DIJANU 174
PRAVO NA POŠTU 175
VOZI LI POP 175
UKRCAJ 176
IZVANREDNI STUDENT 177
BOKSER I KARATISTA 177
MORAŠ JESTI 178
VISIBABA 179
MRTVA BI USTA PILA 180
OŽALOŠĆENA ŠĆER I SREĆNI SIN 180
PAPAGAJ ĆIĆO 181
KOLIKO SI NA GUBITKU 182
ZIMSKE SANDALE 182
KOLIKO JE KVADRAT 183

VATERPOLO GOLMAN 184
PUKAO MU KILER 184
NIŠTA BEZ ŠEKIRE 185
LAJE NA DUŽNIKE 186
IZGRIŽENA SEDMICA 186
NEMOJ ANITI PRUŽITI RUKU 187
ZADOVOLJAVA, NE ZADOVOLJAVA 188
ĐE SU MU OBRAZI 188
SKVASIĆEŠ SE 189
SVI SVETI 190
KAKO ZNAM IZABRATI 191
RADOZNALOST 191
U MIKROTALASNU 192
NA MOBU 192
ŠTO JE ZNAO SA 35 193
OMETEN U RAZVOJU 193
NAPUNIĆEŠ BOLNICU 194
OVĐE BI BIO MOŠKOV 194
NIŠTA NA NJEGOVU VISINU 195
OD PLATE 196
CIKOTIĆI I KOMŠIJE 197
NE CUKA NULU 199
VJERUJEŠ LI U BOGA 199
SAVO I ĐURO 200
DA OBJAVIMO RAT 200
PREKLOPLJENE NOVINE 201
KOZA I MINISTAR 202
BEZ GLAVE 202
PAZI NA SUDIJU 203
LUKINA NAFTA 204
ŠTO SE NE DIŽEŠ 204
OOO, RIBE! 205

DVA NOVA GENERALA 205
BIH LI BIO MOKRIJI 206
MIŠA 206
SVA TROJICA IZVAN 207
ODBRANA BRITVOM 208
DUGAČKI TOPLOMJER 208
PREDSTAVA SE ODLAŽE 209
IZDAJE SE STAN 210
KOGA ĆU UGRISTI 210
OD ŠTAMPARSKE GREŠKE 211
NA RAME 211
MOGLA BI MU PITI S GLAVE 212
U TROP 212
IMAO JE KAD NAUČITI 213
PREBAČI GA NA POŠTU 214
LEB I SMOK 214
NA PUMPU 215
DEVIZNA ŠTEDNJA 216
NEPOVRATNA NEVINOST 217
INFLACIJA 217
NEUROZNA BABA 218
SLAVA MU I MILOST 219
NEVINA OD KREDITA 219
O'LI DA TI UFATIM JEDNO 220
JE LI SE GALULJA OTELILA 221
S REPOM 222
NE ZNA DA LETI 222
PAS NA SVADBU 223
PROMIJENIO PREZIME 224
PRIMORCI I FUREŠTI 225
VOJVODA I BEG 227
LELE, FRANJO 228

MIŠEVI U TRK ... 229
IJE LI LUKA ... 230
KAKO JE KO NAVIKAO ... 231
KOTORSKE CREVLJE ... 231
DA TI PROBIJEM CREVLJU ... 232
POPIŠAO SE U GAĆE ... 233
ŠKOPACUN ... 233
SAMARI I MAGARAD ... 234
DRŽALA BEZ ČVORA ... 235
KILO TATE ... 236
MRAVI I VATERPOLO ... 236
UTOPIO SE ... 237
OTANJALO VINO ... 238
KOMANDANT BEZ OKA ... 239
PRAZNA I PUNA TEĆA ... 240
POZAJMIĆU TI JA MAČKU ... 241
ŠOR PROFEŠUR ... 243
S KAMIONA ... 243
A ŠTO AKO NE UMREŠ ... 244
NIKAD I NIKO ... 244
TO JE NEKO MOJ ... 245
JE LI I TEBI VRUĆE ... 246
VI SE NAJBOLJE ZNATE ... 246
MORE ILI MORNAR ... 247
“FIĆO” i “LADA” ... 248
ŽALOST I ZA MAMOM ... 249
KAO OPANČINA ... 249
VAŠU MAJKU ... 250
GOSPAR, PUŠE ... 251
U MENZU ... 251
ŠTO ĆE TI KNJIGE ... 252
TIMUN NA DESNO ... 253

NASMIJAO BIH SE ... 254
PIŠI... PIŠI... PIŠI...!!! ... 255
SPECIJALNA ŠKOLA ... 255
ĐETIĆ U DAR ... 256
IZMEĐU OSME I DEVETE STRANE ... 257
NE RAZLIKUJE VOĆKE ... 258
OŠU UFATILA POLICIJA ... 259
ZEMLJOTRES ... 260
VOLI TI NJU ... 260
PONIJELI SU ME U BOLNICU ... 261
POGREŠENICE ... 262
POP JE POŠAO DOMA ... 262
U APARTMAN DO UJUTRO ... 263
VELIKIN TELEFON ... 264
IMAO BITI ZAKLAN ... 265
POČNI TI ... 265
NI METRA VIŠE ... 266
NE MOŽE SE OKRPITI ... 267
A KAKO JE JOZOVOJ ŽENI ... 268
TATIN OSMI RAZRED ... 268
NE GLEDA ME LIJEPO ... 269
NAGLUVI POP ... 269
UMJESTO POGOVORA ... 271
RJEČNIK ... 275
IZVORI ... 294
O AUTORU ... 300

Đorđija Radonjić

ORIĐINALI

Izdavači
Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske
Skaner studio d.o.o.

Za Izdavača
Radomir Pavićević
Dragi Savićević

Glavni urednik
Đorđija Radonjić

Korice
Aleksandar Berkuljan

Korektura teksta
Danilo Ivezić

Prelom, grafička priprema i tisak
Skaner studio, Zagreb

Tiraž
600

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne
i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 740256

Nacionalna Zajednica Crnogoraca Hrvatske
ISBN: 978-953-7239-28-2
Skaner studio d.o.o.
ISBN: 978-953-7080-20-4

Knjigu sufinancira
Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske

Na koricama: Miodrag Kusovac, "Stari Ciganin", ulje na platnu,
Umjetnički muzej Crne Gore Cetinje

ORIGINALI